

2610
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΚΚΛΗΣ. ΑΛΗΘΕΙΑΣ

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΟΥ

ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΟΥ

(ΙΕΡΩΝ ΠΑΝΗΓΥΡΕΩΝ ΟΔΗΓΟΣ)

(συστηθείς ἀποφάσει πατριαρχικῇ καὶ συνοδικῇ
ἀπὸ 19 δεκεμβρίου 1904)

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

(σελ. 1—224)

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1904

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΚΚΛΗΣ. ΑΛΗΘΕΙΑΣ

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΟΥ

ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΟΥ

ΕΡΑΝΙΣΜΑ

ΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΓΕΔΕΩΝ

μεγάλου χαρτοφύλακος και χρονογράφου τῆς τοῦ Χ. Μ. Ἐκκλησίας.

“Ἐγὼ δὲ ἐν τῇ Κωνσταντίνου πόλει τὰς
διατριβάς ποιούμενος, ἐν ἣ ἐτέχθην τε καὶ ἀνε-
τρέφην, τὰ ἐν αὐτῇ πλατύτερον διηγομαι, ὅτι
τινὰ τούτων καὶ αὐτοψία ἰστόρησα, καὶ ὅτι
λαμπρότερα τὰ ἐν αὐτῇ γενόμενα καὶ ἄξια
μνήμης καθέστηκε,..

ΣΩΚΡΑΤΗΣ Ἐκκλ. Ἱστορ. Ε', κδ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1904

ΤΩ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΩ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΩ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΩ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ

ΚΥΡΙΩ ΜΟΙ ΚΥΡΙΩ

ΙΩΑΚΕΙΜ Γ',

ΤΩ ΑΠΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΕΝΘΕΡΜΩ ΠΡΟΣΤΑΤΗ ΤΩΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

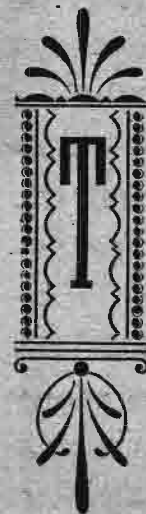
ΙΕΡΑΣ ΤΕ ΚΑΙ ΘΥΡΑΘΕΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΕΥΛΑΒΩΣ Η ΒΙΒΛΟΣ

ΑΦΙΕΡΩΤΑΙ

ΕΙΔΗΣΙΣ

ὁ παρὸν βιβλίον, περιέχον κατάλογον ἐορτῶν ἱερῶν, ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τοῖς περίξ πανηγυριζομένων παρ' ἡμῖν ἕως σήμερον, ἀλλὰ σημειοῦν καὶ τὰς ἐορτὰς, ὅσας ἐπανηγύριζον οἱ πρόγονοι καὶ πατέρες ἡμῶν, ἐγράφη ἐπὶ σκοπῷ ἵνα διασώσῃ ταύτας ἀπὸ λήθης, ἅμα δὲ ἵνα κεντήσῃ καὶ τὴν φιλοτιμίαν τῶν ἡμετέρων εὐλαβῶν ὁμογενῶν, ἵνα συμπληρώσωσιν ὅσας εἰδήσεις ἐγὼ συνέλεξα· βραδύτερον ἐλπίζω ὅτι θέλουσι πράξει τὸ αὐτὸ καὶ οἱ κατ' ἐπαρχίας, ἕκαστος διὰ τὴν ἰδίαν πατρίδα.

Πολλαὶ μὲν τῶν εἰδήσεων τοῦ βιβλίου μοὶ ἐχορηγήθησαν ὑπὸ γερόντων, μιμνησκομένων τῶν κατὰ τὴν παιδικὴν αὐτῶν ἡλικίαν ἐν Κωνσταντινουπόλει γινομένων ἐορτῶν· ἀρκεταὶ δ' ἀπὸ βιβλίων ἐντύπων καὶ χειρογράφων, ἢ ἀπὸ ἐπιγραφῶν. Οἱ περίεργοι ἐκ τῶν ὁμογενῶν, κἂν μὴ μετέχωσι παιδείσεως συστηματικῆς, θέλουσι παρορμηθῇ πρὸς διαφύλαξιν ἐπιγραφῶν τοιούτων ἢ παλαιῶν χειρογράφων, ἵνα διὰ βοηθείας αὐτῶν οἱ μεταγενέστεροι γράψωσιν ἔργα ὅμοια τῷ παρόντι κατὰ τὸ σχέδιον, τέλεια δὲ κατὰ τὴν ἐπεξεργασίαν. Τὸ παρὸν βιβλίον ἐστὶ πρῶτον, καὶ κατὰ συνέ-

πειαν ἀτελέστερον τῶν μετὰ ταῦτα γραφισομένων ἐπὶ θέματος ὁμοίου.

Ἡ περὶ τῶν παλαιῶν καὶ σημερινῶν θρησκευτικῶν πανηγύρεων ἐξέτασις ἴσως ἀποδείξει ποτὲ, γινομένη μετ' ἐπιμελείας, ὅτι αἱ σημεριναὶ τοιαῦται εἰσὶ συνέχεια τῶν προγενεστέρων, δῆλα δὲ τῶν γινομένων ὑπὸ τῶν ἀειμνήστων ἡμῶν προγόνων, τῶν βυζαντινῶν. Διὰ τοῦτο ἐν ἰδίῳ μέρει τοῦ μετὰ χειρὸς συγγράμματος ἀναγράφονται πᾶσαι αἱ συνάξεις τῶν βυζαντινῶν, ἥτοι αἱ ἱερὰ πανηγύρεις, ὅσας ἐτέλουν οἱ εὐσεβεῖς ἡμῶν βυζαντινοὶ πρόγονοι ἐν ταῖς ἐντὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν πέριξ αὐτῆς ἐκκλησίαις καὶ μοναστηρίοις. Τὸ μέρος τοῦτο, ὅπερ ἐπιγράφω ΣΥΝΑΞΑΡΙΟΝ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΩΝ, ἀποτελεῖ τὸ **δεύτερον μέρος τοῦ βιβλίου τούτου.**

Τὸ **πρῶτον μέρος τοῦ βιβλίου** καταλαμβάνουσι κατ' ἀνάγκην ΥΠΟΜΝΗΣΕΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ, ὡς ἱστορικὸν οὕτως εἰπεῖν ἡμεροδρόμιον, ἀναφέρον ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἱστορίας εἴ τι ἂν ἀνάγῃται εἰς τὸν βίον ἐπισήμων ἀνδρῶν, ἢ ἀκμασάντων ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τοῖς πέριξ καὶ ἐν τοῖς ἁγίοις ἀναγραφέντων ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἢ ἰδρυσάντων ἐκκλησίας καὶ μοναστήρια, ἐπίσης καὶ εἴ τι ἂν ἀναφέρῃται εἰς τὴν ἱστορίαν ἱερῶν οἰκοδομῶν, εἰς ἀνεγέρσεις καὶ καταστροφὰς, ἐγκαίνια καὶ ἐπισκευὰς οἰκοδομημάτων ἱερᾶς, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, χρήσεως, ἢ τελετὰς ἐν αὐτοῖς.

ΑΝΑΓΡΑΦΑΙ ΠΑΝΗΓΥΡΕΩΝ ἱερῶν καὶ τῶν ταύταις συναφῶν κοσμικῶν κατέχουσι τὸν τόπον τοῦ **τρίτου μέρους**, οὗ προτάττεται πρόλογος ἀναφέρων τι-

νὰ περὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει σημερινῶν **ναῶν** καὶ τῶν **παρ' αὐτοῖς σχολείων**, περὶ τῶν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῶν ναῶν ἐργαζομένων ἄλλοτε ἀδελφοτήτων καὶ τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ ταύτῃ τοῦ κράτους **δυντεχνιῶν**. διὰ τῆς λέξεως ἀδελφότης, ἐννοῶ τὰ λεγόμενα κοινῶς **«ἀδελφάτα»** οὐχὶ δὲ τοὺς σήμερον παρ' ἡμῖν φιλεκπαιδευτικούς ἢ φιλανθρωπικούς συνεταιρισμούς. Ὁ ἀναγνώστης θέλει ἰδεῖ ὅτι δίδονται πολλαὶ **ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΝΑΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ**, ποῦ μὲν ἐντὸς τοῦ τρίτου τούτου μέρους, ποῦ δὲ ἐν τῷ **πέμπτῳ μέρει**.

διότι τὸ **τέταρτον μέρος** περιλαμβάνει ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ἀναφερόμενα εἰς τοὺς ναοὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν πέριξ, ἢ εἰς φιλανθρωπικούς θεσμούς. Ἐκ τῶν γραμμάτων τούτων ὀλίγιστα, πολὺ ὀλίγα, μετεγράφησαν ἐκ τῶν πατριαρχικῶν κωδίκων, πάντα δὲ σχεδὸν ἐκ χειρογράφων ἰδιωτικῶν ἢ τῶν ἐν τῷ ἁγιοταφίτικῷ μετοχίῳ (τῷ ἐν Φαναρίῳ) ἢ τῶν τηρουμένων ἐν ταῖς ἐνοριακαῖς ἐκκλησίαις. Παρὰ τὰ πατριαρχικὰ γράμματα ἔδει 'να ἔχη ὁ ἀναγνώστης καὶ ἀποσπάσματα ἐκ χειρογράφων, πρὸς ἐπιβεβαίωσιν εἰδήσεών τινων ἀναφερομένων ἐν τῷ πρώτῳ μέρει. Ἀλλὰ τὰ ἀποσπάσματα ταῦτα τάττονται ἐν τέλει τοῦ Α' μέρους.

Ἐνιαχοῦ τοῦ βιβλίου παρατίθενται τινα ἀπεικονίσματα ἀρχαιοτήτων, ἢ καὶ λειψάνων τινῶν τέχνης ἱερᾶς μαρτυρούντων τὴν ὑπαρξίν ἄλλοτε μεγάλης ἢ μικρᾶς οἰκοδομῆς. ἀπεικονίσεις δὲ τινῶν ναῶν ἐνεσφηνώθησαν ἐν τῷ βιβλίῳ πρὸς ὁδηγίαν τοῦ φιλόστοργου ἀναγνώστου, δυναμένου 'να ὀρίζη διὰ τῶν ναῶν τούτων τοὺς τόπους, ἐν οἷς εὕρισκονται ἁγιάσματα ἢ λεί-

ψανα παλαιῶν οἰκοδομῶν· τοιοῦτον λόγον ἔχει, παραδείγματος χάριν, τὸ παρατιθέμενον ἐν 11 σελίδι ἀπεικόνισμα τοῦ ναοῦ τοῦ μικρὸν ἀπέχοντος τῆς ἡμετέρας πρωτευούσης θρακικοῦ χωρίου τῶν Λιτρῶν.

Τοιοῦτον ἐν ὀλίγοις τὸ περιεχόμενον, τοιοῦτος ὁ σκοπὸς, οὗ καταστοχάζεται τὸ μικρὸν τοῦτο βιβλίον. Ὑπὲρ τῆς ἀκριβείας καὶ τῆς συναθροίσεως εἰδήσεων πολλῶν εἰργάσθησαν ὀλίγιστοι, ἐκ δὲ τῶν ἐλλογίμων διδασκάλων ἐγγράφως ἀπέστειλάν μοι τινὰς εἰδήσεις ὁ ἐν Βλάχκᾳ κ. Γ. Παπαδόπουλος, ὁ ἐν Βεβεκίῳ κ. Δημοσθ. Β. Πετρίδης, ὁ ἐν Βουγιούκ-δερε κ. Δημ. Καλέμης· ἀπὸ φωνῆς δὲ τοῦ τε πανοσιολ. πρεσβυτέρου καὶ προλύτου τὰ νομικά κ. Εὐσταθίου Ποπέσκου, τοῦ μουσικολογιωτάτου κ. Κωνστ. Ἀλεξ. Ψάχου, τοῦ ἐλλογ. κ. Δ. Ἰσχυρίδου συνέληξα τὰ περὶ τῶν ἐν τισὶ χωρίοις (ιδίᾳ ἀνατολικῆς ἀκτῆς) τοῦ Βοσπόρου πανηγύρεων· τὰ περὶ τῶν ἐν Ἐδιρνέκαπὶ καὶ τοῖς πέριξ ἀπὸ στόματος ἤκουσα τοῦ γηραιοῦ νεωκόρου Ἀθανασίου Ἀντωνίου καὶ τοῦ πολυῖδμονος μικτάρη καὶ μουτεβελῆ τῆς ἐνορίας ταύτης κ. Φωτίου Παπακωνσταντίνου· τῆς μαριυρίας ἐνδὸς περὶ τῶν ἐν Φαναρίῳ καὶ Παλατῇ παλαιῶν πανηγύρεων ἐμνήσθην ἐν τῷ τοῦ διδασκάλου κ. Κωνστ. Βακαλοπούλου «Ἡμερολογίῳ Ἀνατολικῷ» τοῦ 1896, ὅτε τὴν ἐκδοσὶν ἠγγεῖλα τοῦ παρόντος Ἑορτολογίου, τὴν τῶν περιέργων ὁμογενῶν μου συνδρομὴν ἐπικαλεσάμενος· ἦν εἰσέτι προσδοκῶ ματαίως·

διότι τὰς εἰδήσεις ταύτας ἀπὸ δεκαοκταετίας αὐτὸς ἐγὼ συνέλεξα, πολλὰ ἐξοδεύσας, ιδίως χάριν τῶν ἐν τοῖς θρακικοῖς καὶ τοῖς ἀνατολικοῖς προαστείοις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐρευνῶν, καὶ τῆς ἀπεικονίσεως

τοποθεσιῶν, μνημείων τῆς ἱερᾶς δομικῆς, ἢ λειψάνων τῆς τέχνης, ἢ παλαιῶν ἀγιογραφιῶν, βοηθοῦντός μοι τοῦ ἐλλογίμου διδασκάλου καὶ δοκίμου ἰχνογράφου κ. Δημητρίου Ζησ. Τρυφίδου. Τὴν τῆς ἐργασίας μου σοβαρότητα καὶ τὸ κοινωφελὲς ἡ ἱερὰ Σύνοδος ὑπ' ὁψιν λαβοῦσα, προῦφηγουμένου δὲ τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κ. Ἰωακείμ τοῦ Γ' τοῦ ἀπὸ Θεσσαλονίκης, προστάτου πάσης κοινωφελοῦς ἐπιχειρήσεως, ἔκρινε κατὰ τὴν 27 σελτεμβρίου τοῦ ἔτους 1901 ἵνα συστηθῇ τὸ βιβλίον, πρὸς ἠθικὴν ὑποστήριξιν—οὐχὶ ὑλικὴν—πᾶσι τοῖς προΐσταμένοις τῶν ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Κωνσταντινουπόλεως ἱερῶν ναῶν, ἐφ' ᾧ καὶ ἀπελύθη ἡ παρὰ πόδας ἐγκύκλιος

Θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι καὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς, οἱ προΐσταμενοι τῶν ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Κωνσταντινουπόλεως ἱερῶν ἐκκλησιῶν.

Τὴν τῶν ἡθῶν χρηστότητα πρὸς τὸ τοῦ βίου σεμνὸν καὶ τῆς διανοίας τὸ φρόνιμον καὶ χριστιανικὸν παρὰ τε τῇ ἀπαλῇ νεολαίᾳ καὶ τοῖς ἀκμαίοις τὴν φρένα ἀναντίλεκτόν ἐστιν ὅτι κρατύνουσι καὶ προάγουσι μελέται καὶ σπουδαὶ ἄλλαι τε ἱκαναὶ καὶ ἐν τοῖς μάλιστα αἱ τὴν εὐσέβειαν τῶν πατέρων ἡμῶν διατρανοῦσαι καὶ τὴν ἠθοπλαστικὴν αὐτῆς δύναμιν κατὰ τὰς διαφορὰς τοῦ βίου αὐτῶν ἐκφάνσεις παριστάσαι καὶ ἐπεξηγεῖσθαι. Ἀτενὴς καὶ ἀπερίσπαστος τοῖς τελευταίοις τοῦτοις προσοχῇ, καθ' οἷονδῆποτε χρόνον ἀναφαινομένη παρέχει παντὶ φιλόστορι καὶ φιλομαθεῖ τὸ ἐπωφελέστατον δίδαγμα ὅτι οὐκ ἐν τῷ λεγομένῳ πολιτισμῷ, οὐδὲ ἐν τῇ τάσει πρὸς νεωτεριστικούς συσχηματισμούς, ἀλλ' ἐν τῇ ἀπλότῃ καὶ μόνῃ τῆς χριστιανικῆς συνειδήσεως εὐρήσει τις τὴν ἀπαρχὴν εὐκταίας καὶ ἀγαθῆς καταστάσεως. Ἡθικὴ τις ἄρα πάντως ὑποστήριξις ὀφείλεται ἀπὸ μέρους παντὸς ὁμογενοῦς τῷ ἐντιμολογιωτάτῳ ἀρχοντι Μεγάλῳ Χαρτοφύλακι καὶ Χρονογράφῳ τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας κ. Μανουὴλ Ἰ. Γεδεών, διὰ πολλῶν μὲν κόπων ἀπὸ τριακονταετίας εἰς τὴν ἐκείνων ἐξήγησιν ἀσχολουμένῳ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι δὲ εἰς φῶς ἀγαγεῖν προεπαγγελλομένῳ

οὐκ ὀλίγα ἕτερα, δι' ὧν ἐν ἄλλοις ἢ τῶν κάτω χρόνων πρὸς τοὺς πρὸ ἡμῶν χριστιανικοὺς ἱστορικὴ ἐνότης ἀναμφήριστος δείκνυται. Ἄλλ' ὡς ἐλάχιστον ἢ τοῦ ἰδιώτου πρωτοβουλία καὶ ἐνέργεια, ὅσονδήποτε συνετὴ καὶ ἀποτελεσματικὴ κἂν ᾖ, ἐὰν μὴ βοηθήσῃ καὶ οἱ δυνάμενοι ἐνεργῆσαι εἰς ἐπίτευξιν αὐτῆς. Ὅθεν, πατριαρχικῇ καὶ συνοδικῇ κελεύσει, προαγόμεθα συστήσαι διὰ τῆς παρούσης πᾶσι τοῖς τῶν ἐνοριῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως προΐσταμένοις ἐπιχείρουν ἀρχαιογραφικὴν καὶ ἱστορικὴν ἀξίαν λόγου καὶ προτρέψασθαι ὑμᾶς ἵνα εἴτε τῷ ἐλλογίμ. κ. Μανουὴλ Ι. Γεδεών, οὗ γνωστὰ πάντως ὑμῖν τυγχάνουσιν αἱ ἱστορικαὶ ἔρευναι, εἴτε τῷ ἀντ' αὐτοῦ παρουσιασθησομένῳ ἐλλογίμῳ κ. Δημητρίῳ Τρυφίδῃ, τῷ καὶ βοηθοῦντι ἐν τῇ ἱχνογραφίῃ τῶν λειψάνων τῆς χριστιανικῆς τέχνης, παρέχητε πᾶσαν, ἣν ἐξ ἐαυτῶν ἢ καὶ παρὰ τῶν γεραιτέρων παραλαβόντες ἔχετε γνῶσιν περὶ σωζομένων ἐν ταῖς ἡμετέραις ἐνορίαις ἐρείπων παλαιῶν ναῶν, παλαιῶν εἰκόνων, εἴτε ἐν ναοῖς, εἴτε ἐν οἰκίαις, μερῶν ἁγίων λειψάνων ἢ πυκτίδων, παλαιῶν ἀμφίων καὶ σκευῶν ἢ τῶν ταῦτα κυρούντων ἐγγράφων, ἰδιωτικῶν καὶ ἐπισήμων, παρ' ἰδιώταις, συντεχνίαις καὶ σχολαῖς ἀποκειμένων, καὶ τέλος πανηγύρεων κοσμικῶν καὶ ἱερῶν, τελουμένων ἐν ἀγιάσμασι καὶ ναοῖς καὶ συντεχνίαις ἐπὶ μνήμῃ ἁγίων ἢ λειψάνων ἢ θαυματουργιῶν τινων ἢ εἰκόνων καὶ τῶν τοιούτων. Εἴητε δ' ἐπὶ τούτοις ἐν Κυρίῳ ὑγιαίνοντες.

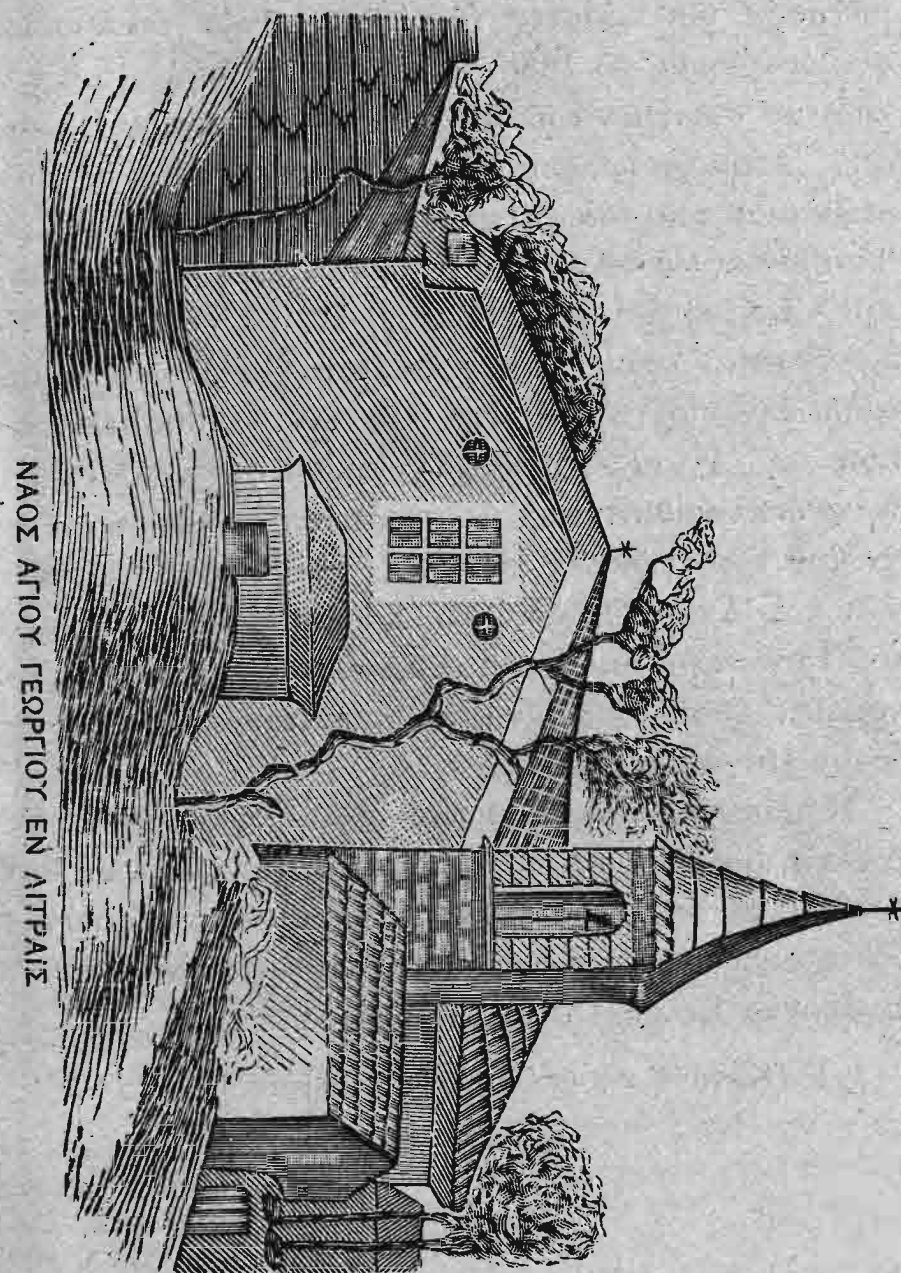
Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 14 ὁκτωβρίου 1902.

† Μ. πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ.

Δυστυχῶς! οὐδεὶς τῶν κληρικῶν ἐφάνη προθύμιος ἵνα συντελέσῃ πρὸς εὐόδωσιν τῆς ἐργασίας, οὐδεὶς προθύμῃθι 'να μοι πέμψῃ εἰδυσίν τινα, δι' ὃ καὶ πάλιν ὁ παναγιώτατος πατριάρχης κ. Ἰωακείμ διέταξε 'να ἐπιβληθῇ τοῖς εὐλαβεστάτοις προΐσταμένοις καὶ τοῖς ἀξιοτίμοις ἐπιτρόποις τῶν ἱερῶν ναῶν ἢ τοῦ μικροῦ βιβλίου τούτου παντὶ τρόπῳ ὑποστήριξις.

Τίνες συνετέλεσαν πρὸς ἠθικὴν ἢ πρὸς ὑλικὴν ὑποστήριξιν τῆς ἐργασίας ταύτης δεικνύει ἢ πρὸς τῷ τέλει τοῦ βιβλίου σημείωσις, ὅπου ἐν ἰδίᾳ στήλῃ ἀνα-

Νότος

Βορρὰς

γράφονται οἱ προκαταβαλόντες τὸ ἀντίτιμον ἐνὸς ἢ πολλῶν ἀντιτύπων. Ἐπειδὴ δὲ πολλὰς εἰδήσεις ἐχορήγησάν μοι κώδικες ἐνοριακῶν τινῶν ἐκκλησιῶν, οὓς ἠρεύνησα τῷ 1888, κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ μακαρίτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Διονυσίου Ε' τοῦ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως, ὁμολογῶ τὴν χάριν, εὐχαριστῶν ἅμα τοῖς τότε ἐπιτρόποις τῶν ναῶν Ἀναλήψεως Ψαμμαθία, Θεοτόκου Παλίνου, Θεοτόκου Ἐξ Μαρμάρων, Ταξιαρχῶν Μ. Ρεύματος, Ἀγίου Γεωργίου Ἐδιρνεκάπι, Ἀγίου Γεωργίου Ποτηρά, Ἀγίου Δημητρίου Ευλοπόρτης, ὡς καὶ τοῖς ἐν τῷ 1903 ἐπιτρόποις τοῦ Ἀγίου Νικολάου Τζιβαλίου, χορηγήσασί μοι τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ἢ σχολικοὺς κώδικας. Τὴν γνῶσιν τῶν κωδίκων τῶν ναῶν Θεοτόκου Καφφατιανῶν καὶ Ἀγίας Παρασκευῆς Χάσκιοι ὀφείλω τοῖς πρὸ τοῦ 1886 προϊσταμένοις καὶ νεωκόροις τὴν τοῦ ἐν Ἐγρίκαλι ναοῦ τῷ ἀειμνήστῳ προϊσταμένῳ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς πατῆρ Εὐγενίῳ.

Ἡ πλουσία βιβλιοθήκη τῶν ἐν Χαλκηδόνι μοναχῶν Assomptionnistes πολλὰς μοι παρέσχεν εὐκολίας καὶ βοηθήματα, ἐφ' ᾧ καὶ εὐχαριστῶ δημοσίᾳ τοῖς εὐλαβεστάτοις πατράσι Louis Petit, προϊσταμένῳ αὐτῶν, Σωφρονίῳ Πετρίδῃ καὶ J. Pargoire.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 30 ἰουνίου 1904.

ΜΑΝΟΥΗΛ ΙΩ. ΓΕΔΕΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΥΠΟΜΝΗΣΕΙΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρονογράφους καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα, ἐκκλησιαστικοὺς τε καὶ μὴ, καὶ κατὰ ἐπίσημα ἔγγραφα.

ΔΗΛΩΣΙΣ

(Ἴδε καὶ σελ. 6).

Ἐν τῷ χρονογραφικῷ ἡμερολογίῳ τούτῳ ἀναφέρονται ἐκεῖνα τὰ γεγονότα, ὅσα σχέσιν ἔχουσι πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν εἰδικῶς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐν οἷς καὶ φυσικὰ ἀτυχήματα, βλάπτοντα τοὺς ναοὺς καὶ τὰς κοινωφελοὺς χρήσεως οἰκοδομάς. Ἀναγράφονται ἐπίσης αἱ γεννήσεις ἢ οἱ θάνατοι τῶν ἱστοριογράφων, εἰς οὓς ὀφείλομέν τὴν ἀπομνημόνευσιν πολλῶν γεγονότων. Ὅπου μνήμη τις γράφεται διὰ παχέων γραμμάτων δῆλον ὅτι ἡ μνήμη τοῦ γεγονότος τούτου κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐπανηγυρίζετο καὶ θρησκευτικῶς ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ γενικῶς, ἢ ἐν μόνῃ τῇ πόλει ταύτῃ, ἢ ἐν τινὶ μόνον ἐκκλησίᾳ ἢ μονῇ τινὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

ΥΠΟΜΝΗΣΕΙΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Τὰ τῶν ἐκκλησιῶν, τὰ τῶν μοναστηρίων, καὶ τὰ τῶν πατριαρχῶν ὀνόματα ἀναφέρονται μὴ προστιθεμένης τῆς λέξεως Κωνσταντινουπόλεως, ἢ ὅπου ἀνάγκη παρίσταται.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

1.—1268. Ἰωσήφ ὁ ἡγούμενος τῆς τοῦ Γαλησίου μονῆς χειροτονεῖται πατριάρχης.

1.—1294. Χειροτονεῖται πατριάρχης Ἰωάννης ΙΒ', τέως ἡγούμενος τῆς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ μονῆς τοῦ Παντοκράτορος.

2.—1064. Ἐκλέγεται πατριάρχης Ἰωάννης Η' ὁ Ξιφιλῖνος.

3.—1827. Θνήσκει Πολύκαρπος ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων, ἐν Κων]πόλει, καὶ θάπτεται ἐν τῷ ἐν Νεοχωρίῳ τοῦ Βοσπόρου ἀγιοταφικῷ μετοχίῳ.

4.—847. Θνήσκει ἐν Κων]πόλει Μιχαὴλ ὁ σύγκελλος τοῦ

οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Μεθοδίου καὶ ἡγούμενος καὶ ἀνακαινιστὴς τῆς περιλαλήτου Μονῆς τῆς Χώρας.

5.—1859. Θνήσκει ἐν Κων]πόλει Κωνστάντιος Α' ὁ σχολάζων πατριάρχης, ὁ συγγραφεὺς τῆς "Κωνσταντινάδος,, καὶ ἐτέρων πραγματειῶν.

6.—1628. Ἀποσύνθεσις τῆς ἐν Κων]πόλει πρώτης πατριαρχικῆς ἑλλην. τυπογραφίας, ἐπὶ Κυρίλλου Λουκάρεως.

7.—1430. **Θνήσκει Μακάριος Μακροῖς** ὁ ἐν ἁγίοις ἡγούμενος καὶ ἀνακαινιστὴς τῆς μονῆς τοῦ Παντοκράτορος.

3.—1347. Καθαιρεῖται ὁ πατριάρχης Ἰωάννης ΙΔ' ὁ Καλέκας.

9.—870. **Σειδὺς καταστρέφει οἰκίας, ἀγορὰς καὶ ναοὺς,** φονευθέντων ἀνθρώπων πολλῶν καὶ κτηνῶν (ἡ ἐκκλησιαστικὴ μνήμη τοῦ γεγονότος τούτου τῇ 10).

11.—602. **Θνήσκει** (ἐν Κων]πόλει) ὁ ἀρχιεπίσκοπος **Μελιτηνῆς Δομετιανὸς**, συγγενὴς Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος καὶ μέρος λαβὼν εἰς τινὰς πολιτικὰς ἀποστολάς.

11.—1055. Θνήσκει ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ Μονομάχος, κτίτωρ τῆς μονῆς τῶν Μαγγάνων (ἐν ἡ ἐτάφη) καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ νοσοκομείου, πτωχοτροφείου καὶ γηροκομείου.

12.—1235 ἢ 1237. **Θνήσκει ὁ ἀρχιεπίσκοπος Σερβίας ὁδῖος Σάβας**, κτίτωρ τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὁρει μονῆς τοῦ Χελανδαρίου (πιθανῶς τῇ 14 ἐτάφη).

12.—1637. Ναθαναὴλ ὁ Κανόπιος ὁ πρωτοςύγκελλος Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως γράφει ἀγγέλλων ὅτι ἔλιπον τὸ ζῆν ὁ ἐν Ἐδιρνεκάπι ναὸς τοῦ Προδρόμου τοῦ Βουλωμένου καὶ ὁ πλησίον αὐτοῦ ναὸς τῶν παπιστῶν.

13.—532. Ἐναρξίς τῆς περιωνύμου στάσεως τοῦ "νίκα,, ἐν Κων]πόλει, διαρκεσάσης ἕως τῆς 19. Τελευταία πυρπόλησις τοῦ ναοῦ τῆς Ἀγίας Σοφίας.

16.—970. Θνήσκει Πολύευκτος ὁ πατριάρχης.

17.—394. **Θνήσκει ὁ ἐν ἁγίοις βασιλεὺς Θεοδόσιος Α' ὁ μέγας.**

17.—1332. Σεισμός.

18.—1834. Γέννησις ἐν Βογιατζήκιοῦ Κωνστ]πόλεως τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ', ἱδρυτοῦ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Χριστιανικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου (1901) καὶ τῆς "Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας,, (1880), ἀνασυστήσαντος δὲ (1880) τὴν τε βιβλιοθήκην καὶ τὸ τυπογραφεῖον τοῦ Πατριαρχείου.

19.—1434. (30 ἰανουαρίου κατὰ τὸ 192 χειρόγρ. Κουτλουμουσίου φυλλ. 154). Τυχαία πυρπόλησις τοῦ ναοῦ τῶν Βλαχερνῶν.

20.—474. Θνήσκει ὁ εὐσεβὴς βασιλεὺς Λέων Α' ὁ Θράξ.

22.—730. Χειροτονεῖται πατριάρχης Ἀναστάσιος ὁ εἰκονομάχος, ὁ σύγκελλος τοῦ μακαρίου πατριάρχου Γερμανοῦ Α'.

22.—1689. Ἐγκαθίδρυσις (ἐν τῇ πατριαρχικῇ ναῷ Κων]πόλεως) τοῦ ἐν Ἀδριανουπόλει ψηφισθέντος πατριάρχου Νεοφύτου Δ'.

23.—1305. Συναντᾶται Ἀνδρόνικος ὁ Παλαιολόγος μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Μιχαὴλ ἐν Δριπεῖα (τῇ σήμερον χωρίῳ Γρίπες ἢ Τσιφουτμπουργάζ) ἔξω τῆς Κων]πόλεως.

24.—388. Ἐγκαίνια τῆς μονῆς τῆς δσίας Δομνίκης, τιμωμένης ἐπ' ὀνόματι Ζαχαρίου τοῦ προφήτου.

24.—967. Εἰσκομίζεται εἰς Κων]πολιν ἡ ἐν Ἐδέεσση φυλαττομένη κέραμος, ἐφ' ἧς ἦν ἀποτετυπωμένη ἡ μορφή τοῦ Σωτήρος.

26.—457. Θνήσκει ὁ ἐν ἁγίοις βασιλεὺς Μαρκιανός.

26.—844. **Ἀνακομίζεται ἐκ Πριγκήπου εἰς τὴν μονὴν τοῦ Στουδίου τὸ λείψανον τοῦ ὁδίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου.**

27.—438. **Εἰσκομίζεται εἰς Κων]πολιν τὸ λείψανον τοῦ πατριάρχου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.**

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

- 1.—907. Παύεται ὁ πατριάρχης Νικόλαος Α' ὁ Μυστικός.
- 2.—542. **Πρώτος καθορισμὸς τῆς ἑορτῆς τῆς Ὑπαπαντῆς**
ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου.
- 2.—1835. Ὁ πατριάρχης Κωνσταντῖος Β' τελεῖ περιφανῶς τὰ ἐγκαίνια τοῦ μεγάλου ναοῦ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς.
- 4.—868. **Θνήσκει ὁ ἡγούμενος τῆς τοῦ Στουδίου μονῆς Νικόλαος.**
- 6.—780. (Κυριακὴ τῆς τυρινῆς)· θνήσκει ὁ εἰκονομάχος πατριάρχης Νικήτας Α' ὁ ἐκτομίας.
- 6.—1299. Ἀνδρόνικος Β' ὁ Παλαιολόγος ἔρχεται εἰς Δριπεῖαν (Γρίπες) ἄγων καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον.
- 7.—457. Ἀναγορεύεται αὐτοκράτωρ Λέων Α' ὁ Θράξ.
- 7.—868. Βασίλειος αὐτοκράτωρ ὁ Μακεδὼν δωρεῖται φορτίον ἐκ σίτου διὰ πλοίου βασιλικοῦ τῇ μονῇ τοῦ Στουδίου.
- 7.—933. Χειροτονεῖται πατριάρχης ὁ βασιλόπαις Θεοφύλακτος.
- 7.—1707. Θνήσκει ἐν Κων]πόλει Δοσίθεος ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων ὁ συγγραφεὺς τοῦ δωδεκαβίβλου συγγράμματος "περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων,,.
- 9.—790. Φοβερός σεισμός.
- 10.—754. **Ἀποθνήσκει ὁ εἰκονομάχος πατριάρχης Ἀναστάσιος.**
- 11.—415. Ἀνακομίζεται τὸ λείψανον Ζαχαρίου τοῦ προφῆτου.
- 12.—895. **Θνήσκει ὁ πατριάρχης Ἀντώνιος ὁ Καυλέας.**
- 12.—1332. Ζημίας πολλὰς ἐν Κων]πόλει προξενοῦσιν ἡ θάλασσα ἐξαγριωθείσα καὶ ἄνεμος σφοδρῶς ἐκραγεῖς, ἀφαρπασθέντων πολλῶν κοσμημάτων τῶν ναῶν.

- 12.—1364. Ὁ σχολάζων πατριάρχης Φιλόθεος ὁ Κόκκινος καλεῖται τὸ δεύτερον εἰς τὴν διοίκησιν τῶν πραγμάτων.
- 13.—970. (Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας)· χειροτονεῖται πατριάρχης Βασίλειος Α' ὁ Σκαμανδρηνός.
- 14.—1839. Οἱ ἀσθενεῖς τοῦ ἐν Γαλατῇ ἐθνικοῦ νοσοκομείου μεταφέρονται εἰς τὸ κείμενον ἔξω τῆς πόλεως Ρηγίου, οὗ ἡ οἰκοδομὴ συνεπληρώθη τότε.
- 15.—360. Τὰ πρῶτα ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας.
- 16.—1868. Ὁ πατριάρχης Γρηγόριος ΣΤ' σὺν τῇ συνόδῳ καὶ τῷ συμβουλίῳ κυροῦσι νέον κανονισμόν τῶν ἐν Κων]πόλει ναῶν, ἐκδοθέντα τύποις συγχρόνως.
- 17 (ἢ 16).—392. Ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος ὁ μέγας ἀποτίθῃσιν ἐν τῷ ἐν Ἐβδόμῳ ναῷ τὴν τιμίαν κεφαλὴν τοῦ Προδρόμου, κομισθεῖσαν εἰς Κων]πολιν.
- 19.—1803. Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης ὁ ἡγεμὼν Βλαχίας ἐκδίδωσι χρυσόβουλλον χορηγῶν διακόσια γρόσια (τριακόσια σχεδὸν φράγκα) κατ' ἔτος εἰς τὸν ναὸν τοῦ Μεγάλου Ρεύματος.
- 20.—1043. Θνήσκει ὁ πατριάρχης Ἀλέξιος ὁ Στουδίτης ταφεῖς πέραν τῆς πόλεως, ἐν ἰδίῳ μοναστηρίῳ, ὑπ' αὐτοῦ κτισθέντι.
- 25.—520. Χειροτονεῖται πατριάρχης ὁ ἐν ἀγίοις Ἐπιφάνιος.
- 25.—806. **Θνήσκει ὁ πατριάρχης Ταράσιος.**
- 26.—398. Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος χειροτονεῖται (πατριάρχης Κων]πόλεως) ὑπὸ Θεοφίλου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας.
- 26.—1147. Παύεται ὁ πατριάρχης Κοσμᾶς Β' ὁ Ἀττικός.
- 26.—1688. Πυρκαῖα καταστρεπτικὴ ἀπὸ τοῦ Βαλοῦκ-παζάρ μέχρι τοῦ Βαλιδέ-χανίου διαρκεῖ δώδεκα ὥρας.
- 27.—274. Γέννησις Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου.
- 27.—956. Θνήσκει ὁ πατριάρχης Θεοφύλακτος καὶ θάπτεται ἐν τῇ παρ' αὐτοῦ ἀνακαινισθείσῃ μονῇ τῶν Ρουφινιανῶν.
- 28.—426. Χειροτονεῖται πατριάρχης ὁ ἐν ἀγίοις Σισίνιος Α'.

ΜΑΡΤΙΟΣ

1.—886. Θνήσκει ὁ ἐν ἁγίοις βασιλεὺς Βασίλειος ὁ Μακεδών.

1.—1577. Ὁ πατριάρχης Ἱερεμίας Β' ὁ Τρανὸς συμπληροῖ τὴν ἰδίαν δαπάνην, κατασκευὴν δεσποτικῆς (ἀρχιερατικῆς) θρόνου ἐν τῇ πατριαρχικῇ ναῷ (τῇ τῆς Παμμακαρίστου).

1.—1798. Ἀλέξανδρος Καλλιμάχης, ἡγεμὼν Μολδαβίας, ὁρίζει διὰ χρυσοβούλλου χορήγημα 200 γροσιῶν (300 σχεδὸν χρυσῶν φράγκων) κατ' ἔτος εἰς τὸν ἐν Μεγάλῳ Ρεύματι ναὸν τῶν Ταξιάρχων.

1.—1798. Γέννησις (ἐν Φαναράκι τοῦ Βοσπόρου) τοῦ μετὰ τριᾶκοντα ἐπτὰ ἔτη πατριάρχου Κων]πόλεως Γρηγορίου (ΣΤ' τοῦ ἀπὸ Σερρών), τοῦ τὸν ἐν Φαναρίῳ πατριαρχικὸν ναὸν ἀνακαινίσαντος.

2.—1707. Θνήσκει ὁ μέγας χαρτοφύλαξ Ραλάκης (Ἰωάννου) Καρυοφύλλης, καὶ θάπτεται ἐν τῇ ἀρχοντικῇ νεκροταφείῳ τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς, ἐν Χάσκιοι, τὸν ἐπιτάφιον ἐκφωνήσαντος τοῦ ἀοιδίου διδασκάλου τῆς Πάτμου Μακαρίου.

3.—357. Κομισθέντα ἀποτίθενται ἐν τῇ μεγάλῃ ναῷ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων τὰ λείψανα τῶν ἁγίων ἀποστόλων Ἀνδρέου καὶ Λουκά.

4.—1688. (Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας)· ἐγκαθίδρυσις τοῦ πατριάρχου Καλλινίκου Β' τοῦ ἀπὸ Προύσης, ἐκλεγέντος τῇ προτεραίᾳ.

6.—1033. Σεισμός.

6.—1722. Θνήσκει ἡ θυγάτηρ τοῦ ἐξ ἀπορρήτων Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου Ἑλένη, σύζυγος Ἰωάννου Ρωσέτου καὶ μάμη τοῦ μεγάλου λογοθέτου Κωνσταντίνου Δράκου Σούτζου, καὶ θάπτεται ἐν τῇ ἀρχοντικῇ νεκροταφείῳ τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς.

7.—1714. Ἐγκαθίδρυσις τοῦ πατριάρχου Κοσμᾶ Γ', τέως Ἀλεξανδρείας, ἐν τῇ πατριαρχικῇ ναῷ.

8.—1393. Θνήσκει ὁ διδάσκαλος καὶ σακελλάριος τῆς Μ. Ἐκκλησίας Θεόδωρος ὁ Μελιτηνιώτης, ὁ συγγραφεὺς τῶν Συναξαρίων.

9.—1010. Κατόπι σεισμικῶν δονήσεων, διμηνίαν διαρκεσασῶν, γίνεται κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην "βρασμὸς καὶ κλόνος φρικτὸς,, ὡς ὁ Κεδρηνὸς γράφει, καθ' ὃν κατέπεσον αἱ σφαῖραι (τροῦλλοι) τῶν ναῶν τῶν ἁγίων 40 μαρτύρων καὶ τῶν Ἀγίων πάντων.

12.—1021. Θνήσκει ἐν Κων]πόλει ὁ ἐν ὁσίοις Συμεὼν ὁ νέος Θεολόγος, κτίτωρ τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Μάμαντος.

13.—846. Ἀνακομίζεται τὸ λείψανον τοῦ πατριάρχου καὶ ὁμολογητοῦ Νικηφόρου, τοῦ ἱστοριογράφου.

13.—1332. Θνήσκει ἐν Κων]πόλει Θεόδωρος ὁ Μετοχίτης ὁ μέγας λογοθέτης ὁ ἀνοικοδομήσας τὴν Μονὴν τῆς Χώρας, ἐν ἣ καὶ ἐτάφη.

16.—963. Θνήσκει ὁ αὐτοκράτωρ Ρωμανὸς Β'.

19.—1277. Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος παραχωρεῖ τοῖς ἐν Κων]πόλει ἐνετοῖς ἓνα ναὸν τῆς Θεοτόκου καὶ ἓνα τοῦ ἁγίου Μάρκου.

20.—610. Θνήσκει ὁ πατριάρχης Θωμᾶς Α'.

20.—1206. Μιχαὴλ ἱερεὺς ὁ Αὐτωρειανὸς ἐκλέγεται πατριάρχης.

20.—1630. Ἀλέξανδρος ὁ τῆς Μολδαβίας ἡγεμὼν, ὁ υἱὸς τοῦ Ραδουλ βόδα, προσαρτᾷ τῇ μονῇ Καμαριωτίσσης ἐν Χάλκη (Θεοτόκου) τὸ παρὰ τὸ Ἱάσιον κτῆμα Ἀαρών-βόδα, δωρηθὲν ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τῇ ἐν Σωζοπόλει μονῇ τοῦ Τιμίου Προδρόμου, τότε (1630) καταστραφείῃ.

22.—610. (Κυριακὴ)· κηδεῖα τοῦ πατριάρχου Θωμᾶ Α'.

22.—1320. Γεράσιμος ὁ ἡγούμενος τῆς τῶν Μαγγάνων μονῆς ἐκλέγεται πατριάρχης.

22.—1675. Ἐλευσις ἐξ Ἀδριανουπόλεως τοῦ τὸ τέταρτον ἐκλεγέντος πατριάρχου Παρθενίου Δ' καὶ ἐγκαθίδρυσις ἐπὶ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου.

23.—1449. Θνήσκει Εἰρήνη ἡ σύζυγος Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου καὶ θάπτεται ἐν τῇ μονῇ τοῦ Παντοκράτορος, Ὑπομονῇ (μοναχῇ) μετονομασθεῖσα πρὸς τῇ τέλει τῆς ζωῆς.

23.—1716. Ἐκλέγεται πατριάρχης ὁ μητροπολίτης Καισαρείας Ἱε-

ρεμίας Γ' ὁ ἐκ Πάτμου (ὁ κτίσας τὸν νῦν ἐν Φαναρίῳ πατριαρχικὸν ἡμῶν ναόν).

24.—364. Οὐάλης ὁ αὐτοκράτωρ εἰς τὴν μοῖραν αὐτοῦ λαμβάνει τὴν αὐτοκρατορίαν τῆς Ἀνατολῆς.

24.—1657. Θνήσκει ὁ μακάριος πατριάρχης Παρθένιος Γ' καὶ θάπτεται ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεοτόκου Καμαριωτίσσης ἐν Χάλκῃ.

25.—1043. Ἐκλέγεται πατριάρχης Μιχαὴλ ὁ Κηρουλάριος.

29.—1478. Γεώργιος Φραντζῆς, ὁ τελευταῖος τῶν βυζαντινῶν χρονογράφων, συμπληροῖ τὴν τοῦ "Χρονικοῦ," συγγραφὴν.

29.—1646. Θνήσκει ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ Κεφαλληνία Νικόδημος ὁ Μεταξᾶς, ἀρχιεπίσκοπος Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας, καὶ πρῶτος ἐργάτης τοῦ πρώτου πατριαρχικοῦ τυπογραφείου Κων]πόλεως.

30.—1731. Κωνσταντῖνος ὁ Μαυροκορδάτος, ἡγεμὼν Βλαχίας, δωρεῖται τῷ πατριαρχικῷ ναῷ 1500 γρόσια (6000 σχεδὸν φράγκων) εἰς μνημόσυνον τῶν γονέων αὐτοῦ Νικολάου καὶ Πουλχερίας (τὸ γένος Τζουκῆ).

31.—1078. Ὁ αὐτοκράτωρ Μιχαὴλ Η' ὁ Παραπινάκης, παραιτησάμενος τὸν θρόνον, κείρεται μοναχὸς ἐν τῇ μονῇ τοῦ Στουδίου.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

1.—814. Χειροτονεῖται πατριάρχης ὁ εἰκονομάχος Θεόδοτος Α' ὁ Μελισσηνός.

3.—400. Γεννᾶται ἐν Κων]πόλει, ἡ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀρκαδίου θυγάτηρ Ἀρκαδία, ἀφ' ἧς ὠνομάσθησαν αἱ Ἀρκαδιαναὶ θέρμαι (ἐν Κων]πόλει).

3.—956. Χειροτονία τοῦ πατριάρχου Πολυεύκτου.

4.—812. **Θνήσκει ὁ ἐν ἁγίοις Πλάτων**, ἡγούμενος τῆς μονῆς Σακκουδίωνος, ὁ Στουδίτης.

5.—1106. Σφοδρότατος ἄνεμος ἐπιφέρει μεγάλας ζημίας.

5.—1814. Ἰωάννης Γεωργίου Καρατζᾶς, ἡγεμὼν Βλαχίας, ὀρίζει διὰ χρυσοβούλλου χορηγίαν τινὰ κατ' ἔτος ὑπὲρ τοῦ ἐν Ἀντιγόνῃ (τῇ γνωστῇ νησίδι πρὸ τῆς Κων]πόλεως) πτωχοῦ μονυδρίου τοῦ ἀγίου Γεωργίου τοῦ Καρίπῃ, προσηρτημένου ἤδη (ἀπὸ ἰουλίου 1786) τῇ κατὰ τὴν Πελοπόννησον μονῇ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου.

6.—582. **Θνήσκει ὁ πατριάρχης Εὐτύχιος.**

7.—491. Θνήσκει ὁ αὐτοκράτωρ Ζήνων.

8.—610. (Μέγα Σάβατον)· χειροτονεῖται πατριάρχης ὁ δυσσεβὴς Σέργιος Α'.

9.—491. Ἡ αὐτοκράτειρα Ἀριάδνη (χήρα τοῦ Ζήνωνος) ἀναγορεύει αὐτοκράτορα Ἀναστάσιον τὸν Θράκα, τὸν Δίκωρον.

10.—428. Χειροτονεῖται πατριάρχης Νεστόριος ὁ αἰρετικός.

10.—1596 ; (Μ. Σάβατον)· θνήσκει ὁ πατριάρχης Θεοφάνης ὁ Καρύκης.

10.—1821. Ἐκλογή καὶ ἐγκαθίδρυσις τοῦ πατριάρχου Εὐγενίου (Β') τοῦ ἀπὸ Πισσιδείας.

11.—401. Γεννᾶται ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος Β' ὁ Μικρός.

11.—1283. Γρηγόριος ὁ Κύπριος ἐκλέγεται πατριάρχης.

12.—434. Ἐνθρονίζεται ὁ πατριάρχης Πρόκλος, τέως σχολάζων ἀρχιεπίσκοπος Κυζίκου.

12.—582. Ἐκλέγεται πατριάρχης Ἰωάννης ὁ Νηστευτής.

12.—806 (Μ. Πάσχα)· χειροτονεῖται πατριάρχης ὁ ἱερὸς Νικηφόρος, ὁ γραμματεὺς ἐν τοῖς ἀνακτόροις.

12.—942. Ἀνακομιδὴ ἐκ Ζήλας τῆς τιμίας ζωῆς τῆς Θεοτόκου.

13.—760. Οἱ ἐν Ἀνατολῇ αἰρετικοὶ ἐορτάζουσι τὸ πάσχα κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην, διενεχθέντες τοῖς ὀρθοδόξοις, ἐορτάσασι 6 ἀπριλίου.

13.—1401. Ὁ πατριάρχης Ματθαῖος ἐξελέγχει τὴν διαχείρισιν Μακαρίου τοῦ οἰκονόμου τῆς μονῆς Βασιλείου τοῦ Μεγάλου.

13.—1573. Ὁ πατριάρχης Ἰερεμίας Β' ἀφιερῶι τῷ Πατριαρχεῖῳ οἰκίαν τινὰ παρὰ τὸν πατριαρχ. οἶκον κειμένην καὶ τινὰ ἀργυρὰ σκεύη,

λειτουργικά καὶ οἰκιακῆς χρήσεως καὶ "τρικέριον ἀργυροῦν ἐπινοηθέν νεωστὶ παρ' αὐτοῦ,.

14.—429. Νεστόριος ὁ Κων]πόλεως, ζητήσας ἀφελεῖν ἀπὸ τῶν ἀρειανῶν διὰ τῆς βίας εὐκτήριον, ἐν ᾧ προσήχοντο λαθραίως, ὤθησεν αὐτοὺς εἰς ἀποστασίαν, καθ' ἣν μέρος τῆς πόλεως ἐπυρπόλησαν.

15.—565. Χειροτονεῖται πατριάρχης Ἰωάννης Γ' ὁ ἀπὸ σχολαστικῶν.

16.—1034. (Μεγάλη Παρασκευή) κηδεύεται ὁ αὐτοκράτωρ Ρωμανὸς Γ' ἐν τῇ παρ' αὐτοῦ κτισθείσῃ καλλίστῃ μονῇ τῆς Θεοτόκου τῆς Περιβλέπτου (Σουλῶν μοναστήρ).

16.—1054. Θάνατος Παύλου τοῦ ὁδίου μοναχοῦ καὶ κτίτορος τῆς μονῆς τῆς Θεοτόκου τῆς Εὐεργετίδος.

18.—847. Θνήσκει Ναυκράτιος ὁ ἡγούμενος τῆς τοῦ Στουδίου μονῆς.

18.—1686 (Μ. Σάββατον) ἐγκαθίδρυσίς τοῦ τοῦ δευτέρου ἐκλεγέντος Ἰακώβου πατριάρχου.

19.—417. Μέγας σεισμός.

19.—847. Νικόλαος ὁ ἄλλοτε Στουδίτης ἐκλέγεται ἡγούμενος τοῦ Στουδίου, ἀντὶ τοῦ θανόντος Θεοφίλου.

19.—1321. Θάνατος τοῦ πατριάρχου Γερασίμου Α'.

20.—611. Μέγας σεισμός ἐπιφέρει μεγάλας ζημίας.

21.—866. Θνήσκει ὁ φιλόμουσος καίσαρ (συμβασιλεὺς Μιχαὴλ τοῦ μεθυστοῦ) Βάρδας ὁ ἐπανασυστήσας τὸ τῶν τότε χρόνων ἐν Κων]πόλει πανεπιστήμιον.

22.—613. Θνήσκει ὁ ἐν ἀγίοις Θεόδωρος ὁ Συκεώτης.

25.—1696. Πυρκαῖα μερίστη καταστρέφει τὸν Γαλατὰν ἀποτεφρώσασα καὶ ἔξ ἐλλήνων ὀρθοδόξων ναοὺς (βλέπε προσάρτημα).

25.—1771. Θνήσκει Ἐφραίμ. ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων, ἐν Κων]πόλει, καὶ θάπτεται ἐν τῷ ἐν Νεοχωρίῳ τοῦ Βοσπόρου μετοχίῳ τοῦ Παναγίου Τάφου.

25.—1817. Σκαρλάτος Καλλιμάχης, ἡγεμὼν Μολδαυίας, καθορίζει διὰ χρυσοβούλλου χορηγίαν ἐτησίαν 400 γροσίων (ἰσαριθμῶν φράγκων) εἰς τὸν ναὸν τῶν Ταξιαρχῶν ἐν Μεγάλῳ Ρεύματι.

27.—1838. Ὁ πατριάρχης Γρηγόριος ΣΤ' ἐπιβάλλει τὸν πανηγυρισμὸν τῆς μνήμης τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, συνιστῶν τὴν ἐν αὐτῇ κατάπαυσιν τῶν ἐργασιῶν.

ΜΑΪΟΣ

1.—881. Ἐγκαίνια τῆς ἐν τῷ παλατίῳ μεγαλοπρεποῦς Νέας Ἐκκλησίας ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Φωτίου γενόμενα.

1.—1797. Ἐκλογή τοῦ πατριάρχου Γρηγορίου Ε' τοῦ ἀπὸ Σμύρνης, τοῦ ἀνακαινίσαντος τὸν πατριαρχικὸν οἶκον καὶ τὸ πατριαρχικὸν τυπογραφεῖον ἀνασυστήσαντος.

1.—1846. Οἱ ἔφοροι τῆς ἀλληλοδιδασκτικῆς σχολῆς Ἀγίας Κυριακῆς Κοντοσκαλίου ἐκδίδουσι Κανονισμὸν αὐτῆς, τὸν πρῶτον ἴσως ἐντυπον τοιαύτης ἐνοριακῆς σχολῆς.

2.—373. Θάνατος Ἀθανασίου τοῦ μεγάλου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας.

4.—796. Φοβερός σεισμός.

5.—483. Γέννησις τοῦ ἐν ἀγίοις αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου.

5.—1590. Καραϊωάννης τις ἀφιεροῖ τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ἄμπελον κειμένην ἐν τῷ χωρίῳ Τζινάρι τῆς Νικομηδείας.

7.—1686. Ἐγκατάστασις ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τοῦ τοῦ τέταρτον ἀναρρηθέντος Διονυσίου Δ'.

7.—1745. Παῖσιος Β' ὁ πατριάρχης ἐπικυροῖ διαθήκην τῶν ἀδελφῶν Καλλιάρχων ἐν Μυκόνῳ, κληροδοτούντων τῷ πατριαρχικῷ ναῷ Κων]πόλεως τὴν ἐν Μυκόνῳ μονὴν τῆς Θεοτόκου Τουρλιανῆς.

8.—1081. Παρατεῖται τὸν θρόνον ὁ πατριάρχης Κοσμάς Α' ὁ Ἱε-

ροσολυμίτης μετὰ τὴν λειτουργίαν, ἣν ἐτέλεσεν ἐν τῷ ἐν Ἑβδόμῃ ναῷ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

9.—1324. Ἡσαΐας ὁ πατριάρχης καταδικάζει μετὰ τῆς συνόδου αὐτοῦ τοὺς μοναχοὺς τῆς ἐν Κων]πόλει μονῆς τῆς Ἀγίας Ἀναστάσεως ὅπως ἀποδώσιν εἰς τὸν ἱερομόναχον Νίκανδρον ὅσα ἐξώδευσε πρὸς οἰκοδομὴν μονῆς ἐν τόπῳ, ὃν αὐτοὶ μὲν ἐχορήγησαν, ἀλλ' ἀφῆρσαν ἀπὸ τοῦ Νικάνδρου, ἐπὶ ἀθετήσει τοῦ μετ' αὐτοῦ συμβολαίου.

10.—583. Μέγας σεισμός.

10.—1651. Θνήσκει ὁ μακάριος πατριάρχης Παρθένιος Β' ὁ Ὁεὺς καὶ θάπτεται ἐν τῷ ναῷ τῆς Καμαριωτίσσης ἐν Χάλκῃ.

10.—1762. Πυρκαϊὰ ἀρξαμένη ἀπὸ τῶν πέριξ τοῦ τεμένους Σουλτὰν Βαϊαζήτ κατέκαυσεν ἐν ὥραις εἴκοσι πέντε πάσας τὰς ἀπὸ τούτου μέχρι τοῦ Γενί-καπί (Βλάγκας) συνοικίας.

10.—1774. Θνήσκει ἐν τῇ νήσῳ Χάλκῃ ὁ σχολάζων πατριάρχης Σαμουήλ ὁ Χαντζερῆς καὶ θάπτεται ἐν τῷ αὐτόθι ναῷ τοῦ ἁγίου Νικολάου.

11.—330. Τὰ ἐγκαίνια τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

11.—1319. Παραίτησις τοῦ πατριάρχου Ἰωάννου τοῦ Γλυκέως.

11.—1766. Φοβερός σεισμός καὶ μετὰ τὸν σεισμόν κεραυνοὶ πολλοὶ καταστρέφουσιν ἱερὰ τεμένη καὶ πολλὰς οἰκίας.

12.—740. Θνήσκει ὁ ἐν ἁγίοις πατριάρχης Γερμανός.

12.—1315. Ὁ λογοθέτης τοῦ δρόμου Ἰωάννης ὁ Γλυκὺς ἐκλέγεται οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

12.—1456. Γεννάδιος Β' ὁ πατριάρχης (πρώην) Κων]πόλεως ὁ Σχολάριος ἀφικνεῖται εἰς τὴν ἐν Ἀγίῳ Ὁρει μονὴν τοῦ Βατοπεδίου.

15.—925. Θνήσκει Νικόλαος πατριάρχης ὁ ἀπὸ μυστικῶν καὶ θάπτεται ἐν τῇ μονῇ τῶν Γαλακρηνῶν, ὑπ' αὐτοῦ κτισθείση.

16.—761. Πέτρος ὁ ἐν Βλαχέρναις Θνήσκει ὑπὲρ τῶν ἁγίων εἰκόνων.

17.—893. Θνήσκει Στέφανος ὁ πατριάρχης υἱὸς Βασιλείου τοῦ Μακεδόνας.

17.—1347. Ἰσίδωρος ὁ Μονεμβασίας μητροπολίτης ἐκλέγεται πατριάρχης.

18.—406. Εἰσκομίζονται εἰς Κων]πολιν τὰ λείψανα Σαμουήλ τοῦ προφήτου.

19.—1689. Ὁ πατριάρχης Καλλίνικος Β' ἀφιεροῖ τῷ πατριαρχικῷ ναῷ σάκκον καὶ στιχάριον χρυσᾶ.

22.—337. Θνήσκει ὁ ἐν ἁγίοις βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ὁ ἰσαπόστολος (ἡ μνήμη τῇ 21).

24.—1328. Ἡσαΐας ὁ πατριάρχης ἐπανέρχεται μετὰ μεγάλων τιμῶν εἰς τὸν πατριαρχικὸν οἶκον.

25.—1029. (Κυριακὴ Πεντηκοστῆς)· ταραχὴ κατὰ τὴν λειτουργίαν ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ ἐκ μέρους τῶν γεροντοτέρων ἀρχιερέων μὴ θελόντων ἵνα προκαθεσθῶσιν αὐτῶν οἱ σύγκελλοι καθὼς νεώτεροι τὴν ἡλικίαν.

26.—1275. Ἐκλέγεται πατριάρχης Ἰωάννης ΙΑ' ὁ Βέκκος ὁ μέγας χαρτοφύλαξ.

28.—1726. Γεώργιος Σουλουτζιάρης ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς ἡγεμονίας Βλαχίας ἀφιεροῖ τῷ πατριαρχικῷ ναῷ δώδεκα φαινόλια καὶ δώδεκα ἐπιτραχήλια.

29.—1453. Ἀλωσις τῆς πόλεως ὑπὸ Μωάμεθ Β'.

30.—1325. Ὁ πατριάρχης Ἡσαΐας ἀθωοῖ συνοδικῶς Σίμωνα τὸν διάκονον τῆς μονῆς τοῦ Παντοκράτορος, συκοφαντηθέντα ὡς αὐκὸρθῶς δοξάζοντα.

ΙΟΥΝΙΟΣ

1.—1296. Μέγας σεισμός (ἐν Κων]πόλει) ζημιώσας καὶ τὴν Ἀνατολήν, μέχρις ὁρίων Περσίας, διαρκεῖ ἐκ διαλειμμάτων μέχρι τῆς 16 ἰουλίου.

1.—1440. Θνήσκει Εὐγενία ἡ Κατελουζίνα θυγάτηρ τοῦ αὐθέντου τῆς Λέσβου καὶ θάπτεται ἐν τῇ μονῇ τοῦ Παντοκράτορος.

2.—1275. (Κυριακή τῆς Πεντηκοστῆς) χειροτονεῖται πατριάρχης Ἰωάννης ΙΑ' ὁ Βέκκος.

3.—1215. Ἐκλέγεται πατριάρχης Κων]πόλεως (ἐν Νικαίᾳ) Μάξιμος Β', ὁ τέως ἡγούμενος τῆς ἐν Κων]πόλει μονῆς τῶν Ἀκοιμήτων.

5.—535. Θνήσκει ὁ ἐν ἁγίοις πατριάρχης Ἐπιφάνιος.

5.—623. Καταστρέφεται ὁ ναὸς τῶν ἁγίων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ (ὁ ἔξω τῶν Βλαχερνῶν) ὑπὸ τῶν Ἀβάρων, ἀποτυχόντων ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῆς πόλεως.

5.—1267. Γερμανὸς ὁ μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως ὁ Γαβρᾶς ἐκλέγεται πατριάρχης, ψήφων γενομένων ἐν τῷ ναῷ τῶν Βλαχερνῶν.

6.—845. **Θνήσκει Ἰλαρίων ὁ ἡγούμενος τῆς μονῆς τῶν Δαλματῶν.**

6.—1730. Συμπληροῦται ἡ ἐκ βάθρων ἀνοικοδομὴ τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Δημητρίου Κανάβη (Ξυλοπόρτης), τοῦ ἄλλοτε (1597—1601) πατριαρχικοῦ ἡμῶν ναοῦ.

7.—421. Γάμος τοῦ αὐτοκράτορος Θεοδοσίου Β' τοῦ μικροῦ μετὰ τῆς περικαλλοῦς καὶ λογίμου Εὐδοκίας τῆς ἀθηναίας (πρὸ τοῦ βαπτίσματος Ἀθηναῖδος).

8.—1057. Ἀναγορεύεται αὐτοκράτωρ Ἰσαάκιος Α' ὁ Κομνηνὸς ὁ πρὸς τὰ τέλη τοῦ βίου μοναχὸς τῆς τοῦ Στουδίου μονῆς.

8.—1881. Θνήσκει ὁ ἐν Μεγάλῳ Ρεύματι σχολάζων πατριάρχης Γρηγόριος ΣΤ' καὶ θάπτεται ἐν τῷ αὐτόθι ναῷ τῶν Ταξιαρχῶν.

10.—1041. Σεισμός.

10.—1281. Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος κατασκηνοῖ ἐν Ἀγίῳ Αὐξεντίῳ (Καῖς-δαγ).

10.—1350. Ἐκλογὴ τοῦ πατριάρχου Καλλίστου Α'.

11.—942. Ἐπιδρομὴ ρωσικῶν πλοιαρίων ἄχρι Βοσπόρου, οὗ μέρη τινὰ λεηλατοῦνται.

12.—1681. Βροχὴ ραγδαιοτάτῃ καὶ χάλαζα σφοδροτάτῃ, μίαν ὥραν διαρκέσασα, καταστροφὰς σπουδαίας ἐπιφέρει πολλαῖς οἰκοδομαῖς ἐν Γαλατῇ καὶ Διπλοκιονίῳ.

12.—1842. Θάνατος Ἀνθίμου Ε' τοῦ πατριάρχου (ταφέντος ἔξω τοῦ ναοῦ τῆς Ζωοδόχου πηγῆς) καὶ ἐκλογὴ τοῦ ἀπὸ Δέρκων πατριάρχου Γερμανοῦ Δ', ἰδρυτοῦ τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ τοῦ ἔξω τῆς πύλης Ρηγίου Ὁρφανοτροφείου τῶν ὀρθοδόξων ἐλλήνων.

14.—846. **Θνήσκει ὁ πατριάρχης καὶ ὁμολογητὴς Μεθόδιος Α'.**

15.—1730. Συμπληροῦται ἡ ἀνοικοδομὴ τοῦ ἔξω τῆς Βασιλικῆς πύλης ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου ἐν τῷ Σιναϊτικῷ μετοχίῳ.

17.—1859. Θνήσκει ἐν Μεγάλῳ Ρεύματι ὁ σχολάζων πατριάρχης Κωνσταντῖος Β' καὶ θάπτεται ἐν τῷ αὐτόθι ναῷ τῶν Ταξιαρχῶν.

20.—404. Ἐξορία τοῦ πατριάρχου Ἰωάννου Α' τοῦ Χρυσοστόμου καὶ πυρπόλησις τοῦ ναοῦ τῆς Ἀγίας Σοφίας ὑπὸ τῶν φίλα τῷ Χρυσοστόμῳ φρονούντων.

22.—1770. Πυρκαϊὰ ἐν Φαναρίῳ.

23.—1203*. Αἱ ὀρδαὶ τῆς Δ' σταυροφορίας ἀποβιβαζόμεναι κατασκηνοῦσιν ἐν Ἀγ. Στεφάνῳ, κώμῃ (τῇ γνωστῇ) πρὸ τῆς Κων]πόλεως.

24.—1756. Πυρκαϊὰ μεγίστη (ἴδε προσάρτημα).

25.—1784. Πυρκαϊὰ ἀπὸ Φαναρίου καὶ Μουχλίου καταστρέφει τὰς μέχρι τοῦ τεμένους Σουλτάν Μεχμέτ καὶ τῶν ἑξῆς Μαριμάρων συνοικίας, εἴκοσι καὶ πέντε ὥρας διαρκέσασα.

25.—1784. Μιχαὴλ Κωνσταντίνου Σουτσος, ἡγεμὼν Βλαχίας, ὀρίζει διὰ χρυσοβούλλου χορηγίαν ἐτησίαν ὑπὲρ τοῦ ναοῦ τοῦ Βλάχ Σεραγίου, ἐν Φαναρίῳ, ἐφ' ὅρῳ τοῦ παρέχειν τὸν ἡγούμενον αὐτοῦ κατ' ἔτος 200 γρόσια (400 φράγκα σχεδόν) "εἰς τὸ νέον κατὰ τὰ Θεραπεῖα νοσοκομεῖον,,.

26.—404. Χειροτονεῖται πατριάρχης ὁ ἐν ἁγίοις Ἀρσάκιος.

27.—547. Ἐγκαίνια τοῦ μεγάλου ναοῦ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων.

27.—1638. Θνήσκει ὁ μακάριος πατριάρχης Κύριλλος Α' ὁ Λούκαρις, εἰς ὃν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ψάλλει νεκρώσιμον ἀκολουθίαν μετὰ ἐν ἔτος ὁ πατριάρχης Παρθένιος Α' ὁ γέρων.

28.—1395. Θνήσκει ὁ αὐτοκράτωρ Ἀνδρόνικος Παλαιολόγος (δ Β') καὶ θάπτεται ἐν τῇ μονῇ τοῦ Παντοκράτορος.

29.—1106. Βροχὴ ραγδαιοτάτῃ ἐπιζήμιος.

29.—1782. Πυρκαϊὰ ἐν Ψαμμαθίᾳ καὶ τοῖς πέριξ καταστρέφει 7000 οἰκίας καὶ τοὺς ναοὺς Ἀναλήψεως καὶ ἁγίου Πολυκάρπου (ἄρ-
χεῖα ἁγιοταφ. μετοχίου).—(παρὰ Κομνηνῶ 15 ἰουλίου).

30.—1602. Θνήσκει (ἐν Βενετίᾳ) Μάξιμος ὁ Μαργούνιος, ἐπίσκο-
πος Κυθήρων, πρῶτος ἐκδούς τοὺς ἐν ἐπιτομῇ καὶ κατὰ μῆνα "Βίους
τῶν ἁγίων,,.

ΙΟΥΛΙΟΣ

1.—356. Εἰσκομίζεται τὸ ἱερὸν λείψανον τοῦ ἀποστόλου Τιμοθέου.

2.—367. Χάλαζα χειροπληθὴς (ἐν Κων]πόλει)· κατηνέχθη, κατὰ
τὸν ἱστοριογράφον Σωκράτη, "λίθοις ἐμφορῆς,,· ἐπιζήμιος ἄρα.

3.—1711. Χρύσανθος ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων ἀφιεροῖ τῷ πα-
τριαρχικῷ ναῷ στολὴν ἱερατικὴν καλλίστην.

5.—1589. Χειροτονεῖται πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ὁ διάσημος ἐπ
ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ Μελέτιος ὁ Πηγᾶς, ὁ καὶ μετὰ τινα ἔτη γενόμενος
"ἐπιτηρητὴς,, τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου Κων]πόλεως.

9.—1623. Καταστροφή τῶν ἀπὸ τοῦ στομίου τοῦ Βοσπόρου μέχρι
τοῦ Σωσθενίου προαστείων ὑπὸ τῶν κατελθόντων ἐξ Εὐξείνου κο-
ζάκων.

9.—1704. Γαβριὴλ Γ' ὁ πατριάρχης διατάττει μετὰ τῆς συνόδου
αὐτοῦ τὸν πανηγυρισμὸν τῆς μνήμης τῆς ἁγίας Εὐφημίας τοῦ Ὁρου.

9.—1731. Πυρκαϊὰ, διαρκέσασα ἐπὶ ἡμέρας, καταστρέφει τὸν Γα-
λατᾶν ὄλον.

11.—554. Μέγας σεισμός.

11.—1707. Πέτρος Ἀνδρέοβιτς ὁ Πέτρου τοῦ μεγάλου πρεσβευ-
τῆς ἀφιεροῖ τῷ πατριαρχικῷ ναῷ λάρνακας τρεῖς ἐκ κυπαρίσσου, πο-

λυτελῶς κεκοσμημένας, εἰς ἐναπόθεσιν τῶν ἐν τῷ ναῷ φυλαττομένων
λειψάνων τῶν ἁγίων Εὐφημίας, Σαλώμης καὶ Θεοφανοῦς.

14.—1809. Θνήσκει ἐν Ἀγίῳ Ὁρει ὁ μοναχὸς Νικόδημος ὁ Νά-
ξιος, ὁ δὴθεν διορθώσας τὸν ἐν χρήσει "Συναξαριστὴν,,.

15.—832. **Θνήσκει Ἰωδὴδ ὁμολογητὴς ὁ Στουδίτης** μη-
τροπολίτης Θεσσαλονίκης, ἀδελφὸς Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου.

15.—948. Ὁ αὐτοκράτωρ Ρωμανὸς ὁ Α' θνήσκει ἐν τῇ νήσῳ
Πρώτῃ (τῇ πρὸ τῆς Κων]πόλεως) ταφεῖς ἐν τῇ παρ' αὐτοῦ ἀνακαι-
νίθεισῃ μονῇ τοῦ Μυρελαίου.

17.—882 (; ἢ 883). Θνήσκει Κλήμης ὁ ἡγούμενος τῆς μονῆς τοῦ
Στουδίου.

17.—1203. Μετὰ δεκαήμερους συνεχεῖς μάχας πρὸ τῆς Κ]πόλεως,
οἱ βενετοὶ, κρημνίσαντες ἓνα πύργον τοῦ τείχους, ἔφοδον ποιοῦνται,
ἥτις ἀποτυγχάνει διὰ τὴν ἀντίστασιν τῶν ἐκ Πίσης καὶ τῶν μισθο-
φόρων βαράγγων. Ἀποτεφροῦται ὑπὸ πυρκαϊᾶς μέγα μέρος τῆς
πόλεως.

17.—1728. Πυρκαϊὰ καταστρέφει Φανάριον, Παλατᾶν καὶ Μου-
χλίον (ἴδε προσάρτημα).

18.—928. **Θνήσκει Στέφανος Β' ὁ πατριάρχης.**

18.—1809. Ὁ πατριάρχης Ἱερεμίας Δ' διατάττει ἵνα τὰ τῇ πα-
τριαρχικῇ ἀκαδημίᾳ διδόμενα ποσὰ ὑπὸ τῶν ἐν ἐπαρχίᾳ τινὶ διοριζο-
μένων ἀρχιερέων δίδωνται ἐξ ἡμισείας εἰς αὐτὴν τε καὶ τὰ ἐθνικὰ
νοσοκομεῖα.

19.—554. Λίψ ἄνεμος, σφοδρῶς πνεύσας, προξενεῖ ζημίας πολλὰς.

20.—1054. Κήρυξις τοῦ μεγάλου σχίσματος τῶν Ἐκκλησιῶν ὑπὸ
τοῦ πατριάρχου Μιχαὴλ Κηρουλαρίου.

21.—1425. Θνήσκει Μανουὴλ, ὁ ἐν ἁγίοις βασιλεὺς. ὁ πρὸς τῷ
τέλει τῆς ζωῆς Ματθαῖος μοναχὸς, καὶ θάπτεται ἐν τῇ μονῇ τοῦ
Παντοκράτορος.

22.—1296. Πυρκαϊὰ ἐν Γαλατᾷ ἐπιζήμιος, ὑπὸ τῶν ἐνετῶν ἀνα-
φθείσα.

23.—1782. Πυρκαϊὰ ἐν Παλατᾷ, ἐπεκταθεῖσα μέχρι Γενί-μπαγτζέ καὶ καταστρέψασα τὰς ἀνὰ τὴν ἔκτασιν ταύτην πάσας συνοικίας.

25.—1197. Μεγάλη πυρκαϊὰ.

25.—1766. Σεισμός ἀβλαβῆς ἐν Κων]πόλει.

26.—1760. Ὁ πατριάρχης Σεραφεῖμ Β' χειροθετεῖ μέγαν σκευοφύλακα τὸν ἱατρὸν καὶ χρονογράφον Ἀθανάσιον Κομνηνὸν Ὑψηλάντην.

28.—550. Ὁ πατριάρχης Μηνᾶς τελεῖ τὰ ἐγκαίνια τοῦ μεγάλου ναοῦ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων.

29.—1822. Θνήσκει ὁ πατριάρχης Εὐγένιος Β' ὁ ἀπὸ (πρώην) Πισιδείας.

30.—1890. Προσκαλεῖται τὸ δεύτερον ἐπὶ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον Μακάριος ὁ σχολάζων πατριάρχης.

ΛΥΓΟΥΣΤΟΣ

1.—527. Θνήσκει ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστίνος Α', θεῖος τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ.

1.—1688. Θνήσκει ὁ μέγας ρήτωρ Μανουὴλ (Ἰωάννου) Καρυοφύλλης, ὁ καὶ γαμβρὸς Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, ἐπ' ἀδελφῇ (Ζωῇ), καὶ θάπτεται ἐν τῷ ἀρχοντικῷ νεκροταφείῳ τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς, ἐν Χάσκιῳ.

2.—1075. Θνήσκει ὁ πατριάρχης Ἰωάννης Η' ὁ Ξιφιλῖνος ὁ πολλοὺς ἐν Κων]πόλει ναοὺς, ὑπὸ τοῦ χρόνου σαθρωθέντας, ἐπισκευάσας.

3.—1757. Ἀναγινώσκεται ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου πρώην Τήνου Κυρίλλου ἡ καθαίρεσις τοῦ πρὸ ὀκτὼ ἡμερῶν παυθέντος πατριάρχου Καλλινίκου Δ'.

5.—917. Θνήσκει ὁ πατριάρχης Εὐθύμιος Α' ὁ ἀπὸ οὐγκέλλων.

5.—1878. Θνήσκει ὁ πατριάρχης Ἰωακείμ Β' ὁ Κοκκιώδης, καὶ θάπτεται ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ναοῦ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς.

6.—1672. Ἀποτέφρωσις τῆς ἐν Χάλκῃ μονῆς τῆς Θεοτόκου Καμαριωτίσσης.

6.—1767. Σαμουήλ ὁ πατριάρχης χειροτονεῖ ἐν τῷ ἐν Γαλατᾷ ναῷ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου πατριάρχην Ἀντιοχείας τὸν ἐκ Χίου καταγόμενον μέγαν τοῦ Πατριαρχείου πρωτοσύγκελλον Δανιήλ.

7.—626. **Ἐπιδρομὴ τῶν Ἀδάρων ζυμιοῖ τὸν τε ναὸν τῶν Βλαχερνῶν καὶ τὸ Κοδμίδιον.**

7.—1715. Πυρκαϊὰ κατακαίει πάσας τὰς ἀπὸ τοῦ τεμένους Σουλτάν Βαῖαζήτ ἄχρι τοῦ Κοντοσκαλίου συνοικίας.

8.—754. Ἀναγορεύεται πατριάρχης Κωνσταντίνος Β' (τέως ἐπίσκοπος Συλαίου τῆς Παμφυλίας) ἐν τῷ ναῷ τῶν Βλαχερνῶν.

8.—1702. Θνήσκει ὁ πατριάρχης Καλλίνικος Β' ὁ Ἀκαρνάν κα θάπτεται ἐν τῇ ἐν Χάλκῃ μονῇ τῆς Θεοτόκου Καμαριωτίσσης.

9.—715. Γερμανὸς ὁ μητροπολίτης Κυζίκου μετατίθεται εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον Κων]πόλεως.

9.—803. Θνήσκει, ἐν Λέσβῳ, ἡ αὐτοκράτειρα Εἰρήνη ἡ Ἀθηναία.

10 (πρὸς τὴν 11).—1782. Πυρκαϊὰ μεγίστη, διαρκέσασα δύο ἡμερονύκτια, κατακαίει ὑπὲρ τὸ ἥμισυ τῶν οἰκιῶν τῆς ἐντὸς τῶν τειχῶν πόλεως καὶ τοὺς ναοὺς Ψαμμαθίων, Κοντοσκαλίου καὶ Βλάχας.

11.—449. Θνήσκει ὁ ἐν ἁγίοις πατριάρχης Φλαβιανός.

13.—1302. Σεισμός μέγας.

14.—582. Θνήσκει ὁ αὐτοκράτωρ Τιβέριος.

15.—554. **Σεισμὸς φοβερός**, ἡμερονύκτια τεσσαράκοντα διαρκέσας, καταστρέφει ναοὺς πολλοὺς καὶ πολλὰς οἰκίας καὶ λουτρά.

15.—444. **Ἀνακομίζεται ἐξ Ἐδέσσης ἡ ἀχειροποίητος μορφὴ τοῦ Κυρίου** (ἡ μνήμη τῇ 16).

15.—1324. Ἡσαΐας ὁ πατριάρχης ἀποφαίνεται συνοδικῶς ὅτι ὁ ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ Βασιλείου Σεβαστειανοῦ κτισθεὶς ἐντὸς τῶν κτημάτων αὐτοῦ ναὸς Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου ἀνήκει τοῖς ἀνεψιοῖς αὐτοῦ καὶ τῷ ἐξαδέλφῳ αὐτῶν Βασιλείῳ Σεβαστειανῷ.

16.—542. Σεισμός φοβερός καταστρέφει ναοὺς πολλοὺς.

17.—433. Πυρκαϊὰ κατακαίει πολὺ μέρος τῆς πόλεως καὶ τὰ μέγιστα τῶν ὀρειῶν (σιτοβολώνων) καὶ τὸ λουτρὸν Ἀχιλλεύς.

18 (ἢ 12).—1150. Θνήσκει ὁ μοναχὸς Ἰάκωβος ἡγούμενος τῆς βασιλικῆς καὶ πατριαρχικῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Μωκίου, καὶ θάπτεται ἐν τῷ θρακικῷ χωρίῳ (Ζεφυρίῳ ;) Σαφρᾷ.

(βλέπε τὸ ἀπεικόνισμα τοῦ ἐπιτυμβίου ἐν τῇ 35 σελίδι).

19, 20.—1203. Πυρκαϊὰ, ἣν ὕψησαν οἱ σταυροφόροι, καταστρέφει μέγα μέρος τῆς πόλεως καὶ τὸν πατριαρχικὸν οἶκον μετὰ καὶ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ πατριαρχικοῦ οἴκου τοῦ πλησίον τῆς Ἀγίας Σοφίας.

19.—1873. Ἰδρυσις τῆς ἐν Κων]πόλει Ἑταιρίας τῶν μεσαιωνικῶν ἐρευνῶν πρὸς μελέτην τῶν βυζαντινῶν ἀρχαιοτήτων καὶ τῆς ἡμετέρας μεσαιωνικῆς ἱστορίας ἐν γένει.

24.—1383. Νεῖλος ὁ πατριάρχης συνοδικῶς καθαιρεῖ τὸν πρωτοπαπᾶν Βλαχερνῶν Κωνσταντῖνον Καβάσιαν.

25.—552. Χειροτονεῖται πατριάρχης ὁ ἐν ἁγίοις Εὐτύχιος.

26.—1212. Θνήσκει (ἐν Νικαίᾳ) ὁ πατριάρχης Κων]πόλεως Μιχαὴλ Δ' ὁ Αὐτωρείανός.

27.—1630. Μωϋσῆς Μογίλας, ἡγεμὼν Μολδαυίας, ἐκδίδωσι χρυσόβουλλον ἐπικυροῦν τὸ προηγούμενον (20 μαρτίου 1630) περὶ τοῦ κτήματος Ἀαρῶν βόδα.

29.—1297. Τρομερὰ καταιγὶς μεγίστας προξενεῖ ζημίας εἰς ἀνθρώπους, οἰκοδομὰς καὶ κτήνη.

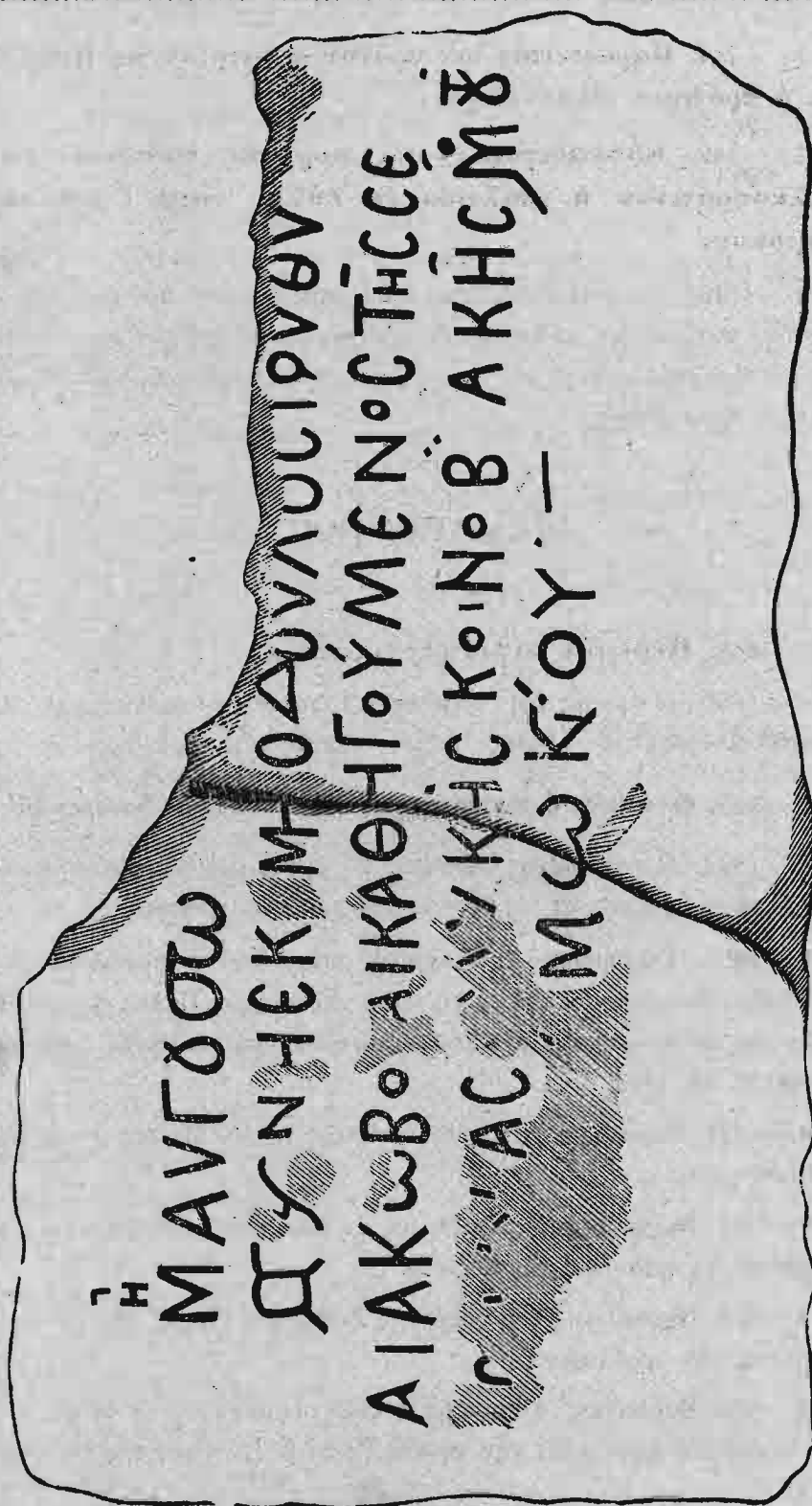
29.—1711. Γέννησις, ἐν Θεραπείοις, τοῦ χρονογράφου Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου.

29.—1819. Ἀλέξανδρος Σοῦτσος, ἡγεμὼν Βλαχίας, ὀρίζει διὰ χρυσοβούλλου χορηγίαν ἐτησίαν ὑπὲρ τοῦ ναοῦ τοῦ Μ. Ρεύματος ἐκ 200 γροσίων (ἰσαρίθμων φράγκων).

30.—766. Παῦσις τοῦ πατριάρχου Κωνσταντίνου Β'.

30.—1401. Γέννησις, ἐν Κων]πόλει, τοῦ τελευταίου τῶν βυζαντινῶν χρονογράφων Γεωργίου Φραντζῆ.

31.—577. Θνήσκει ὁ πατριάρχης Ἰωάννης Γ' ὁ ἀπὸ σχολαστικῶν, ὁ ἀντιοχεύς.

ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΝ ΙΑΚΩΒΟΥ ΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΩΚΙΟΥ

31.—784. Παραιτείται τὸν θρόνον ὁ πατριάρχης Παῦλος Α', ὁ πρότερον εἰκονομάχος.

31.—942. Κατατίθεται ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεοτόκου τῶν Χαλκοπρατειῶν ἡ σταλεῖδα ἐκ Ζήλας τιμία ζώνη τῆς Θεοτόκου.

31.—1390. Ὁ πατριάρχης Μακάριος ἐπικυροῖ τὴν πρὸ ἐνὸς ἔτους ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἀντωνίου Δ' γενομένην κατάργησιν τῶν ἐπὶ τινος ἐν Κων]πόλει ναοῦ τῆς ἁγίας Εὐφημίας προνομίων τοῦ μητροπολίτου Χαλκηδόνος.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

1.—468. Πυρκαϊὰ καταστρεπτικωτάτη.

1.—1860. Ἡ ἐφορία τῆς ἐν πρόποσι Ταταούλων "νεοσυστάτου ἑλληνοαλληλοδιδασκτικῆς σχολῆς", ἐκδίδει τύποις τὸν κανονισμόν αὐτῆς.

2.—595. Θνήσκει ὁ πατριάρχης Ἰωάννης ὁ Νηδρευτής.

2.—1823. Ὁ πατριάρχης Ἀνθιμος Γ' συνοδικῶς ἀποφαίνεται ὅτι εἰσὶν ἱερὰ καὶ ἄθικτα τὰ εἰς σχολὰς ἀφιερούμενα χρήματα.

2.—1851. Ἐπικυροῦσιν ἐν ἐνοριακῇ συνελεύσει οἱ πρόκριτοι Βογιατζίκοι "Κανονισμόν τοῦ ἐν τῇ κατὰ τὸ χωρίον Παλτᾶ-Λιμάνι, ἢ Φειδαλίαν κόλπον, σχολῇ τῆς Εὐαγγελιστρίας διοργανισμοῦ", τύποις ἐκδοθέντα τῷ 1853.

4.—1722. Συμπλήρωσις τῆς ἀνοικοδομῆς τῆς ἐν Πρώτῃ μονῆς τῆς Μεταμορφώσεως.

6.—543. Μέγας σεισμός, ἐπιζήμιος ἐν Κων]πόλει καὶ ἀλλαχοῦ, καταστρέφει τὸ ἥμισυ καὶ τῆς Κυζίκου.

7.—928. Πυρπόλησις τοῦ ναοῦ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ὑπὸ Συμεῶν ἄρχοντος τῶν βουλγάρων.

8.—803. Βαρδάνιος ὁ στρατηγὸς κείρεται μοναχὸς ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ δομηθείσῃ μονῇ κατὰ τὴν νησίδα Πρώτην (τὴν πρὸ τῆς Κων]πόλεως).

9.—1782. Βροχὴ ραγδαία.

10.—1834. Θνήσκει ἐν Πριγκήπῳ ὁ σχολάζων πατριάρχης Χρυσανθος καὶ θάπτεται ἐν τῇ αὐτόθι μονῇ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

10.—1901. Ὁ πατριάρχης Ἰωακείμ ὁ Γ', σὺν τῇ συνόδῳ καὶ τῷ συμβουλίῳ, ἀναγορεύει χρονογράφον τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως τὸν μέγαν χαρτοφύλακα Μανουὴλ Ἰω. Γεδεών· κατατίθησι δὲ τὰ θεμέλια χριστιανικοῦ ἀρχαιολογικοῦ μουσείου ἐν τῷ Πατριαρχείῳ, πρὸς διδασκίαν τῶν προϊόντων τῆς πατρὸς βυζαντινῆς τέχνης.

11.—1782. Πτώσις ἀκρίδων.

12.—1684. Ὁ πατριάρχης Παρθένιος Δ' χειροθετεῖ ὑπομνηματογράφον τὸν Ἀνδρόνικον (Ἰωάννου) Καρυοφύλλην.

12, (ἢ 13).—1185. Ἐξαφανίζεται κατὰ τινα ἀκαταστασίαν ἡ πρὸς τὸν Κύριον ἐπιστολὴ Αὐγάρου τοῦ τοπάρχου τῆς ἐν Μεσοποταμίᾳ Ἐδέσσης, ἐν τῷ παλατίῳ ἀπὸ τοῦ 1033 διατηρουμένη.

13.—1788. Ὁ πατριάρχης Προκόπιος, συγκατανευόντων τῶν πατριαρχῶν Δανιὴλ Ἀντιοχείας καὶ Προκοπίου τῆς Ἀγίας Πόλεως, χειροτονεῖ ἐν τῷ πατριαρχ. ναῷ μετὰ τῶν μητροπολιτῶν Θεσσαλονίκης καὶ Ἀρτης μητροπολίτην Πηλουσίου τὸν ἐψηφισμένον πατριάρχην Ἀλεξάνδρειας τέως δὲ μέγαν πρωτοσύγκελλον Παρθένιον, αὐθήμερον γενομένης ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς ἱερᾶς συνόδου τῆς ἐγκαθιδρύσεως αὐτοῦ ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ.

13.—1844. Ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τῆς Ἀγίας Τριάδος τῆς ἐν Χάλκῃ μονῆς, ὡς θεολογικῆς σχολῆς, ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Γερμανοῦ.

14.—407. Θνήσκει ἐ' ὀριότος ὁ πατριάρχης Ἰωάννης Α' ὁ Χρυδόδοτος (ἡ μνήμη τῇ 13 νοεμβρίου).

14.—1267. Ὁ πατριάρχης Γερμανὸς Γ' ὁ Γαβρᾶς παραιτεῖται τὴν ἱερὰν διακονίαν.

14.—1509. Σεισμός καταστρεπτικώτατος, ὁ τελευταῖος τῶν ἐπιζημιωτάτων τῇ πόλει σεισμῶν.

14.—1833. Ὁ πατριάρχης Κωνσταντῖος Α' ὁ ἀπὸ Σιναίου κατατίθησι τὸν θεμέλιον λίθον τοῦ μεγάλου ναοῦ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς.

16.—1853. Θάνατος τοῦ πατριάρχου Γερμανοῦ Δ'.

17.—1755. Πυρκαϊά (ἴδε προσάρτημα).

19.—961 (:). Θνήσκει Ἑλένη ἡ χήρα τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου καὶ θάπτεται ἐν τῇ μονῇ τοῦ Μυρελαίου.

20 (:).—1213. Ἐκλέγεται πατριάρχης Κων]πόλεως (ἐν Νικαίᾳ) Θεόδωρος Β' ὁ Εἰρηνικός, χαρτοφύλαξ τῆς Μ. ἐκκλησίας.

20.—1849. Συντάσσεται (ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς Σκαρλάτου Βιλκίου) κατάλογος τῆς πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης ἀναγράφων τοὺς 1116 τόμους αὐτῆς.

21.—1838. Ὁ πατριάρχης Γρηγόριος ΣΤ', Χρυσάνθω μητροπολίτῃ Κερκύρας γράφων, ἀπαγορεύει τὸν ἐντὸς τῶν ναῶν ἐνταφιασμόν.

22.—1673. Θνήσκει Παναγιώτης Νικούσιος ὁ μέγας διερμηνεὺς τῆς Ὑψηλῆς Πύλης καὶ νέος κτίτωρ τῆς ἐν Χάλκῃ μονῆς τῆς Θεοτόκου Καμαριωτίσσης, ἐν ἣ καὶ θάπτεται.

22.—1692. Θνήσκει, ἐν Βουκουρεστίῳ, ὁ πρῶν μέγας λογοθέτης καὶ διδάσκαλος τῆς πατριαρχικῆς ἀκαδημίας Ἰωάννης ὁ Καρυοφύλλης, ὁ γράψας τὰς “Ἐφημερίδας,, καὶ θάπτεται ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ράδουλ-βόδα.

23.—1063. Φοβερός σεισμός καταστρέφει μέγα μέρος τῶν οἰκιῶν καὶ ναῶν τῆς πόλεως ὡς καὶ τῶν πόλεων Κυζίκου, Νικαίας, Ραιδεστοῦ, Πανίου, καὶ Μυριοφύτου.

24.—1180. Θνήσκει ὁ αὐτοκράτωρ Μανουὴλ ὁ Κομνηνός καὶ θάπτεται ἐν τῇ μονῇ τοῦ Παντοκράτορος.

25.—477. Φοβερός σεισμός.

26.—486. Μέγας σεισμός.

26.—1633. Πυρκαϊά μεγίστη καταστρέφει ἐπτακισχιλίας οἰκίας, διακόσια τζαμιά, ἐργαστήρια κλπ.

27.—397. Θνήσκει ὁ πατριάρχης Νεκτάριος.

30.—404. Χάλαζα, κατὰ Σωκράτην τὸν ἱστοριογράφον, ἐν τε Κων]πόλει καὶ τοῖς προαστείοις “παμμεγεθεστάτη,,.

30.—1702. Ἐγκαθίδρυσις τοῦ τῇ 20 αὐγούστου ψηφισθέντος πατριάρχου Γαβριὴλ Γ' τοῦ ἀπὸ Χαλκηδόνος.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

2.—811. Ἀναγόρευσις τοῦ αὐτοκράτορος Μιχαὴλ τοῦ Ραγγαβέ, πατρὸς τοῦ πατριάρχου Ἰγνατίου.

4.—1878. Ἐκλέγεται πατριάρχης ὁ μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Ἰωακεῖμ Δημητριάδης ὁ βυζάντιος.

5.—610. Καθαίρεσις τοῦ ἀλιτηρίου αὐτοκράτορος Φωκά.

6.—610. Στέψις τοῦ αὐτοκράτορος Ἡρακλείου.

8.—451. Ἐναρξεις τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐν Χαλκηδόνι Δ' οἰκουμένης Συνόδου.

8.—1364. Ἐγκαθίδρυσις τοῦ πατριάρχου Φιλοθέου.

8 καὶ 9.—1682. Βροχὴ σφοδροτάτη, ἐν Κιουτσούκ-Τσεκμετζέ, διαρκεῖ διήμερον.

9.—1844. Ἐναρξεις τῶν μαθημάτων τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογ. σχολῆς.

10.—425. **Θνήσκει ὁ πατριάρχης Ἀττικὸς (μνήμη τῇ 11).**

11.—845. **Θνήσκει, ἐν τῇ μονῇ τῆς Χώρας, ὁ πολλὰ παθὼν ὑπὲρ τῶν ἁγίων εἰκόνων Θεοφάνης, ὑμνογράφος, μητροπολίτης Νικαίας, ὁ Γραπτός.**

11.—1863. Τὸ Μικτὸν Ἐθνικὸν ἡμῶν Συμβούλιον ἐπικυροῖ “Κανονισμόν τῆς ἐν τῇ ἐνορίᾳ τῆς ἁγίας Παρασκευῆς τοῦ Χάσκιοι κοινότητος τῶν ὀρθοδόξων,, τύποις ἐκδοθέντα ἀμέσως.

13.—574. Θνήσκει Θεόφιλος υἱὸς Εὐφρασίου Τρωαδέως καὶ θάπτεται ἐν τῇ νήσῳ τοῦ Πρίγκηπος (τῇ πρὸ τῆς Κων]πόλεως).

13.—1202. Διάταγμα αὐτοκρατορικὸν παραδίδει τῷ πρεσβευτῇ τῆς δημοκρατίας τῆς Γένουας οἰκήματά τινα τῇ μονῇ τῆς Ὑψηλῆς καὶ τῇ μονῇ τοῦ πατρικίου Θεοδοσίου καὶ τῇ μονῇ τοῦ ἀπὸ λογοθετῶν ἀνήκοντα ἢ πλησιάζοντα, ἔτι δὲ καὶ τὴν “παράλιον σκάλαν τὴν διαφέρουσαν τῇ μονῇ τοῦ Μανουήλ,, καὶ τὸν οἶκον τοῦ Βοτανειάτου μετὰ τῆς μονοκόγχου τρουλλωτῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ.

14.—1289. Ἐκλογή τοῦ πατριάρχου Ἀθανασίου Α'.

15.—1714. Κωνσταντῖος ὁ μητροπολίτης Χαλκηδόνος, τῷ πατριάρχει τῶν Ἱεροσολύμων γράφων, ἀγγέλλει ὅτι ἀπεβίωσε Κλήμης ὁ περιλάλητος ἐπὶ φιλομαθείᾳ μητροπολίτης Ἰωαννίνων, καὶ ὅτι οἱ ἰωαννινῖται ζητοῦσιν ὡς μητροπολίτην αὐτῶν τὸν ἱστοριογράφον Μελέτιον Ἀθηνῶν.

16.—1293. Παραίτησις τοῦ πατριάρχου Ἀθανασίου Α'.

16.—1864. Τὸ ἐθνικὸν τοῦ Πατριαρχείου συμβούλιον ἐπικυροῖ κανονισμὸν τῶν ἐπιτροπῶν τῶν ἐν Κων]πόλει ναῶν καὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων, ἐκδοθέντα τύποις συγχρόνως.

16.—1901. Ὁ πατριάρχης Ἰωακείμ Γ' ἀγγέλλει τῇ Ἑταιρίᾳ τῶν μεσαιωνικῶν ἐρευνῶν ὅτι ἡ ἱερὰ σύνοδος ἐπεκύρωσε τὰς θεμελιώδεις διατάξεις τῆς Ἑταιρίας, εἰς ἣν ἀκολουθῶς ἐπιτρέπει συνεδριάζειν (ἀπὸ 6 φεβρουαρίου 1904) ἐντὸς τοῦ Πατριαρχείου.

17.—1707. Θνήσκει ὁ πατριάρχης Γαβριήλ Γ' ὁ ἀπὸ Χαλκηδόνος, καὶ θάπτεται ἐν τῇ μονῇ τῆς Καμαριωτίσης, ἐν Χάλκῃ.

19.—558. Μέγας σεισμός.

20.—1401. Ματθαῖος ὁ πατριάρχης δικάζων ὑπόθεσιν τῶν μοναχῶν τῆς Περιβλέπτου, πωλησάντων κηπὸν τινα τῆς μονῆς εἰς Γεώργιον εὐνοῦχον, τὸν εἶτα μοναχὸν Γαλακτίωνα, κατακρίνει συνοδικῶς τὰς τοιαύτας ἐκχωρήσεις ἱερῶν κτημάτων.

23.—878. Θνήσκει ὁ πατριάρχης Ἰγνάτιος ὁ Ραγγαβέ, κτίτωρ μονῶν τινῶν ἐν Τερεβίνθῳ, Πλάτῃ, καὶ Νεάνδρῳ (Ἰάτρῳ), καὶ παρὰ τῷ σημερινῷ Μάλτεπε τῆς Βιθυνίας.

23.—1149. Εἰσκομίζεται ἐν Κων]πόλει τὸ περικάλυμμα τὸ ὀκέπον τὴν ἐν Θεσσαλονίκῃ δορὸν τοῦ ἁγίου Δημητρίου καὶ κατατίθεται ἐν τῇ μονῇ τοῦ Παντοκράτορος (μνήμη τῇ 26).

24.—1071. Εὐδοκία ἡ χήρα Κωνσταντίνου Ι' τοῦ αὐτοκράτορος ἐγκλείεται ἐν τῷ παρ' αὐτῆς, ἐν προαστείῳ τινὶ τῆς πόλεως, ἐγερθέντι μοναστηρίῳ Πιπερούδῃ.

25.—431. Ὁ ἱερός Μαξιμιανὸς χειροτονεῖται πατριάρχης.

25 (πρὸς τὴν 26).—740. Μέγιστος σεισμὸς ἐν Κων]πόλει μῆνας ἑνδεκα διαρκέσας καὶ καταστρέψας καὶ τὴν Νικομήδειαν καὶ τὴν Νίκαιαν.

26.—975. Καταστρεπτικὸς σεισμός ἐν Κων]πόλει κατεδαφίζει καὶ τὰ περὶ αὐτὴν χωρία καὶ φονεύει πολλοὺς ἀνθρώπους.

27.—1383. Ἀναθεωρεῖται καὶ κυροῦται πάλιν ἡ (τῆς 24 αὐγούστου) καθαίρεσις τοῦ πρωτοπαπᾶ Καβάσιλα.

29.—605. Θάνατος τοῦ πατριάρχου Κυριακοῦ Β' (μνήμη τοῦ θανάτου τῇ 30 ὁκτωβρίου, ἡμέρᾳ τῆς κηδείας).

29.—613. Εἴσοδος ἐν Κων]πόλει τῆς ἐξ Ἱεροσολύμων ὑπὸ Νικήτα πατρικίου σταλείσης Τιμίας Λόγχης.

30.—1255. Θάνατος, ἐν Νυμφαίῳ τῆς Ἰωνίας, τοῦ ἐν ἁγίοις βασιλέως Ἰωάννου Δούκα τοῦ Βατάτζη.

31.—1448. Θνήσκει Ἰωάννης αὐτοκράτωρ ὁ Παλαιολόγος καὶ θάπτεται τῇ ἐπιούσῃ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Παντοκράτορος.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

1.—1572. Γέννησις, ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης, τοῦ περικλεοῦς πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως, τοῦ συστήσαντος τὸ πρῶτον πατριαρχικὸν τυπογραφεῖον.

1.—1688. Ὁ πατριάρχης Καλλίνικος Β' συγκροτεῖ κώδικα ἀφιερωμάτων καὶ δωρεῶν εἰς τὸν πατριαρχ. ναὸν, ἀνανεῶν θεσμὸν εἰς ἀχρηστίαν περιπεσόντα.

1.—1800. Ἀδεία καὶ ἐγκρίσει τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως, ὁ πατριάρχης Νεόφυτος Ζ' εὐλογεῖ ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τὴν νέαν τοῦ Ἰονίου κράτους (Ἑπτανήσου) σημαίαν.

2.—1037. Σεισμός, οὗ αἱ δονήσεις διήρκεσαν μέχρι φεβρουαρίου τοῦ ἐπιόντος 1038.

3.—854. Θνήσκει Στέφανος ὁ ἡγούμενος τοῦ Στουδίου.

4.—1620. Ἐκλέγεται πατριάρχης Κων]πόλεως ὁ τέως Ἀλεξανδρείας Κύριλλος Λούκαρις, τὸ δεύτερον.

4.—1726. Γρηγόριος Γκίκας, ἡγεμὼν Μολδαβίας, ἐμπεδοῖ διὰ χρυσοβούλλου παλαιὰν (22 δεκεμβρίου) κηροῦ χορηγίαν εἰς τὸν πατριαρχικὸν ναόν.

5.—474. **Βροχὴ κόνεως περὶ μεθνηδρίαν.**

6.—556. Θνήσκει Τιμόθεος ἡγούμενος τῆς μονῆς τῶν Δαλμάτων.

6.—1370. Φιλόθεος ὁ πατριάρχης καθαιρεῖ τὸν ἱερομόναχον Ἀρσένιον τὸν ἐκ τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου καὶ δικαίου Λαζάρου.

6.—1795. Θνήσκει ὁ ἐν Βιέννῃ ἔλλην ἐκδότης καὶ τυπογράφος Γεώργιος Βεντότης, ὁ γράψας τὸ Συμπλήρωμα τῆς "Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας", τοῦ Μελετίου Ἀθηνῶν.

8.—394. Ἀνακομίζεται ἐκ Μεδιολάνων τὸ λείψανον τοῦ εὐσεβοῦς βασιλέως Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου.

8.—1058. Παύσις τοῦ πατριάρχου Μιχαὴλ τοῦ Κηρουλαρίου.

9.—959. Θνήσκει ὁ φιλόμουσος αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος Ζ' ὁ Πορφυρογέννητος.

10.—1808. Θνήσκει ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων Ἀνθίμος, ἐν Κων]πόλει, καὶ θάπτεται ἐν τῷ ἐν Νεοχωρίῳ τοῦ Βοσπόρου ἁγιοταφικῷ μετοχίῳ.

11.—405. Θνήσκει ὁ ἐν ἁγίοις πατριάρχης Ἀρσάκιος.

11.—826. **Θνήσκει ὁ ἱερὸς Θεόδωρος ὁ Στουδίτης.**

13 (ἢ 14).—565. **Θνήσκει ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς ὁ μέγας.**

16.—766. Χειροτονεῖται πατριάρχης Νικήτας Α' ὁ σλαῦος.

17.—1752. Παῖσις ὁ σχολάζων πατριάρχης ἀφιεροῖ 2500 σχεδὸν φράγκων τῇ ἐν Χάλκῃ μονῇ τῆς Θεοτόκου Καμαριωτίσσης, πρὸς οἰκοδομὴν αὐτῆς.

19.—1169. Λουκάς Χρυσοβέργης ὁ πατριάρχης ἐκδίδει συνοδικὴν διάταξιν ἀπαγορεύουσαν τὸ μονὴν ἀνδρῶν εἰς πρόσωπα γυναικεῖα

χορηγεῖσθαι, ἐμποδίζουσιν ὡσαύτως καὶ τὸ δίδοσθαι εἰς προῖκα τὰ θεῖα σεμνεῖα.

19.—1630. Θνήσκει Σκαρλάτος ὁ πρὸς μητρὸς πάππος Ἀλεξάνδρου τοῦ ἐξ ἀπορρήτων καὶ θάπτεται ἐν τῷ νεκροταφείῳ τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς.

19.—1726. Παύεται ὁ πατριάρχης Ἱερεμίας Γ'.

19.—1829. Θνήσκει Χαρίτων ὁ ἀρχιγούναρις ὁ ἐξ Ἀδριανοπόλεως (πατὴρ τοῦ μεγάλου εὐεργέτου τῶν ἐθνικῶν φιланθρωπικῶν καταστημάτων Ἰωάννου Χαριτωνίδου) καὶ θάπτεται ἐν τῷ νεκροταφείῳ τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς.

20.—458. **Θνήσκει ὁ πατριάρχης Ἀνατόλιος.**

21.—1849. Τελοῦνται τὰ ἐγκαίνια τῆς ἐν Βογιατζήκιοι τοῦ Βοσπόρου ἑλληνικῆς σχολῆς.

22.—1059. Ὁ αὐτοκράτωρ Ἰσαάκιος ὁ Κομνηνός, παραιτησάμενος τὸν θρόνον, κείρεται μοναχὸς ἐν τῇ μονῇ τοῦ Στουδίου.

23.—857. Παύεται ὁ πατριάρχης Ἰγνάτιος ὁ Ραγγαβέ.

23.—867. Ἐπαναλαμβάνει τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ὁ Ἰγνάτιος ἐκ δευτέρου.

24.—1697. Καλλίνικος Β' ὁ Κων]πόλεως γράφει τῷ Δοσιθέῳ τῶν Ἱεροσολύμων ὅπως συνεργήσῃ εἰς ἀνέγερσιν τοῦ ναοῦ τῆς (ἐν Γαλατῇ) Θεοτόκου Χρυσοπηγῆς.

24.—1801. Ἀλέξανδρος Σούτσος, ἡγεμὼν Μολδαβίας, ὀρίζει διὰ χρυσοβούλλου χορηγίαν γροσίων τετρακοσίων (φράγκων 600) κατ' ἔτος εἰς τὸν ναὸν τοῦ Μ. Ρεύματος.

25.—1859. Ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Κύριλλος σὺν τῇ συνόδῳ αὐτοῦ χειροτονεῖ ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἐν Παλατῇ μετοχίου τῶν σιναΐτων ἀρχιεπίσκοπον Σινᾶ καὶ Ραϊθούς τὸν σιναΐτην Κύριλλον.

26 (ἢ 27).—767. Ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος Ε' ὁ κοπρώνυμος ἐκδίδει διατάγματα κατὰ τῶν μοναχῶν, τῶν προσκειμένων τῇ προσκυνήσει τῶν ἁγίων εἰκόνων, βαρεῖαις ἀπειλῶν τιμωρίαις τοὺς προστασίαν χορηγοῦντας αὐτοῖς.

28.—1845. Θνήσκει ὁ πατριάρχης Μελέτιος Γ' ὁ Πάγκαλος καὶ θάπτεται ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ναοῦ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς.

29.—1707. Ἐγκαθίδρυσις τοῦ ἀπὸ Καισαρείας οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Κυπριανοῦ.

30.—1815. Χειροτονεῖται μητροπολίτης Βελιγραδίου (Σερβίας) ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ Ἀγαθάγγελος (ὁ μετὰ ἑνδεκά ἔτη πατριάρχης οἰκουμενικός) ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου ΣΤ' τοῦ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως καὶ τῶν μητροπολιτῶν Κυζίκου Κωνσταντίου, Νικαίας Ἰωαννικίου, Τορνόβου Μακαρίου, Νεοκαισαρείας Μελετίου, Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ, Σκοπίων Ἀνθίμου, Βόσνης Καλλινίκου, καὶ Οὐζίτζης Μελετίου. Χειροτονεῖται συγχρόνως διάκονος ὁ διδάσκαλος Ἀνθιμος ὁ Βαμβάκης, ὁ βυζάντιος, ὁ τῇ 20 φεβρουαρίου 1840 ἐκλεγείς πατριάρχης Κων]πόλεως.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1.—1791. Σύστασις εἰδους τινὸς μουσικῆς σχολῆς ἐν τῷ Πατριαρχείῳ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Νεοφύτου Ζ'.

2.—1083. Γέννησις Ἀννης Κομνηνῆς τῆς βασιλόπαιδος ἱστοριογράφου.

2.—1110. **Θνήσκει ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος ὁ Φιλεώτης** κτίτωρ τῆς ἐν Φιλέα τῶν Δέρκων μονῆς τοῦ Σωτῆρος.

2.—1315. Ὁ πατριάρχης Ἰωάννης ὁ Γλυκὺς καθαιρεῖ τὸν ἱερέα τοῦ κάστρου τοῦ Νικητιάτου (Τούζλων) Θεόδωρον Ραδηνόν.

3.—1659. Θνήσκει, ἐν Προύσῃ, ὁ σχολάζων μακάριος πατριάρχης Γαβριήλ Β'.

4.—1784. Θνήσκει, ἐν Ἀγίῳ Ὄρει, ὁ μοναχὸς Καισάριος Δαπόντες, ὁ χορηγῶν ἡμῖν πολλὰς ἱστορικὰς εἰδήσεις.

5.—1676. Ὁ πατριάρχης Διονύσιος Δ' ὁ Μουσελίνης χειροθετεῖ μέγαν μὲν λογοθέτην τὸν διδάσκαλον Ἰωάννην Καρυοφύλλην, μέγαν δὲ σκευοφύλακα τὸν ἔξ ἀπορρήτων Ἀλέξανδρον Μαυροκορδάτον.

6.—1087. Σεισμός.

6.—1195 (ἢ 1196). Μέγας σεισμός καταστρέφει οἰκοδομὰς πολλὰς καὶ φονεύει πολλοὺς ἀνθρώπους.

7.—1877. Θνήσκει ὁ σχολάζων πατριάρχης Ἀνθιμος ΣΤ' καὶ θάπτεται ἐν τῷ ἐν Κανδυλλί τοῦ Βοσπόρου ναῷ τῆς Μεταμορφώσεως.

8.—1766. Πυρκαῖα εἰς τὸ Δζιβάλι, καέντων καὶ πλοίων ἱκανῶν, ὡς καὶ εἰς Ἀϊναλή Καβάκ.

10.—1710. Μελέτιος ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν ἀγγέλλει τῷ Χρυσάνθῳ Ἱεροσολύμων ὅτι συνεπλήρωσε τὴν τῆς “Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας,, αὐτοῦ συγγραφὴν.

11.—969. **Θάνατος τοῦ αὐτοκράτορος Νικηφόρου Φωκά.**

11.—1282 (ἢ 1283). Θνήσκει Μιχαὴλ Η' ὁ Παλαιολόγος, ὁ νέος κτίτωρ τῆς ἐν τῷ βουνῷ τοῦ Αὐξεντίου μονῆς.

11.—1756. Θνήσκει Παῖσιος Β' ὁ σχολάζων πατριάρχης ἐν τῇ μονῇ Καμαριωτίσης, ἐν αὐτῇ καὶ ταφεῖς.

12.—1714. Θνήσκει ἐν Κωνσταντινουπόλει Μελέτιος Μῆτρος ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν, ὁ συγγράψας τὴν τόσῳ χρησίμῳ ἡμῖν “Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν,, καὶ τὴν Γεωγραφίαν, καὶ θάπτεται ἐν τῷ νεκροταφείῳ τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς.

12.—1891. Θνήσκει, ἐν Ἀθήναις, ὁ ἱατρὸς Ἀλέξανδρος Γ. Πασπάτης, ὁ πεντηκονταετίαν ὅλην καρποφόρως ἀσχοληθεὶς εἰς τὴν διαφώτισιν τῆς ἐπὶ βυζαντινῶν ἱστορίας τῆς πόλεως, ἰδίᾳ δὲ τῶν τειχῶν αὐτῆς, τῶν παλατίων καὶ τῶν ναῶν.

14.—557. **Φοβερός θεισμὸς ἐν Κων]πόλει** καταστρέφει πολλὰς οἰκοδομὰς καὶ ναοὺς ἐν αὐτῇ τε καὶ τοῖς περὶ αὐτὴν χωρίοις.

14.—928. Ὁ ἀγαθὸς μοναχὸς Τρύφων ἐκλέγεται πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως.

15.—397. Ἐκλέγεται πατριάρχης ὁ ἐν Ἀντιοχείᾳ πρεσβύτερος Ἰωάννης Α' ὁ Χρυσόστομος.

15.—1645. Θνήσκει Θεοφάνης ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων καὶ κηδευθεὶς ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ (Κων]πόλεως) θάπτεται ἐν τῇ μονῇ τῆς Καμαριωτίσης, ἐν Χάλκῃ.

16.—995. **Θνήσκει ὁ πατριάρχης Νικόλαος ὁ Χρυσοδόγος**, κτίτωρ τῆς ἐν Ὀλύμπῳ μονῆς Σμιλακίων.

16.—1844. Θνήσκει, ἐν Κων]πόλει, ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων

Ἀθανάσιος, κηδευθεὶς τῇ 19 ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἐν Νεοχωρίῳ τοῦ Βοσπόρου μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου.

17.—1439. Θνήσκει ἡ ἡγεμονόπαις Μαρία ἡ ἀπὸ Τραπεζούντος καὶ θάπτεται ἐν τῇ μονῇ τοῦ Παντοκράτορος.

18.—1709. Ἀλέξανδρος ὁ Μαυροκορδάτος δωρεῖται τῷ πατριαρχικῷ ναῷ 500 γρόσια (δισχίλια φράγκα καὶ πλέον).

18.—1720. Συμπληροῦται ἡ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου Γ' ἐκ βάθρων ἀνέγερσις τοῦ νῦν ἐν Φαναρίῳ πατριαρχ. ναοῦ.

20.—1834. Ὁ σουλτάνος Μαχμούτ Β', καλέσας παρ' ἑαυτῷ τὸν πατριάρχην Κωνσταντίνον Β', ἀπονέμει αὐτῷ παράσημον αὐτοκρατορικόν, ἐφ' ᾧ καὶ συνιστᾷ τοῖς ὀρθοδόξοις ὁ Κωνσταντίνος ὅπως ἐορτάσωσι τὸ γεγονός τοῦτο δι' εὐχῶν καὶ δεήσεων ὑπὲρ τοῦ ἀνακτος.

20.—1863. Τὸ μικτὸν ἔθνικόν ἡμῶν συμβούλιον ἐπικυροῖ κανονισμόν τῆς ἐν Ταταούλοις κοινότητος τῶν ὀρθοδόξων, τύποις ἐκδοθέντα μετ' ὀλίγων.

22.—1695. Ἀντίοχος Καντεμίρης, ἡγεμὼν Μολδαβίας, ὀρίζει διὰ χρυσοβούλλου χορήγησιν 100 ὀκάδων κηροῦ κατ' ἔτος εἰς τὸν πατριαρχικὸν ναόν.

23.—1709. Θνήσκει Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος ὁ μέγας λογοθέτης τῆς Μ. Ἐκκλησίας καὶ θάπτεται ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς.

24.—427. Θνήσκει ὁ ἐν ἁγίοις πατριάρχης Σισίνιος Α'.

24.—562. **Τὰ δεύτερα ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας** (ὣν ἡ μνήμη ἄγεται τῇ 23).

25.—784. Χειροτονία τοῦ πατριάρχου Ταρσίου.

25.—1261. Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος καθεῖργνυσιν ἐν τῷ φρουρίῳ Νικητιάτου (Τούζλων), ἥδη τυφλωθέντα, τὸν υἱὸν τοῦ Θεοδώρου Λασκάρεως Ἰωάννην.

26.—1597. Θνήσκει Ἐδουάρδος Βάρδων ὁ πρεσβευτὴς Ἑλισάβετ τῆς τῶν ἁγγλῶν βασιλίσσης καὶ θάπτεται ἐν τῇ μονῇ τῆς Καμαριωτίσης, ἐν Χάλκῃ.

27.—537. **Τὰ πρότερα ἐγκαίνια τῆς Ἀγίας Σοφίας.**

27.—1731. Σαμουὴλ ὁ Χαντζερῆς χειροτονεῖται, ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγιοταφитῶν ἐν Φαναρίῳ, μητροπολίτης Δέρκων ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Κρήτης Γερασίμου καὶ τῶν ἐπισκόπων Ἱερᾶς (τοῦ Κρήτης) Ἀθανασίου καὶ πρῶην Πρεσλάβας (τοῦ Τορνόβου) Ἰωακείμ.

28.—1267. Ἐκλογή τοῦ πατριάρχου Ἰωσήφ Β'.

30.—1647. Ὁ πατριάρχης Ἰωαννίκιος Β' ἐκδίδει κανονικὴν διάταξιν ἀπαγορεύουσαν τὴν ἄνευ πατριαρχικῆς ἀδείας ἔλευσιν ἀρχιερέων εἰς Κων]πολιν.

31.—1282. Ἐκλογή τοῦ πατριάρχου Ἰωσήφ Β' τὸ δεύτερον.

Παρελείφθη ἡ δημείωσις — 13 αὐγούστου 1891. Θνήσκει ὁ πατριάρχης Διονύσιος καὶ θάπτεται ἐν τῷ Ζωοδόχῳ Πηγῇ.

ΕΠΙΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

Αἱ ὑπομνήσεις ἐκκλησιαστ. ἐν Κων]πόλει γεγονότων, ἡθροίσθησαν αἱ μὲν ἔξ ἐντύπων, αἱ δὲ ἐκ χειρογράφων καὶ ἔξ ἐπιγραφῶν. Τὰ ἐντυπα εἰσὶν οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ιστοριογράφοι Σωκράτης καὶ Σωζόμενος, οἱ βυζαντινοὶ χρονογράφοι, ὡς καὶ ἐκ τῶν νεωτέρων ὁ Κομνηνός· τὰ Πατριαρχικά ἔγγραφα τὰ παρὰ Miclosich καὶ Müller καὶ τὰ ἐν ταῖς “Κανονικαῖς Διατάξεσι,, μου, τινὰ τῶν ἐμῶν ἔργων, ἰδίως τὰ “Χρονικά τοῦ πατριαρχικοῦ οἴκου καὶ τοῦ ναοῦ,, αἱ “Ἐκκλησίαι Βυζαντιναὶ ἐξακριβούμεναι,, οἱ “Πατριαρχικοὶ Πίνακες,, καὶ τὸ “Βυζαντινὸν Ἑορτολόγιον,, καὶ πρὸς τούτοις αἱ “Ἐφημερίδες Ἰωάννου Καρυοφύλλου,,. Τὰ χειρόγραφα δ' εἰσὶ: διὰ μὲν τὰς πυρκαϊὰς τῆς 25 ἀπριλίου 1696 καὶ 24 ἰουνίου 1756 καὶ 17 ἰουλίου 1728 καὶ 17 Σεπτεμβρίου 1755 στιχουργήματά τινα σωζόμενα μὲν ἐν ἰδιωτικῷ κώδικι εὐρισκομένῳ ἐν Χίῳ, μεταγραφέντα δὲ φροντίδι καὶ δαπάνῃ τοῦ φιλάτου διευθυντοῦ τοῦ γυμνασίου Χίου κ. Γεωργίου Ζολώτα· διὰ τὴν τῆς 25 ἰουλίου 1197 οἱ “στίχοι Κωνσταντίνου διδασκάλου τοῦ Στιλβῆ ἐπὶ τῷ συμβάντι ἐν Κωνσταντινουπόλει θεηλάτῳ ἔμπρησμῳ μηνὶ ἰουλίου κέ, ἔτους σπψέ,, σωζόμενοι ἐν τῷ 524 κώδικι τῆς ἐν Βενετίᾳ Μαρκιανῆς βιβλιοθήκης· διὰ δὲ τὰς εἰδήσεις τῆς 10

μαΐου 1762 καὶ 9 καὶ 11 Σεπτεμβρίου 1782 σπαράγματα τινὰ χαρτί-
νων κωδίκων εὐρισκόμενα παρ' ἐμοί.

Τὴν εἶδσιν τῆς 30 Νοεμβρίου 1815 μετέγραψα ὑπὸ ἑξαφύλλου
βιβλίου σωζομένου παρ' ἐμοί, τὴν δὲ τῆς 27 Δεκεμβρίου 1731 ἀπὸ
μικροῦ χειρογράφου δωρηθέντος ὑπ' ἐμοῦ τῇ Ἑταιρίᾳ τῶν μεσαιω-
νικῶν ἐρευνῶν. Αἱ χρονικαὶ σημειώσεις περὶ ἀνοικοδομήσεως ναῶν,
χρηματισάντων πατριαρχικῶν καὶ τῶν νῦν ὄντων μετοχίων πατριαρ-
χικῶν θρόνων ἢ ἱερῶν μονῶν, ἐγράφησαν μετ' αὐτοψίαν, ὡς καὶ ἡ
τῆς 18 (ἢ 12) αὐγούστου 1150, κατ' ἐπιγραφὴν, ἥς τὰ στοιχεῖα IB'
ἢ IH' ἐσώζοντο πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν· ὅτε δὲ τὴν ἐπιγραφὴν τὸ τρίτον
εἶδον (1900), κειμένην ὑπὸ τὴν κατωτάτην βαθμίδα τῆς κλίμακος
τοῦ γυναικωνίτου τοῦ ἐν Σαφρᾷ ναοῦ, ταῦτά τε καὶ ἕτερα στοιχεῖα
ἦσαν ἡμιεφθαρμένα. Καὶ ἡ μὲν ἐπιγραφή συμπληρουμένη οὕτως ἔχει·

ΜΗ[ΝΙ] ΑΥΓΟΥΣΤΩ [ΙΗ ἢ ΙΒ] [ΙΝΔΙΚΤΙΩΝΟΣ Γ' ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ]
ΣΤΧΝΗ' ΕΚ[ΟΙ]ΜΗ[ΘΗ] Ο ΔΟΥΛΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ [ΜΟΝΑΧΟΣ]
ΙΑΚΩΒΟ[Σ] ΚΑΙ ΚΑΘΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΣΕ[ΒΑΣΜΙ]ΑΣ[ΒΑΣΙΛΙ]ΚΗΣ
ΚΟΙΝΟΒΙΑΚΗΣ Μ[ΟΝΗΣ] ΤΟΥ [ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΤΥΡΟΣ] ΜΩΚΙΟΥ,

ἐν τῷ χωρίῳ δὲ Σαφρᾷ σώζονται καὶ νῦν ἔτι **λείψανα βυζαν-
τινῆς οἰκοδομῆς**, ὡς δεικνύει τὸ ὑποτιθέμενον ἐν τῇ παρουσίᾳ
σελίδι ἱχνογράφημα, καὶ ἴσως ταῦτά εἰσι τῆς μονῆς ταύτης.

ΕΡΕΙΠΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣ ΕΝ (ΖΕΦΥΡΙΩ) ΣΑΦΡΑ

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ

Ἐν τῷ παρόντι Προσαρτήματι κατὰ μὲν τὸ ἐν Χίῳ χειρόγραφον
ἐκδίδονται τέσσαρα στιχουργήματα περὶ πυρκαϊῶν, ἐξ ὧν ἀφηρέθη-
σαν πολλοὶ στίχοι περιττοί· κατὰ δὲ κώδικα ἰδιωτικὸν ἀναγραφῇ
τῶν ἱστορικῶν ἀμφίων καὶ σκευῶν τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ. Τὸν κώ-
δικα τοῦτον μεθ' ἐτέρου τινὸς (ιδεὲ τὴν 20 Σεπτεμβρίου 1849) ἔδωκε
μοι καθ' ὃν χρόνον ἔγραψα τὰ "Χρονικά τῆς πατριαρχικῆς ἀκαδη-
μίας", ὁ μακαρίτης διδάσκαλος Βασίλειος Δ. Καλλίφρων· ἐσχάτως δ'
ἔδωρησάμην τῷ πατριαρχικῷ γραμματοφυλακείῳ.

Α'. ΒΑΡΝΑΒΑ ΚΥΤΤΡΙΟΥ

Ρηυάδα στολιδωμένη—ὁδὸς διάδοιχα βαρυμένη

διὰ τὸν Γαλατᾶν καυμένον—τὸν ἀπ' ὅλους παινευμένον.

"Ὅσοι πιστεύετε Χριστὸν καὶ εἰσθε βαπτισμένοι
γροικᾶτ' αὐτὴν τὴν ξήγησιν τὴν παρχπονεμένην,
ποῦ βάλτηκα μὲ στόχασιν τὸν κόσμον νὰ στορήσω
τοῦ κχυμένου Γαλατᾶ τὰ πύθη νὰ διγῆσω
πῶς ἦτονε ἡ ἀφορμὴ κ' ἐγένη τὸ γιγχνί.

Σάββατον ξημερώνοντας ἰκοσπέντε ἀπριλίου
δυὸ μέρας ὑστερώτερ' ἀγίου Γεωργίου,
στὰς δύο βραδιὰς τοῦ δονχνᾶ¹ ἐγένη τὸ γιγχνί,

1. φωτοχυσίας δῆλα δῆ.

ἀκούσατε νὰ σᾶς εἰπῶ, πῶς ἦτον, πῶς ἐγένη.
 Εἰς τὴν πόρταν τοῦ Τοπχανᾶ ἦτανε μπουρεκτζίδες
 κ' εὐδῆκον εἰς τὸν δουναμᾶν* κ' αὐτοῖνοι σεγιρτζίδες¹
 κ' ἀφῆκαν ἕναν σύντροφον τὸν φοῦρνον νὰ κοιτάζῃ
 ἐκεῖνος ἀπεκοιμήθηκεν, τίποτες δὲν πεικάζει.
 Ξέχασεν ὁ ταλαίπωρος τί εἶναι φωτιά κ' ἀνάφτει,
 μόνον ἀποκοιμήθηκεν εὐμορφὰ κ' ἀναπύτη·
 καὶ ἡ φωτιά ἐκύζδισεν,² κ' ἀναψεν τὰργχστήρι·
 ἐκεῖνος ἦτον ἡ ἀφορμὴ κ' ἐγένη τὸ γιανγκίνι.
 Κ' ἐκάρηκεν ὁ Γαλατᾶς ὁ πολυπακινεμένος,
 ποῦ ἦτον σ' ὅλην τὴν Τουρκιάν πολλὰ ἐξχουσμένος·
 ἦτον ὡσάν τὴν Βενετιάν ἐκείνην ὅπου λέγουν,
 τῶρα κηθὼς ἐγένηκεν κοιτάζουν τον καὶ κλαίγουν·
 ἦτον ρωμαῖοι περισσοί, πολλὰ εὐτυχισμένοι,
 σὲ μίαν ὥραν ἔγιναν πτωχοὶ ξεγυμνωμένοι.
 Νάθελεν εἶναι ὁ καιρὸς λιγάκι σὰν γαλήνη
 τόσον κακὸν δὲν ἔκαμνε τὸ φοβερὸν γιανγκίνι·
 μὰ 'φύσα 'κεῖνος ὁ βοριᾶς ἄγριος, θυμωμένος,
 καθολικ' ἀπὸ τὸν Θεὸν ἦτονε προσταγμένος·
 μὲ τὸ νὰ σφάλλωμεν πολλὰ καὶ δὲν μετανοοῦμεν
 ἔστειλεν τούτην τὴν φωτιάν ὅλοι νὰ παιδευθοῦμεν,
 γιὰ νὰ γνωρίσωμεν καλὰ μικροὶ τε καὶ μεγάλοι.
 γιὰ ταῦτα μᾶς τὴν ἔστειλεν ἔξαφν' αὐτὴ τὴ ζάλη.
 Σταῖς πέντε ὥραις τῆς νυκτὸς ποῦ γίνη τὸ γιανγκίνι,
 δὲν 'μπορῶ νὰ διηγηθῶ τὸ κλᾶμα ὅπου γίνη.

1. θεατὰς ἐννοεῖ.

2. σημαίνει ἐξηγριώθη.

ἐσθύναν ἀπ' τὴν μιὰν μεριάν, κ' ἀπὸ τὴν ἄλλην καίγει!
 ποιὸς νὰ θωρῇ τέτοιον καῖμόν κ' ἀπὸ καρδιάς δὲν κλαίγει·
 καθολικ' ἀπὸ τὸν Θεὸν ἦτονε προσταγμένος
 ὁ φοβερός ὁ ἄνεμος, κ' ἐφύσαν θυμωμένος.

Μάλιστα γιὰ ταῖς ἐκκλησιαῖς ταῖς χρυσοστολισμέναις,
 σὲ τρεῖς ὥραις ἐκάρησαν κ' ἡ ἔξη μαζωμέναις·
 κ' ἐφύγασιν οἱ προεστοί, πκπάδες καὶ διακόνοι,
 μὲς τὰ κηράβια κούτονται τὰ ροῦχα τους ἀκόμη·
 ἐχάσαν τὰ κονάκια τους καὶ εὐμορφὰ κελλιά τους,
 ἐπαιδευθήκασιν κ' αὐτοὶ γιὰ τὴν κενοδοξιά τους·
 διατὶ δὲν ἐχρειάζονταν κενέναν νὰ μιλήσουν
 μὴδὲ πτωχὸν μὴδ' ἄρχοντα νὰ τὸν ἐχαιρετήσουν·
 τόσην ἀξίαν ἔχασιν σὰν μητροπολιτάδες,
 κ' ἐπέρνασι ταῖς ἐκκλησιαῖς μὲ ξενικούς ριτζάδες·
 διὰ τοῦτο αὐθέντης ὁ Θεὸς ἔστειλε τὴν ὀργὴν του
 καὶ τὸ γιανγκίνι ποῦγινε ἦτον μὲ τὴν βουλὴν του·
 ἔδειξεν φόβον τρομερὸν, γιὰ νὰ μετανοήσουν
 γυναικες, ἄνδρες καὶ παιδιὰ, νὰ κλάψουν, νὰ θρηνήσουν·
 εἰς ὅ,τι καὶ ἂν ἔσφαλλαν νὰ ξεμολογηθοῦνε,
 νὰ κλαύσουσιν εἰς τὸν Θεόν, καὶ νὰ συγχωρηθοῦνε.
 Τελείωσεν ἡ ξήγησις, τοῦ Γαλατᾶ ρημάδα,
 κ' ἐκεῖνος ποῦ τὴν εὐγάλεν τὸν λέγουσιν Βαχνάβαν·
 εἰς τὴν πατρίδα Κύπριος, μὰ δὲν εἶν' σπουδασμένος,
 πάρεξ κοινὰ τὰ γράμματα ποῦ εἶναι μαθημένος·
 νᾶχεν σπουδάζῃ καὶ αὐτὸς ἐλληνικὴν σοφίαν,
 ἤθελεν ἔχει μάθημα νὰ γράφ' ὀρθογραφίαν·
 κ' ἂν ἔσφαλλεν καὶ τίποτες στοὺς στίχους ὅπου γράφει,

εἰς τὸ σχολιὸν δὲν κάθησεν τῆς Πόλεως νὰ μάθῃ·
 ἐλπίζω πῶς νὰ σπουδάξεν, ἤθελεν ἐννοήσῃ
 ταῖς λέξαις ὅλαις τῶν γραφῶν νὰ ταῖς κατanoήσῃ.
 μὰ ἐπειδὴ στὸν τόπον του δὲν βρίσκονται σπουδαῖοι,
 ἔτζη αὐτὸς ἀσπουδάστα τὰ γράφει καὶ τὰ λέει·
 κι' ἂν εἶναι τίποτες¹ οἱ στίχοι ποῦν γραμμένοι,
 συγγνώμην νὰ τὸν δώσετε ἃ δὲν ἐν' συνθελμένοι·
 μόνον διὰ ἐνθύμισιν τοὺς ἤθελεν ἡ γράψῃ
 γιὰ τὸν καγμένον Γαλατᾶν ὅποιος γροικᾷ νὰ κλάψῃ.
 Πρέπει πολλὰ νὰ κλάψωμεν κι' ὅλοι νὰ λιπηθοῦμεν
 εἰς τὸ κακὸν ποῦ γίνηκεν, νὰ διανοηθοῦμεν
 πῶς ὁ αὐθέντης ὁ Θεὸς παιδεύει τοὺς ἀνθρώπους
 καὶ τὴν ὀργὴν του στέλλει τὴν σε βδελυγμένους τόπους.

 Ὡσὰν τῆς Σμύρνης τὸν σεισμόν² τότες ὅπου ἐγίνη,
 ἐκείνους κατκαπόντισεν κ' ἐδώστειλε γιγαλνί.
 Μακρόθυμος εἶν' ὁ Θεός, καὶ ἔχει εὐσπλαγχνίην,
 μὰ μεις δὲν ἐπιστρέφομεν ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν·
 μόνον σὰν ἔλθῃ ἡ ὀργή, τότε μετανοοῦμεν

1. λείπει λέξις δισύλλαβος.

2. ἐν τῷ κώδῃ καίται ἐνταῦθα ἡ ἐξῆς παρασημείωσις :

« Ἀπὸ σημειώματος τοῦ διδασκάλου Ἰακώβου τοῦ Ἀργεῖου, ἀρχὴν
 μηνὸς ἰουνίου λ', σεισμὸς κατὰ τὴν Σμύρνην γέγονε σφοδρότατος,
 ὥστε πᾶσαν τὴν Σμύρνην κατεδαφισθῆναι καὶ πυρπολυθῆναι, ἀν-
 θρώπους τε πλείστους φονευθῆναι, τῶν οἰκων ἐπ' αὐτοὺς πεσόντων, ἐν
 οἷς καὶ ὁ ταύτης μητροπολίτης καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας Παρθένιος τῶν
 τῇδε μετεστάθησαν, τοῦ θεοῦ ναοῦ αὐτοῦ ἐπισκῆφαντος ».

τὰ σφάλματα ποῦ κάμνομεν, καὶ πάλιν τ' ἀρχινοῦμεν¹.

.

— — — — —

Β'. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ μεγάλου ποστelnίκου τοῦ ΚΑΡΑΤΖΑ

Μονωδία διὰ στίχων πολιτικῶν εἰς τὴν γεγονυῖαν ἐν
 Κωνσταντινουπόλει πυρκαϊὰν κατὰ τὸ ,αἴψηκ' ἔτος τὸ δω-
 τήριον, ἰουλίου ιζ', ἡμέρα τετράδι, βασιλεύοντος δουλτάν
 Ἀχμεδ, καὶ τὴν ὑπεριτάτην ἀρχὴν διέποντος Ἰμπραῖμ
 πασᾶ, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν Παῖδιου τοῦ πατριάρχου τοῦ ἀπὸ
 Νικομηδείας, καθ' ἣν συνέβη πυρποληθῆναι τό τε Φανά-
 ριον, καὶ ὁ Μπαλατᾶς, καὶ ἑτέρας ἀμπολλας ἐνορίας,
 μεθ' ὧν καὶ δεκατορεῖς τῶν Ρωμαίων ἐκκλησῖαι.

(παρὰ Κομνηνῶ ἡ πυρκαϊὰ ἀναφέρεται τῷ 1730).

Ὡ δυστυχία φοβερή! ὦ συμφορὰ μεγάλη!

Φανάρι ποῦν τὰ σπήτια σου; ποῦναι τὰ τόσα κάλλη;
 Θρήνησαι, κλαῦσαι Μπαλατᾶ, καὶ Μουγλειὸ καϊμένο
 βγάλε φωναῖς στοὺς οὐρανοὺς, γιγτ' εἰς' ἀδικημένο.

Μικροὶ μεγάλοι τρέξετε, ὅλοι σας μαζωχθῆτε,
 ἐν γιγαλνί τρομερὸ, μιὰ φωτιά νὰ ἰδῆτε.

Νὰ δῆτε φλόγαις φοβεραῖς, ποῦ τρέχουν γιὰ νὰ φθάσουν
 μιὰ τὴν ἄλλην γλίγωρχ, τὸν κόσμον γιὰ νὰ καύσουν.

Χύσετε δάκρυα περισσά, καὶ κάμετε νὰ γίνῃ
 ποτᾶμ' ἀπὸ τὰ δάκρυα σας, γιὰτὶ ἄλλοιῶς δὲν σβύνει.

1. Μ.Ι. Γεδεών Βυζαντινὰ Ἐκκλησίαι ἐξακριβούμεναι· ἐν Κων]πό-
 λει, 1900. βλ. σελ. 31—32 περὶ τῶν καυθέντων ναῶν.

Ἄνεμε πῦσαι, μὴν φυσᾶς, σύννεφα μαζωχθῆτε,
 στήν φλόγα χύσετε νερό, μὴν τὸ ἀκριβευθῆτε.
 Λυπήτου, οὐρανέ, καὶ σὺ τούτην τὴν φλογισμένην
 πόλι, ποῦ τχῖς ἐλπίδαίς της σέ σένα ἔχει καίμένην
 λυπήτου, ρίζαί της δροσιᾶ, τὴν φλόγα της νὰ σβύσῃ,
 δέν εἶναι δίκιο νὰ καῇ, δέν εἶναι, μὴν τὴν ἀφήτῃ.

Γ'. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΔΑΠΟΝΤΕ

Περιγραφή τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συμβάσεως πυρκαϊᾶς, κατὰ τὸ αἴψν' ἔτος, Σεπτεμβρίου ιζ', ἐπιφωσκούσας ἡμέρας κυριακῆς, βασιλεύοντος δουλτὰν Ὀσμάνη, καὶ τὴν ὑπερτάτην ἀρχὴν διέποντος Ἀλῆ πασᾶ, καθ' ἣν δυνέβη ἐμπροσθῆναι καὶ τὸ Πασᾶ-καπισί.

Ἐγὼ νομίζω ἀπ' αὐταῖς ἀνέψε τὸ γιαγκίνι,
 πυρκαϊᾶ ἢ φοβερὴ ὅπου προχθές ἐγένη,
 σταῖς δέκα, φίλε, καὶ ἐπτὰ μηνὸς τοῦ Σεπτεμβρίου,
 καὶ ὅλα τὰ σπῆτιχ ἔκλυτε πέριξ τοῦ Βυζαντίου
 πηλῆτιχ τὰ φοβερά ὅλων τῶν βεζιράδων,
 καὶ ἄλλων πολλῶν ριντζάλιδων πλουσιῶν καὶ ἀγάδων
 τζαμίκ νέχ εὐμορφ, λουτροὺς ὠρχιοτάτους,
 χάνιχ, τεκέδες, καὶ τζαρσιᾶ, κήπους εὐμορφοτάτους
 σεράχιχ, κρύτικιχ, εὐμορφ, ἡδίστους μινχρέδες,
 καὶ μενδρεσέδες θαυμαστοὺς, πολλῶν λογυῶν τζεσμέδες.
 Σχεράντιχ ὠρχις ἔκκιε μὰ νύκτα τῆς δευτέρας
 ἢ φλόγες δέν ὠμοίχζαν ποσῶς μὲ τὰς προτέρας
 ὅλκις ἐν σῶμα ἐγιναν κάτωθεν ἕως ἄνω,

ποῦ ὅταν τὰς ἐνθυμηθῶ, τὸν λογισμόν μου χάνω
 ἤγουν ἀπτοῦ Γενίτζαρι, ἕως Βεζίρ τὸ χάνι,
 ἐν σῶμαχτον ὁλόκληρον, ὅπου καθένας χάνει
 τὸν νοῦν του σὰν ἐνθυμηθῇ, ὅποιος ἂν τὸ στοχάσθῃ
 τί πρᾶγμα ἦτον φοβερόν, καὶ τὸ περιεργάσθῃ.
 Μένα μου ἴφνη οὐρανὸς ἐμπύρινος νὰ ἦτον,
 τὴν θάλασσαν μὲ κύματα τὸ πῦρ τὴν ἐμιμεῖτονα
 Ὅταν δὲ ἐκυμάτιζε σ' ἡμισφαίριον κύκλον
 καὶ τοῦ πυρός τὸν φοβερόν ἀνέπεμπε τὸν ἥχον,
 ἄρχισα νὰ στοχάζωμαι τὸ πῦρ τῆς κατὰδίκης,
 ἐκεῖνο τῆς κολάσεως τᾶξιον θρήνου, φρίκης,
 ἐκεῖνο τὸ αἰώνιον, ὅπου οἱ κολασμένοι
 θεὸ νὰ παιδεύωνται ἐκεῖ, οἱ καὶ κατηραμένοι.

Δ'. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΔΑΠΟΝΤΕ

Περιγραφή τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συμβάσεως πυρκαϊᾶς κατὰ τὸ αἴψν' ἔτος, ἰουνίου κδ', ἐπιφωσκούσας ἡμέρας δευτέρας, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν Κυρίλλου πατριάρχου τοῦ ἀπὸ Νικομηδείας, βασιλεύοντος δουλτὰν Ὀσμάνη, καὶ τὴν ὑπερτάτην ἀρχὴν τὸ δεύτερον διέποντος Μοσταῶ πασᾶ, καθ' ἣν δυνέβη ἐμπροσθῆναι καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῶν ἁγίων Θεοδώρων τῆς Βλάγκας.

Ὅμοίως καὶ ἡ πυρκαϊᾶ, ἢ κατὰ τὴν ἐσπέραν
 τὴν τοῦ Προδρόμου ἔγενεν, ὁμοῦ καὶ τὴν ἡμέραν,
 εἰς τὰς εἰκοσιτέσσαρας μὴνὸς τοῦ ἰουνίου,
 καὶ τὴν νύκτα τὴν ἀκόλουθον, ἔξω τοῦ Ἰζουμπαλίου

καὶ ἔχωντας ὁ Ἥρσιςτος τὴν Ἥρην βοηθοῦσαν,
καὶ τὰ κουτῆρα ποδάρια του καλὰ ἐνδυναμοῦσαν,
ἀπ' ἔξω μέσῃ πέταξεν, ἔτρεχεν ὡς γενναῖος
ἵππος εἰς κάμπον ἵτιον, ἀρόδως, θαρραλέως·
καὶ δὲν ψηφοῦσε πικτελῶς τοὺς ἐνκντιομένους,
κ' εἰς τὴν ταχεῖαν του ὁρμὴν ἐμπρόστου ἰσχυμένους,
καὶ μήτε μηχανὰς αὐτῶν, μήτε τὰς ἀπειλὰς των,
κρημνίσματα, κτυπήματα, ἀμέτρους τὰς φωνὰς των,
μήτ' οἴκους τοὺς πολυτελεῖς, οἰκοδομὰς μεγάλας,
λουτροὺς τε τοὺς περικκλεις, καὶ τὰς λοιπὰς τὰς ἄλλας,
τὰς νέας τε καὶ παλαιὰς ἐνδοξῶν τῶν τζαμίων,
καὶ τὰς περὶ αὐτὰ κύλας, καὶ τῶν ἱμαρτίων·
μήτε τὸν Ποτειδῶν αὐτόν, ὅπου μὲ προθυμῖαν
τὸν ἔστειλιν ἐπάνω του, καὶ μὲ μεγάλην βίαν,
διὰ νὰ τὸν ἀντισταθῇ, νὰ κόψῃ τὴν ὁρμὴν του,
καὶ νὰ σμικρῇ τὸν θυμὸν καὶ ἀγανάκτησιν του·
μήτε δοσάδες¹ τοὺς πολλοὺς, θρήνους τοὺς ἀμετρήτους,
ὀλοφυρμούς τε καὶ κλαυθμούς καὶ ἀπρηκνυθήτους
νέων, γερόντων, γυναικῶν, ἀπάσης ἡλικίας,
τάξεως καὶ συστήματος, γένους τε καὶ ἁξίας
ᾠροβεῖτο, ἐσυστέλλετο, μὴν ἔτρεχε πηδοῦσε,
ὅλα τὰ ἀντιπίπτοντα τὰ ἐκστακτατοῦσε.
. ὅτι ἀπὸ θαλάσσης
τῆς βορεινῆς ἀρχίζοντας, ἄκουσε νὰ θυμιάσῃς,
ἕως θαλάσσης ἔρθητε τῆς εἰς τὸ ἄλλο μέρος,
χωρὶς ποτῶς νὰ κουρασθῇ, καὶ μ' ὅλον ποῦταν θέρος.

1. εὐχὰς δῆλα δῆ.

Ἀπ' τοῦ ἀρκτώου δηλαδὴ μέρους τοῦ Κερκτίου
κόλπου, μέχρι μεσημβρινοῦ, ἐν εἵδει ζωνκρίου
τὴν πόλιν τὴν διέζωσε, τὴν ἔσχισε στὴ μέση,
καὶ ἐν βραχεὶ ἠρείπωσε, καὶ ἔκκυε νὰ πέσῃ
ἡ τόση εὐτυχία της, δόξα καὶ στολισμός της,
οἰκοδομαὶς ἢ θυμωστικαί, καὶ ὁ καλλωπισμός της.
Τὸ πλάτος δὲ τοῦ ζωνκρίου τὸ ἔσω στὸν λιμέναν,
εἶναι σχεδὸν ἀπίστευτον τοῦτο εἰς τὸν κάθε ἕνα.
Ἡ μὲν ἀρχὴ τοῦ Τζουμπαλιῦ ἡ πόρτα ναι καὶ σκάλα,
ἡ ἄλλη δὲ τοῦ Γαμισιῦ στὰ χάνια τὰ μεγάλα·
τὸ μέσον τὸ Σουλτάν Σελήμ, τ' ἄνωθεν Φαναρίου,
καὶ τ' ἄλλα τὰ δουδάρια Ἐσκὶ τοῦ Σαραγίου·
τὸ τέλος Ἐδινέκκπι, καὶ τὸ Κερά Γιουμουκι,
Γενὶ Μπαχτζές, Γενέκκπι, καὶ τὸ ἐκεῖ κολουῖκι·
καὶ τ' ἄλλα, ἡ Καρχιμνιά, Βλάχκα καὶ Κοντοσκάλι,
ἕως τὰ Ἐξί-Μάρμαρα, καὶ τὴν πόρτα τὴν ἄλλη·
κ' ἔξω τοῦ κάστρου ᾠήθησε, κ' ἔκκυσε σπήτις ἄλλα,
καὶ τρία μπακματζίδικα ποῦταν ἐκεῖ μεγάλα.
Τὰ μέσῃ τούτων δύνασσι μόνος νὰ τὰ γνωρίσῃς,
ὅποσα περιέχονται νὰ τὰ ἀπαριθμήσῃς.
Τόσον εἶναι τοῦ ἐμπρησμοῦ τὸ πλάτος καὶ τὸ μῆκος,
ὅπου κατέφραγεν αὐτὸς ἀκόρεστος ὁ λύκος
εἰς ὥρας τεσσαράκοντα, ὅπου ἐὰν θελήσῃ
νὰ περιγράψῃ τις καλῶς καὶ νὰ ἀπαριθμήσῃ
τὴν βλάβην ποῦ ᾠροξένησε, καὶ τὴν πολλὴν ζημίαν,
κάθ' ἀριθμὸν ὑπερτερεῖ χωρὶς ἀμφιβολίαν.
Λέγεται τὰ ὁσπήτια τὰ κατακεκρυμένα
ὑπὲρ τὰς διακρίσεις νὰ εἶν' ἀριθμημένα

χιλιάδες, ἔξ ἑπτὰ λοιπὰ, χάνια, καὶ ὀδάδες,
 φοῦρνοι καὶ μῦλοι ἄμετροι ποῦ κάθονται ψωμάδες·
 λουτροὶ μεγάλοι, εὐμόρφοι, καὶ μαρμαροστρωμένοι,
 ποῦ ῥέρα νύκτα ἀνοικτοὶ ἦτον καὶ ἀναμμένοι·
 κτίρια μεγάλα ἔνδοξα τριγύρου μὲ κουμπέδες,
 ξενοδοχεῖα περισσὰ μ' αὐλαῖς, δένδρα, μπαχτζέδες,
 καὶ μαγαζιά ἀμέτρητα μὲ στερεὰ γκιβαγκίρια,
 μὲ πόρταις σιδερέναις, ὁμοῦ καὶ παραθύρια·
 κ' ἔνκς τζεσμές περίφημος μὲ εὐμόρφο ζεμπίλι,¹
 ποῦ ὅλα τ' ἦτον θαυμαστὰ, ἱτζάτι,² τέχνη, ὕλη·
 ξεχωριστὰ παλάτια μεγάλων βεζιράδων,
 καὶ οὐλεμάδων περισῶν, πασάδων καὶ ἀγάδων·
 τὰ πέριξ τοῦ ὕδραγωγοῦ, καὶ τοῦ Σουλτάν Μεχμέτη,
 ἐκείνου ὅπου ἔκαμε τὴν πόλιν ταύτην φέτι.³
 καὶ σιτοθήκας ἄμετρικας, μάλιστὰ τὸ Καμπάνι,
 ἢ σιτοθήκ' ἢ καθ' αὐτὸ, καὶ ζαχιρέν⁴ τὸ χάνι·
 κῆποι, μουσλούκια τοῦ νεροῦ, καὶ εὐμόρφοι τζεσμέδες,
 μεθλεχανέδες ἐκλεκτοί, καὶ ἄμετροι τεκέδες·
 πέντε τζαμιά βασιλικά μὲ τὰς περιοχὰς τους,
 καὶ ἐκκτὸν πεντήκοντα μικρὰ μὲ τὰς χυλάς τους·
 καὶ ἄλλα ἀνχρίθμητα εἶδ' οἰκοδομημάτων,
 ὅπου δὲν περιγράφονται καθ' ἓν μὲ τ' ὄνομά των.
 Τόσον μόνον φημίζεσαι, ὅτι τὰ τρία μέρη·
 τῆς πόλεως ἐκκήσχαν αὐτὸ τὸ κκλοκχίρι

1. ὑδρονομεῖον, χάριν τῶν διψώντων παροδιδῶν.

2. ἐπίνοια δῆλον οὖν.

3. πόρθνηδιν δῆλα δῆ.

4. ἀποθήκην ἀποικιακῶν.

καὶ ὅτι φρικωδέστατος ποτ' ἐμπρησμὸς τοιοῦτος,
 ἀφ' οὗ ἡ πόλις κτίσθηκε, δὲν ἔγινε τοσοῦτος.
 ἀναψ' ἐν ἀληθείᾳ
 εἰς οἶκον ἰουδαϊκόν, στοῦ Τζουμπκλή τὴν σκάλκ,
 ὡς ἄνωθεν εὐρήκαμεν, καὶ καθ' ἐξῆς τὰ ἄλλα.
 Διὸ καὶ ἀργοπόρησαν νὰ φθάσουν στὴν φωτίαν,
 ὁ ὕπκτος καὶ οἱ λοιποὶ, καὶ ἡῦρεν ἡσυχίαν
 ὁ Ἡρμιστος

Ε'. ΙΕΡΑ ΑΜΦΙΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΝΑΟΥ

«Καταγραφὴ τῶν σωζομένων ἱερῶν σκευῶν καὶ
 ἀρχιερατικῶν ἀμφίων τοῦ Κοινοῦ τῆς τοῦ Χριστοῦ Με-
 γάλης Ἐκκλησίας, γενομένη ἐκ νέου παρὰ τοῦ πα-
 νιερωτάτου ἀγίου Ἀμασείας κ. Σωφρονίου, τῷ 1860
 σωτηρίῳ ἔτει, διορισθέντος συνοδικῶς ἐφόρου εἰς τὸ
 πατριαρχικὸν σκευοφυλάκιον, δι' ἐπιστασίας τοῦ ὁ-
 ποίου μέρος ἐξ αὐτῶν ἐδιορθώθησαν ὡς λίαν ἐφθα-
 ρμένα καὶ χρύζοντα διορθώσεως.

Μίτραι

Μία μίτρα τάσι ἀργυροῦν κεκοιμημένη μὲ ἀδάμκντας
 καὶ ἄλλας διαφόρους ἀληθεῖς πέτρας καὶ μὲ Στυρόν ἀδαμάν-
 τινον, Πηλίου καὶ Νεοφύτου τῶν πατριάρχων¹.

1. ἐννοεῖ Παῖσιον τὸν Κιουμουρτζόγλου (1726—1733) καὶ Νεό-
 φυτον τὸν ἐκ Πάτμου (1734—1740).

Μία μίτρα, τάσι ἀργυροῦν με μαργαρίτας καὶ ἀδάμαντας καὶ με Σταυρόν ἀδαμάντινον, τοῦ Μ.¹ Ἐφέσου Διονυσίου.

Μία μίτρα τάσι ἀργυροῦν με 4 σμάλτα καὶ ἄλλας πέτραις καὶ μαργαρίτας, τῆς ὁποίας ὁ ἀδαμάντινος Σταυρὸς ὑπῆρχε χαμένος, προσηρμόσθη δὲ εἰς αὐτὴν ὁ Σταυρὸς τῆς τοῦ Ἐφέσου, αὕτη δὲ ἐστὶ τοῦ Μ. πατριάρχου Κυρίλλου².

Μία μίτρα τάσι ἀργυροῦν με 4 σμάλτα με μαργαρίτας καὶ Σταυρόν, τοῦ Μ. πατριάρχου Ἰωαννικίου³.

Μία μίτρα τάσι ἀργυροῦν με σμάλτα καὶ ἀδάμαντας καὶ Σταυρόν ἀδαμάντινον, τοῦ Μ. Βυθενῶν Ἀνθίμου.

Μία μίτρα μαύρη ἀπὸ κατιφέν με μαργαρίτας, μέρος ἐξ αὐτῶν ἐλλιπεῖς, ἔχουσα καὶ Σταυρόν ὅμοιον.

Μία μίτρα πηλκιά, κόκκινος κατιφές με μαργαρίτας καὶ Σταυρόν, διορθωθείσα ἤδη μετὰ τῆς θήκης της.

Μία ἐτέρη μίτρα ὅλως σεσθρωμένη με ὀλίγον ἀσῆμι, ἣτις διορθωθείσα ἐκοσμήθη με τάσι κεχρυσωμένον καὶ με τὴν θήκην της.

Μία μίτρα ὑφασμένη με τὸν χρυσὸν καὶ ἐγκοσμημένη μετ' εἰκόνων μικρῶν ἐκ σμάλτου, ἔχουσα καὶ Σταυρόν μικρὸν ἐκ λιθαρίων ἀμεθύστων, ἣτις ἐστάλη με ὀλόκληρον πατριαρχικὴν στολὴν παρὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ρωσσίας τῷ 1848, κατὰ μάϊον.

Μία μίτρα κόκκινος κατιφές, κεκοσμημένη με μαργαρίτας καὶ διάφορα πετράδια, τοῦ Μ. πατριάρχου Κωνσταντίου τοῦ ἀπὸ Τυρνόβου⁴.

1. τὸ Μ. κεφαλαῖωδες ἐνταῦθα σημαίνει μακαρίτου.

2. βεβαίως ἐννοεῖ Κύριλλον ΣΤ' τὸν Σερμπετζόγλου (1813—1818).

3. Ἰωαννίκιος οὗτός ἐστιν ὁ Καρατζᾶς (1761—1763).

4. τοῦ ἀπὸ τοῦ 1834—1835.

Μία μίτρα τετραμμένη, κοκκινος κατιφές με ἀσῆμι καὶ με διάφορα πρόστιχα πετράδια καὶ με Σταυρόν.

Μία μίτρα κόκκινος κατιφές κεντητὸς καὶ με ὀλίγον ἀσῆμι καὶ με Σταυρόν¹.

Μία μίτρα κόκκινος παλαιὸς κατιφές κεντητὸς με μαργαρίτας, χρήσουσα διορθώσεως.

13

Ἐγκόλπια

Ἐν ἐγκόλπιον ἔχον τὴν Ἀνάπτυσιν, κεκοσμημένον με ἀδάμαντας.

Ἐν ἐγκόλπιον κεκοσμημένον, ἔχον τὴν Ὑπερχ. Θεοτόκον.

Ἐν ἐγκόλπιον κεκοσμημένον ὅλον με πέτραις καλὰς κοκκίνους, ἔχον καὶ εἰς τὴν μέσην μίαν πέτραν μεγάλην μαβιάν.

Ἐν ἐγκόλπιον με σμάλτον σπασμένον, ἔχον τὴν εἰκὸν τῆς Ἀγίας Τριάδος ἐξ ἑνὸς μέρους καὶ ἐξ ἄλλου τῆς Ἀναστάσεως, με ὀλίγον ἀσῆμι καὶ με πέτραις ἐλλιπεῖς.

Ἐν ἐγκόλπιον με σμάλτον, ἔχον τὸν ἄμνον τοῦ Θεοῦ, κεκοσμημένον με ἀσῆμι καὶ πέτραις.

Δύω ἐγκόλπια ξύλινα ἀγιορείτικα, μικροῦ λόγου ἄξια.

Ἐν ἐγκόλπιον δωδεκάορτον ἀγιορείτικον, με ὀλίγον ἀσῆμι, πρᾶγμα τῆς ἀρχαιότητος².

Ἐν ἐγκόλπιον Σταυρὸς ἀδαμάντινος, ἔχον ἐντὸς τόπους ἀγίων λειψάνων, καὶ ἅγια λείψανα³.

1. διὰ μολυβδοκονδύλου ἢ τοῦ Σωφρονίου χεῖρ ἐσημείωσεν ἐν τῇ ᾧα “ἐδωρήθη τῷ νῦν Χαλεπίου,..

2. ἡ μόνη ὁδηγία τῶν φιλαρχαίων!!!

3. βλέπε τὴν προσηρτημένην τῇ παρούσῃ ἀναγραφῇ σημείωσιν, οὐσαν ἀξίαν λόγου.

Ἐν ἐγκόλπιον Σταυρὸς αἱματοστάτης καὶ με ἀδάμαντάς
τινας, τοῦ ἀπὸ Σιναίου,¹ ἀλλ' ὅλως σπασμένος.

Ἐν ἐγκόλπιον Σταυρὸς τζίφτ-ίσι, κελῶς κεκοσμημένον
με σμάλτον, τοῦ Μ. Πρεσπῶν².

Ἐν ἐγκόλπιον Σταυρὸς με σμάλτον σπασμένον, τοῦ Μ.
Φιλαδελφείας Δανιήλ.

Ἐν ἐγκόλπιον μέγα με δύο σμάλτα ὀπισθεν καὶ ἔμπρο-
σθεν, τοῦ Μ. Γερμανοῦ³.

Ἐν ἐγκόλπιον με σμάλτον κεκοσμημένον, τοῦ Μ. Βοδε-
νῶν Ἀνθίμου.

Ἐν ἐγκόλπιον Σταυρὸς, τοῦ αὐτοῦ Βοδενῶν, με ἀδάμαντας.

Ἐν ἐγκόλπιον παλαιὸν με σμάλτον, ἡ Παναγία.

Ἐν ἐγκόλπιον παλαιὸν με σμάλτον, ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

Ἐν ἐγκόλπιον μονόκερον, παλαιόν.

Ἐν ἐγκόλπιον Σταυρὸς, με σμάλτον, ὅλως σπασμένος.

Ἐν ἐγκόλπιον ἀργυροῦν, ἔχον ἐξ ἑνὸς μέρους τὸ ἅγιον
Μυνδῆλιον, καὶ ἐξ ἄλλου τὸν Σταυρόν.

Σάκκοι

Εἰς σάκκος με σμάλτα, κεντητός.

Εἰς σάκκος, τοῦ Μ. Ἐφέσου Διονυσίου, κεντητός εἰς σίπι.

Εἰς σάκκος χρυσοκέντητος με τοὺς Ἀποστόλους.

Εἰς σάκκος χρυσοκέντητος με τοὺς Προφῆτας.

Εἰς σάκκος στόφα, ρωσικός, τοῦ Μ. Ἀγαθαγγέλου⁴.

1. τοῦ κοσμήσαντος τὸν θρόνον ἀπὸ τοῦ 1830—1834.

2. ἡ αὐτὴ χεὶρ ἐσημείωσεν "ὀλίγον σπασμένος".

3. τοῦ ἀπὸ Δέρκων (1842—1845 καὶ 1852—1853).

4. τοῦ ἀπὸ τοῦ 1826—1830 πατριαρχήσαντος.

Εἰς σάκκος στόφα, τοῦ ἀπὸ Σιναίου Κωνσταντίου¹.

Εἰς σάκκος στόφα, τοῦ Μ. πατριάρχου Ἀνθίμου².

Εἰς σάκκος χρυσοῦς, πολυσταύριον, τετριμμένον.

Εἰς σάκκος στόφα, τετριμμένος, τοῦ Μ. Δέρκων.

Εἰς σάκκος στόφα, τετριμμένος.

Εἰς σάκκος στόφα, τὸ κέντημά του με σταυρουδάκια.

Δύο σάκκοι σκάκι.

Εἰς σάκκος στόφα, τοῦ Μ. Ἐφέσου Χρυσάνθου.

Εἰς σάκκος στόφα παλαιά, με ἀστάρι ταρακλί.

Εἰς σάκκος στόφα, κόκκινη.

Εἰς σάκκος ἀπὸ σίπι ἀργυρόχρυσον, τῆς Ἱερᾶς Ρωσσι-
κῆς Συνόδου.

Εἰς σάκκος, στόφα.

Εἰς σάκκος, σκάκι.

Εἰς σάκκος χρυσοκέντητος εἰς κόκκινον ἀτλάζι, τοῦ Μ.
Βοδενῶν Ἀνθίμου.

Δύο σάκκοι τετριμμένοι.

Ὡμοφόρια μεγάλα διορθωθέντα ἐκ νέου

Ἐν ὥμοφόριον, τοῦ Μ. Ἐφέσου Διονυσίου.

Ἐν ὥμοφόριον, τοῦ Βοδενῶν.

Ἐν ὥμοφόριον χρυσοῦν, με σμάλτα μεγάλα.

Ἐν ὥμοφόριον χρυσοῦν, με μαργαρίτας.

Ἐν ὥμοφόριον στόφα ρωσικῆς, τοῦ πατριάρχου Ἀγα-
θαγγέλου³.

1. τοῦ ἐν τῇ 1 σημειώσει (σελ. 62).

2. τοῦ ἀπὸ τοῦ 1841—1842.

3. τοῦ ἐν τῇ 4 σημειώσει (σελ. 62).

Ἐν ὠμοφόριον μὲ σμάλτα μικρά, σίπι κκινούριον.

Δύω ὠμοφόρικ σκάκι χρυσοῦν, μὲ Σταυροῦς κεντητοῦς.

Ἐν ὠμοφόριον σίπι, μὲ κεντητοῦς Σταυροῦς ἔχοντας μαργαρίτας.

Ἐν ὠμοφόριον σίπι ὑφασμένον, τῆς Ρωσσίας, μὲ Σταυροῦς χρυσοῦς.

40

Ἐμοφόρια μικρὰ διορθωθέντα καὶ ταῦτα ἐκ νέου

Ἐν ὠμοφόριον χρυσοῦν, τοῦ Μ. Ἐρέσου Διονυσίου.

Ἐν ὠμοφόριον σίπι, κκινούριον, μὲ σμάλτα.

Ἐν ὠμοφόριον, τῆς Ρωστικῆς Συνόδου.

Ἐν ὠμοφόριον χρυσοῦν, τοῦ Μ. Βοδενῶν.

Δύο ὠμοφόρικ σίπι, μὲ πράσινους Σταυροῦς.

Ἐν ὠμοφόριον, σκάκι, μὲ Σταυροῦς κεντητοῦς.

Ἐν ὠμοφοριον, σίπι, μὲ πόλους χρυσοῦς.

Ἐν ὠμοφόριον, σίπι, μὲ κκπκρμάδες χρυτοῦς.

Δύο ὠμοφόρικ τετριμμένα, μὲ Σταυροῦς χρυσοῦς¹.

41

Μανδύαι

Εἷς μανδύας, εὐρισκόμενος πάντοτε εἰς τὴν Ἀρχιδιακονίαν, μὲ 4 πόλους χρυσοῦς.

Εἷς μανδύας, τοῦ ἀοιδίου πκτριάρχου Κωνσταντίου τοῦ ἀπὸ Τορνόβου².

Εἷς μανδύας τοῦ Μ. Βοδενῶν.

1. ἡ αὐτὴ χεὶρ ἐσημείωσε "τὸ ἐν λείπι.

2. τοῦ ἐν ὑποσημειώσει 4 (σελ. 60).

Εἷς ἕτερος τῆς Ρωστικῆς Συνόδου.

Δείκx ἔτι τετριμμένοι—κκ 4 πόλοι τετριμμένοι.

14

Τὰ παρὰ τοῦ ἀειμνήστου Ἱερετείας Δαβὶδ ἀφιερωθέντα ἀρχιερατικά, ἅτινα καλῶς διορθωθέντα εὐρίσκονται εἰς ξεχωριστὸν πόγον, πρὸς χρῆσιν τοῦ πατριάρχου κατὰ τὸ ἐσπέρας τῆς Μ. Παρασκευῆς.

Εἷς σάκκος κεντητός, ἐπισκευκθεὶς, μὲ μαῦρον ἀτλάζι.—Ἐν στιχάριον μόρικον, στόρχ.—Ἐν περιζώνιον ἀργυροῦν κεχρυσωμένον, μὲ ζώνην μαῦρην, κεντητήν.—Ἐν ὠμοφόριον μέγα, κεντητὸν, εἰς μαῦρον ἀτλάζι, κκινούριον.—Ἐν ὁμοιον μικρὸν, ἀπὸ μόρικον μετξωτόν.—Ἐν ἐπ. γονάτιον κεντητὸν, ἀπὸ μαῦρον ἀτλάζι, κκινούριον.—Ἐν ζευγος ἐπιμάνικα μόρικα, τετριμμένα.—Ἐν ἐπιτραχήλιον κεντητὸν, μαῦρον.

Πατερίτζαι

Μία πατερίτζα ἀργυρᾷ, κεχρυσωμένη, παρὰ τῇ πκνκγιότητι του.

Μία ὠσχύτως ἀργυρᾷ, κεχρυσωμένη, τοῦ Μ. Βοδενῶν Ἀνθίμου, παρὰ τῇ πκνκγιότητι του.

Δύω πκτερίτζαι ἀμπανόζι μαῦρον, ἡ μία μὲ ἀσπίδαν καὶ κόμπους ἀργυροχρυσοῦς, καὶ ἡ ἄλλη σαδέδικη.

Μία πκτερίτζα κεχειπκρένια (ἀπὸ ριτίνην)¹.

Μία πκτερίτζα σετεφένικα μεθ' ἑνὸς χκσρκνίου, διορθωθεῖσα ἐκ νέου, μετὰ τῆς θήκης των.

Μία πκτερίτζα σετεφένικα, ἀπὸ τὸ τκκίμι τοῦ Πρεσπῶν.

1. τὸ ἐν παρενθέσει τοῦτο διὰ μολυβδοκονδύλου.

Μία πατερίτζα άρουσένι τοῦ Μ. Διονυσίου, ὡς λέγεται.

Πέντε πατερίτζαι άργυρχι, ἐξ ὧν δύο ἐδιορθώθησαν ἐκ νέου, μὲ τὰς θήκας των.

Μία πατερίτζα σετεφένικ, παλκιὰ λίαν¹.

14

Σταυροὶ

Εἷς Σταυρὸς μέγας, κεχρυσωμένος, τοῦ Μ. Δρύστρας, διὰ τὸν άγισμόν.

Εἷς Σταυρὸς τοῦ άγιασμοῦ, μὲ ἀδάμαντας καὶ μαργαρίτας.

Εἷς Σταυρὸς κεκοσμημένος μὲ σμάλτον καὶ πέτρας ἄλλας, τοῦ άγιασμοῦ.

Εἷς Σταυρὸς μικρὸς μὲ τίμιον ξύλον καὶ μαργαρίτας, εἰς άργυρᾶν θήκην.

Εἷς Σταυρὸς άγίας τραπεζῆς, άργυροῦς καὶ κεχρυσωμένος μὲ σμάλτα καὶ λίθους γαλλικοὺς, τῆς Ρωσικῆς Συνόδου.

Εἷς Σταυρὸς ὅμοιος, τοῦ θρόνου, άργυροῦς καὶ κεχρυσωμένος, τῆς Ρωσικῆς Συνόδου.

Τρεῖς Σταυροὶ άγιασμοῦ, άργυροὶ, τοῦ Μ. Γερμανοῦ².

Εἷς Σταυρὸς άγιασμοῦ καὶ ἐγκόλπιον κεκοσμημένον μὲ ἀδάμαντας, τοῦ Μ. Κωνσταντίου τοῦ ἀπὸ Τυρνόβου,³ καὶ σφραγισμένος μὲ τὴν πατριαρχικὴν βούλλαν.

10

*

1. ὁδηγία τοῖς φιλαρχαίοις!!

2. τοῦ ἐν τῇ 3 σημειώσει (σελ. 62).

3. τοῦ ἐν σημειώσει 4 (σελ. 60) καὶ 2 (σελ. 64).

"Ἐν κουτίον άργυροῦν, ἐν σχήματι τετραβαγγέλου, μὲ ἅγια λείψανα, τοῦ Μ. Ἐφῆδου Διονυσίου, περιελθὸν ἀπὸ περιουσίας τοῦ Μ. Θεοδωλονίκης τῷ Μ. Γερμανῷ.

"Ἐν κουτίον ξύλινον, περιέχον τέσσαρα τμήματα άγίων λειψάνων, ἔχοντα εἰς τὰς ἅκρας καὶ ἀπὸ ὀλίγον ἀσῆμι.

(βλέπε τὴν ἐν τέλει τῆς παρούσης ἀναγραφῆς καὶ ἐν τῇ ἐπομένῃ 68 σελίδι σημειώσιν, οὐσαν ἀξίαν λόγου).

*

Μία κάδδα διαλαΐδα παρὰ τῆς Ἱερᾶς Ρωδδικῆς Συνόδου καὶ περιέχουσα τὰ ἀκόλουθα :

"Ἐν ἅγιον ποτήριον άργυροῦν καὶ λίαν λαμπρόν.—"Ἐν δισκίον μέγας.— Δύω δισκίον μικρὰ τοῦ ἀντιδώρου.— "Ἐν ἀστερίσκον.— Μίαν λαβίδαν.— Μίαν λόγχην.— "Ἐν δοχεῖον διὰ τὸ ζέον.— Τρεῖς καλύμματα ἀπὸ σίπυ, χρυσοκέντητα, διὰ τὸ ἄνω ταῦτα, καὶ ταῦτα τῆς Ρωσικῆς Συνόδου.

"Ἐν ἑτερον ἀνέρωμα τοῦ παναγίου Τάφου διὰ τοῦ πανιερωτάτου άγίου Θαδωρείου.

"Ἐν ἅγιον ποτήριον άργυροῦν, χρυσοκόσμητον, μὲ σμάλτα.—"Ἐν δισκίον, ὅμοιον.— Δύω ἑτερα μικρὰ δισκία, ὅμοια.— Εἷς ἀστερίσκος, ὅμοιος.— Μίαν λόγχην, ὁμοία.— Μίαν λαβίδα, ὁμοία.— Τρεῖς καλύμματα.— "Ἀπαντα ταῦτα εἰς μίαν κάσσαν».

"Ἡ καταγραφὴ διακρίνεται ἐπ' ἀνορθογραφίαις· ἐξεδόθησαν δ' ἐξ αὐτῆς τὰ παρόντα ἀποσπάσματα, πρὸς συνπλήρωσιν τῶν ἐν δελίδι 27 (μαῖου 19 καὶ 28) καὶ 30 (ἰουνίου 3 καὶ 11) καὶ 41 (νοεμβρίου 1) γραφέντων.

ΣΤ΄. ΑΓΙΑ ΛΕΙΨΑΝΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΝΑΟΥ

Ἀνεγράφησαν δις ἐν σελ. 61 καὶ 67 σημειώματα περὶ ἁγίων λειψάνων ἐν κυτίῳ ὡς καὶ ἐντὸς Σταυροῦ, ἅπερ ἐσώζοντο τῷ 1860, ὧν τινὰ καὶ μέχρι τοῦ 1866 ἐσώζοντο. Ἀπόδειξις ἱερέως τινος Στεφάνου, καππάδοκος, ὑπηρετοῦντος ἐν ταῖς φυλακαῖς τῆς Ἀστυνομίας, ἐκδιδομένη νῦν, καθίστησι δῆλον τίνα λείψανα περιεῖχε τὸ ἐν κυτίον. Μεταξὺ τούτων ἀναφέρεται καὶ λείψανον Ἀνθίμου Σηλυβριανοῦ, ἁγίου, νεομάρτυρος ἢ τινος τῶν νέων ὁσίων, περὶ οὗ θέλουσι φωτίσει ἡμᾶς φιλόρχαιοι καὶ εὐλαβεῖς σηλυβριανοί. Ἡ ἀπόδειξις ἐστὶν αὕτη·

«Ὁ ὑποφαινόμενος παρέλαβον ἐκ τῶν Πατριαρχείων ἐξ τεμάχια ἁγίων λειψάνων, τοῦ ἁγίου ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ, τοῦ ἁγίου ΤΡΥΦΩΝΟΣ, τοῦ ἁγίου ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΕΛΕΗΜΟΝΟΣ, τοῦ ὁσίου ΑΝΤΩΝΙΟΥ, τοῦ ἁγίου ΑΝΘΙΜΟΥ ΤΟΥ ΣΗΛΥΒΡΙΑΝΟΥ, καὶ τοῦ ἁγίου ΓΕΩΡΓΙΟΥ, ὄντα ἐντὸς θήκης ἡμισεσηπείας μὲ πλάκα ἀργυρᾶν, καὶ ἀνήκοντα εἰς τὸ θησαυροφυλάκιον τῶν Πατριαρχείων, καὶ τὰ ὅποια θέλω ἔχει πρὸς ἁγιασμὸν τῶν εἰς Ζαπτιὲ φυλακισμένων, ὑποσχόμενος ὅτι θέλω πάλιν ἐπιστρέψῃ ταῦτα εἰς τὰ Πατριαρχεῖα σῶα καὶ ἀνελλιπῇ ὅταν ἤθελον ζητηθῇ.

1866 Σεπτεμβρίου 13.

ἐπὶ ζαπτιγιε

ο ἱερεὺς παπα Στεφάνος Νεβδεχερλις».

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΣΥΝΑΞΑΡΙΟΝ

ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΤΩΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΩΝ

κατὰ τὸ «Βυζαντινὸν Ἑορτολόγιον», τοῦ Μ. Ι. Γεδεών, καὶ κατὰ τὸ τῷ 1902 ἐκδοθὲν «Σιρμονδιανόν», καὶ κατὰ χειρογράφους τινὰς κώδικας.

ΔΗΛΩΣΙΣ

(ἴδε καὶ σελ. 6).

Ὅπου οὐδεμία γίνεται παραπομπὴ εἰς μνήμας ὁσίων, μαρτύρων καὶ ναῶν, σημαίνει ὅτι αἱ πηγαὶ δέον ἵνα ζητηθῶσιν εἰς τὸ Ἑορτολόγιόν μου (καὶ ἐν τόμῳ ΚΣΤ' Ἑλλην-Φιλολογικοῦ Συλλόγου καὶ τῷ παραρτήματι αὐτοῦ). Ὅπου προσγράφεται τὸ S νοεῖται τὸ Σιρμονδιανόν, ἐκδοθὲν ὑπὸ τίτλον Propylaeum ad Acta Sanctorum Novembris. Κατ' αὐτὸ δὲ σημειοῦνται καὶ οἱ χειρόγραφοι κώδικες Ἱεροσολύμων, Πάτμου, Παρισίων κλπ. Ὅπου δ' ἡ λέξις Ἅγιος Ὑπεραγία Θεοτόκος, Ἀρχάγγελος κλπ. γράφεται διὰ κεφαλαϊώδους στοιχείου δηλοῖ ναόν.—Ἀναγράφονται ἐν τῷ παρόντι μέρει μόνον αἱ συνάξεις, ὅσαι ρητῶς ἀναφέρονται ἐν παλαιότεροις Συναξαρίοις ἐντύποις καὶ χειρογράφοις, καὶ ὅσαι φρονῶ ὅτι ἐγένοντο ἐν ναοῖς γνωστοῖς.—Τὸ μέρος τοῦτο τοῦ βιβλίου ἐγράφη ἵνα δευχθῇ ποῦ παρὰ βυζαντινοῖς, ἔνεκα λόγου τινὸς, ἐτελοῦντο συνάξεις, ἥτοι ἐορταὶ μεγαλοπρεπεῖς μετὰ παννυχίδος, ὅπως ὁδηγηθῶσιν οὕτω περίεργοι τινες ἐκ τῶν κατοίκων Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἀναζητήσωσιν ἐν οἷς ὑποδεικνύω τόποις ἐρείπια βυζαντινῶν ἐκκλησιῶν “ἕως τὸ φῶς ἔχωμεν, ἵνα μὴ σκοτία ἡμᾶς καταλάβῃ.”

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

1. Ἡ περιτομὴ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Συνάξεις ἐν πᾶσι τοῖς ναοῖς. Βασιλείου τοῦ μεγάλου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας. Συναξὶς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ ἐν τῷ παλατίῳ. Ὑπῆρχε δὲ καὶ μονὴ ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ, ὅπου συνάξεις ἐπίσης ἐτελεῖτο.

2. Κοσμᾶ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. Συναξὶς ἐν τῇ Μονῇ τῆς Χώρας (Καχριέ).

4. Τῆς Ἀγίας Εὐφημίας τῆς πλησίον τοῦ Ἀγίου Ἀκακίου(α). Ἴδε 7 μαΐου. Τοῦ ὁσίου Μιχαὴλ Συγκέλλου. Συναξὶς ἐν τῇ Μονῇ τῆς Χώρας. Εὐθυμίου τοῦ νέου τοῦ κειμένου ἐν τῷ Ἀγίῳ Μωκίῳ S (παρὰ τῷ Τσικουρ-μποστάν).

5. Γρηγορίου τοῦ ἐν τῷ Ἀκρίτῃ. Συναξὶς ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ, παρὰ τὰ σήμερον ἐν τῇ βιθυνικῇ παραλίᾳ Τοῦζλα.

6. Θεοφάνεια. Ὁ ἁγιασμὸς τῶν ὑδάτων ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀγίας Σοφίας ὑπὸ τοῦ πατριάρχου. Συνάξεις πανταχοῦ.

7. Ἡ συνάξις τοῦ προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου: κυρίως ἐν τοῖς ναοῖς τοῦ Προδρόμου 1] ἐν τοῖς Σφωρακίου (πλησίον τῆς Ἀγίας Σοφίας) 2] ἐν τῷ Στουδίῳ (Ἐμιρ-ἄχὸρ, ἐν τῷ Ψαμμαθίᾳ) 3] ἐν τῷ Ἐβδόμῳ (παρὰ τὸ Μακροχώριον) 4] ἐν τοῖς Δανιὴλ (πλησίον τοῦ Τσικουρ-μποστάν) ἐν Ἐξ-μαρμάροις 5] ἐν τῇ μονῇ τῶν Αἰγυπτίων, ἄνωθεν, πιθανῶς, τῶν Βλαχερνῶν 6] ἐν τῇ μονῇ τοῦ ὁσίου

(α). κατὰ τὸν παρισινὸν 1582 κώδικα.

Βάρα, πολὺ πιθανῶς ἄνωθεν τοῦ Παλατᾶ· 7] ἐν ταῖς Μακεδονιαναῖς· 8] ἐν τῇ Στροβιλαίᾳ· 9] πλησίον τοῦ Ταύρου (Ταοῦκ-παζάρ)· 10] ἐν τοῖς Οὐάλεντος· 11] ἐν τῷ Τρούλλῳ, τοῦ μακρὰν τοῦ σημερινοῦ Φετιέ-δζαμί· 12] παρὰ τὴν βασιλικὴν πύλην, τῷ σημερινῷ Σιναΐτικῷ μετοχίῳ· 13] παρὰ τὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Τριάδος, εἰς τὰ Σταυρακίου· 14] εἰς τὸ Ξηροκήπιον· 15] πλησίον τῶν Δομνίνου Ἐμβόλων, οὐ μακρὰν τοῦ Ἱπποδρόμου (καὶ παρὰ τῷ σημερινῷ Μεχμέτ-πασᾶ-δζαμί)· 16] τῷ τοῦ σεβαστοῦ Βασιλείου Σεβαστεianoῦ (β)· 17] ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ψάμμαθιά· 18] ἐν τῇ ἐπωνύμῳ μονῇ τοῦ Λοφᾶδ, κτισθεῖση ὑπὸ Νικολάου πατριάρχου τοῦ Γραμματικοῦ, πρὸ τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀνόδου (1084) πιθανῶς (γ), καὶ κειμένη πλησίον τῆς πύλης ἀγίου Ρωμανοῦ (Τὸπ-καπί)· 19] τῷ ἐν Γαλατᾶ· 20] ἐν τῷ Καλῷ Ἀγρῷ τῆς βιθυνικῆς παραλίας· 21] ἔσθωθεν τοῦ Ἐδῖρνε-καπί, (ὅπου νῦν τὸ Βαῖράμ-πασᾶ-δζαμί)· 22] ἐν τῷ Μικρῷ Βάθει· 23] ἐν τῇ μονῇ τῶν Δαλμάτων (ἄνω τοῦ Σουλὸν-μοναστήρ τῆς σήμερον)· 24] ἐν τῇ ἐν Ἀντιφίλῳ μονῇ, κατὰ τοὺς πρόποδας τοῦ σήμερον Καῖς-δὰγ (βουνοῦ Αὐξεντίου).

8. Κύρου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως. Συναξαῖς ἐν τῇ Μονῇ τῆς Χώρας καὶ ἐν Ἀγίᾳ Σοφίᾳ (ἐν τῷ τελευ-

(β) Ὁ ναὸς ἠγέρθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 14' αἰῶνος ὑπὸ τοῦ Σεβαστεianoῦ, ἄγνωστον ἐν τίνι μέρει τῆς πόλεως· τῷ 1334 ἦν ἱερεὺς αὐτοῦ Γεώργιος ὁ Νίκας· Mīklosich καὶ Mueller Acta Patriarch. τόμ. Α', σελ. 110. Αὐτόθι, σελ. 103 φέρεται γεραίρόμενος ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1384 Ἰωάννης ὁ Κατασάββα (Κατὰ Σάβα). Πιθανῶς ὅχι ὁ Πρόδρομος.

(γ). ἴσως ὁ τῷ 1394 "τοῦ κυροῦ Νικολάου," Acta B', σελ. 214. Ἀνωνύμου Σύνοψις χρονικῇ παρὰ Σάθα, Μεσαιωνικῆς Βιβλιοθήκης τόμ. Ζ', σελ. 183.

ταίῳ ναῷ μόνον εἰ συνέπιπτεν ἡ μνήμη ἐν ἡμέρᾳ κυριακῇ). Δομνίκης ὁσίας. Συναξαῖς ἐν τῇ μονῇ αὐτῆς. Ἰουλιανοῦ καὶ Βασιλίσσης. Συναξαῖς ἐν τῷ ναῷ αὐτῶν πλησίον τοῦ Φόρου (μᾶλλον παρὰ τῷ Γεδίκ-πασᾶ τῆς σήμερον). Θεοδώρου κτίτορος καὶ ἡγουμένου τῆς Μονῆς τῆς Χώρας (δ). Συναξαῖς ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ. Μακαρίου Μακρῆ, ἡγουμένου τῆς μονῆς τοῦ Παντοκράτορος. Συναξαῖς ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ (μετὰ τὸ 1430) (Ζεῖρέκ-δζαμί). Καὶ συναξαῖς τοῦ ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας γενομένου θαύματος. Καὶ τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου ἐν τῇ Πηγῇ καὶ ἔνδον τοῦ Ἀγίου μάρτυρος Πολυεύκτου Σ.

9. Πολυεύκτου μάρτυρος. Συναξαῖς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ. Μιχαῖα τοῦ προφήτου (ε)Σ.

10. Δομετιανοῦ Μελιτηνῆς. Συναξαῖς ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ. Γρηγορίου Νύσσης. Συναξαῖς αὐτόσε. Μαρκιανοῦ πρεσβυτέρου. Συναξαῖς ἐν τῷ ναῷ τοῦ Προδρόμου ἐν τοῖς Δανιήλ. Μνήμη σεισμοῦ (τῆς 9). Συναξαῖς πιθανῶς ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεοτόκου ἐν τῷ Σίγματι (κατὰ τὰ Ἐξ-μάρμαρα).

11. Θεοδοσίου κοινοβιάρχου. Συναξαῖς ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου "τῷ συγκεκριμένῳ τῇ ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ," Συναξαῖς τῶν Μυρίων Ἀγγέλων ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Ἀναστασίας ἐν τοῖς Δομνίνου Ἐμβόλοις (Μεχμέτ-πασᾶ-δζαμί). Μνήμη τοῦ ναοῦ τοῦ ἀγίου Στεφάνου ἐν Πλακιδιαναῖς. Μνήμη τοῦ ναοῦ τοῦ ἀποστόλου Μάρκου πλησίον τοῦ Ταύρου (Ταοῦκ-παζάρ τῆς σήμερον).

(δ). ἡ βιογραφία αὐτοῦ καὶ ἡ τοῦ Μιχαὴλ Συγκέλλου θαυμασίως συμπληροῖ καὶ φωτίζει τὴν ἱστορίαν τῆς Μονῆς τῆς Χώρας· ἴδε Βυζαντ. Ἑορτολόγιον M. I. Γεδεών, σελ. 227—231 καὶ 239—241.

(ε). τὸ λείψανον αὐτοῦ τε καὶ τοῦ προφήτου Ἀμβακοῦ ἐκομίσθησαν εἰς Κων]πολιν ἐπὶ Θεοδοσίου Α'. Ἑρμείου Σωζομένου Ζ', κθ'.

12. Στεφάνου κτίτορος τοῦ Χηνολάκκου. Σύναξις ἐν τῇ ἐν Κων]πόλει μονῇ ταύτῃ. Μνήμη τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἀλεξάνδρου, πλησίον τοῦ ναοῦ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων.

13. Ἑρμούλου καὶ Στρατονίκου μαρτύρων. Συνάξεις 1] ἐν τῷ ἐν Ὁξείᾳ τῇ νήσῳ ναῷ τοῦ Μιχαὴλ ἀρχαγγέλου· 2] ἐν ἰδίῳ ναῷ τοῦ ἁγ. Στρατονίκου ἐν Ρηγίῳ (Κιουτσοῦκ-τζεκ-μετζέ)· 3] ἐν Φιρμπούλει· 4] ἐν τοῖς Σπουδαίου· (ἄγνωστον τίνες ναοὶ ὑπῆρχον κατὰ τὰς δύο ταύτας τοποθεσίας). Μνήμη τῶν ἐγκαινίων τοῦ ναοῦ τοῦ προφήτου Ἡλίου ἐν τῇ μονῇ τοῦ Βαθέος-Ρύακος (ἔξω τῆς Κων]πόλεως).

14. Νείλου καὶ Θεοδούλου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου ἐν τῷ Ὀρφανοτροφείῳ. Ἀθλησις τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν τῶν ἐν Σινᾷ τελειωθέντων. Ἡ σύναξις ἐν τῷ σεπτῷ ἀποστολείῳ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου ἐν τῷ Ὀρφανοτροφείῳ S.

15. Ἰωάννου τοῦ διὰ Χριστὸν πτωχοῦ (κοινότερον Καλυβίτου). Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, μετὰ τῶν τῆς σήμερον Ἀγίασμα-καπὶ καὶ Ζινδάν-καπὶ μερῶν.

16. Ἡ προσκύνησις τῆς ἀλύσεως τοῦ ἀποστόλου Πέτρου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ τῷ πλησίον τῆς Ἀγ. Σοφίας.

17. Ἀντωνίου τοῦ μεγάλου. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου βασιλέως. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων. Θεοδότου Κυρηνείας (τῆς Κύπρου). Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεοτόκου τῶν Ἀρματίου (Σαρμασίκι).

18. Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου, πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ.

19. Λουκιανοῦ (ἢ Λουκιλλιανοῦ) καὶ Παύλης καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς. Σύναξις ἐν Ὁξείᾳ τῇ νήσῳ, ἐν τῷ οἴκῳ Ἀναστασίου πατριάρχου Κων]πόλεως. Ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἀγ. Ἀπο-

στόλων. Μελετίου τοῦ Γαλησιώτου. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Λαζάρου καὶ ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ κτισθείσῃ μονῇ ἐν τῇ νήσῳ τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου (πρὸ τῶν Τούζλων).

20. Εὐθυμίου τοῦ μεγάλου. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ Θύρσου καὶ Ἀγνῆς. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτῶν ἐν Ἐλενιαναῖς μετὰ Ψαμμαθία (Σουλοῦ-μοναστήρ μᾶλλον) καὶ Ἀβράτ-παζάρ. Λέοντος τοῦ μεγάλου βασιλέως. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων, ἴσως καὶ ἐν τῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Μνήμη τῶν ἐγκαινίων τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Εἰρήνης τοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν, ἐν ᾧ καὶ σύναξις.

21. Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ. Σύναξις πιθανῶς ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεοτόκου ἐν Χρυσοπόλει, ἐν τῇ μονῇ τοῦ Φιλιππικοῦ. Φιλιππικοῦ τοῦ ἐν ἁγίοις(Ζ) οὗ αὐτόθι βεβαίως ἡ σύναξις, καθὼς κτίτορος τῆς μονῆς.

22. Τιμοθέου τοῦ ἀποστόλου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων, καὶ ἐν τοῖς Ὀρμίσδα (κατὰ τὸ Κάτεργα-λιμάν). Ἀναστασίου τοῦ πέρσου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, τῷ ὄντι ἔνδον τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Φιλήμονος, ἐν τῷ Στρατηγίῳ (περὶ τὰ μέρη τοῦ Τσεμπερλί-τάς).

23. Κλήμεντος Ἀγκύρας καὶ Ἀγαθαγγέλου μάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτῶν ἐν τοῖς Εὐδοξίου (κατὰ τὴν εὐρωπαϊκὴν τοῦ Βοσπόρου πλευρὰν, ἄνω τοῦ Μεγάλου Ρεύματος) καὶ ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Εἰρήνης τῆς παλαιᾶς καὶ νέας, καὶ ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Κλήμεντος ἐν τῷ παλατίῳ, καὶ ἐν τῇ μονῇ Εὐθυμίου τοῦ πατριάρχου ἐν Ψαμμαθίᾳ. Μνήμη τῶν ἐγκαινίων τοῦ ναοῦ τοῦ Προδρόμου πλησίον τοῦ Ταύρου.

(Ζ). ἐν βιογραφίᾳ Ἀναστασίου τοῦ πέρσου γράφεται "τοῦ δὲ ἐν ἁγίοις Φιλιππικοῦ τῷ τότε χρόνῳ δομεστίκου τῶν σχολῶν ὑπάρχοντος, ἐπὶ Μαυρικίου τοῦ βασιλέως, Ἱεροσολυμ. Σταχυολογίας τόμου Δ' σελ. 130. Ἦν δ' ὁ Φιλιππικὸς γαμβρὸς τοῦ Μαυρικίου.

24. Ἀνάμνησις τῶν ἐγκαινίων τοῦ ναοῦ τοῦ προφήτου Ζαχαρίου ἐν τῇ μονῇ τῆς ὁσίας Δομνίκης.

25. Γρηγορίου πατριάρχου Κων]πόλεως τοῦ Θεολόγου. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγία Σοφία, καὶ ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων, καὶ ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Ἀναστασίας ἐν τοῖς Δομνίνου ἐμβόλοις. Τοῦ ἁγίου προφήτου Ἡσαΐου πλησίον τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου. (η)

26. Ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου καὶ Ἰωσήφ Θεσσαλονίκης, ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Σύναξις πάντως ἐν τῇ μονῇ τοῦ Στουδίου.

27. Ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου Ἰωάννου Κων]πόλεως τοῦ Χρυσοστόμου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων Μαρκιανῆς τῆς βασιλίσσης. Σύναξις ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ.

28. Ἐφραΐμ τοῦ σύρου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Ακυλίνης ἐν τῇ Φιλοξένῳ (μεταξὺ τῆς Φιλοξένου (Μπὶν-μπὶν-διρέκ) καὶ τοῦ Τσεμπερλί-τάς).

29. Μνήμην ἐπιτελοῦμεν τῆς ἐπανόδου τῶν λειψάνων τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου. Τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ σύναξις ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ Σ.

30. Ἀνάμνησις τῶν ἐγκαινίων τοῦ ναοῦ τῆς Θεοτόκου πέραν ἐν Γεωργία, ἐν ᾧ καὶ σύναξις. Τῶν τριῶν ἱεραρχῶν. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτῶν, κατὰ τὴν περιοχὴν τῆς Ἀγίας Σοφίας, συνημμένῳ τῷ ναῷ τῆς Παναχράντου.

31. Κύρου καὶ Ἰωάννου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτῶν ἐν τοῖς Σφωρακίου.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

1. Τρύφωνος μάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, πλησίον τῆς Ἀγίας Σοφίας. Βενδεδιανοῦ τσὺ ὁσίου. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ τοῦ Αὐξεντίου. (Καῖς-δάγ). Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Σωτήρος ἐν Ἀρμολαδῇ (α).

2. Ἡ ὑπαπαντὴ τοῦ Κυρίου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τῶν Βλαχερνῶν.

3. Συμεὼν τοῦ θεοδόχου καὶ Ἀννης τῆς προφήτιδος. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοθέου, ἔνδον τοῦ ναοῦ τῆς Θεοτόκου, πλησίον τῆς Ἀγίας Σοφίας.

4. Νικολάου τοῦ στουδίτου. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ τοῦ Στουδίου. Νικήτα ὁσίου τοῦ ἐν Πυθίοις (δῆλα δὴ Κουρὶ τῆς Βιθυνίας). Σύναξις αὐτόθι.

5. Ἀγάθης μάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς, (ἄνω τοῦ Μακροχωρίου) καὶ πέραν ἐν τῷ κάστρῳ τῶν ρῶς(β). Πολυεύκτου πατριάρχου Κων]πόλεως. Σύναξις πιθανῶς ἐν τῇ μονῇ τῆς Πρώτης, ὅπου νῦν τὸ κληρικὸν γηροκομεῖον.

6. Φαύστου καὶ Βασιλείου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτῶν ἐν τοῖς Δαρείου. Φωτίου πατριάρχου Κων]πόλεως. Σύναξις ἐν τῷ προφητείῳ τοῦ ἁγ. προφήτου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου τῷ ὄντι ἐν τοῖς Ἡρεμίας, ἴσως καὶ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Μα-νουήλ (Κεφελή δζαμί) ἐν Σαλματομβρούκ.

(α) βλ. τοὺς κώδικας ἐν Propyl. στήλη 437, στ. 47.

(β) τοῦτο ὁ παρισ. 1594 κώδ. ξ.

7. Παρθενίου, ἐπισκόπου Λαμψάκου. Σύναξις ἐν τῷ εὐκτηρίῳ αὐτοῦ τῷ ὄντι ἐν τῷ Ὁξεοβαφίῳ (γ).

8. Ζαχαρίου τοῦ προφήτου. Σύναξις ἐν τοῖς ναοῖς αὐτοῦ 1] ἐν τῇ μονῇ τῆς ὁσίας Δομνίκης· 2] τῷ πλησίον τοῦ βουνοῦ Αὐξεντίου (Καῖς-δάγ)· 3] ἐν τῷ Ἀρεοβίνδου, κατὰ τὸ Χάσκιοι. Ἰδε 16 μαΐου· 4] τῷ ἐν τῷ Παραδεισίῳ. Ἰδε 28 ὀκτωβρίου.

10. Ἀναστασίου πατριάρχου Κωνιπόλεως. Σύναξις πάντως ἐν Ὁξείᾳ τῇ νήσῳ. Μνήμη τῶν ἐγκαινίων τοῦ ἐν τοῖς Ἀρεοβίνδου ναοῦ τῆς Θεοτόκου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τούτῳ, κειμένῳ κατὰ τὸ Χάσκιοι.

11. Βλασίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ ἀποστόλου Φιλίππου ἐν τοῖς Μιλτιάδου. Μνήμη τῆς εὐρέσεως τοῦ λειψάνου Ζαχαρίου τοῦ προφήτου. Σύναξις πάντως ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ, ὅπου ἀπετέθη τὸ λείψανον. Θεοδώρας τῆς βασιλίσσης· καὶ μνήμη τῆς ἀναστηλώσεως τῶν ἁγίων εἰκόνων (δ).

12. Ἀντωνίου πατριάρχου Κωνιπόλεως. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ αὐτοῦ. Καὶ τὰ ἐγκαίνια τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου εἰς Πούσγην (ε).

13. Μαρτινιανοῦ τοῦ ὁσίου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, τῷ πλησιέστατα τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ. Τὰ

(γ). κατὰ τὸν αὐτὸν 1594.

(δ). κατὰ τοὺς σημερινούς τῶν ἐπιστημόνων ὑπολογισμοὺς, ἡ κυριακὴ τῆς ὀρθοδοξίας ἔδει ἵνα πανηγυρισθῇ τῇ 19 φεβρουαρίου κατὰ τὸ 842, πρῶτον ἔτος αὐτῆς· ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ἡ ἀναστήλωσις ἐπανηγυρίσθη τῷ 843 καὶ ἴσως οἱ βυζαντινοὶ ἐώρτασαν τῷ 842 τὸ πάσχα κατὰ τὴν 25 μαρτίου (γρπτ. 26)· ὅτι δ' ἐσφαλμένως πολλάκις ἐώρταζον τὸ πάσχα βλ. Βυζαντ. Ἐορτολογίου Μ. Ι. Γεδεών σελ. 320.

(ε). ὁ 1590 παρισινὸς κώδῃ προστίθῃσιν ἔτος τὸ 1002, ἰνδικτ. ιε' (ἰανουαρίου—31 αὐγούστου δηλ.).

ἐγκαίνια τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Ποσαλέος καὶ τῆς Ἀγίας Θέκλης (ζ).

14. Αὐξεντίου τοῦ ὁσίου. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ τῶν Καλλιστράτου (πάντως καὶ ἐν τῇ μονῇ Τριχιναραίας καὶ τῇ ὑπὸ Στεφάνου τοῦ νέου συσταθείσῃ, κειμέναις ἀμφοτέραις ἐπὶ τοῦ βουνοῦ τοῦ Αὐξεντίου. Ὁ γὰρ Αὐξέντιος ἐτάφη· κατὰ τὸ S, “ἐν τῷ ὑπ’ αὐτοῦ ἀνοικοδομηθέντι εὐκτηρίῳ τῆς γυναικείας μονῆς, ὅπερ τῆς Τριχιναρίας ὠνόμασται,, (η).

15. Ὀνησίμου τοῦ ἀποστόλου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ πλησίον τῆς Ἀγίας Ἀκυλίνης, ἐν τῇ Φιλοξένῳ κινστέρνῃ, ἔνθα καὶ ἡ ἁγία αὐτοῦ χεὶρ ἀπόκειται (θ). Σύναξις Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἐν τοῖς Διακονίσσης (ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεοτόκου).

16. Παμφίλου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ (ι). Φλαβιανοῦ πατριάρχου Κωνιπόλεως. Σύναξις ἐν ναῷ ὧν Ἀγ. Ἀποστόλων. Μνήμη τῶν ἐν Μαρτυροπόλει ἁγίων. Σύναξις ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ S.

17. Μαρκιανοῦ καὶ Πουλχερίας τῶν εὐσεβῶν βασιλέων Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ, (ἐν ἡμέρᾳ κυριακῇ) (κ). Θεοδώρου τοῦ τήρωνος. Συναξεῖς ἐν τοῖς ναοῖς αὐτοῦ: 1] τῷ

(ζ). κατὰ τὸν παρισινὸν 1590.

(η). κατὰ τὸν 1594 κώδικα τῆς ἐθν. βιβλιοθ. τῶν Παρισίων, ἡ αὐτοῦ σύναξις ἐν τῇ μονῇ τῆς ἁγίας Ἀναστάσεως, ἔνθα καὶ τὸ ἅγιον σῶμα ἀνακομισθὲν ἀπόκειται.

(θ). αἱ λεπτομέρειαι αὗται κατὰ τὸν 1594 παρισ.

(ι). κατὰ τὸν 1594 παρισινὸν, ἀκριβέστερον “ἡ μνήμη αὐτῶν ἐν τῇ Ἀγίᾳ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ἔνδον τοῦ κυκλείου, ἔνθα καὶ τὰ αὐτῶν ἅγια σῶματα ἀπόκεινται σῶα καὶ ὁλόκληρα, μεθ’ ὧν ἐνεθρονίσθη καὶ ἡ αὐτὴ ἁγιωτάτη ἐκκλησία,,.

(κ). οὕτω γράφει ὁ 1594 παρισινός.

ὄντι ἐν τοῖς Φωρακίου (ἢ κυριωτέρα) (λ) κατὰ τὸ σάββατον τῆς πρώτης ἐβδομάδος τῶν νηστειῶν· 2] ἐν τῷ παλατίῳ· 3] τῷ παρὰ τὴν πρώτην τοῦ πραιτωρίου πύλην· 4] τῷ τοῦ Βαθέως Ρύακος, ἔξω τῶν χερσαίων τειχῶν τῆς Κων]πόλεως· 5] τῷ τῆς μονῆς τοῦ Κυπριανοῦ (κατὰ τὸν ΙΕ' αἰῶνα μόνον)· 6] τῷ ὑπὸ Νικηφόρου πατριάρχου Κων]πόλεως κτισθέντι, πιθανῶς ἐπὶ τῶν ὑπερθεν Παντειχίου καὶ Τούζλων μερῶν· 7] τῷ ἐν τῷ Ρησίῳ. Βλ. ἰουνίου 26· 8] τῷ (ἐν ἡ παρὰ τῇ μονῇ) τοῦ Χρυσοβαλάντου· 9] ἐν τῷ Κοσμιδίῳ. Ἰδε 20 Σεπτεμβρίου· 10] τῷ πλησίον τοῦ Χαλκοῦ Τετραπύλου. Ἰδε 30 Σεπτεμβρίου (μ).

18. Λέοντος πάπα Ρώμης. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ.

19. Ραβουλᾶ τοῦ ὁσίου. Σύναξις ἐν τῇ αὐτοῦ μονῇ, (παρὰ τὴν πύλην ἁγίου Ρωμανοῦ (Τὸπ-καπί).

22. Ἀθανασίου τοῦ ἐν τῷ Παυλοπετρίῳ. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ Παυλοπετρίου, μεταξὺ Παντειχίου καὶ Τούζλων.

23. Πολυκάρπου ἱερομάρτυρος, ἐπισκόπου Σμύρνης. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ.

24. Ἡ μνήμη τῆς πρώτης καὶ δευτέρας εὐρέσεως τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ ἐν τοῖς Φωρακίῳ.

25. Ταρασίου πατριάρχου Κων]πόλεως. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ, βεβαίως δὲ καὶ ἐν τῇ μονῇ αὐτοῦ τῇ ἐν τῷ Βοσπόρῳ.

27. Στεφάνου τοῦ κτίτορος τοῦ γηροκομείου τῶν Ἀρματίου (S καὶ τοῦ Σάγματος). Σύναξις πάντως ἐν τῷ γηροκομείῳ τούτῳ (εἰς Σαρμασίκι).

(λ). φαίνεται ὅτι μόνος ὁ εἰς τὰ Φωρακίου ναὸς ἐώρταζε τῷ πρώτῳ σαβάτῳ τῆς Τεσσαρακοστῆς.

(μ) ἀναφέρεται (14 ὁκτωβρίου) καὶ ναὸς ἁγίου Θεοδώρου ἐν τῷ Σκαφιδείῳ, ἀλλ' ἴσως ἦν τις τούτων, ὁ ὑπ' ἀριθμὸν 8 ἢ ὁ 10.

ΜΑΡΤΙΟΣ

2. Θεοδότου Κυρηναίας, ἱερομάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεοτόκου ἐν τοῖς Ἀρματίῳ.

6. Τῶν ἁγίων ΜΒ' μαρτύρων τῶν ἐν Ἀμορίῳ. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτῶν τῷ ἐν τῷ παλατίῳ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Κόνωνος ὁσιομάρτυρος τοῦ ἐν Ἰσαυρίᾳ. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ βεβαίως τῷ πέραν (ἐν Συκαῖς ;).

8. Θεοφυλάκτου Νικομηδείας. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ ἐν τῷ παλατίῳ (α).

9. Τῶν ἐν Σεβαστείᾳ Μ' μαρτύρων. Συνάξεις ἐν τοῖς ναοῖς αὐτῶν: 1] τῷ πλησίον τοῦ Χαλκοῦ Τετραπύλου (ἢ κυριωτέρα· 2] τῷ ἐν τῇ μέσῃ λεωφόρῳ· 3] τῷ ἐν τῷ παλατίῳ· 4] τῷ παρακειμένῳ τῇ Μονῇ τῆς Χώρας· 5] τῷ ἐν τῇ νησίδι Πλάτῃ, τῇ πρὸ τῆς Κων]πόλεως· 6] τῷ ἔξω τῶν Τρωαδησίων τειχῶν (β).

11. Γεωργίου τοῦ ἐν τῷ Δίῃπείῳ. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἐν τῷ Δίῃπείῳ. Πιονίου ἱερομάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ τῷ ἐν τῷ Λιθοστρώτῳ. Ἡ εἰς Κων]πολιν ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἐπιμάχου (γ). Σύναξις πάντως ἐν τῷ μαρτυρείῳ τοῦ ἁγίου Στρατονίκου. Ἰδε 10 μαΐου.

(α). νομίζω ὅτι οὐχὶ μόνος εἰς ἡγείρετο ναὸς ἐν Κων]πόλει ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Θεοφυλάκτου.

(β). ἴσως ἦσαν πέντε οἱ ἐπ' ὀνόματι αὐτῶν ναοί.

(γ). κατὰ τοὺς Συναξαριστὰς καὶ κατὰ τὸν 223 κώδικα τῆς ἐθν. βιβλιοθ. Παρισίων, ἐξόδῳ γραφέντα (1301) Ἰωαννικίου ἱερομονάχου καὶ πρώτου τοῦ Ἀγίου Ὁρους).

12. Θεοφάνους τοῦ ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἀγρῷ (τοῦ ἱστοριογράφου). Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ, (καὶ ἐν τῇ συσταθείσῃ ὑπ' αὐτοῦ μονῇ S). Συμεῶν τοῦ νέου θεολόγου. Σύναξις πάντως ἐν ταῖς μοναῖς Ἀγίου Μάμαντος, Ἀγίας Μαρίνης καὶ Στουδίου.

13. Ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου Νικηφόρου πατριάρχου Κων]πόλεως (τοῦ ἱστοριογράφου). Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων. Ἀφρικανοῦ, Πουπλίου, Τερεντίου. Σύναξις ἐν τῷ Παυλοπετρίῳ (μεταξὺ Παντειχίου καὶ Τούζλων) ἢ ἐν τῷ Πετρίῳ.

15. Ἰωάννου ὁσίου τοῦ ἐν Ρουφινιαναῖς. Σύναξις πάντως ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ (παρὰ τὸ Μποσταντζή-κιοπρού).

19. Παγχαρίου μάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ.

20. Φωτεινῆς τῆς σαμαρείτιδος. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς (καθὰ λέγεται, ἐν Τὸπ-χανέ). Θωμᾶ πατριάρχου Κων]πόλεως. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ.

25. Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου. Σύναξις (ἡ κυριωτέρα καὶ μεγαλοπρεπεστέρα) ἐν τῷ ναῷ τῶν Χαλκοπρατείων, κατὰ δὲ τοὺς τελευταίους αἰῶνας ἐν τῷ παλατίῳ.

26. Ἡ σύναξις τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριήλ. Καὶ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Στεφάνου τοῦ Ξυλινίτου S (δ).

—οιει—

(δ). ἡ μονὴ Ξυλινίτου ἔκειτο ἐν Κων]πόλει, κτισθεῖσα, καθὰ φαίνεται, μετὰ Βασίλειον τὸν Μακεδόνα, ἐπὶ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ. Λέων Γραμματικὸς· Βόννης, σελ. 257.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

1. Γεροντίου καὶ Βασιλείδου, μαρτύρων. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Γεροντίου.

4. Πλάτωνος ἡγουμένου τῆς μονῆς τοῦ Στουδίου. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ [α].

6. Εὐτυχίου πατριάρχου Κων]πόλεως. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων.

11. Ἀντίπα ἱερομάρτυρος, ἐπισκόπου Περγάμου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, τῷ πλησίον τῆς Ἀγίας Σοφίας, καὶ ἐν ἰδίῳ ναοῖς: 1] ἐν Κων]πόλει 2] παρὰ τὸ χωρίον Ρήγιον (Κιουτσούκ-τσεκμετζέ).

12. Ἡ ἀνακόμισις τῆς τιμίας Ζώνης τῆς Θεοτόκου ἀπὸ τῆς ἐπισκοπῆς Ζήλας εἰς τὴν βασιλίδαν τῶν πόλεων... μετὰ δὲ ταῦτα ἀπετέθη ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ τῶν Χαλκοπρατείων (β) τῇ λα' αὐγούστου. Σεργίου πατριάρχου Κων]πόλεως. Σύναξις πάντως ἐν τῇ μονῇ τοῦ Μανουήλ· Κεφελι-δζαμί), ἐν Σαλματομβρούκ.

13. Μαξίμου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεοτόκου ἐν τοῖς Βιγλεντίου (περὶ τὸ Σείχ-ουλ-ἰσλαμάτον, κατὰ Α. Mordtmann).

14. Τῶν ἁγίων νέων ρώσων μαρτύρων Ἀντωνίου, Εὐσταθίου καὶ Ἰωάννου, ὧν εὕρισκοντο ἐν Κων]πόλει μέρη τινὰ λειψάνων (γ).

(α). πάντως δὲ καὶ ἐν τῇ τοῦ Σακκουδίου.

(β). βεβαίως αὐτόθι καὶ ἡ σύναξις ἐτελεῖτο τῇ 12 ἀπριλίου.

(γ). βλ. ἐν "Νέα Βιβλιοθήκη ἐκκλησιαστ. συγγραφέων,, (ὑπὸ Μ. Ι. Γεδεών) τὸ ἐγκώμιον Μιχαήλ τοῦ Βαλσαμῶνος, ἰδίᾳ τὰς σ. 100—101.

15. Θεοδώρου καὶ Παυσιλύπου, μαρτύρων. Σύναξις ἐν τῷ γηροκομείῳ τοῦ Μελοβίου (Μηλουδίου ;)(δ).

16. Παύλου τοῦ ὁσίου, κτίτορος τῆς μονῆς τῆς Θεοτόκου τῆς Εὐεργέτιδος. Σύναξις ἐν αὐτῇ, μετὰ τῆς μνήμης Τιμοθέου, τοῦ μετὰ Παῦλον ἡγουμένου (ε).

17. Ἀγαπητοῦ, πάπα Ρώμης. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων.

18. Κοσμᾶ Χαλκηδόνος. Σύναξις πάντως ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων. Ναυκρατίου ἡγουμένου τῶν Στουδίου, ὅπου βεβαίως ἡ σύναξις.

19. Τρύφωνος πατριάρχου Κων]πόλεως. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ.

21. Μαξιμιανοῦ, πατριάρχου Κων]πόλεως. Σύναξις ἐν τοῖς Ἀγίοις Ἀποστόλοις.

22. Θεοδώρου τοῦ Συκεώτου, ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐν τῷ Δευτέρῳ.

23. Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου. Συνάξεις ἐν τοῖς ναοῖς αὐτοῦ: 1] ἐν τῷ Δευτέρῳ (ἡ κυριωτέρα) ἦτοι ἐν τῷ μεταξὺ τῶν πυλῶν Μεβλεβι-χανέ-καπὶ καὶ Τὸπ-καπὶ διαστήματι· 2] ἐν τῇ περιφανεστάτῃ μονῇ τῶν Μαγγάνων, παρὰ τὸ Σιρκετζὴ τῆς σήμερον· 3] ἐν τῷ Ξηροκέρκῳ· 4] ἐν τῷ Κυπαρισσίῳ (Ζ)· 5] τῷ παρὰ τῇ μονῇ τοῦ Σωτήρος τῆς Κυρᾶ Μάρθας (ἐν Κίρκ-τζεσμέ)· 6] ἐν Μεσαμπέλοις, πλησίον τοῦ

(δ). κατὰ τὸν ἱεροσλμ. 40 κώδικα τοῦ Σταυροῦ.

(ε). Τυπικὰ, ἐκδόσεως Δημητρεῖσκυ· τόμ. Α', σελ. 446—447.

(Ζ). ὁ ἐν τῷ Κυπαρισσίῳ τάττεται πλησίον τοῦ Δευτέρου. Ἴδε τῇ 16 ὁκτωβρίου.

Πελεκάνου, ἀπέναντι τῆς πόλεως· 7] τῷ ἐν Γαλατᾶ· 8] τῷ τοῦ Πύργου (κειμένου ἄλλοτε) ἐν Φαναρίῳ· 9] τῷ ἐν τῇ μονῇ Σικεοῦς ἢ Σικέλων. Ἴδε τῇ 18 μαΐου.

24. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἀγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου ἐν τῷ Κυπαρισσίῳ S. Τῶν ἁγίων μαρτύρων τῶν ἐν Χαλκηδόνι (η), ὅπου βεβαίως ἡ σύναξις.

25. Μάρκου τοῦ εὐαγγελιστοῦ. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, παρὰ τῷ Ταύρῳ. Μνήμη τῶν ἐγκαινίων τοῦ ναοῦ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου τοῦ παρὰ τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ. Σύναξις ἐν αὐτῷ τῷ ναῷ. Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἴσως ἦγε σύναξιν ὁ παρὰ τῷ ναῷ τῶν Βλαχερνῶν ναὸς τῶν ἀποστόλων Πέτρου καὶ Μάρκου (θ).

26. Βασιλέως ἱερομάρτυρος, ἐπισκόπου Ἀμασείας. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ.

27. Ἰωάννου, ἡγουμένου μονῆς τῶν Καθαρῶν. Σύναξις ἐν τῷ τῆς μονῆς ἐν Κων]πόλει μετοχίῳ.

28. Εὐλογίου τοῦ ξενοδόχου, ἐν τῷ Ἀγίῳ Μωκίῳ S. Τὰ ἐγκαίνια τῆς Ἀγίας Εἰρήνης τῆς ἀρχαίας καὶ νέας S.

30. Εὗρεσις τῶν λειψάνων Βασιλέως Ἀμασείας. Σύναξις πάντως ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ, ὅπου καὶ τῇ 26.

(η) (ἀωννύμως). Propyl στήλη 626, στίχ. 60 καὶ ἐξῆς)

(θ). οὐκ ἐπαρκὴ μαρτυρίαν ἔχω περὶ τούτου· παρὰ τὰς Βλαχέρνας ὁ ἀναγνώστης ἀπαντήσῃ ναοὺς πολλοὺς ἀναφερομένους συχνάκις δὲ τὸν Ἡσαίου τοῦ προφήτου καὶ τὸν Λαυρεντίου μάρτυρος. Οὐδεμίαν μαρτυρίαν ὁ μακαρίτης Πασπάτης εἰσάγει ὅτι ναὸς Πέτρου καὶ Μάρκου ἦν παρὰ τὰς Βλαχέρνας.

Μ Α · Ι · Ο Σ

1. Ἰερεμίου τοῦ προφήτου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, τῷ πλησίον τῆς Ἀγίας Σοφίας. Μνήμη τῶν ἐγκαινίων τῆς Νέας ἐκκλησίας, ἐν τῷ παλατίῳ. Σύναξις εἰς τὸν ναὸν τοῦτον.

2. Ἐσπέρου καὶ Ζωῆς, μαρτύρων. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτῶν ἐν τῷ Δευτέρῳ. Μνήμη τῆς ἀνακομιδῆς τοῦ λειψάνου Ἀθανασίου Ἀλεξανδρείας. Σύναξις βεβαίως ἐν τῇ Ἀγ. Σοφίᾳ.

3. Τιμοθέου καὶ Μαύρας, μαρτύρων. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτῶν ἐν Ἰουστινιαναῖς (Γαλατᾷ).

4. Ἀφροδισίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοθέου, τῷ ἔνδον τοῦ ναοῦ τῶν Χαλκοπρατείων. Ἀνάμνησις τῆς ἀνακομιδῆς τῶν λειψάνων τοῦ δικαίου Λαζάρου καὶ Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς. Σύναξις ἐν τῇ ἐπωνύμῳ αὐτοῦ μονῇ, συνεορταζούσῃ καὶ τὰ ἐγκαίνια αὐτῆς. Πρόβου, Ταράχου καὶ Ἀνδρονίκου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτῶν, πλησίον τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς.

5. Εἰρήνης μάρτυρος (Πηνελόπης πρὸ τοῦ βαπτίσματος). Συνάξεις ἐν τοῖς ναοῖς αὐτῆς: 1] τῷ πρὸς τὴν θάλασσαν, μετὰ τῶν τῆς σήμερον Ἑμὶν-Ὀνοῦ καὶ Βαλοῦκπαζάρ· 2] τῷ ἐν τῷ Δευτέρῳ· 3] τῷ ἐν Γαλατᾷ. Νεοφύτου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ ἐν τοῖς Δαρείου. Δημητρίωνος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτῶν ἐν τῷ Δευτέρῳ. Μνήμη τῶν ἐγκαινίων τοῦ ναοῦ Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ψαμμαθία. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ. Τὰ ἐγκαίνια τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τοῖς Κύρου (α).

(α). τοῦτο ὁ ἱεροσλμ. κώδ. 40,

6. Παχωμίου καὶ Ἰλαρίωνος· καὶ τοῦ ὁσίου Μάμαντος πέραν ἐν Ὀχείαις (β). Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ψαμμαθία.

7. Ἀκακίου μάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ ἐν Ἑπτασκάλῳ (Κοντοσκαλίῳ, κατὰ Α. Mordtmann). Καὶ τὰ ἐγκαίνια τοῦ αὐτοῦ ναοῦ S.

8. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Συνάξεις ἐν τοῖς ναοῖς αὐτοῦ: 1] ἐν τῷ ἐπιφανεστάτῳ ναῷ, ἐν τῷ Ἑβδόμῳ (ἢ κυριωτέρα) κατὰ τὸ Μακροχώριον· 2] ἐν τῷ Τετρακαμάρῳ· 3] ἐν τῷ παλατίῳ· 4] ἐν τῷ Διῖππείῳ, πλησίον τῆς Ἀγίας Σοφίας· 5] ἐν ἐτέρῳ κειμένῳ πλησιέστατα τῆς Ἀγ. Σοφίας (ἐκτὸς ἂν ἦ αὐτὸς ὁ ὑπ' ἀριθμὸν 4)· 6] ἐν τοῖς Βεάτου. Ἰδε 10 ἰουλίου· 7] ἐν τῇ μονῇ Σακκουδίωνος, ὑπὸ Πλάτωνος ἀρχιμανδρίτου κτισθέντι (γ)· 8] ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεοτόκου ἐν τοῖς Μαρνακίου. Ἰδε αὐγούστου 8.

9. Ἡσαΐου τοῦ προφήτου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου, παρὰ τῷ ναῷ τῶν Βλαχερνῶν. Χριστοφόρου μάρτυρος. Σύναξις ἐν τοῖς ναοῖς αὐτοῦ: 1] πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐν τῷ Κυπαρισσίῳ· 2] παρὰ τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Πολυεύκτου. Κοδράτου καὶ τῆς συνοδίας αὐτοῦ. Ἡ σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτοῦ τῷ ὄντι πλησίον τῆς Ξυλοκίρκου (δ).

10. Ἐπιμάχου καὶ Γορδιανοῦ, μαρτύρων. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ τοῦ ἁγίου Στρατονίκου (ε) ἴσως τῷ ἐν τῷ Κιουτσούκ-τσεκμετζέ.

(β). τοῦτο ὁ 266 πατμιακὸς κώδ. Βεβαίως ἐν Ὀσίαις-Νοσσιαῖς.

(γ). Βίος Θεοδώρου Στουδίτου· Migne, τόμ. ΥΘ', στήλη 125.

(δ). οὕτως ἔχει ὁ κώδῃξ 1587 τῆς ἐθν. βιβλιοθ. Παρισίων.

(ε). κατὰ τὸν ἱεροσολυμ. 40 κώδικα.

11. Τὸ γενέθλιον τῆς πόλεως. Σύναξις ἐν Ἀγία Σοφία, ἐν ἣ συνεπληροῦτο ἡ λιτὴ τῆς ἡμέρας ταύτης, ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῆς Θεοτόκου τοῦ Φόρου. Μωκίου ἱερομάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, ἐν Ἐξ-μαρμάρους.

12. Ἐπιφανίου Κύπρου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, τῷ ἔνδον τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Φιλήμονος ἐν τῷ Στρατηγίῳ. Γερμανοῦ πατριάρχου Κων]πόλεως. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγία Σοφία, βεβαίως δὲ καὶ ἐν τῇ Μονῇ τῆς Χώρας.

13. Μνήμη τῶν ἐγκαινίων τοῦ ναοῦ τῆς Θεοτόκου Παντανάσσης ἐν τῇ νήσῳ. τῆς ἁγίας Γλυκερίας (πρὸ τῶν Τούζλων τῆς βιθυνικῆς παραλίας). Μνήμη τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τοῖς Διακονίσσης S.

14. Ἰσιδώρου μάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ τῷ πλησίον ἢ κάτωθεν τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Εἰρήνης τοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν. Θεράποντος ἱερομάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, πλησίον τῆς Ἐλαίας (ἐν τοῖς ἀπέναντι τῆς Κων]πόλεως μέρεσι) (Ζ). Ἀλεξάνδρου μάρτυρος. Σύναξις ἐν Κεντουκέλλαις· βεβαίως ἐν ἰδίῳ ναῷ. Ἀλεξάνδρου, Βαρβάρου, Κολούθου, μαρτύρων. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Εἰρήνης τῷ πρὸς τὴν θάλασσαν.

15. Μνήμη τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τῷ Περιτειχίσματι. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τούτῳ. Νικολάου πατριάρχου Κων]πόλεως. Σύναξις ἐν τῇ παρ' αὐτοῦ κτισθείσῃ μονῇ τῶν Γαλακρηνῶν (ἐν τῷ Μικρῷ-Βακάλκιοι).

16. Ζαχαρίου τοῦ προφήτου. Σύναξις ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ

(Ζ). καθ' αὐτὸ ἡ πατρις καὶ ὁ χρόνος τῆς ἀκμῆς ἀδιόριστος· ἀπλῶς ἐκ παραδόσεως ὅτι ἦν ἐπίσκοπος ἐν Κύπρῳ καὶ ὅτι τὸ λείψανον αὐτοῦ κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν ἀράβων ἄλυσιν μετεκομίσθη εἰς Κων]πολιν "καὶ νῦν ἔνθα ἀπόκειται, πηγὰς θαυμάτων ἀναβλύζει ἐκάστοτε,, S.

αὐτοῦ προφητεῖᾳ, τῷ ὄντι ἐν τοῖς Ἀρεοβίνδου S. Μνήμη τῆς Ἀγίας Εὐφημίας, πλησίον τοῦ Νεωρίου λιμένος. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τούτῳ (κατὰ τὸ σήμερον Βαγτζέ-καπί). Πέτρου μάρτυρος τοῦ ἐν Βλαχέρναις. Σύναξις πάντως αὐτόθι.

18. Ἀθλησις τῶν ἁγίων μαρτύρων, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, οὓς Οὐάλης ὁ ἀσεβὴς ἐν πλοίῳ ἐμβαλὼν τῷ πυρὶ κατέκαυσε πλησίον Δακυμίζης S (μεταξὺ Ἀρετζοῦς καὶ Τούζλων ἐν ἐπιθαλασσίῳ χωρίῳ) (η). Μαρτινιανοῦ ἐν τοῖς Ἀρεοβίνδου. Σύναξις πιθανῶς εἰς τὸν αὐτόθι (Χάσκιοι) ναὸν τῆς Θεοτόκου. Στεφάνου πατριάρχου Κων]πόλεως. Σύναξις βεβαίως ἐν τῇ μονῇ τῶν Σικελῶν (ἢ Σικέλλων), ὅπου ἐτάφη(θ).

19. Πατρικίου ἱερομάρτυρος, ἐπισκόπου Προύσης. Σύναξις εἰς τὸν ναὸν τῆς Θεοτόκου τῶν Κύρου (κατὰ τὰ Ἐξ-μάρμαρα).

20. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ εὐκτηρίου τῶν Ἀγίων Πάντων ἐν τῷ ξενῶνι τῶν Εὐβούλου S. Θαλελαίου μάρτυρος. Συναξεῖς ἐν ναοῖς αὐτοῦ: 1] τῷ ἐντὸς τοῦ Ἀγίου Ἀγαθονίκου· 2] τῷ κατὰ τοὺς πρόποδας τοῦ βουνοῦ τοῦ Αὐξεντίου.

21. Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης τῶν ἱσαποστόλων βασιλέων. Συναξεῖς: 1] ἐν τῇ Ἀγία Σοφία· 2] ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων καὶ ἐν τοῖς ἐπωνύμοις αὐτῷ ναοῖς· 3] ἐν τῇ κινστέρνῃ τοῦ Βώνου (ἢ τοῦ Μωκίου: δηλὰ γε δὴ τῷ Τσικουρ-μποςτὰν τῶν Ἐξ-μαρμάρων)· 4] τῷ ἐν τῷ Φόρῳ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, πλησίον τοῦ Τσεμπερλή-τάς

(η). ἀλλ' αὐτὸ τὸ S καὶ τῇ 6 Σεπτεμβρίου ἀναγράφει τὴν ἄθλησιν αὐτῶν, ἀναφέρον ὀνομαστὶ τοὺς ἄθλητάς.

(θ). εἰς τὴν 27 Μαΐου ἀναγράφον τὸ S τὴν μνήμην τοῦ Στεφάνου παρατίθησι μαρτυρίαν τοῦ 40 ἱερσλ. κώδικος· καθ' ἣν ἡ σύναξις ἐτελείτο "ἐν τῷ μαρτυρείῳ τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐν τῇ μονῇ Σικεοῦς".

τῆς σήμερον· 5] τῷ ἐν Ἀρκαδιαναῖς· 6] τῷ ἔξω τῆς Κ]πό-
λεως ὑπὸ Βασιλείου Μακεδόνοιο κτισθέντι· 7] ἐν τῷ παλα-
τίῳ τῶν Πηγῶν· 8] τῷ ἐν Ψαμαθία (ἐκτὸς ἂν ἢ αὐτὸς ὁ ὑπ'
ἀριθμὸν 5 ναός)· 9] ἐν τῇ μονῇ τῆς ἁγίας Ἑλένης.

22. Βασιλίσκου μάρτυρος. Συναξίς ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐ-
τοῦ τῷ πλησίον τοῦ Στροβίλου S. Μνήμη τῆς ἁγίας Β' οἰ-
κουμενικῆς Συνόδου.

23. Μνήμη τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν Σοφianaῖς. Σύ-
ναξις ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῶν ἐγκαινίων τοῦ ναοῦ τούτου, κειμέ-
νου κατὰ τὸ Κάτεργα-λιμὰν τῆς σήμερον.

24. Μελετίου στρατηλάτου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. Συναξίς
ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Πλάτωνος ἐν τοῖς Δομνίνου ἐμβόλοις.

27. Σεργίου καὶ Βάκχου πέραν, ἐν Ρουφινianaῖς. Μνή-
μη βεβαίως τῶν ἐγκαινίων τοῦ ναοῦ αὐτῶν τοῦ παρὰ τὸ Βο-
στανδζή-κιοπρού.

29. Θεοδοσίας ὁσιομάρτυρος τῆς κωνσταντινουπολιτίσ-
σης. Συναξίς ἐγένετο, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βυζαντι-
νοῦ κράτους, ἐν τῷ παρὰ τῇ πύλῃ τῆς Ἀγίας (Ἀγιά-καπὶ)
ναῷ αὐτῆς, ὅστις ἦν πρότερον εἰς ἕτερον ἅγιον ἀνατεθει-
μένος. Ὑπατίου τοῦ ἐν Ρουφινianaῖς. Συναξίς ἐν τῇ μονῇ
ταύτῃ. Ὀλβιανοῦ ἱερομάρτυρος ἐπισκόπου Ἀνεων. Συναξίς
ἐν τῷ μαρτυρείῳ τοῦ ἁγίου Προκοπίου τῷ πλησίον τῆς Χε-
λώνης S.

30. Ἰσαακίου, ἡγουμένου τῶν Δαλμάτων. Συναξίς ἐν τῇ
μονῇ τῶν Δαλμάτων, ἄνω τοῦ Σουλὸν-μοναστήρ. Τὰ ἐγκαί-
νια τῆς Ἀγίας Εὐφημίας ἐν Δεξιοκρατιαναῖς, πλησίον τοῦ
Ἀγίου Λαυρεντίου (ι). Ἀθλησις Εὐσεβίου, Ρωμανοῦ, Μελε-

(ι) κατὰ τὸν πατριακὸν 266.

τίου, Χαραλάμπους, Χρηστίνης, καὶ τοῦ πλήθους τῶν ἁγίων
τῶν ἐν Νικομηδείᾳ καυθέντων. Συναξίς ἐν τῷ μαρτυρείῳ
τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας, τῷ ὄντι πλησίον τοῦ Ἀγίου
μάρτυρος Λαυρεντίου ἐν τῷ Πετρίῳ· τὸ S.

—νοσεν—

ΙΟΥΝΙΟΣ

2. Νικηφόρου, πατριάρχου Κων]πόλεως. Συναξίς: 1] ἐν
τῷ ναῷ τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων· 2] ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἀγαθοῦ,
ἐν τῷ Στενῷ· 3] ἐν ἰδίᾳ μονῇ ἄνωθεν τῶν χωρίων Παν-
τειχίου καὶ Τούζλων κειμένη. Μαρίνου ὁσίου, τοῦ κατὰ κό-
σμον Βαάνη. Συναξίς ἐν τῇ μονῇ τῆς Θεοτόκου τὰ Κορώ-
νης, παρὰ τῇ κινστέρνῃ τοῦ Ἀσπαρος, ἐν τῷ σημερινῷ
Σαλματομβρούκ. Τῶν ἁγίων Ἑρμούλου καὶ Στρατονίκου ἐν τῇ
Ὁξειᾷ, S (α).

3. Λουκιλλιανοῦ καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς. Συναξίς ἐν τῷ
ναῷ αὐτῶν, πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ ἐν
Ὁξειᾷ τῇ νήσῳ, τῇ πρὸ τῆς Κων]πόλεως.

4. Μητροφάνους, πατριάρχου Κων]πόλεως. Συναξίς: 1]
ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ· 2] ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, (ἔνθα καὶ τὸ ἅγιον
αὐτοῦ λείψανον) πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἀκακίου, ἐν
τῷ Ἑπτασκάλῳ.

5. Λιτὴ ἐν τῷ Κάμπῳ (ἄνω τοῦ Μακροχωρίου) ἐπὶ τῇ

(α). ὁ ἱεροσμ. 40 τοῦ Σταυροῦ τάττει τὴν μνήμην 1 ἰουνίου καὶ
συναξίς ὡς αἱ τῆς 13 ἰανουαρίου.

μνήμη πολιορκίας τινὸς ἀποτυχούσης. Σύναξις ἐν τῷ αὐτόθι ναῷ τοῦ ἁγίου Βαβύλα.

6. Ἰλαρίωνος, ἡγουμένου τῶν Δαλμάτων. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ τῶν Δαλμάτων. Μάρθας καὶ Μαρίας καὶ τῶν σὺν αὐταῖς. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτῶν ἐν τοῖς Βασιλίσκου. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Πέτρου S. (τίνος;)

7. Ζηναῖδος μάρτυρος. Αἰσίας καὶ Σωσάνης, μαθητριῶν Παγκρατίου ἐπισκόπου Ταυρομενίου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτῶν ἐν τοῖς Βασιλίσκου.

8. Σύναξις Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ Μιχαὴλ ἀρχαγγέλου ἐν τῷ Σωσθενίῳ· ἡ σύναξις ἐγένετο δῆλον οὖν ἐν τῇ σημερινῇ Στένῃ. Παύλου ὁμολογητοῦ. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ τοῦ Καίουμᾶ, ἐν τῷ Σαλματομβρούκ. Βλέπε 26 δεκεμβρίου.

9. Μνήμη τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου· ἐν τῷ Παραδεισίῳ, πλησίον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μωκίου. Σύναξις ἐν τῷ πανηγυρίζοντι τὴν μνήμην ἴσως τῶν ἐγκαίνιων αὐτοῦ ναῷ τούτῳ, κειμένῳ παρὰ τὸ Τσικουρ-μποστάν, ἐν Ἐξ-μαρμάροις.

10. Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀντωνίνης, μαρτύρων. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ τοῦ Μαξιμίνου ἔνθα καὶ τὰ λείψανα αὐτῶν. Τιμοθέου ἱερομάρτυρος, ἐπισκόπου Προύσης. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ ἐν τῷ Δευτέρῳ, ἔνδον τοῦ κατὰ τὴν τοποθεσίαν ταύτην νοσοκομείου.

11. Βαρθολομαίου καὶ Βαρνάβα τῶν ἀποστόλων. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τοῦ κορυφαίου Πέτρου, τῷ πλησιέστατα κειμένῳ τῆς Ἀγ. Σοφίας. Σύναξις τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ ἐν τῷ Ἀδδα (β).

12. Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐν τοῖς Δαγάτου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τοῦ ὁσίου τούτου (ἴσως ἐν τοῖς Δαγισταίου = πλησίον τοῦ

Ἱπποδρόμου). Ὀνουφρίου ὁσίου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Ἀλυπίου, πλησίον τοῦ Ἱπποδρόμου, ἴσως καὶ ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Ἀκινδύνου (2 νοεμβρίου) ἔνθα ἀπέκειτο ἡ κἀρα αὐτοῦ.

13. Ἀκυλίνης μάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς, κειμένῳ μετὰ τῆς Φιλοξένου κινστέρνης καὶ τοῦ Τσεμπερλή-τὰς (ἀπὸ τοῦ Μπίν-μπιρ-διρέκ δῆλα δῆ).

14. Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου. Συνάξεις ἐν τοῖς ναοῖς αὐτοῦ: 1] ἐν τοῖς Ἀντιόχου (3 νοεμβρίου)· 2) ἐν τῷ παλατίῳ τῶν Πηγῶν (Βαλουκλί). Μεθοδίου πατριάρχου Κωνιπόλεως. Σύναξις εἰς τὸν ναὸν αὐτοῦ τὸν ὄντα ἔνδον τοῦ ναοῦ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων.

15. Σύναξις τῆς Θεοτόκου πέραν ἐν τοῖς Μαρνακίου· μνήμη ἐγκαίνιων ναοῦ κειμένου κατέναντι τῆς πόλεως.

16. Σύναξις τῆς Θεοτόκου πέραν ἐν Δοκειαναῖς. Ὁμοία.

17. Μανουὴλ, Σαβὴλ, Ἰσμαὴλ, μαρτύρων. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτῶν, πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ (ἐν τῷ Πετρίῳ ἴσως). Ὑπατίου κτίτορος τῆς τῶν Ρουφινιανῶν μονῆς. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ, κειμένη κατὰ τὸ Μποσταντζή-κιοπρού.

18. Λεοντίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. Συνάξεις ἐν τοῖς ναοῖς αὐτοῦ: 1] Πέραν ἐν τῷ Καμαριδίῳ· 2] ἐν τῷ πρὸ τῆς πύλης τῆς Πηγῆς (Σηλύβρι-καπί). Σύναξις τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ, (δῆλα δῆ πλησίον τοῦ ἁγίου Ἰουλιανοῦ) ἐν τῷ Φόρω. Σύναξις ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῶν ἐγκαίνιων τοῦ ναοῦ τούτου, κειμένου παρὰ τῷ Γεδίκ-πασᾶ τῆς σήμερον.

19. Ἀσυγκρίτου ἱερομάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, τῷ ἔνδον τῆς Ἀγίας Εἰρήνης τῆς πρὸς τὴν θάλασσαν.

20. Μνήμη τῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων κατα-

θέσεως τῶν λειψάνων (γ) καὶ περιβολαίων τῶν ἀποστόλων Ἀνδρέου, Θωμᾶ καὶ Λουκᾶ, τοῦ προφήτου Ἑλισσαίου, καὶ Λαζάρου τοῦ μάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τούτῳ.

21. Ἰουλιανοῦ μάρτυρος, τοῦ αἰγυπτίου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ. Ἰδε ἰουνίου 18.

22. Εὐσεβίου Σαμοσάτων. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, πλησίον Ἀρκαδιανῶν (δ). Ζήνωνος καὶ Ζηνᾶ μαρτύρων. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐν τῷ Κυπαρισσίῳ. Ἰουλιανῆς καὶ Σατορνίνου, μαρτύρων. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτῶν, πλησίον τῆς Ἀγίας Εὐφημίας ἐν τῷ Πετρίῳ.

24. Τὸ γενέθλιον τοῦ Προδρόμου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ ἐν τοῖς Φωρακίῳ.

25. Φεβρωνίας μάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τοῦ Προδρόμου τῷ εἰς τὴν Ὁξειαν.

26. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ἐν τῷ Ρυσίῳ S (ε).

27. Σαμψῶν τοῦ ξενοδόχου. Συνάξεις 1] εἰς τὸ παρ' αὐτοῦ κτισθὲν νοσοκομεῖον (μεταξὺ τῶν ναῶν Ἀγίας Σοφίας καὶ Ἀγίας Εἰρήνης)· 2] ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Μωκίου.

28. Ἡ εὗρεσις τῶν λειψάνων Κύρου καὶ Ἰωάννου. Σύ-

(γ). τὸ S ὁρθότερον "τῶν χιτῶνων καὶ περιβολαίων," προστίθησι δὲ "καὶ Ἰωάννου,,"

(δ). ἡ διάταξις οὕτω κεῖται παρὰ τῷ Συναξαριστῇ· παρέδραμον δὲ ταύτην ἐν τῷ "Ἑορτολογίῳ,, μου, καθὼς καὶ τὴν ἑορτὴν (7 ἰουνίου) Ζηναῖδος κλπ. ἦν ἀναφέρουσι τὰ Μηναια. Δυστυχῶς ἄγνωστον ἂν ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ πλησίον Ἀρκαδιανῶν ἐπιγράφεται εἰς τὸν Πρόδρομον, εἰς τὸν Θεολόγον ἢ τινα τῶν λοιπῶν Ἰωαννῶν.

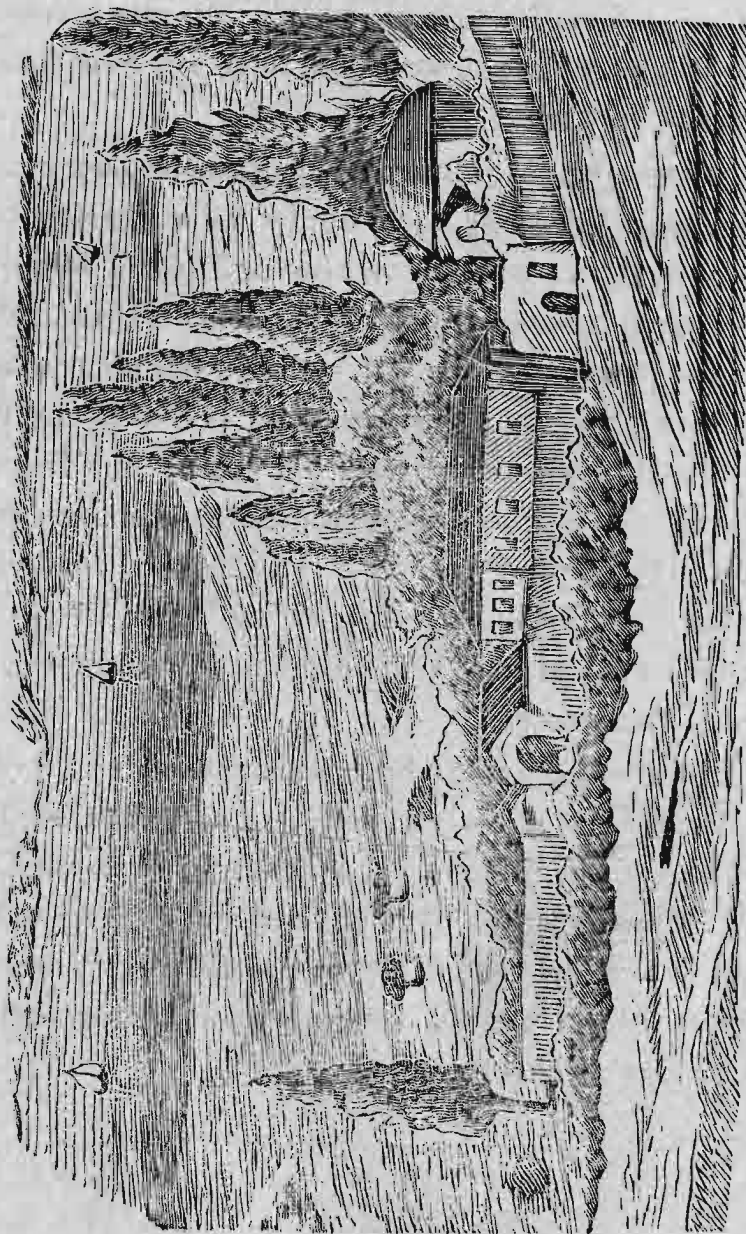
(ε). ἴσως ὁ λεγόμενος ἄλλως ἐν Τενέτρω, ὁ κτισθεὶς ὑπὸ Μαρκιανοῦ οἰκονόμου (10 ἰανουαρίου) Βυζαντ. Ἑορτολόγιον σελ. 276.

ναξις ἐν τοῖς Φωρακίῳ καὶ ἐν ταῖς Ἀρκαδιαναῖς; προδήλως ἐν ναοῖς ἀφιερωμένοις εἰς αὐτούς. Σεργίου μαγίστρου. Σύναξις ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ κτισθείσῃ μονῇ τῆς Θεοτόκου τοῦ Νικητιάτου (Τοῦζλα).

29. Πέτρου καὶ Παύλου τῶν πρωτοκορυφαίων ἀποστόλων. Συνάξεις: 1] ἐν τοῖς ναοῖς αὐτῶν: τῷ κυριωτέρῳ, οὗ εἰς τὸν τόπον ἐγείρεται σήμερον τὸ τέμενος Σουλτάν-Μεχμέδ· 2] ἐν τῷ Ὀρφανοτροφείῳ· 3] ἐν τῷ τοῦ ἁγίου Πέτρου. πλησιέστατα τῆς Ἀγίας Σοφίας· 4] ἐν τοῖς Ὀρμίσδα (κατὰ τὸ Κάτεργα-λιμάν)· 5] ἐν τῷ παλατίῳ· 6] ἐν Ρουφίνιαναῖς· 7] ἐν τῷ Παυλοπετρίῳ· 8] τῷ περὶ τὰς πύλας τοῦ Εὐγενίου· 9] κατὰ τὸ «ἄκρον τῶν τοῦ Μαρκιανοῦ περιδρόμων» ἐν τῷ παλατίῳ· 10] ἐν τῷ Ρηγίῳ (Ζ)· 11] ἐν Ἀθύρᾳ (Μπουγιουκ-τσεκμετζέ)· 12] ἐν Γαλατᾷ· 13] ἐν τῷ Ἀγίῳ Πέτρῳ τῶν Πισατῶν· 14 καὶ ἐξῆς «ἐν πάσαις ταῖς κατὰ τόπον ἁγίαις τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαις».

30. Ἡ σύναξις τῶν δώδεκα ἀποστόλων: 1] ἐν τῷ μεγάλῳ αὐτῶν ναῷ· 2] ἐν τῷ Τρικόγχῳ τοῦ παλατίου· 3] ἐν τῷ Περιτειχίσματι (μεταξὺ τῆς κινστέρνης Μπὶν-μπὶρ-διρέκ καὶ τοῦ Τζεμπερλή-τάς)· 4] ἐν τῇ μονῇ τοῦ Αὐξεντίου (Καῖς-δάγ)· 5] ἐν κτήματι τινὶ τῆς μονῆς τοῦ Βαθέως-Ρύακος. Ἐν τοῖς πέντε μέρεσι τούτοις ὑπῆρχον ναοὶ ἐπ' ὀνόματι τῶν ἁγίων δώδεκα ἀποστόλων.

(Ζ). ἴδε ἰχνογραφίαν ἐν 96 σελίδι.

ΙΟΥΛΙΟΣ

1. Κοσμά καὶ Δαμιανοῦ. Συνάξεις ἐν τοῖς ναοῖς αὐτῶν: 1] τῷ ἐν τοῖς Παυλίνου (τῷ κυριωτέρῳ) κατὰ τὸ σημερινὸν Ἐγιοῦπ· 2] ἐν τοῖς Βασιλίσκου· 3] ἐν τοῖς Δαρείου (α)· 4] ἐν τῇ μονῇ Εὐθυμίου τοῦ πατριάρχου (ἐν Ψαμαθία;) (Ἐπὶ ἤρχε ναὸς Ἀγίων Ἀναργύρων ἐν Γαλατᾷ, ἄγνωστον τίνων). Πέτρου πατρικίου ἐν τοῖς Εὐάνδρου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, πιθανῶς εἰς ὄνομα αὐτοῦ ἐπιφημιζομένη. Βασιλείου τοῦ ὁσίου, κτίτορος τῆς μονῆς τοῦ Βαθέως-Ρύακος. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ.

2. Τὰ καταθέσια τῆς τιμίας ἐσθήτος τῆς Θεοτόκου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τῶν Βλαχερνῶν.

3. Ὑακίνθου μάρτυρος. Σύναξις εἰς τὸν ναὸν αὐτοῦ ἐν τοῖς Τρωαδησίοις ἐμβόλοις.

4. Θεοδώρου ἱερομ. ἐπισκόπου Κυρήνης. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ἐν τῷ Ρησίῳ Σ. Ἀνδρέου Κρήτης. (Σύναξις ἐν τῇ μονῇ τοῦ Κραταιοῦ, ἀπὸ τοῦ 1355).

5. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἀγίου Ἰουλιανοῦ πλησίον τοῦ Φόρου. Στεφάνου μάρτυρος τοῦ εἰς τὸ Ρήγιον Καλαβρίας κειμένου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ (Κιουτσοῦκ-τσεκμετζέ).

6. Φιλήμονος, Ἀρχίππου, καὶ Ὀνησίμου τῶν ἀποστόλων. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτῶν πέραν ἐν τῇ Ἐλαίᾳ (β) (μεταξὺ Γαλατᾷ καὶ Τόπ-χανέ). Μετακομιδὴ τοῦ λειψάνου

(α). τὰ περὶ τῶν ἁγίων Κοσμά καὶ Δαμιανοῦ καὶ τοῦ τῶν ναῶν αὐτῶν ἀριθμοῦ δυσδιάκριτα.

(β). "πέραν ἐν τῷ Πτωχείῳ,, κατὰ τὸν 266 κώδικα τῆς Πάτμου.

τοῦ ἁγίου Εὐδοκίμου. Σύναξις πάντως ἐν Ἑξω-κιονίῳ. Ἰδε 31 ἰουλίου. Ἀπολλωνίου, Ἀλεξάνδρου, Ἐπιμάχου, καὶ Ὀνησίμου. Σύναξις ἐν τῷ Ἑξω-κιονίῳ S. Φωκᾶ εἰς Λουρδὴν καὶ ἐν τῷ νέῳ παλατίῳ εἰς τὸν Ἅγιον Μάμαντα (γ).

7. Κυριακῆς μάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς (μεταξὺ Τόπ-καπί καὶ Ἐδίνε-καπί). Εὐσταθίου, Πολυκάρπου καὶ Εὐαγγέλου μαρτύρων. Σύναξις ἐν Σιβωνίᾳ S.

8. Προκοπίου μάρτυρος. Συνάξεις ἐν τοῖς ναοῖς αὐτοῦ: 1] πλησίον τῆς Χελώνης· 2] ἐν τῷ Κονδυλίῳ· 3] ἐντὸς τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Μηνᾶ.

9. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τῆς Θεοτόκου ἐν τῇ (Ζωοδόχῳ) Πηγῇ. Ὁρέστου μάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ ἀποστολείῳ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου (πλησίον τῆς Ἀγ. Σοφίας) S. Πατερμουθίου, Κόπρη, καὶ Ἀλεξάνδρου. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ τῶν (ἢ τοῦ) Ἀνθου πλησίον τῆς Ξηροκέρκου (δ).

10. Τῶν ἐν Νικοπόλει ΜΕ' μαρτύρων. Σύναξις εἰς τὴν Ἀγίαν Ἀκυλίναν, πλησίον τοῦ Φόρου. Σύναξις Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἐν τοῖς Βεάτου, πλησίον τῶν Ἀνθεμίου. Ἰδε τὴν 8 νοεμβρίου.

11. Σύναξις τῆς ἁγίας Εὐφημίας τοῦ Ὄρου. Εἰς τὸν ναὸν αὐτῆς ἐν τοῖς Ἀντιόχου, πλησίον τῶν Λαύσου.

12. Πρόκλου καὶ Ἰλαρίου, μαρτύρων. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ τῶν Ὑπατίας πλησίον τῶν Ματρώνης (παρὰ τῷ Κεφελῆ-δζαμί) ἐν Σαλματομβρούκ. Τοῦ ἁγίου Μάμαντος πέραν ἐν τῷ Σίγματι.

6—12. Μεταξὺ τῆς 6 καὶ τῆς 12. Ἡ ἔνωσις τῆς Μ.

(γ). βλ. τοὺς κώδικας ἐν Propylaeum· στήλη 802, στιχ. 36, 38, 48.

(δ) κατὰ τὸν ἱερσλ. 40 κώδικα τοῦ Σταυροῦ.

Ἐκκλησίας (ἀνεγινώσκετο ὁ γνωστὸς Τόμος τῆς ἐνώσεως ἀπ' ἄμβωνος).

13. Ἡ σύναξις τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριήλ. Σύναξις ἐν πάσι τοῖς ναοῖς. Γολινδοῦχ μάρτυρος, τῆς μετονομασθείσης Μαρίας. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ τοῦ ἁγίου Τρύφωνος, τῷ πλησίον τῆς Ἀγίας Εἰρήνης τῆς ἀρχαίας καὶ νέας.

15. Ἰωσήφ Θεσσαλονίκης, τοῦ ὁμολογητοῦ (καθ' ἑτέρους 14). Σύναξις πάντως ἐν τῇ μονῇ τοῦ Στουδίου. Ἰούστου μάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ Ὀρφανοτροφείῳ S. Κηρύκου καὶ Ἰουλίττης, μαρτύρων. Σύναξις εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ ἐν τοῖς Ἀδδᾶ (κατὰ Mordtmann καὶ Σκ. Βυζάντιον, ὀλίγον ἄνωθι τοῦ Κάτεργα-λιμάν). Ἰουστινιανοῦ βασιλέως τοῦ νέου, ἐν τοῖς Ἀγίοις Ἀποστόλοις.

16. Ἀθηναγένους ἱερομάρτ. ἐπισκόπου Πηδαχθόης. Σύναξις εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐν τῷ Κυπαρισσίῳ (πάντως δὲ καὶ εἰς τὸν ναὸν αὐτοῦ, τὸν πλησίον τοῦ μεγάλου παλατίου).

Κυριακῇ μετὰ τὴν 16, μᾶλλον δὲ μεταξὺ τῆς 12 καὶ 19. Μνήμη τῶν ἁγίων πατέρων τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ.

17. Μαρίνης μάρτυρος. Σύναξις εἰς τὸν Ἅγιον Μηνᾶν (πάντως μέχρι τοῦ 1204 καὶ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Παντεπόπτου).

18. Αἰμιλιανοῦ μάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτοῦ ἐν τῇ Ράβδῳ (μᾶλλον παρὰ τὸ σημερινὸν Δαοῦτ-πασᾶ καπί). Τὰ ἐγκαίνια τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τοῖς Καλλιστράτου. Σύναξις αὐτόθι. Θεοδοσίας ὁσιομάρτυρος. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ τῶν Δεξιοκράτους καὶ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ τοῦ Εὐεργέτου, καὶ (μετὰ τὸ 1300 ἴσως) ἐν τῇ (ἄγνωστον πότε κληθείσῃ) ἐκκλησίᾳ τῆς ἁγίας Θεο-

δοσίας (Γκιούλ-δζαμί). Στεφάνου πατριάρχου Κων]πόλεως. Σύναξις ἐν τοῖς Ἀγίοις Ἀποστόλοις (ε).

19. Δίου τοῦ δσίου. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ αὐτοῦ. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἀγίου Φωκᾶ πέραν (ζ).

20. Ἡλιοῦ καὶ Ἐλισσαιέ, τῶν προφητῶν (ἀρχαιότερον δὲ καὶ Ἀαρὼν καὶ Μωϋσέως). Συνάξεις: 1] ἐν τῇ Νέα ἐκκλησίᾳ (τοῦ παλατίου) (η) ἔνθα καὶ ἡ μηλῶτῃ αὐτοῦ ἀπέκειτο· 2] ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ ἐν τῷ Πετρίῳ, ἡ κυριωτέρα· 3] ἐν τῷ παλατίῳ τῶν Πηγῶν (Βαλουκλί)· 4] ἐν τῷ παλατίῳ τῶν Ἱερείας (Φενέρ-μπαγτζέ)· 5] τῷ ἐπὶ τοῦ βουνοῦ τῆς Χρυσοπόλεως· 6] ἐν τῇ μονῇ τοῦ Βαθέως-Ρύακος. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τῆς τοῦ Στουδίου μονῆς.

21. Φωκᾶ τοῦ νέου. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτοῦ τῷ ὄντι ἔνδον τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, πλησίον τῆς Μ. ἐκκλησίας. Σύναξις τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀκακίου, ἐν τῷ Ἑπτασκάλῳ (ὅπου ὁ ναὸς αὐτοῦ). Σύναξις τοῦ ἁγίου Ἐλευθερίου ἐν τῷ Ξηρολόφῳ (ὅπου ὁ ναὸς αὐτοῦ· περὶ τὸ Ἀβράτ-παζάρ). Σύναξις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τοῖς Ἀρματίου (ἢ Ἀρμασίου) “πλησίον τοῦ Ἀγίου Μηνᾶ,, (θ).

22. Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Λαζάρου (4 μαΐου) καὶ ἐν τοῖς Κουράτορος πλησίον τοῦ Ταύρου (Ταοῦκ-παζάρ).

(ε) κατὰ τινὰ κώδικα (Proryl. στ. 827, στίχ. 53) “ἐν τοῖς Ἀγίοις Ἀποστόλοις τοῖς μεγάλοις, ἔνθα τὸ λείψανον αὐτοῦ ἀπόκειται, τῆς λιτῆς ἀπὸ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἐκεῖσε παραγινομένης,, .

(ζ). κατὰ κώδικα δξωνιακόν.

(η) παρεκκλησίον τι τῆς Νέας ἐκκλησίας ἐτιμᾶτο ἐπ’ ὀνόματι Ἡλιοῦ τοῦ προφήτου.

(θ) τὰ ἐν “—,, κατὰ κώδικα δξωνιακόν· Proryl. στ. 832.

23. Ἡ σύναξις τοῦ βαπτιστοῦ Ἰωάννου ἐν τοῖς Ὀλύμπου (Ὀλυμπίου S) πλησίον τοῦ Ἀγίου Θωμᾶ (ἐν τοῖς Ἀνθεμίου τὸ S). Σωσάνης τῆς ἐν τῷ Λευκάτῃ (μεταξὺ Ἀρετζίου καὶ Τούζλων, ἐν τινὶ ναῷ τῆς Θεοτόκου).

24. Χρηστίνης μάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς τῷ ὄντι ἐν τῷ νέῳ παλατίῳ, καὶ ἐν Νύμφαις ταῖς μεγάλαις, καὶ ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Τρύφωνος, πλησίον τῆς Ἀγίας Εἰρήνης τῆς ἀρχαίας καὶ νέας.

25. Ἡ κοίμησις τῆς ἁγίας Ἀννης, μητρὸς τῆς Θεοτόκου. Συνάξεις ἐν τοῖς ναοῖς αὐτῆς: 1] ἐν τῷ Δευτέρῳ, ἡ κυριωτέρα (μεταξὺ Τὸπ-καπί καὶ Μεβλεχανέ-καπί)· 2] ἐν τῷ παλατίῳ· 3] ἐν Γαλατᾷ. Ἀνάμνησις τῶν ἁγίων ΡΞΕ’ πατέρων τῶν ἐν τῇ Ε’ Συνόδῳ. Ὀλυμπιάδος διακόνου (Μαρίνης ἡγουμένης τῶν Ὀλυμπιάδος). Σύναξις ἐν τῇ μονῇ τῆς δσίας Ὀλυμπιάδος, κεκμένη μεταξὺ τῶν ναῶν Ἀγίας Εἰρήνης καὶ Ἀγίας Σοφίας. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ πέραν ἐν Σκάλλαις. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ πέραν ἐν Χάλδαις. Ἡ σύναξις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου πέραν ἐν τῷ Παγιδίῳ, πλησίον τοῦ νέου Ἐμβόλου.

26. Ἑρμολαίου ἱερομάρτυρος. Σύναξις εἰς τὸν ναὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ Χρυσοκεράμῳ (Τζεγκέλ-κιοϊ). Πάρασκευῆς ὁσιομάρτυρος. Σύναξις εἰς τὸν ναὸν αὐτῆς (Χάσκιοϊ). Ὠραιοζήλης μάρτυρος. Σύναξις εἰς τὸν ναὸν αὐτῆς πλησίον τῆς Ἀγίας Ἀναστασίας (Μεχμέτ-πασᾶ-δζαμί). Συμεὼν πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου τοῦ στυλίου, ἐπέκεινα τοῦ Ἀνάπλου (ι) (ὅπου βεβαίως καὶ ἡ σύναξις αὐτοῦ). Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τοῦ ἀρχαγγέλου (Γαβριὴλ;) ἐν τῇ μονῇ τοῦ Χρυσοβαλάντου.

(ι). κατὰ τὸν 266 πατριακόν κώδικα.

27. Παντελεήμονος μάρτυρος. Συνάξεις ἐν τοῖς ναοῖς αὐτοῦ: 1] εἰς τὰ Ναρσοῦ· 2) ἐν τῷ Ἀργυρωνίῳ (ἄνω τοῦ Ματζάρ-μπουρνοῦ τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς τοῦ Βοσπόρου)· 3] τῷ τῆς Ἀρμαμενταραίας, (οὐ μακρὰν τοῦ Χάσκισι)· 4] ἐν τῷ Στενῷ· 5] εἰς τὸν Ὀφροῦ λιμένα· 6] ἐν Κουζγουντζούκ.

28. Τὰ ἐγκαίνια τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τοῖς Διακονίσης. Εἰρήνης ἡγουμένης τῆς μονῆς τοῦ Χρυσοβαλάντου, ἐν ἡ βεβαίως καὶ ἡ σύναξις (ἔσωθεν καὶ κάτω τοῦ σημερον Ἐδίρνε-καπί).

29. Τὰ ἐγκαίνια τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου πλησίον τῶν Προμούντου S. Καλλινίκου μάρτυρος. Συνάξεις ἐν τοῖς ναοῖς αὐτοῦ: 1] τῷ πλησίον τῆς Ἰουστινιανοῦ γεφύρας (ἴσως ἄνω τοῦ Κιουτσοῦκ-τσεκμεδζέ καὶ κάτω τοῦ Χαλκαλί)· 2] ἐν τῷ Πετρίῳ· 3] ἐν τῷ Ξηρολόφῳ (Ἀβράτ-παζάρ). Θεοδότης μάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτῆς ἐν τῷ Κάμπῳ (τῇ ὕπερθεν τοῦ Μακροχωρίου πεδιάδι). Μάμαντος καὶ Βασιλίσκου τῶν ἐν τοῖς Δαρείου (κ), ὅπου ὁ ναὸς αὐτῶν καὶ ἡ σύναξις. Βενιαμὶν καὶ Βηρίου, πλησίον τῶν παλατίων τοῦ Εβδόμου, ὅπου ὁ ναὸς αὐτῶν, ἔνθα σύναξις. Ἰωάννου τοῦ στρατιώτου. Σύναξις εἰς τὸν ναὸν Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου τὸν πλησίον τῆς Ἀγίας Σοφίας. Μνήμη τοῦ εὐσεβοῦς βασιλέως Θεοδοσίου τοῦ νέου. Σύναξις πάντως ἐν Ἀγίοις Ἀποστόλοις (λ).

31. Τὰ ἐγκαίνια τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν Βλαχέρναις. Ἐξέλευσις τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ ἐκ τοῦ παλατίου εἰς τὴν πόλιν· προσκύνησις αὐτοῦ τῇ 25 ἰουλίου

(κ). ὁ πατμιακὸς 266 καὶ ὁ ἱεροσλ. 40 προστιθέασιν “ἐν τῷ Ξηροκέρκῳ πόρτης, . .

(λ). τὸ S τὰς τέσσαρας τελευταίας μνήμας τίθησι τῇ 30 ἰουλίου.

ἐν τῷ παλατίῳ μέχρι τῆς 28· περίοδος ἐν τῇ πόλει μέχρι τῆς 14 τοῦ ἐπιόντος αὐγούστου. Εὐδοκίμου τοῦ δικαίου (τοῦ ἐν Ἐξω-κιονίῳ) (μ).

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

1. Τῶν ἁγίων Μακκαβαίων, καὶ τῆς μητρὸς αὐτῶν Σολομνῆς, καὶ τοῦ διδασκάλου αὐτῶν Ἐλεαζάρου. Συνάξεις ἐν τοῖς ναοῖς αὐτῶν: 1] ἐν Ἐλαίᾳ ἢ Συκαῖς (Γαλατᾶ)· 2] ἐν τοῖς Δομνίνου ἐμβόλοις. Μίνη καὶ Μιναίου, μαρτύρων. Συνάξεις ἐν τοῖς ναοῖς αὐτῶν: 1] ἐν τῷ Ἐβδόμῳ· 2] πλησίον τοῦ Χαλκοῦ Τετραπύλου.

2. Ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου. Σύναξις εἰς τὸν ναὸν αὐτοῦ ἐν τῷ Ζεύγματι (ἡ καὶ πλησίον τῶν Κωνσταντινιανῶν (α). Εὗρεσις τῶν λειψάνων Μαξίμου, Δάδα, καὶ Κυντιλλιανοῦ. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεοτόκου ἐν τοῖς Βιγλεντίου, ὅπου τὰ λείψανα αὐτῶν. Ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, τοῦ πλησίον τῆς Ἀγίας Σοφίας. Τοῦ ἐν εὐσεβεῖ τῇ μνήμῃ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ (τοῦ Α΄. Σύναξις ἐν τοῖς Ἀγίοις Ἀποστόλοις πάντως μετὰ τὴν IB ἑκατονταετηρίδα).

3. Ἰσαακίου, Δαλμάτου καὶ Φαύστου. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ

(μ). τὰ ἐν (—) κατὰ τὸν 266 πατμιακὸν κώδικα.

(α). ἀπαντῶνται καὶ αἱ δύο γραφαί. Proryl. στ. 862 (στ. 57) καὶ 864 (στίχῳ 35).

τῶν Δαλμάτων βεβαίως (ἄνωθι καὶ πρὸς βορρᾶν τοῦ Σουλοῦ-
μοναστήρ). Τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς Β' Συνόδου. Τὰ ἐγ-
καίνια τῆς Ἀγίας Θεοτόκου ἐν Γοργιαναῖς (β).

4. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἀγίου Προκοπίου πλησίον τῆς Χε-
λώνης. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τῆς μονῆς τοῦ Σωτήρος Χρι-
στοῦ τοῦ Παντοκράτορος (Ζεϊρέκ-δζαμί). Ἀθλησις τοῦ ἁγίου
μάρτυρος Θουθαήλ S.

5. Ἰας μάρτυρος. Συνάξεις ἐν τοῖς ναοῖς αὐτῆς: 1] τῷ
ἔσω τῆς Χρυσῆς πόρτης· 2] τῷ ἐπέκεινα τοῦ Στενοῦ. Σύ-
ναξις καὶ ἐν τῷ Ἑπτασκάλῳ (γ). Τῶν Ἀγίων μαρτύρων Θα-
ουήλ καὶ Χρηστίνης πλησίον τοῦ παλατίου (δ). Εὐθυμίου
πατριάρχου Κων]πόλεως. Συνάξις ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἀγαθοῦ.

6. Ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Σύναξις ἐν πᾶσι τοῖς ναοῖς. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἀγίου Βικεν-
τίου ἐν τῷ Κάμπῳ (ε) (ἄνωθι τοῦ Μακροχωρίου).

7. Δομετίου ὁσιομάρτυρος καὶ τῶν δύο μαθητῶν αὐτοῦ.
Σύναξις εἰς τὸν ναὸν αὐτῶν, πέραν εἰς Ἰουστινιανὰς (Γαλα-
τᾶν). Μνήμη (τῆς ἀποτυχίας) τῶν Ἀβάρων ἐν Βλαχέρναις.
Σύναξις αὐτόθι. Τῶν εὐσεβῶν βασιλισσῶν Πουλχερίας καὶ
Εἰρήνης. Συνάξις ἐν τοῖς Ἀγίοις Ἀποστόλοις.

8. Τὰ ἐγκαίνια τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ
Παύλου ἐν τῷ Περιτειχίῳ [καὶ S] τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ
Θεολόγου ἔνδον τοῦ σεπτοῦ οἴκου τῆς Ὑπεραγίας Θεοτό-

(β). ἀμφότεραι αἱ μνῆμαι παρὰ τῷ 266 πατμιακῷ.

(γ). ἡ μαρτυρία κατὰ τὸν 266 πατμιακὸν καὶ κατὰ τὸν 40 ἱερσλ.
κώδικα τοῦ Σταυροῦ.

(δ). οἱ αὐτοὶ γράφουσι καὶ περὶ τοῦ ναοῦ τούτου, κειμένου παρὰ
τῷ παλατίῳ.

(ε). κατὰ τὸν 266 πατμιακὸν κώδικα,

κου ἐν τοῖς Μαρνακίου. Ἐλευθερίου, Λεωνίδου, καὶ τῶν
ἁγίων νηπίων. Σύναξις ἐν τῷ οἴκῳ τῆς ἁγίας Εἰρήνης πέ-
ραν ἐν Ἰουστινιαναῖς.

9. Μαθθία τοῦ ἀποστόλου. Σύναξις πάντως ἐν Ἀγίοις
Ἀποστόλοις (ὅπου τὸ τίμιον αὐτοῦ λείψανον). Τὰ ἐγκαίνια
τῶν Ἀγίων Ἐσπέρου καὶ Ζωῆς ἐν τῷ Δευτέρῳ (ζ). Κων-
σταντίνου πατριάρχου Κωνταντινουπόλεως (η). Τῶν ἁγίων
δέκα μαρτύρων τῶν διὰ τὴν ἁγίαν εἰκόνα τοῦ Σωτήρος ἀ-
θλησάντων ἐν τῇ Χαλκῇ πύλῃ (θ).

10. Λαυρεντίου, Ἰππολύτου, καὶ Ξύστου τοῦ ἐπισκόπου
Ρώμης. Συνάξεις αὐτῶν: 1] ἐν τῷ Τρικόγχῳ πλησίον τοῦ
Καπιτωλίου (ι)· καὶ ἐν τοῖς ναοῖς τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου: 1]
τῷ πλησίον τῶν Βλαχερνῶν συγχεομένῳ ἴσως πρὸς τὸν ἐν
Πουλχεριαναῖς· 2] τῷ κατέναντι τῆς πόλεως· 3] ἐν τῇ μονῇ
τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου (τῇ ἐν Πετρίῳ).

11. Τὰ ἐγκαίνια τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Ἐλεού-
σης. Νεοφύτου, Ζήνωνος καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς. Σύναξις ἐν
τῷ ἐξαέρῳ οἴκῳ τῶν ἁγίων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ ἐν τοῖς
Δαρείου.

12. Φωτίου καὶ Ἀνικήτου, μαρτύρων. Σύναξις εἰς τὸν
ναὸν αὐτῶν ἐν τῷ Στρατηγίῳ.

(ζ). κατὰ τὸν πατμιακὸν 266.

(η). κατὰ τὸ S τὴν μνήμην αὐτοῦ ἡ μεγάλη ἐκκλησία ἐτέλει ἐν
κυριακῇ.

(θ). κατὰ τὸ S ἐθανατώθησαν ἐν τῷ Κυνηγίῳ· κατὰ μαρτυρίαν
ἐτέραν (Proryl. στήλη 878, στίχῳ 52) ἐτάφησαν ἐν γυναικείᾳ τινὶ
μονῇ πλησίον τοῦ Ἀγίου Μωκίου (κατὰ τὰ Ἐξ-μάρμαρα) ἐν ταύτῃ
δὲ τῇ μονῇ βεβαίως ἡ σύναξις αὐτῶν ἐτελεῖτο.

(ι). ὁ ἱερσλ. 40 καὶ ὁ πατμ. 266, ἀκριβέστερον, γράφουσιν "Ἀν-
δρέου τοῦ στρατηλάτου ἐν τῷ Τρικόγχῳ πλησίον τοῦ Καπιτωλίου,
γνωρίζοντες ἡμῖν ναὸν Ἀνδρέου στρατ.

13. Ειρήνης τῆς αοιδίμου βασιλίσεως, κτιτορίσεως τῆς μονῆς τοῦ Παντοκράτορος (ὅπου καὶ ἡ σύναξις αὐτῆς). Παμφίλου καὶ Καπίτωνος, μαρτύρων. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ τῆς ἁγίας Εὐφημίας ἐν τοῖς Ὀλυβρίου Σ. Εὐδοκίας τῆς βασιλίσεως ἐν τοῖς Ἀγίοις Ἀποστόλοις· ὅπου βεβαίως ἡ σύναξις.

14. Ἡ εἰς τὸ παλάτιον ἐπιστροφή τοῦ τιμίου Σταυροῦ (μένοντος ἀφ' ἐσπέρας ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεοτόκου τοῦ Φάρου). Μαρκέλλου ἐπισκόπου Ἀπαμείας. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τοῦ Βαπτιστοῦ ἐν τοῖς Φωρακίου.

15. Ἡ κοίμησις τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου. Σύναξις ἐν πᾶσι τοῖς ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεοτόκου ναοῖς, ἡ μεγαλοπρεπεστέρα δ' ἐν τῷ τῶν Βλαχερνῶν.

16. Μνήμη τῆς ἐξ Ἑδέσεως ἀνακομιδῆς τῆς ἀχειροποιήτου εἰκόνης τοῦ Κυρίου ἡμῶν (κατατεθείσης ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεοτόκου τοῦ Φάρου, ὅπου βεβαίως ἐτελεῖτο σύναξις). Τὰ ἐγκαίνια τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου πλησίον τοῦ Ξηρολόφου (κ). Διομήδους μάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτοῦ τῷ ἔνδον τοῦ ναοῦ τῆς Θεοτόκου παρὰ τῇ Χρυσῇ πύλῃ. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τοῦ Σωτῆρος τῆς Χαλκῆς (λ). Μνήμη τῆς μετὰ οἰκτιρμῶν ἐπενεχθείσης ἡμῖν φοβεράς ἀπειλῆς τοῦ σεισμοῦ. Λιτὴ ἐν τῇ Νέᾳ Ἱερουσαλὴμ πλησίον τῆς Χρυσῆς πόρτης (μ). Ἡ ἐν τῷ ναῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ἐξάντλησις τοῦ ἁγιάσματος καὶ αὐθις ἀνάδοσις.

17. Ἡ σύναξις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τοῖς Ἀρματίου. Θύρσου, Λευκίου, Κορωνάτου, μαρτύρων, καὶ τῆς συνοδίας αὐτῶν. Σύναξις πλησίον Ἑλενιανῶν.

(κ). κατὰ τὸν πατμ. 266.

(λ). Τυπικὰ, Δημητρεῖσκυ· τόμ. Α'. σελ. 106.

(μ). κατὰ τὸν πατμ. 266 κώδικα.

18. Φλώρου καὶ Λαύρου, μαρτύρων. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτῶν, πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Φιλίππου καὶ (κατὰ τὸ Σ) ἐν τῇ εὐαγεστάτῃ μονῇ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τοῦ Παντοκράτορος, διὰ τὸ ἐκεῖσε μετατεθῆναι τὰ ἅγια αὐτῶν λείψανα. Τῆς Ἀγίας Ἰουλιανῆς πλησίον τοῦ Στροβίλου. Ἰωάννου καὶ Γεωργίου πατριαρχῶν Κων]πόλεως. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγ. Σοφίᾳ.

19. Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ καὶ Διομήδους μάρτυρος. Σύναξις ἔνδον τοῦ σεβασμίου οἴκου τῆς ἁγίας Θεοτόκου τοῦ ἐπιλεγομένου Ἱερουσαλὴμ καὶ εἰς τὸν Λευκὸν (Λύκον;) ποταμὸν Σ.

20. Σαμουὴλ τοῦ προφήτου. Σύναξις βεβαίως εἰς τὸν πλησίον τοῦ Ἑβδόμου ναὸν αὐτοῦ καὶ εἰς τὸν ὄντα κατὰ τὰς Ἰουκουνδιανάς.

21. Θαδδαίου τοῦ ἀποστόλου. Σύναξις εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἀποστόλου Πέτρου τὸν πλησίον τῆς Ἀγίας Σοφίας, καὶ ἐν τῇ μονῇ τῶν Πρόβου. Βάσσης μάρτυρος. Σύναξις πάντως ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς ἐν Χαλκηδόνι.

22. Ἀγαθονίκου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων. Σύναξις εἰς τὸν ναὸν αὐτῶν τὸν ἐν τῇ Καινουπόλει καὶ εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Θεοδώρας [καὶ] (ν) ἐν τῇ μονῇ Ξηροκέρκου. Ἀνθούσης, Χαρισίμου, καὶ Νεοφύτου, μαρτύρων. Σύναξις ἐν Ἱπποῖχνοις.

23. Καλλινίκου πατριάρχου. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ.

24. Σισινίου πατριάρχου Κων]πόλεως (τοῦ ἀπὸ μαγίστρων 995—999). Σύναξις ἐν τῷ σεπτῷ ναῷ τοῦ ἀρχιστρατήγου τῶν Ἀδδα (Ξ).

(ν). τὸ καὶ περιττεύει κατὰ τὸ Σ.

(Ξ). ταῦτα κατὰ τὸν παρισινὸν κώδικα 1617, γραφέντα τῷ 1071, ἐβδομήκοντα μετὰ τὸν Σισίνιον ἔτη.

25. Τίτου ἐπισκόπου Γορτύνης. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγ. Σοφίᾳ. Μηνᾶ, Ἐπιφανίου, καὶ Ἰωάννου, πατριαρχῶν Κων]πόλεως. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ.

26. Ἀδριανοῦ καὶ Ναταλίας. Σύναξις εἰς τὸν ναὸν αὐτῶν πέραν ἐν Ἀργυρουπόλει S (τῷ Φουντουκλί;)

28. Σύναξις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου πέραν, ἐν Πιννυλόφῳ S. Μνήμη τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, καὶ τῶν ἁγίων μαρτύρων Λαυρεντίου καὶ Διομήδους, καὶ τῶν ἁγίων Μ'. Σύναξις αὐτῶν ἐν τῷ νέῳ παλατίῳ (ο).

29. Μνήμη τῆς ἀποτομῆς τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου. Σύναξις εἰς τὸν ναὸν αὐτοῦ ἐν τοῖς Φωρακίῳ καὶ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Στουδίου, (π) ὅπου καὶ ἡ τιμία αὐτοῦ κᾶρα. Μνήμη τοῦ ἁγίου βασιλέως Βασιλείου (τοῦ Μακεδόνης). Σύναξις ἐν τοῖς Ἀγίοις Ἀποστόλοις τοῖς μεγάλοις.

30. Ἀλεξάνδρου, Ἰωάννου, καὶ Παύλου τοῦ νέου, πατριαρχῶν Κων]πόλεως. (Κατὰ τὸ S) σύναξις ἐν τῇ Ἀγ. Σοφίᾳ.

31. Ἡ ἀνάμνησις τῆς ἐν τῇ ἁγίᾳ σορῷ καταθέσεως τῆς τιμίας Ζώνης τῆς Θεοτόκου ἐν τῷ σεβασμίῳ αὐτῆς οἴκῳ τῷ ὄντι ἐν τοῖς Χαλκοπρατείοις (καὶ κατὰ τὸ S) τὰ ἀνοίξια τοῦ ἐκεῖσε θεοῦ ναοῦ. Μνήμη τῆς ἀνακαινίσεως τοῦ ναοῦ τῆς Θεοτόκου ἐν τῷ Νεωρίῳ (περὶ τὸ Μπαγτζέ-καπί).

—*κατε*—

(ο). κατὰ τὸν ἱερσλ. 40 κώδικα τοῦ Σταυροῦ.

(π). φαίνεται ὅτι δύο πάτρωνας εἶχεν ἡ μονή· ἄλλὰ καὶ οἱ δεσπότες ἡμῶν ὁ Πρόδρομος καὶ ὁ Θεολόγος ἐγκελεύονται σοι,,. Στουδίτου Θεοδώρου ἐπιστολὴ Γελασίῳ μαθητῇ. Migne, γθ' τόμου στήλη 940 καὶ 1013,

Σ Ε Π Τ Ε Μ Β Ρ Ι Ο Σ

1. Μνήμη τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν Μιασηνῶν. Σύναξις ἐν τοῖς ναοῖς τῆς Θεοτόκου τῶν Χαλκοπρατείων καὶ τῶν Οὐρβικίου (α). Ἀνάμνησις τοῦ μεγάλου ἐμπρησμοῦ. Λιτανεία εἰς τὸ πορφυροῦν κιόνιον (καὶ ἴσως σύναξις ἐν τῇ Θεοτόκῳ τοῦ Φόρου).

2. Μάμαντος μάρτυρος. Συνάξεις: 1] ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτοῦ ἐν τῷ Σίγματι S· 2] ἐν τῇ μονῇ αὐτοῦ τῆς Ξηροκέρκου· 3] ἐν τῷ ναῷ Μάμαντος καὶ Βασιλίσκου· 4] ἐν τῷ παλατίῳ αὐτοῦ παρὰ τὴν Προποντίδα· 5] ἐν τῇ κατὰ Ψαμαθίαν μονῇ (ἂν μὴ ἡ ἢ ἐν τῷ Σίγματι) κατὰ τὸ Δζουμαὰ-παζὰρ Ψαμαθίων. Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ καὶ Παύλου τοῦ νέου, πατριαρχῶν Κων]πόλεως. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ.

3. Ἀνθίμου ἱερομάρτυρος, ἐπισκόπου Νικομηδείας. Συνάξεις ἐν τοῖς ναοῖς αὐτοῦ: 1] ἐν τῇ Μονῇ τῆς Χώρας· 2] πλησίον τοῦ Ἀγίου Μωκίου· 3] κατέναντι τοῦ Κοσμιδίου «πέραν, πλησίον τῆς μονῆς τοῦ Πικριδίου» (β). Βασιλίσσης μάρτυρος. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ τῆς Μαρίας, πλησίον τοῦ τείχους τῶν Βλαχερνῶν S.

4. Μωϋσέως τοῦ θεόπτου προφήτου. Σύναξις πάντως ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, παρὰ τῷ Χρυσοτρικλίῳ τοῦ παλατίου, ἐν ᾧ εὐκτηρίῳ ἐφυλάσσετο ἡ ράβδος

(α). ὁ 40 ἱερσλ. γράφει "Κατέρχεται ὁ πατριάρχης ἐν τῷ σεβασμίῳ οἴκῳ τῆς ἁγίας Θεοτόκου ἐν τοῖς Οὐρβικίου, διὰ τὸ εἶναι τὰ ἐγκαίνια τῆς ἐκεῖσε ἐκκλησίας,,.

(β). τὰ ἐν "—,, κατὰ τὸν παρισ. 1594 κώδικα.

τοῦ προφήτου. Βαβύλα τοῦ διδασκάλου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ παίδων. Συνάξεις: 1] εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Ἀνθίμου ἐν τῇ Μονῇ τῆς Χώρας, ἐν ᾧ καὶ τὰ λείψανα αὐτῶν κατετέθησαν ἐγκαίρως· 2] ἐν ναῷ αὐτοῦ ἐν τῷ Κάμπῳ· 3] ἐν τοῖς [Σ] Ἀλουστίου, πλησίον τοῦ Ἑβδόμου (γ)· 4] ἐν νεωτέροις χρόνοις, ἐν τῇ μονῇ τοῦ Στουδίου, ἔνθα καὶ τὸ ἅγιον αὐτοῦ σῶμα κατάκειται σῶον (δ). Ἑρμιόνης τῆς θυγατρὸς Φιλίππου τοῦ ἀποστόλου. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ αὐτῆς ἐν τοῖς Ἐλεβίχου· κατὰ τὸ S «ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτῆς τῷ ὄντι πλησίον τοῦ Ἀγίου Ρωμανοῦ» (Τὸπ-καπί;) Ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Ἑρμιόνης αὐθήμερον ἢ σύναξις ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῶν ἁγίων μαρτύρων Πετρωνίου, Χαριτίνης καὶ Εὐτυχίδος S.

5. Ζαχαρίου τοῦ προφήτου. Σύναξις πάντως ἐν τῇ Ἀγ. Σοφίᾳ (ὅπου καὶ τῇ 11 φεβρουαρίου) καὶ τοῖς ἑτέροις αὐτοῦ ναοῖς. Μνήμη τοῦ Ἀγίου Πέτρου ἐν τῷ Ἀθύρᾳ (Μπουγιούκ-τσεκμεδζέ), ὅπου καὶ σύναξις. Ἡραΐδος μάρτυρος. Σύναξις βεβαίως ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτῆς. Ἰδε 30 μαΐου.

6. Τὰ ἐγκαίνια τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου εἰς τὸ Δεύτερον, ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Ἀννης S. Ἀνάμνησις τοῦ γενομένου θαύματος ἐν Κολασσαῖς διὰ τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ. Σύναξις ἐν τῷ σεπτῷ αὐτοῦ τεμένει τῷ ἐν τῷ Ἀνάπλῳ S (τῷ ἐν Στένῃ;) Ρωμύλου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ τοῦ ἁγίου Προκοπίου, ἔνδον τοῦ Ἀγίου μάρτυρος Μηνᾶ S.

7. Σώζωντος μάρτυρος. Σύναξις εἰς τὸν ναὸν αὐτοῦ πέραν, ἔνδον τῆς Ἐξαρτήσεως καὶ πλησίον τῆς Ἀγίας Θεο-

δοσίας (ε). Πέτρου τοῦ Εὐλαβοῦς, ἐκ τῆς τῶν Καππαδόκων δευτέρας ἐπαρχίας, ἡγουμένου δευτέρου τῆς μονῆς τοῦ Βαθέως-Ρύακος S. Λουκᾶ, τοῦ ἐκ τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας, ἡγουμένου τρίτου τῆς μονῆς τοῦ Βαθέως-Ρύακος, ὅπου βεβαίως ἢ σύναξις.

8. Τὸ γενέσιον τῆς Θεοτόκου. Συνάξεις: 1] ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ· 2] ἐν τῷ ναῷ τῶν Χαλκοπρατείων· 3] ἐν τῇ Θεοτόκῳ τῶν Οὐρβικίου.

9. Ἰωακείμ καὶ Ἀννης τῶν γονέων τῆς Θεοτόκου. Σύναξις ἐν τῷ ἑξαέρῳ οἴκῳ τῆς Θεοτόκου, πλησίον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἐν τοῖς Χαλκοπρατείοις S. (Ἴσως καὶ ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Ἀννης ἐν τῷ Δευτέρῳ). Χαρίτωνος μάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ Δευτέρῳ. Μνήμη τῶν ἁγίων Σ' πατέρων τῆς ἁγίας Γ' οἴκουμεν. Συνόδου.

10. Ἡ προσκύνησις τῶν τιμίων Ξύλων ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ μέχρι τῆς 13 ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν· κατὰ τὴν ἡμέραν δ' ἐκείνην ὑπὸ τῶν γυναικῶν. Μηνοδώρας, Μητροδώρας, καὶ Νυμφοδώρας, μαρτύρων. Σύναξις εἰς τὸν ναὸν αὐτῶν (μετὰ τὸ 1300) πλησίον τῆς πύλης ἁγίου Ρωμανοῦ (Τὸπ-καπί). Πουλχερίας τῆς βασιλίσσης (ταφείσης ἐν τοῖς Ἀγίοις Ἀποστόλοις, ὅπου βεβαίως ἢ σύναξις).

12. Κορνούτου ἱερομάρτυρος, ἐπισκόπου Ἰκονίου. Σύναξις εἰς τὸν ναὸν αὐτοῦ τὸν ὄντα πλησίον τῶν Ἀγίων Τεσσαράκοντα (Ζ).

14. Ἡ εὕρεσις καὶ ὕψωσις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Σύναξις ἐν πᾶσι τοῖς ναοῖς “ἥτις γίνεται ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ (Ἀγία Σοφία), ἀπὸ ἑσπέρας τῆς παννυχίδος

(γ). τὸ “πλησίον τοῦ Ἑβδόμου, ὁ 40 ἱερσ. κώδ. ηΞ.

(δ). ἢ 4 σύναξις παρὰ τῷ παρισινῷ 1594, γραφέντι κατὰ τὴν IB' ἑκατονταετηρίδα.

(ε). κατὰ τὸν ἱερσλ. 40 κώδ. ηκα τοῦ Σταυροῦ.

(Ζ). κατὰ τὸν αὐτὸν κώδ. ηκα ἢ εἰδησις.

τελουμένης· τὸν δὲ ὄρθρον ποιούμεν ἐν τῷ ἄμβωνι, (η). Ἡ κοίμησις Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου (μετατεθείσα τῇ 13 νοεμβρίου ἀρχήθεν) (θ).

15. Νικήτα μάρτυρος. Συνάξεις: 1] ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ τῷ ὄντι πλησίον τοῦ Ἀγίου Ρωμανοῦ (Τὸπ-καπί;) καὶ 2] ἔνδον τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Ρωμανοῦ, ἔνθα καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀπόκειται μετὰ καὶ Δανιήλ τοῦ προφήτου (ι). Ἡ εὕρεσις τοῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου. (Σύναξις πάντως ἐν τοῖς ἐπωνύμοις αὐτῷ ναοῖς).

16. Εὐφημίας μάρτυρος. Σύναξις ἐν τοῖς ναοῖς αὐτῆς: 1] ἐν τοῖς Ἀντιόχου καὶ πλησίον τῶν Λαύσου S· 2] ἐν τῷ ἀρχαιοτέρῳ, ἐν Χαλκηδόνι· 3] ἐν τῷ Πετρίῳ (ἔσω τοῦ Ἀγιά-καπί;)· 4] ἐν τοῖς Ὀλυβρίου (κατὰ τὸ μεταξὺ Σουλτάν-Μεχ-μέτ καὶ Τσεμπερλή-τάς διάστημα)· 5] ἐν τῷ Σκοτεινῷ Πη-γαδίῳ (20 νοεμβρίου)· 6] τῷ πλησίον τοῦ Νεωρίου Λιμένος εἰς τὴν Ἀγίαν Δύναμιν (κ). Μαρτίνου πάπα Ρώμης. Σύναξις ἔνδον τῆς Ἀγίας Ἀκυλίνης, πλησίον τοῦ Φόρου (λ).

17. Χαραλάμπους καὶ Παντολέοντος καὶ τῆς συνοδίας αὐτῶν. Σύναξις εἰς τὸν ναὸν αὐτῶν ἐν τῷ Δευτέρῳ.

18. Συμεὼν ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων· τούτου τελεῖται ἡ μνήμη ἡμέρᾳ τετάρτῃ, ὡς δὲ ἡ μεγάλη ἐκκλησία (Ἀγ.

(η). ταῦτα κατὰ τὸν παρισινὸν 1583 κώδικα.

(θ). βλ. Μ. Ι. Γεδεὼν "Γνώσεις ἐκ τοῦ τυπικοῦ τῶν μονῶν τοῦ Γαλησίου ὄρους, ἐν Κων]πόλει, 1898, σελ. 30 καὶ "Ἐκκλησιαστ. Ἀλήθεια, τόμον ΙΗ'.

(ι). κατὰ τὸν 1594 παρισ. κώδικα.

(κ). ὁ τοῦ Ἱπποδρόμου ναὸς εἰκάζω ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ τῶν Λαύσου πλησίον ἐν τοῖς Ἀντιόχου.

(λ). καὶ τοῦτο κατὰ τὸν αὐτὸν 1594 κώδικα.

Σοφία δηλ.) ἐορτάζει τῇ κυριακῇ μετὰ τὴν Ὑψωσιν (μ). Κάστορος μάρτυρος καὶ τῆς ἁγίας Θεοδώρας. Σύναξις αὐτῆς πλησίον τῆς Ἰουστινιανοῦ γεφύρας S.

19. Τροφίμου, Σαββατίου, Δορυμέδοντος, μαρτύρων· Σύναξις ἐν τῷ ἀποστολείῳ τοῦ ἁγίου καὶ κορυφαίου Παύλου ἐν τῷ Ὀρφανοτροφείῳ S. Σωσάνης ὀσιομάρτυρος. Σύναξις ἐν τῇ γυναικείᾳ μονῇ αὐτῆς τῇ οὔσῃ πλησίον τοῦ πατρικίου Θεοδοσίου (ν). Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἀγίου ἀποστόλου Θωμᾶ ἐν τοῖς Ἀμαντίου S.

20. Εὐσταθίου, Θεοπίστης καὶ τῶν τέκνων. Σύναξις εἰς τὸν ναὸν αὐτῶν ἐν τῷ Δευτέρῳ S. Θαλελαίου καὶ Ἀρτεμιδώρου μαρτύρων. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτῶν ὄντι ἔνδον τοῦ Ἀγίου Θεοδώρου ἐν τῷ Κοσμιδίῳ S. Ἀνδρέου Πέτρου, καὶ Παύλου τῶν ἐν Βλαχέρναις, τῶν μαρτυρησάντων ὑπὲρ τῶν ἁγίων εἰκόνων. Σύναξις πάντως ἐν τῇ μονῇ τοῦ Παντεπόπτου (ὅπου μέχρι τοῦ 1221 ἦν τὸ τοῦ ἁγίου Παύλου λείψανον).

16—21. Τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν τῇ ΣΤ' Συνόδῳ. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ. Τῇ 21. Τὰ ἐγκαίνια τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μηνᾶ τῆς πλησίον οὔσης τῆς ἀκροπόλεως S. Τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τῇ Πέτρᾳ. Ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων τῶν ἁγ. μαρτύρων Στεφάνου, καὶ Λαυρεντίου καὶ Ἀγνῆς. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου τῷ κτισθέντι ὑπὸ Πουλχερίας (ἐν Πουλχεριανᾷ, ἄνωθι τῶν Βλαχερνῶν).

22. Φωκᾶ ἱερομάρτυρος, ἐπισκόπου Σινώπης. Συνάξεις ἐν τοῖς ναοῖς αὐτοῦ: 1] ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτοῦ τῷ ὄντι

(μ). κατὰ τὸν 40 ἱερσλ. κώδικα τοῦ Σταυροῦ.

(ν). κατὰ τὸν 1594 παρισινόν.

ἐνδον τοῦ σεπτοῦ ἀποστολείου τοῦ ἁγίου εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου πλησίον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας S. 2] ἐν τῷ πλησίον τῆς ἀκροπόλεως· 3] ἐν τῷ τῆς ἐπωνύμου αὐτῷ μονῆς ἐν τῷ Στενῷ. Κοδράτου ἱερομάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ σκευοφυλακείῳ τῆς Ἀγίας Σοφίας, ἔνθα καὶ ἡ ἁγία αὐτοῦ κάρα ἀπόκειται (ν). Πρίσκου, Μαρτίνου, Νικολάου. Σύναξις ἐν Βλαχέρναις S. Σύναξις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου πέραν ἐν Χρυσοπόλει S.

23. Ἡ σύλληψις τοῦ προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου. Σύναξις εἰς τὸν ναὸν αὐτοῦ ἐν τοῖς Σφωρακίου S.

24. Θέκλης τῆς ἀποστόλου καὶ πρωτομάρτυρος. Συνάξεις ἐν τοῖς ναοῖς αὐτοῖς: 1] ἐν τοῖς Κριθοπωλείοις S, «τῆς κατὰ συνήθειαν λιτῆς ἀπερχομένης ἐν τῷ Φόρῳ καὶ μετὰ τὴν ἐκεῖ συνήθη εὐχὴν ἐν τῷ πανσέπτῳ αὐτῆς διαβαινούσης ναῷ» (Ξ). 2] ἐν Συκαῖς (Γαλατᾶ) τῷ καὶ ἀρχαιοτέρῳ· 3] ὀπισθεν τοῦ ναοῦ τῶν Βλαχερνῶν (Τοκλοῦ-Ἰμπραήμ-δεδεδεζαμί).

25. Ἡ ἀνάμνησις τῶν φόβων τοῦ μεγάλου σεισμοῦ καὶ τῆς τοῦ παιδὸς ἐν ἀέρι ἀρπαγῆς· «ὁ λαὸς συνέρχεται ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ· καὶ μετὰ τῆς λιτῆς ἀπέρχονται ἐν τῷ Φόρῳ, καὶ τὰς συνήθεις ἐκεῖ ποιήσαντες προσευχὰς, παραγίνονται ἐν τῷ Κάμπῳ· καὶ μετὰ τὰς ἐκεῖσε πάλιν ἐξ ἔθους τελουμένας εὐχὰς, ἐπανέρχονται ἐν τῷ σεπτῷ ἀποστολείῳ τοῦ ἁγίου καὶ πανευφήμου ἀποστόλου καὶ εὐαγ-

(ν). κατὰ τὸν αὐτὸν κώδικα καὶ ἡ περὶ Κοδράτου καὶ τοῦ λειψάνου αὐτοῦ μαρτυρία.

(Ξ). τὰ ἐν “—”, κατὰ τὸν παρισινὸν 1583 κώδικα, γραφέντα κατὰ τὴν ΙΓ’ ἑκατονταετηρίδα.

γελιστοῦ Ἰωάννου, τὴν λειτουργίαν ἐκείσε ἐπιτελοῦντες» (ο) (ἐν τῷ Ἐβδόμῳ, κατὰ τὸ Μακρίκιοι).

26. Ἡ μετὰστασις Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Σύναξις ἐν τῷ ἐν Διῖπείῳ ναῷ αὐτοῦ — «ἐν τῷ σεπτῷ ἀποστολείῳ τῷ πλησίον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας» S.

27. Καλλιστράτου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ τῆς ἁγίας Ἐπιχάρεως, τῇ οὔσῃ πλησίον τοῦ Χριστοῦ τῆς Υαλκῆς, ἔνθα ἡ ἁγία αὐτοῦ κεφαλὴ ἀπόκειται (π). Ἐπιχάρεως, Γαϊανῆς, καὶ τῆς συνοδίας αὐτῶν. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτῶν τῷ ὄντι ἐν τῷ Γαῖτανῷ S. Ἰγνατίου, τετάρτου ἡγουμένου τῆς μονῆς τοῦ Βαθέως-Ρύακος.

28. Ἀλφειοῦ, Ἀλεξάνδρου, Ζωσίμου, Νέωνος, Ἡλιοδώρου, Νίκωνος, καὶ Μάρκου. Ἡ σύναξις ἐν τῷ σεπτῷ αὐτῶν μαρτυρείῳ τῷ ὄντι πλησίον τοῦ Ἀγίου μάρτυρος Κυπριανοῦ, ἐν τοῖς Σολομῶνος S. Εὐσταθίου, Καλλινίκου καὶ τῆς συνοδίας αὐτῶν. Ἡ σύναξις ἐν τοῖς Προμότου S.

29. Τρύφωνος, Τροφίμου, καὶ Δορυμέδοντος, μαρτύρων, ὧν ἡ σύναξις τελεῖται πλησίον τῆς Ἀγίας Ἀννης, ἐν τῷ Δευτέρῳ S.

30. Γρηγορίου ἐπισκόπου Ἀρμενίας. Γαϊανῆς καὶ Ριψιμίας, καὶ τῶν σὺν αὐταῖς. Ἡ σύναξις αὐτοῦ ἐν τῷ μαρτυρείῳ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, πλησίον τοῦ Χαλκοῦ Τετραπύλου S. «Νῦν δὲ τελεῖται ἡ αὐτοῦ μνήμη ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Ἀβερκίου, τῷ ὄντι ἐν τῷ Πατριαρχείῳ, ἔνθα καὶ ἡ ἁγία αὐτοῦ κάρα ἀπόκειται» (ρ). Μαρδονίου, Μυγδονίου, Δωροθέου, καὶ Ἰνδοῦ (Ἰνδου;), Στρατονίκου, καὶ Γλυκερίου

(ο). τὰ ἐν “—”, κατὰ τὸν αὐτὸν κώδικα.

(π). κατὰ τὸν παρισινὸν 1594.

(ρ). τὰ ἐν “—”, κατὰ τὸν παρισ. 1594.

πρεσβυτέρου, καὶ Θεοφίλου διακόνου, καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς ἁγίων γυναικῶν· ἐν τῷ οἴκῳ τῶν ἁγίων Μ' πλησίον τοῦ Χαλκοτετραπύλου (σ).

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

1. Ἀνανίου τοῦ ἀποστόλου. Ἡ μνήμη αὐτοῦ πέραν, ἐν τῇ αὐτοῦ μονῇ, πλησίον τοῦ Ἀγίου Ζωτικοῦ (α). Ρωμανοῦ τοῦ ποιητοῦ τῶν κοντακίων. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεοτόκου τῶν Κύρου, ἐν ᾧ καὶ ἐτάφη S. Δομνίνου μάρτυρος. Σύναξις εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ, πέραν, ἐν τῷ Λιθοστρώτῳ S.

2. Κυπριανοῦ ἱερομάρτυρος καὶ Ἰουστίνης τῆς παρθένου. Σύναξις 1] ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτῶν ὄντι πέραν ἐν τοῖς Σολομῶνος· 2] ἐν τῇ γυναικείᾳ μονῇ τοῦ Κυπριανοῦ (β).

3. Διονυσίου ἱερομάρτυρος τοῦ Ἀρεοπαγίτου. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ, τελοῦση τὴν μνήμην αὐτοῦ «τῇ πλησιαζούσῃ κυριακῇ» (γ).

(σ). κατὰ τὸν 787 κώδικα τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Ἀγίου Μάρκου, γραφέντα κατὰ τὸ 1050.

(α). κατὰ τὸν παρισινὸν 1594.

(β). ἐσώζετο ἡ μονὴ τοῦ Κυπριανοῦ ἱερομάρτυρος (ἐντὸς τῶν τειχῶν) τῷ 1401, ἔχουσα ἡγουμένην τὴν Μάρθαν καὶ κληροδοτήματα δεχομένη. Acta Patriarc. B', σελ. 509.

(γ). κατὰ τὸν 40 ἱερσ. κώδικα.

4. Τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου πέραν ἐν τοῖς Ὀνειράταις S. Δομετίου μάρτυρος τοῦ πέρσου. Σύναξις πέραν ἐν Ἰουστινιαναῖς S (Γαλατᾶ). Ἀκεψιμᾶ, Λέοντος, καὶ Ἰσιδώρου, μαρτύρων, ἐν Ποταμοῖς S.

5. Μαμέλχθας μάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτῆς, ὄντι πέραν, ἐν τῷ Κέρατι S.

6. Θωμᾶ τοῦ ἀποστόλου. Συνάξεις ἐν τοῖς ναοῖς αὐτοῦ: 1] ἐν τοῖς Ἀμαντίου (περὶ τὸ Κάτεργα-λιμάν), ἡ κυριωτέρα· «τῆς λιτῆς ἀπὸ τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας ἀρχομένης ἐν τῷ Φόρῳ καὶ μετὰ τὰς συνήθεις ἐκείσε εὐχὰς παραγινομένης ἐν τῇ εἰρημένῃ συνάξει» (δ)· 2] ἐν τοῖς Μοδέστου πρὸς δυσμὰς τοῦ Μυρελαίου (Μπουδρουμ-δζαμί, ἐν Βλάχκᾳ)· 3] ἐν τοῖς Βρόχθοις· 4] ἐν τοῖς Ἀνθεμίου, ἡ Βορραϊδίου· 5] ἐν τῇ γυναικείᾳ μονῇ τοῦ Ἰουστίνου· 6] ἐν τῇ Δριπεΐᾳ (τῷ χωρίῳ Τσιφουτ-μπουργάζ) τῷ καὶ παλαιοτάτῳ ναῷ· 7] ἐν τοῖς Κύρου (20 νοεμβρίου).

7. Σεργίου καὶ Βάκχου, μαρτύρων. Σύναξις εἰς τὸν ναὸν αὐτῶν ἐν τοῖς Ὀρμίσδου (παρὰ τὸ Κάτεργα-λιμάν).

8. Πελαγίας μάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτῆς πέραν, πλησίον τοῦ Ἀγίου ἱερομάρτυρος Κόνωνος S.

9. Ἀννης καὶ Ἐλισάβετ, μαρτύρων, καὶ τῆς συνοδίας αὐτῶν. Σύναξις ἐν τῷ ἐξαέρῳ οἴκῳ τῆς παναχράντου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τῷ ὄντι ἐν τοῖς Κύρου S. Πέτρου τοῦ θαυματουργοῦ (τοῦ ἀπὸ στρατιωτῶν). Σύναξις πάντως ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Φωκᾶ, ἐν τῷ Στενῷ, ἐν ᾧ ἤσκησε (ε).

10. Βασιανοῦ τοῦ ὁσίου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, τῷ

(δ). κατὰ τὸν παρισινὸν 1583 κώδικα.

(ε). κατὰ τὸν παρισινὸν 1589 κώδικα, γραφέντα κατὰ τὴν IB' ἑκατονταετηρίδα.

ἐν τῇ ἐπωνύμῳ μονῇ, «πλησίον τῆς Ἀγίας Ἀννης, ἐν τῷ Δευτέρῳ» S. Εὐλαμπίου καὶ Εὐλαμπίας μαρτύρων. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτῶν τῷ ὄντι ἐν τοῖς Ἀδδᾶ S.

11. Νεκταρίου, Ἀρσακίου, Ἀττικοῦ, καὶ Σισινίου, πατριαρχῶν Κων]πόλεως. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ (ζ). Ζηναΐδος μάρτυρος. «Τελεῖται δὲ ἡ αὐτῆς μνήμη μέσον τῶν τε Ἀγίων Ὁμολογητῶν καὶ τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων ἐν τοῖς Βασιλίσκου» (η). Θεοφάνους μητροπολίτου Νικαίας τοῦ Γραπτοῦ. Σύναξις πάντως ἐν τῇ Μονῇ τῆς Χώρας, ἐν ἣ ἐτάφη.

12. Πρόβου, Ταράχου, καὶ Ἀνδρονίκου, μαρτύρων. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτῶν τῷ ὄντι ἐν τοῖς Ναρσοῦ καὶ ἐν τῇ Πηγῇ S.

13. Κάρπου καὶ Παπύλου, μαρτύρων. Σύναξις εἰς τὸν ναὸν αὐτῶν τὸν πλησίον Ἑλενιανῶν «καὶ πλησίον τῆς μονῆς τῆς Περιβλέπτου» (θ) (ὅπου νῦν ὁ Ἅγιος Μηνᾶς ἐν τῷ Ψαμαθίᾳ).

14. Ναζαρίου, Γερβασίου, Προτασίου καὶ Κελσίου, μαρτύρων. «Τελεῖται ἡ αὐτῶν μνήμη ἐν τῇ μονῇ τῆς Κρονί-κης, τῇ οὔσῃ πλησίον τοῦ Ἀγίου Θεοδώρου, ἐν τῷ Σκαφιδείῳ (ι). Προτασίου σύναξις εἰς τὸν ναὸν αὐτοῦ, πλησίον τοῦ Στρατηγίου (κ).

15. Λουκιανοῦ ἱερομάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ

(ζ). κατὰ τὸν παρισινὸν 1583 κώδικα.

(η). κατὰ τὸν παρισ. 1594.

(θ). κατὰ τὸν 1594 παρισινόν.

(ι). κατὰ τὸν αὐτὸν κώδικα.

(κ). βλ. τὸ ποίημα «τοῦ Μιτυλήνης πρὸς τινα μοναχόν, τὰ λείψανα τῶν ἰδιωτῶν ὡς ἁγίων ἐξωνούμενον», ἐν ταῖς τοῦ Σπ. Ζαμπελίου «Βυζαντιναῖς Μελέταις», καθὸ προχέρις.

αὐτοῦ τῷ ὄντι ἔνδον τοῦ Ἀγίου Μωκίου S. Σαβίνου ἐπισκόπου, ἐν τῷ Ἀγίῳ Μωκίῳ (λ).

16. Λογγίνου τοῦ ἑκατοντάρχου. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτοῦ τῷ ὄντι πλησίον τῆς Ἰουστινιανοῦ γεφύρας, καὶ ἐν τῷ μαρτυρείῳ τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐν τῷ Κυπαρισσίῳ S, πλησίον τοῦ Δευτέρου (μ). Λεοντίου, Δομετίου, Τερεντίου καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς μαρτύρων. Σύναξις αὐτῶν πλησίον τοῦ Δευτέρου S. Σύναξις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τῷ ἐπονομαζομένῳ Παραδειςσίῳ S.

11—17. Κυριακῇ μετὰ τὴν 10 ὁκτωβρίου. Μνήμη τῶν ἁγίων ΤΞΕ' πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων τὸ δεύτερον (Ζ' οἰκουμενικῆς Συνόδου). Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ. Τῇ 17. Ἀνακομιδῇ τοῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου καὶ δικαίου Λαζάρου. Σύναξις πάντως ἐν τῇ μονῇ αὐτοῦ.

18. Λουκά τοῦ εὐαγγελιστοῦ. Συνάξεις: 1] ἐν Ἀγίοις Ἀποστόλοις τοῖς μεγάλοις, ὅπου τὸ λείψανον αὐτοῦ· 2] πλησίον τῆς Μωκηνσίας κινστέρνης (Τσικουρ-μποςτὰν ἐν Ἐξ-μαρμάροις), πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἀγίου Φιλίππου.

19. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἀγίου Τρύφωνος, τοῦ ὄντος ἔνδον τοῦ ἀποστολείου τοῦ ἁγίου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, πλησίον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας S. Ἀνδρέου τοῦ ἐν τῇ Κρίσει. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ τοῦ Καστρινσίου, πλησίον τοῦ Ἀγίου Μάμαντος (ν).

20. Ἀρτεμίου μάρτυρος. Σύναξις εἰς τὸν ναὸν τοῦ βα-

(λ). κατὰ τὸν 266 πατμιακὸν κώδικα.

(μ). Propyl. στήλη 144, στ. 27.

(ν). κατὰ τὸν 1594 κώδικα. Ἡ δὲ κατὰ τὸν παρισ. 1583 μνήμη Ἀνδρέου, Στεφάνου, Παύλου, Πέτρου κλπ. (τῇ 20) εἰς τὴν Ἀνδρέου τοῦ ἐν τῇ Κρίσει ἄθλησιν ἀναφέρεται βεβαίως.

πιστοῦ Ἰωάννου ἐν τῇ Ὁρείᾳ, πλησίον τῶν Δομνίνου ἐμβόλων S, ἐν ᾧ τὸ λείψανον ἀπέκειτο τοῦ μάρτυρος.

21. Ἰλαρίωνος ἀναχωρητοῦ τῆς ἐρήμου, πρεσβυτέρου. Σύναξις ἐν τῷ εὐκτηρίῳ οἴκῳ τοῦ ἐν ἁγίοις ἐπισκόπου Κωνσταντίας τῆς Κύπρου καὶ θαυματουργοῦ Ἐπιφανίου, πλησίον τοῦ Ἀγίου Φιλήμονος, ἐν τῷ Στρατηγίῳ S. Ἰακώβου τοῦ γενομένου οἰκονόμου τῆς μονῆς τοῦ Βαθέως-Ρύακος· ὃς ὤρμητο ἐκ τῆς δευτέρας τῶν καππαδοκῶν ἐπαρχίας S.

22. Ἀβερκίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως. Σύναξις βεβαίως εἰς τὸν ναὸν αὐτοῦ ἐν τῷ Πατριαρχείῳ. Ἰδε 30 Σεπτεμβρίου. Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπου καὶ Ἡρακλείου μαρτύρων καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτῶν, πλησίον τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, ἐν τῷ Κυπαρισσίῳ S.

23. Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου. Σύναξις ἐν τῷ Σεπτῷ αὐτοῦ ναῷ τῷ ὄντι ἔνδον τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἐν τοῖς Χαλκοπρατείοις S. — «Ἐγκαίνια ἐπιτελοῦμεν τοῦ Ἀγίου ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Κυρίου κατὰ σάρκα. Συνέφθασε δὲ καὶ τοῦ ἁγίου Ζαχαρίου τοῦ ἱερέως, καὶ Συμεὼν τοῦ δικαίου. Συναγόμεθα δὲ ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ ἀποστολείῳ τῷ ὄντι ἔνδον τοῦ σεβασμίου οἴκου τῆς Θεοτόκου πλησίον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας» (Ξ). Ἰγνατίου πατριάρχου Κων]πόλεως. Σύναξις πάντως ἐν ταῖς συσταθείσαις ὑπ' αὐτοῦ μοναῖς ἐν Πλάτῃ, Τερεβίνθῳ καὶ Ὑάτρῳ ταῖς πρὸ τῆς Κων]πόλεως νήσοις [καὶ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Σατύρου S (Μάλτεπε)]· Θεοδότης, καὶ Σωκράτους πρεσβυτέρου, μαρτύρων. Σύναξις αὐτῶν ἐν τῷ Ξυλοκέρκῳ S.

(Ξ). ταῦτα ὁ 266 πατριακός· ἀλλ' ὁ παρισινὸς 1583 καὶ τοῦ Ταυρίνου ὀρίζουσι τὸν ναὸν ὄντα τὸν ἐν τοῖς Χαλκοπρατείοις.

24. Μαρκιανοῦ καὶ Μαρτυρίου, τῶν νοταρίων. Σύναξις εἰς τὸν ναὸν αὐτῶν ἔνδον καὶ πλησίον τῆς Μελανδησίας πύλης (Μεβλεβι-χανέ-καπί). Ἀρέθα μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. Σύναξις ἐν τῷ σεβασμίῳ οἴκῳ τῆς Θεοτόκου ἐν τοῖς Προτασίου S «καὶ ἐν τῇ βασιλικῇ μονῇ τῆς ἁγίας Εὐφημίας, πλησίον τῆς Πλάτης, ἔνθα ἡ ἁγία αὐτοῦ κάρα ἀπόκειται (ο).

26. Δημητρίου μάρτυρος. Συνάξεις ἐν τοῖς ναοῖς αὐτοῦ: 1] ἐν τῷ Δευτέρῳ, ἡ κυριωτέρα· 2] τῷ κατὰ τὴν βορείαν ἄκραν τοῦ Βυζαντίου (τῷ τῶν Παλαιολόγων;) (π) 3] παρὰ τῇ μονῇ Κεχαριτωμένης· 4] τῷ λεγομένῳ τοῦ Νικολάου Ραδηνοῦ· 5] παρὰ τὴν πύλην τοῦ Κυνηγοῦ (Ξυλοπόρτης)· 6] τῷ λεγομένῳ τοῦ Δημητρίου Ἐλαφροῦ, μετοχίῳ ὄντι τῆς μονῆς τῆς ἐν Ἀθῶν Λαύρας (μεταξὺ Μπαγτζέ-καπί καὶ Μπαλοῦκ-παζάρ)· 7] ἐν Γαλατᾷ· 8] παρὰ τὰ Τοῦζλα, ἐπέκεινα τοῦ Παντειχίου. Μνήμη τῆς ἀπὸ Θεσσαλονίκης εἰς Κων]πολιν μετακομίσεως τοῦ τὴν σορὸν τοῦ ἁγίου Δημητρίου σκέποντος περικαλύμματος, ἀποθησαυρισθέντος ἐν τῇ μονῇ τοῦ Παντοκράτορος, ὅπου βεβαίως καὶ σύναξις. Μνήμη τοῦ μεγάλου σεισμοῦ (ἐφ' ᾧ καὶ λιτὴ ἐτελείτο ἐν τῷ ναῷ τῶν Βλαχερνῶν).

27. Ἐρωτηΐδος καὶ Καπετωλίνης, μαρτύρων. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτῶν τῷ ὄντι πέραν πλησίον τοῦ Ἀγίου μάρτυρος Φωκά S.

28. Τερεντίου, Ἀφρικανοῦ, Μαξίμου καὶ Πομπηίου, μαρ-

(ο). τὰ ἀκατάληπτα ταῦτα γράφει ὁ 1594 παρισινὸς κώδῃξ.

(π). ἐνδοιάζω εἰπεῖν εἶπερ ὁ Ἅγιος Δημήτριος ἦν διάφορος ἢ αὐτὸς ὁ τοῦ ἀριθμοῦ 2, ἢ ἡ μέχρι τοῦ 1700 σωζομένη Παναγία τῶν Παλαιολόγων.

τύρων. Σύναξις πάντως ἐν τῇ Ἀγίᾳ Εὐφημίᾳ, ἐν τῇ Πέτρᾳ. Ἰδε 21 Σεπτεμβρίου. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἀγίου Ρωμανοῦ S. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἀγίου Ζαχαρίου ἐν τῷ Παραδείσῳ (ρ). Ἀθανασίου πατριάρχου Κων]πόλεως. Συνάξεις βεβαίως ἐν ταῖς ὑπ' αὐτοῦ συσταθείσαις δύο μοναῖς.

29. Ἀναστασίας μάρτυρος, τῆς Ρωμαίας. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ τῆς Ἀγίας Ἀναστασίας (σ). Ἀβραμίου τοῦ ὁσίου. «Ἡ σύναξις αὐτοῦ ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Χριστοφόρου, τῇ οὔσῃ πλησίον τοῦ Ἀγίου μάρτυρος Νικήτα, καὶ ἐν τῷ ναῷ τοῦ Σωτήρος, τῷ ἐπιλεγομένῳ Καθρυτίῳ, πλησίον τῶν Ἀγίων Τεσσαράκοντα» (τ). Πέτρου καὶ Παύλου τῶν ἀποστόλων. Ἰωάννου τοῦ προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ. Στεφάνου τοῦ πρωτομάρτυρος. Βαρνάβα τοῦ ἀποστόλου. Ἰωσήφ τοῦ πατριάρχου καὶ Κλεώπα. Τροφίμου, Δορυμέδοντος, Κοσμᾶ, Δαμιανοῦ, Βάσσης, καὶ τῆς συνοδίας αὐτῶν. Σύναξις αὐτῶν ἐν τῷ ἀποστολείῳ τοῦ ἁγίου καὶ πανευφήμου ἀποστόλου Παύλου ἐν τῷ Ὀρφανοτροφείῳ ἅμα δὲ καὶ τὰ ἐγκαίνια τοῦ αὐτοῦ ναοῦ S. Ἄννης τῆς μετονομασθείσης Εὐφημιανός. Σύναξις πάντως ἐν τῇ μονῇ τῶν Ἀβραμιτῶν (ἔξω τῆς Χρυσῆς πύλης).

30. Ζηνοβίου καὶ Ζηνοβίας, μαρτύρων. Σύναξις πέραν ἐν Ἰουστινιαναῖς S (Γαλατᾶ). Ἰωσήφ πατριάρχου Κων]πόλεως. Σύναξις πάντως ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Βασιλείου. Κυριακοῦ πατριάρχου Κων]πόλεως. Σύναξις βεβαίως ἐν Ἀγ. Ἀποστόλοις.

31. Μαρκιανοῦ Συρακούσης, ὁσιομάρτυρος. Σύναξις εἰς

(ρ). κατὰ τὸν πατμιακὸν 266.

(σ). κατὰ τὸν παρισινόν 1594.

(τ). κατὰ τὸν αὐτὸν παρισινόν.

τὸν ναὸν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων πλησίον τῆς μονῆς τῶν ἁγίων Σεργίου καὶ Βάκχου (υ). Τὰ ἐγκαίνια τῶν εὐκτηρίων τοῦ Πατριαρχείου S.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

1. Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ. Σύναξις ἐν τοῖς Δαρείου S (κατὰ Πορφυρογέννητον ἐν τοῖς Βασιλίσκου). Καισαρίου, Δασίου, Σάββα, Σαβινιανοῦ, Ἀγρίππα, Ἀδριανοῦ, Θωμᾶ καὶ τῆς συνοδίας αὐτῶν ὧν ἡ σύναξις τελεῖται ἐν τῷ μαρτυρείῳ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου πλησίον τοῦ [Χαλκοῦ] Τετραπύλου S.

2. Ἀκινδύνου, Πηγασίου καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς. Συνάξεις: 1] ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτῶν ἐν τῷ Δευτέρῳ S. 2] ἐν ἰδίῳ ναῷ κειμένῳ κατὰ τὸ μεταξὺ Γενι-δζαμί τῆς πόλεως καὶ Μπαλοῦκ-παζὰρ διάστημα.

3. Ἀκεψιμᾶ, Ἰωσήφ καὶ Ἀειθαλᾶ, μαρτύρων. Συνάξεις: 1] ἐν τῷ προφητείῳ τοῦ ἁγίου προφήτου Ἐλισσαιέ, τῷ ὄντι ἐν τοῖς Ἀντιόχου S, παρὰ τὸν Ἰππόδρομον. 2] ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Ἀκεψιμᾶ, ἐν Χάλκῃ (α).

(υ). κατὰ τὸν αὐτὸν κώδικα καὶ τοῦτο.

(α). ἴσως ἡ μονὴ αὕτη ἐτιμᾶτο ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁσίου καὶ πρεσβυτέρου Ἀκεψιμᾶ, τοῦ ἐπὶ Θεοδοσίου Α', ἐορταζομένου καὶ τούτου αὐθήμερον. Τῆς δ' ἐν Χάλκῃ μονῆς Ἀκεψιμᾶ, τῷ 917 σωζομένης, ἡγούμενος ἀναφέρεται Ξενοφῶν. Ἰδε Ἰακώβου ἀρχιμανδρίτου Βατοπαιδίου Ἐπιτομὴν τοῦ καταλόγου τῶν ἑλλην. χειρογράφων τῆς ἐν τῷ Κρεμλίνῳ βιβλιοθήκης. Μόσχα· 1896. σελ. 51, σημ. β'.

4. Τὰ ἐγκαίνια τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τοῖς Κύρου (παρὰ τὰ Ἐξ-μάρμαρα). Ἰωαννικίου τοῦ μεγάλου. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ τῶν Καλλιστράτου S.

5. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἀγίου Θεοδώρου ἐν τοῖς Σφωρακίου.

6. Παύλου ἐπισκόπου Κωνιπόλεως, τοῦ ὁμολογητοῦ. Σύναξις ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἐν ἡμέρᾳ κυριακῇ S. Ἴσως καὶ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Παντεπόπτου, ὅπου καὶ τὸ λείψανον αὐτοῦ μέχρι τοῦ 1204 (β). Μνήμη τῆς μετὰ φιλανθρωπίας κατενεχθείσης κόνεως ἐπὶ Λέοντος τοῦ μεγάλου. «Συναγόμεθα δὲ ἐν τῷ ἀποστολείῳ τῶν ἁγίων Πέτρου καὶ Παύλου, ἐν τῷ Τρικόγχῳ. Ἐωθεν μέντοι συντρέχομεν ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ καὶ οὕτω λιτανεύοντες ἀπερχόμεθα ἐν τῇ εἰρημένῃ συνάξει» (γ).

7. Ἀθηνόδωρου, ἀδελφοῦ Γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ. Σύναξις ἐν τῷ ἀποστολείῳ Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, ὄντι ἔνδον τοῦ σεβασμίου οἴκου τῆς ἁγίας Θεοτόκου ἐν τοῖς Χαλκοπρατείσις S. Ἰέρωνος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων ἐν τῷ αὐτῷ ἀποστολείῳ ἢ σύναξις αὐτῶν (δ).

8. Ἡ σύναξις τῶν ἁσωμάτων (δυνάμεων). Σύναξις ἐν τοῖς Ἀδδᾶ, καὶ ἐν τῇ Ὁξειᾳ, καὶ ἐν τῷ Σενάτωρος πλησίον Ἀρκαδιανῶν, καὶ ἔνδον τοῦ Ἀγίου μάρτυρος Ἰουλιανοῦ πλησίον τοῦ Φόρου S, καὶ ἐν τῇ Νέᾳ βασιλικῇ ἐκκλησίᾳ (ε):

(β). ὑπῆρχε δ' ὅμως καὶ ἡ «ἐπὶ Παῦλον ἐκκλησία», ἔτι ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς Δ' ἑκατονταετηρίδος, ἣτις οὐδαμῶς ἀναφέρεται μετὰ τὴν ΣΤ' καὶ ἐντεῦθεν ἔκειτο δὲ πλησίον, ὡς ἔοικε, τῆς σήμερον Μεβλεβιχανέ-καπί. Σωκράτους βιβλ. Ε', κεφ. θ'. Σωζόμ. Ζ'. ι'.

(γ). κατὰ τὸν πατμιακὸν 266. Κατὰ τὴν 6 τοῦ μηνὸς ἐν τισι κώδεσιν ἀναγράφεται καὶ μνήμη Λεονάρδου ἱερομάρτυρος.

(δ). κατὰ τὸν 40 ἱερσλ. κώδικα.

(ε). κατὰ τὸν ἱερσλ. 40 κώδικα.

λεπτομερέστερον ἐν τοῖς ναοῖς αὐτῶν: 1] τῷ ὑπὸ Μιχαὴλ Κηρουλαρίου κατὰ τὰ πρὸς δυσμὰς μέρη τῆς πόλεως οἰκοδομηθέντι· 2] τῷ ὑπὸ Θεοδώρας ἐγερθέντι τῆς Πορφυρογεννήτου, παρὰ τῷ λεγομένῳ κοινῶς παλατίῳ τοῦ Βελισαρίου· 3] τῷ ἐπ' ὀνόματι Μιχαὴλ ἀρχαγγέλου ἐν τοῖς Εὐσεβίου· 4] τῷ τοῦ Μιχαὴλ ἐν τῷ παλατίῳ· 5] τῷ τοῦ Μιχαὴλ ἐν τῷ αὐτῷ παλατίῳ, παρὰ τῇ Νέᾳ· 6] τῷ τοῦ Μιχαὴλ, ἐν τῇ ἐνορίᾳ τοῦ Εὐγενίου, ἴσως παρὰ τὸ Γυαλί-κιοσκί-καπί· 7] τοῦ Μιχαὴλ ἐν τοῖς Ἀδδᾶ, παρὰ τὸ Κάτεργα-λιμάν πιθανῶς· 8] Μιχαὴλ ἐν τῷ Σωσθενίῳ· 9] τοῦ Μιχαὴλ, ἐγερθέντι μικρῷ πρὸ τοῦ 1136 μεταξὺ μονῆς τοῦ Παντοκράτορος καὶ ναοῦ τῆς Ἐλεούσης ἵνα χρησιμεύσῃ κοιμητήριον τῶν κοσμικῶν (Ζ). 10—11] τῷ τοῦ Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ ἐν Ἀρκαδιαναῖς· 12] Μιχαὴλ ἐν τοῖς Πουσαίου· 13] Μιχαὴλ ἐν τῷ Αἰθρίῳ· 14] Μιχαὴλ ἐν τῷ Κογχύλῳ· 15] Μιχαὴλ ἐν τῇ μονῇ Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ ἐν Ψαμμαθίᾳ· 16] Μιχαὴλ ἐν Γαλατᾶ· 17] Μιχαὴλ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Βαθέως-Ρύακος· 18] Μιχαὴλ ἐν τοῖς Προόχθοις, ἐν τῇ βιθυνικῇ παραλίᾳ· 19] Μιχαὴλ ἐν τῇ μονῇ Κατασκέπης, ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ ἀκτὴ τοῦ Βοσπόρου· 20] Μιχαὴλ ἐν τῇ ἀκτὴ τοῦ Μωκαδίου, ἴσως ἐν τῷ σήμερον Ὀμοῦρ-γερί τοῦ Βοσπόρου· 21] Μιχαὴλ ἐν τοῖς Τζίρου· 22] Μιχαὴλ πέραν ἐν Σκάλλαις· 23] Μιχαὴλ ἐν τοῖς Προμότου· 24] Μιχαὴλ ἀρχιστρατήγου τοῦ Ἀνατέλλοντος ἐν τοῖς Σατύρου, παρὰ τῷ Μάλτεπε· 25] Μιχαὴλ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Αὐξεντίου· 26] Μιχαὴλ ἐν τῇ νησίδι Ὁξειᾳ· 27] Μιχαὴλ ἐν τῇ νησίδι Πλατείᾳ· 28] Γαβριὴλ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Χρυσοβαλάντου· 29] Γαβριὴλ πέραν ἐν Χάλδαις. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἐν τοῖς Βεάτου, πλησίον τῶν Ἀνθεμίου S.

(Ζ). Δημητρίεβσκυ Τυπικά· τόμου Α' σελ. 675, 677, 702.

9. Ματρώνης τῆς ὁσίας. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ αὐτῆς, οὐση πλησίον τῆς μονῆς τοῦ Μανουὴλ (πλησίον δηλαδὴ τοῦ Κεφελι-δζαμί) ἐν Σαλματομβρούκ(η). Εὐστολίας καὶ Σωπάτρας. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ αὐτῆς (Σωπάτρας, θυγατρὸς Μαυρικίου αὐτοκράτορος) οὐση πλησίον τῆς μονῆς τοῦ Παναγίου(θ), δηλὸν οὖν παρὰ τῷ λόφῳ τοῦ σημερινοῦ Μουχλίου. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τῆς Θεοτόκου τῶν Προτασίου S. Ἀνάμνησις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τῷ Παραδεισίῳ, πλησίον τοῦ Ἁγίου Μωκίου S (ἐν Ἐξ-μαρμάροις).

10. Ὁρέστου μάρτυρος τοῦ ἐν τῇ Βάτῳ (παρὰ τὰ Τύανα). Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτοῦ πλησίον τοῦ Λεωμακελλίου (ι).

11. Μηνᾶ, Βίκτωρος καὶ Βικεντίου, μαρτύρων. Σύναξις τοῦ μὲν ἁγίου Μηνᾶ ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτοῦ τῷ πλησίον τῆς ἀκροπόλεως· τῶν δὲ Βικεντίου καὶ Βίκτωρος ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτῶν τῷ ὄντι ἐν τῷ Γαϊτανῷ S. Θεοδώρου ἡγουμένου τοῦ Στουδίου, τοῦ ὁμολογητοῦ. Σύναξις πάντως ἐν τῷ Στουδίῳ.

12. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ εὐκτηρίου τοῦ ἀββᾶ Κύρου ἐν τῷ Σφωρακίῳ(κ). Νείλου τοῦ ὁσίου. Σύναξις πάντως ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων, ἐν τῷ Ὁρφανοτροφείῳ, ἐν ᾧ τὸ λείψανον αὐτοῦ ἔκειτο, ὑπὸ τὴν ἁγίαν τράπεζαν.

13. Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ καὶ ἐν ἐπωνύμῳ αὐτοῦ ναῷ.

14. Φιλίππου τοῦ ἀποστόλου. Συνάξεις ἐν ναοῖς αὐτοῦ:

(η). κατὰ τὸν 1594 παρισινόν.

(θ). κατὰ τὸν αὐτὸν παρισινόν.

(ι). κατὰ τὸν αὐτὸν καὶ τοῦτο.

(κ). κατὰ τὸν πατριακὸν 266.

1] ἐν τοῖς Μελτιάδου, ἡ κυριωτέρα S. 2] παρὰ τὴν κινστέρνην ἁγίου Μωκίου (Τσικοῦρ-μποστάν) ἐν Ἐξω-κιονίῳ. 3] ἡ τῆς ἐν Νεαπόλει τῇ ἐν Ἀνάπλῳ (Βοσπόρου) μονῆς αὐτοῦ. 4] βεβαίως καὶ ἐν τῷ ναῷ τῆς μονῆς τῆς Παναχράντου (Θεοτόκου), ὅπου ἐσώζετο μέχρι τοῦ 1214 ἡ τιμία αὐτοῦ κάρα. Γρηγορίου μητροπολίτου Θεσσαλονίκης τοῦ Παλαμᾶ. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἀκαταλήπτου (μετὰ τὸ 1360).

15. Γουρία, Σαμωνᾶ καὶ Ἀβίβου, μαρτύρων. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτῶν, ὄντι πλησίον τοῦ Φόρου S. Ἰουστινιανοῦ καὶ Θεοδώρας. Ἡ μεγάλη ἐκκλησία τὴν μνήμην αὐτῶν ἐτέλει ἐν ἡμέρᾳ κυριακῇ.

16. Ματθαίου τοῦ εὐαγγελιστοῦ. Σύναξις ἐν τῷ ἀποστολείῳ τοῦ κορυφαίου Πέτρου τῷ συγκειμένῳ τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ S, ἴσως καὶ εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Στεφάνου τῆς Δάφνης, ὅπου τὸ ἰδιόγραφον αὐτοῦ Εὐαγγέλιον ἀπεθησαυρίζετο.

17. Γρηγορίου Νεοκαισαρείας τοῦ θαυματουργοῦ. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ (λ).

18. Πλάτωνος, μάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτοῦ τῷ ὄντι ἐν τοῖς Δομνίνου ἐμβόλοις. Ρωμανοῦ, μάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτοῦ τῷ ὄντι ἐν τοῖς Ἐλεβίχου (ἢ ἄλλως “ἐν τῇ μονῇ αὐτοῦ τῇ οὐσῃ πλησίον τοῦ Δευτέρου, ἣτις ἐπιλέγεται τοῦ Παναρέτου,, (μ).

(λ). μιμνήσκεται τῆς συνάξεως τὸ Σιρμονδιανόν, ὃ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἔχει καὶ μνήμην ἁγίου Δερμοκαΐτου τοῦ ἐν Ὀλύμπῳ. Ἦν δ’ ὁ Δερμοκαΐτης οὗτος ἐπ’ ἀρετῇ πολλῇ διαπρέπων, ἐπὶ τῶν τελευταίων ἐτῶν Ρωμανοῦ τοῦ Λακαπηνοῦ. Theophanis Continuati, σελ. 440, ὅπου, καλούμενος “ἅγιος, ὁ Δερμοκαΐτης, παρίσταται καὶ θείων τινῶν ἐμφανειῶν καὶ φωνῶν ἀξιούμενος.

(μ). κατὰ τὸν 1594 παρισινόν· ἔστι δὲ περὶ τὸ Τόπ-καπί βεβαίως.

19. Πέτρου καὶ Παύλου, Στεφάνου, καὶ Ἰακώβου ἀδελφοῦ τοῦ Κυρίου, τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων. Σύναξις ἐν τοῖς Διακονίσσης, ὄντων καὶ τῶν ἐγκαινίων τοῦ τοιοῦτου ναοῦ S.

20. Πρόκλου, Μαξίμου, Ἀνατολίου καὶ Γενναδίου, ἀρχιεπισκόπων Κων]πόλεως. Ἡ μεγάλη ἐκκλησία τελεῖ τὴν μνήμην αὐτῶν αἰὲν ἐν ἡμέρᾳ κυριακῇ (ν). Εὐσταθίου, Θεοσπεσίου καὶ Ἀνατολίου τῶν ἀδελφῶν, μαρτύρων. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ αὐτῶν, τῇ οὔσῃ πλησίον τῆς Ἀγίας μάρτυρος Εὐφημίας ἐν τῷ ἄνω τοῦ Σαλματομβροῦκ Σκοτεινῷ Πηγαδίῳ (Ξ). Τοῦ Ἀγίου Θωμᾶ ἐν τοῖς Κύρου, πλησίον τοῦ Ἀγίου μάρτυρος Μωκίου S.

21. Τὰ ἅγια τῶν ἁγίων (Ἡ εἰς τὸν ναὸν εἴσοδος τῆς Θεοτόκου). Συνάξεις πανταχοῦ, κυριώτερον δ' ἐν τῇ Θεοτόκῃ τῶν Χαλκοπρατείων ἑκτῆς λιτῆς ἀπὸ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἐκεῖσε μετὰ τοῦ πατριάρχου παραγενομένης,,,(ο) καὶ ἐν τῇ μονῇ τῆς Περιβλέπτου (Σουλῶ-μοναστήρ) πανηγυρικώτατα μετὰ τὴν IB' ἑκατονταετηρίδα.

23. Μυρόπης, (π) μάρτυρος. Σύναξις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς ἁγίας Εἰρήνης τῇ οὔσῃ πρὸς θάλασσαν S.

24. Γρηγορίου ἐπισκόπου τῆς Ἀκραγαντίνων πόλεως. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ τῆς ἁγίας Χρηστίνης, πλησίον τοῦ μεγάλου παλατίου (ρ). Μνήμη τῶν Ἀγίων Προκοπίου καὶ Χριστοφόρου, πλησίον τῆς Χελώνης S.

25. Κλήμεντος Ρώμης, καὶ Πέτρου Ἀλεξανδρείας. Ἡ με-

(ν). κατὰ τὸν 40 ἱερσλ. κώδικα.

(Ξ). κατὰ τὸν 1594 παρισινόν.

(ο). Procyt. στήλη 244, στ. 54.

(π). Μερόπης δ 1594.

(ρ). ταῦτα κατὰ τὸν παρισ. 1594.

γάλη ἐκκλησία τελεῖ τὴν μνήμην αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ κυριακῇ (σ).

26. Ἀλυπίου τοῦ κιονίτου. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ αὐτοῦ, τῇ οὔσῃ πλησίον τοῦ Ἱπποδρομίου (τ). Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἀγ. Γεωργίου ἐν τῷ Κυπαρισίῳ.

27. Ἰακώβου πέρσου, μάρτυρος. Συνάξεις ἐν τοῖς μαρτυρείοις αὐτοῦ: 1] τῷ ἐν τοῖς Δαλμάτου (τῷ ἄλλοθι γνωστῷ ἄνω τοῦ Σουλῶ-μοναστήρ) 2] ἐν τοῖς Ρουστικίου S.

28. Εἰρηνάρχου, μάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτοῦ τῷ ὄντι ἐν τῇ Ράβδῳ S. Στεφάνου τοῦ νέου καὶ τῶν αὐτῷ συναθλησάντων. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ τοῦ ἁγίου Στεφάνου εἰς τὰ Κῶνστα S. Ἴσως καὶ εἰς τὸν ναῖσκον τοῦ ἁγίου καὶ πρωτομάρτυρος Στεφάνου (ὅπου ὁ ἐγκέφαλος ἐσώζετο τοῦ νεομάρτυρος) ἐν τῇ μονῇ τοῦ Δίου. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἀγίου προφήτου Ἐλισσαίου S. Τῶν ἐν εὐσεβεῖ τῇ λήξει γενομένων βασιλέων Κωνσταντίνου, Μαρκιανοῦ καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν. Σύναξις ἐν Ἀγίᾳ Σοφίᾳ καὶ τοῖς Ἀγίοις Ἀποστόλοις S.

29. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Σεργίου καὶ Βάχχου, πλησίον τῆς Ἀετίου κινστέρνης S. Τοῦ Ἀγίου μάρτυρος Παραμόνου τοῦ ἐν τῷ Γέρῳ (υ).

30. Ἀνδρέου τοῦ πρωτοκλήτου τῶν ἀποστόλων. Συνάξεις: 1] ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ ἐν τοῖς ἐπώνυμοις αὐτῷ ναοῖς 2] ἐν τῇ Κρίσει, κατὰ τὰ Ψαμαθία 3] πλησίον τοῦ Στύλου 4] πλησίον τῆς Σατουρνίνου πόρτης 5] κατὰ τὴν νῆσον Ἀνδρέου τοῦ ἀποστόλου, σχεδὸν ἀπέναντι τοῦ Ἀκρίτα (Τοῦζλα).

(σ). ὁ ἱερσλ. κώδῃ 40 σώζει τὴν διατάξιν ταύτην.

(τ). ταῦτα ὁ 1594 παρισ. κώδῃ.

(υ). κατὰ τὸν 266 πατμιακόν.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1. Φιλαρέτου τοῦ ἐλεήμονος. Σύναξις πάντως ἐν τῇ μονῇ τῆς Κρίσεως, ὅπου τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀπέκειτο (κατὰ τὸ Δζου-μαὰ-παζὰρ ἐν Ψαμαθίᾳ). Μνήμη τοῦ Ἀγίου Θεοδώρου ἐν τοῖς Σφωρακίου S. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἀγίου Τρύφωνος S. [Ἐγκαίνια] τοῦ Ἀγίου Χριστοφόρου πλησίον τῆς Ἀγίας Εἰρήνης τῆς ἀρχαίας καὶ νέας S.

2. Ἀμβακούμ τοῦ προφήτου. «Ἡ μνήμη αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Ρωμανοῦ, ἔνθα καὶ τὸ ἅγιον αὐτοῦ σῶμα ἀπόκειται μετὰ τοῦ προφήτου Δανιήλ» (α). Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος S. Κυρίλλου τοῦ Φιλεώτου, κτίτορος τῆς ἐν Φιλέα τῶν Δέρκων μονῆς τοῦ Σωτήρος.

3. Τῶν Ἀγίων Μ' μαρτύρων ὄντων ἐν Σοφιαναῖς ἦτοι ἐν τοῖς Δαρείου S.

4. Βαρβάρας μάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτῆς, 1] τῷ ἐν τοῖς Βασιλίσκου, πλησίον τῆς Ἀγίας Ζηναΐδος S, καὶ 2] ἐν ἐτέρῳ κειμένῳ κατὰ τοὺς τοῦ Μαρκιανοῦ περιδρόμους ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων.

5. Σάβα τοῦ ὁσίου. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ τῷ πλησίον τοῦ Ἀγίου μάρτυρος Ἀναστασίου, ἔνδον τοῦ Ἀγίου μάρτυρος Φιλήμονος ἐν τῷ Στρατηγίῳ (β).

6. Νικολάου ἀρχιεπισκόπου Μύρων. Συνάξεις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ, ἡ κυριωτέρα· καὶ ἐν τοῖς ναοῖς αὐτοῦ: 1] ἔξω τῶν Βλαχερνῶν· 2] τῷ λεγομένῳ Προσφυγίῳ οὐ μακρὰν τῆς

Ἀγίας Σοφίας· 3] ἐν τῇ μονῇ Μολιβωτοῦ, ἔξω τῆς Χρυσῆς πύλης· 4] ἐν ἐπιθαλασσίῳ κελλυδρίῳ· 5] ἐν τῇ γυναικείᾳ μονῇ τοῦ ἁγίου Νικολάου μετὰ τῶν μονῶν Φιλανθρώπου καὶ Κεχαριτωμένης· 6] ἐν Γαλατᾷ· 7] τῷ τοῦ σεβαστοῦ Κλιβανάρη· 8] τῷ τοῦ Γλαβᾶ· 9] τῷ ἐν Παλατᾷ (νῦν ναῷ τῶν Ταξιάρχων) ὑπάρχοντι καὶ κατὰ τὴν 1Δ' ἑκατονταετηρίδα· 10] τῷ ἐν Τζιβαλίῳ (ὑπάρχοντι κατὰ παράδοσιν, τῷ 1453). 11] τῷ ἐν Κοντοσκαλίῳ.

7. Ἀμβροσίου ἐπισκόπου Μεδιολάνων. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ. Πρίσκου, Μαρτίνου καὶ Νικολάου, μαρτύρων Σύναξις πλησίον τοῦ τείχους τῶν Βλαχερνῶν. Τὰ ἐγκαίνια τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τοῖς Κουράτορος.

8. Παταπίου τοῦ ὁσίου. Σύναξις πιθανῶς ἐν τῇ μονῇ τοῦ Προδρόμου τῆς Πέτρας.

9. Ἡ σύλληψις τῆς ἁγίας Ἀννης. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεοτόκου ἐν τοῖς Χαλκοπρατείοις S. Στεφάνου ὁσίου, τοῦ ἐν τῷ Ἀγίῳ Ἀντίπᾳ. Σύναξις πάντως ἐν Ἀγίῳ Στεφάνῳ ἢ ἐν Ρηγίῳ (Κιουστοῦκ-τσεκμετζέ).

10. Μηνᾶ, Ἑρμογένους καὶ Εὐγράφου. Σύναξις βεβαίως ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Μηνᾶ, ἐν τῷ προτειχίσματι τῆς ἀκροπόλεως, ἔνθα τὰ τίμια αὐτῶν λείψανα (γ). Σύναξις τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαὴλ ἐν τῷ Ἀδδᾷ.

11. Δανιὴλ τοῦ στυλίτου. Σύναξις εἰς τὴν μονὴν αὐτοῦ ἐν τῷ Ἀνάπλῳ, ὑπερθεὶς τοῦ Μεγάλου Ρεύματος. Λουκᾶ τοῦ νέου στυλίτου. Σύναξις «ἐν τῇ μονῇ τοῦ ὁσίου Βασιανοῦ, τῇ οὔσῃ πλησίον τοῦ Δευτέρου, ἔνθα καὶ τὸ ἅγιον αὐτοῦ σῶμα ἀπόκειται», (δ) πάντως δὲ καὶ ἐν τῇ μονῇ τῇ πλησίον τῶν

(α). κατὰ τὸν 1594 παρισινόν.

(β). κατὰ τὸν 40 ἱερσλ. κώδικα.

(γ). κατὰ τὸν παρισινόν 1590.

(δ). κατὰ τὸν 1594. Ἐξ ἧ δ' ὁ Λουκᾶς ἐπὶ Θεοφυλάκτου πατριάρχου καὶ Μιχαὴλ Χαλκηδόνης.

Εὐτροπίου, παρὰ τὴν Χαλκηδόνα. Τερεντίου, Βικεντίου, Αἰμιλιανοῦ, μαρτύρων, καὶ τῆς συνοδίας αὐτῶν. Σύναξις ἐν τῷ Καστελλίῳ S. Τοῦ Ἀγίου μάρτυρος (ε) Στεφάνου ἐν Κωνσταντιναῖς.

12. Σπυρίδωνος, ἐπισκόπου Τριμυθοῦντος. Σύναξις ἐν τῷ ἀποστολείῳ τοῦ ἁγίου καὶ κορυφαίου Πέτρου, τῷ συγκειμένῳ τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ «καὶ ἐν τῇ γυναικεῖᾳ μονῇ τῇ οὔσῃ πλησίον τῆς μονῆς τοῦ Φιλανθρώπου, ἔνθα καὶ τὸ ἅγιον αὐτοῦ σῶμα κατάκειται» (Ζ).

13. Εὐστρατίου, Αὐξεντίου, Εὐγενίου, Μαρδαρίου καὶ Ὁρέστου, μαρτύρων. Σύναξις ἐν τῷ ἀποστολείῳ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, πλησίον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας.

14. Θύρσου, Λευκίου, Καλλινίκου, [Φιλήμονος καὶ Ἀπολλωνίου] (η), μαρτύρων. Συνάξεις ἐν τοῖς μαρτυρείοις αὐτῶν: 1] πλησίον Ἐλενιανῶν (Ψαμαθία)· 2] παρὰ τὸν Μαυριανὸν ἔμβολον· 3] ἐν τῷ παρ' Ἰουστινιανοῦ κτισθέντι ναῷ. Μνήμη σεισμοῦ. Ἡ λιτὴ ἐν τῷ Φόρῳ.

15. Ἐλευθερίου ἐπισκόπου, μάρτυρος. Συνάξεις ἐν τοῖς ναοῖς αὐτοῦ: 1] πλησίον τοῦ Ξηρολόφου (Ἀβράτ-παζάρ)· 2] ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Ἐλευθερίου, κειμένη μετὰ τοῦ Παντειχίου καὶ τῶν Τρούζλων.

16. Θεοφανοῦς τῆς αἰοδίμου βασιλίδος. Σύναξις ἐν τοῖς Ἀγίοις Ἀποστόλοις τοῖς μεγάλοις, «ἐνθα καὶ τὸ τίμιον αὐτῆς λείψανον» (θ). Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἀγίου Χριστοφόρου, πλησίον τοῦ Ἀγίου Πολυεύκτου [ἐν τῇ οἰκίᾳ τῶν Προμούντου (ι).

(ε). δ 1594 «πρωτομάρτυρος»,.

(Ζ). ταῦτα κατὰ τὸν αὐτὸν 1594.

(η). τὰ ἐν [—] κατὰ τὸν πατριακὸν 266.

(θ). κατὰ τὸν 40 ἱερσλ. κώδικα.

(ι). κατὰ τὸν πατριακὸν 266.

17. Δανιὴλ τοῦ προφήτου καὶ τῶν ἁγίων τριῶν παίδων, Ἀνανίου, Ἀζαρίου καὶ Μισαήλ. Σύναξις ἐπὶ τῷ Δανιὴλ ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ(κ), πάντως δὲ καὶ εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Ρωμανοῦ (2 δεκεμβρίου) καὶ εἰς τὴν μονὴν Δανιὴλ τοῦ στυλίου (11 δεκεμβρίου), ἐν ᾗ εὐρίσκοντο τὰ λείψανα τῶν ἁγίων τριῶν παίδων.

18. Φλώρου, ἐπισκόπου Ἀμισοῦ. Σύναξις πάντως εἰς τὴν μονὴν αὐτοῦ ἐν τῷ Ἀνάπλῳ. Τὰ ἐγκαίνια τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν Χαλκοπρατείων.

19. Ἡλία, Πρόβου καὶ Ἀρεως. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ τοῦ Ἀγίου Φιλήμονος, ἐν τῷ Στρατηγίῳ.

20. Ἰγνατίου ἱερομάρτυρος, πατριάρχου Ἀντιοχείας, τοῦ Θεοφόρου. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ.

21. Ἰουλιανῆς μάρτυρος. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτῆς, ὄντι πλησίον τῆς Ἀγίας Εὐφημίας, ἐν τῷ Πετρίῳ, (Ἀγιά-καπὶ;—ἡ ἄνω τοῦ Παλατᾶ;)

22. Ἀναστασίας μάρτυρος, τῆς φαρμακολυτρίας. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτῆς, ὄντι ἐν τοῖς Δομνίνου ἐμβόλοις (ὅπου τὸ Μεχμέτ-πασᾶ-δζαμὶ, παρὰ τὸν Ἰππόδρομον), ὡς καὶ ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς εἰς τὰ Ἀγιάσματα. Τὰ θυρανοίξια καὶ τὸ φωτοδρόμιον τῆς Ἀγίας Σοφίας.

23. Τὰ ἐγκαίνια τῆς Ἀγίας Σοφίας. Τῶν ἁγίων δέκα μαρτύρων, τῶν ἐν Κρήτῃ. Σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ τοῦ ἁγίου Στεφάνου, πλησίον τῶν Πλακιδίας.

25. Ἡ κατὰ σάρκα γέννησις τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Συνάξεις ἐν πᾶσι τοῖς ναοῖς πάντως δὲ μεγαλοπρεπέστερον ἐπανηγύριζον οἱ τῷ Θεῷ καὶ Σωτῆρι ἐπώνυμοι:

(κ). κατὰ τὸν ἱερσλ. 40.

1] τοῦ Ἀκαταλήπτου (ἐπωνύμου μονῆς)· 2] ὁ ἐν τῇ νήσῳ Ἀντιγόνῃ τῆς ἐπὶ κορυφῆς τοῦ βουνοῦ μονῆς· 3] ὁ ναὸς τῆς Ἀναλήψεως περὶ τὴν ἐνορίαν τοῦ ἁγίου Ρωμανοῦ (Τόπ-καπί)· 4] ὁ τῆς μονῆς τοῦ Εὐεργέτου· 5] ὁ τῆς μονῆς τοῦ Κραταίου· 6] ὁ τῆς μονῆς τοῦ Σωτῆρος ἀπὸ Λογοθετῶν· 7] ὁ τῆς μονῆς τοῦ Σωτῆρος τῆς Κυρᾶ Μάρθας (Κίρκ-τσεσμέ)· 8] ὁ ἐν τῷ παλατίῳ· 9] ὁ τοῦ πτωχοτροφείου τοῦ Πανοικτίρμονος· 10] ὁ ναὸς τῆς μονῆς τοῦ Παντεπόπτου· 11] ὁ τοῦ Ἀντιφωνητοῦ· 12] ὁ τῆς μονῆς τοῦ Παντοκράτορος· 13] ὁ τῆς ἐν τῇ νησίδι Πρώτῃ μονῆς· 14] ὁ τῆς μονῆς τοῦ Πολυελαίου· 15] ὁ τῆς μονῆς τοῦ Σωτῆρος ἐν Νοσσιαῖς· 16] ὁ τῆς μονῆς τοῦ Σωτῆρος τῶν Ραδηνῶν· 17] ὁ τῆς μονῆς (Ἀγίας Τριάδος) τὰ Σταυρακίου· 18] ὁ τῆς μονῆς τοῦ Φιλανθρώπου· 19] ὁ ναὸς τοῦ Σωτῆρος ἐν τῇ Χαλκῇ· 20] ὁ τῆς μονῆς Ἑσόπτρου (Ἀγίας Τριάδος ἐν Χάλκῃ τῇ νήσῳ)· 21] ὁ τῆς μονῆς τῆς Χώρας· 22] ὁ τοῦ “καθίσματος τοῦ Φιλανθρώπου Χριστοῦ, (λ)· 23] τὸ καθίσμα τῆς μονῆς τοῦ Παντοκράτορος, ἐν Γαλατᾷ· 24] ὁ ναὸς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ἐπίσης ἐν Γαλατᾷ· 25] ὁ τῆς μονῆς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τοῦ Βαθέως Ρύακος, ἔξω καὶ πλησίον τῶν τειχῶν τῆς πόλεως.

26. Τὰ ἐπιλόγια τῆς Θεοτόκου. (Σύναξις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν Βλαχέρναις, ἔνθα ἀπόκειται ἡ ἁγία σορός S). Συναΐξεις πανταχοῦ· πάντως ἐώρταζον μεγαλοπρεπέστερον οἱ ἐπώνυμοι τῆς Θεοτόκου ναοὶ καὶ μοναί:

1] ἡ τῆς Ἀχειροποιήτου· 2] ὁ ἐν τῷ Ἀετῷ τοῦ παλατίου· 3] ἡ ἐν Ἀκρίτᾳ, παρὰ τὰ σήμερον Τοῦζλα· 4] ὁ τῶν Ἀμαλφηνῶν· 5] ὁ τῆς Ἀμολύντου· 6] ὁ τῶν Ἀρεοβίνδου, κατὰ τὸ Χάσκιϋ· 7] ὁ ἐν τοῖς Ἀρματίου, τῷ Σαρμασίκι τῆς σήμερον· 8] τὸ μονύδριον Βαραγιωτίσης, ὁπισθεν τοῦ ἱεροῦ βήματος τῆς Ἀγίας Σοφίας· 9] ὁ τῶν Βάσσου· 10] ὁ τῶν Βιγλεντίας· 11] ὁ τῶν Βλαχερνῶν· 12] ἡ πλησίον τῶν Βουκολίων· 13] ὁ τῆς Θεοτόκου καὶ Γαβριήλ, ἐν τῇ αὐλῇ τῶν ἀνακτόρων· 14] ὁ τῆς Γαβραίνης (μ)· 15] ὁ ἐν Γεωργίᾳ· 16] ὁ ἐν Γοργιαναῖς, οὗ βλέπε ψιλὴν μνεῖαν τῇ 3 αὐγούστου· 17] ὁ τῆς Γοργοεπη-

(λ). ἐπελέγετο “τοῦ Φιλανθρωπηνοῦ, τῷ 1400, μετὰ τινων μοναχῶν. *Acta Patriarc.* τόμ. Β', σελ. 443.

(μ). τὸν ναὸν τοῦτον, ὄντα πρὸ τοῦ 1400 κεχαλασμένον, ἀνυκοδόμησεν ἡ μοναχὴ Θεοδούλη ἡ Τζουρουληνὴ (ἐκ Τζορλοῦς), ἡ Ματθαῖος ὁ πατριάρχης, ἐν ἰουνίῳ μηνὶ τοῦ 1400, κυροῖ καὶ νέμει τὸ κτιτορικὸν καὶ ἐφορευτικὸν δίκαιον. *Acta Patr.* Β' τόμου σελ. 395—399.

κόου· 18] ὁ τῆς Δάφνης, ἐν τῷ παλατίῳ· 19] ὁ ἐν τῷ Δευτέρῳ· 20] ὁ ἐν τοῖς Διακονίσης· 21] ὁ τῆς Ἐλεούσης (ν)· 22] τὸ μονύδριον τῆς Ἐλπίδος τῶν ἀπηλπισμένων· 23] ἡ τῆς Εὐεργέτιδος, ἡ καὶ μονὴ τῆς Σεβαστοκρατορίσης· 24] ὁ τῆς Εὐουρανιωτίσης· 25] ἡ τῆς Ζωοδόχου· 26] ὁ ἐν Ἱερείᾳ, τῷ Φενέρ-μπαγτζέ· 27] τὸ μονύδριον τῆς Θεοτόκου τῶν Ἰώβ· 28] ἡ τοῦ Καΐουμᾶ, κατὰ τὸ Σαλματομβρούκ (Ξ)· 29] ἡ τοῦ Καλέως· 30] ἡ τῶν Καλλιστράτου· 31] ἡ τῆς Καμαριωτίσης (ο) ἐν Χάλκῃ· 32] ὁ τῆς Καστελλιωτίσης, ἐν Γαλατᾷ· 33] ἡ τῆς Κεχαριτωμένης· 34] ἡ μονὴ τὰ Κορύνης, ἐν Σαλματομβρούκ· 35] ὁ ἐν τοῖς Κουράτορος, πλησίον τοῦ Ταοῦκ-παζάρ· 36] ὁ ἐν τοῖς Κύρου, παρὰ τὰ Ἐξ-μάρμαρα (π)· 37] ὁ ἐν τῷ Κωνσταντινιανῷ φόρῳ (παρὰ τῷ Τσεμπερλί-τάς) ἐν τῷ ἀριστερῷ αὐτοῦ ἐμβόλῳ, γνωστὸς ἐν τῇ Ε' ἑκατονταετηρίδι (ρ)· 38] ἡ τοῦ Λιβός, ἡ νῦν Δεμιρτζιλάρ-δζαμί· 39] ἡ ἐν τῷ Λιθοστρώτῳ· 40] ἡ πλησίον τοῦ Ἀγίου Λουκά· 41] ἡ ἐν τοῖς Μαρνακίου· 42] ἡ ἐν τῷ Μαύρῳ Μόλῳ, Καρὰ-τάς, παρὰ τῷ Ροῦμελικαβάκ· 43] ὁ τῶν Μητροπολιτῶν· 44] ἡ τοῦ Μυρελαίου, νῦν Μπουδρούμ-δζαμί, ἐν Βλάχκᾳ· 45] ὁ ἐν τῷ αὐτῷ μέρει, Βλάχκᾳ δῆλον οὖν·

(ν). ἴσως ὁ πρὸ τοῦ 1136 ἐγερεῖς οὐ μακρὰν τῆς μονῆς τοῦ Παντοκράτορος. Τυπικὰ ἐκδ. Δημητρέβσκυ· τόμου Α', σελ. 675, 677, 702.

(Ξ). τὸ γραφέν ὡς εἰκασία περὶ τοῦ ὁμολογητοῦ Παύλου τοῦ Καΐουμᾶ ἐν τῷ “Βυζαντινῷ Ἑορτολογίῳ, μου ὅτι ἤκμασεν ἐπὶ τῶν εἰκονομάχων ἐπηλήθευσε διὰ τῆς ἐκδόσεως τῆς βιογραφίας αὐτοῦ (ἀπὸ σελ. 247—251 τοῦ Δ' τόμου τῆς λεγομένης Ἱεροσολυμιτικῆς Σταχυολογίας), καθ' ἣν φέρεται κωνσταντινουπολίτης ὁ ἀνὴρ, ἀθλήσας ἐπὶ Κοπρωνύμου περὶ τὰ 771—772, ἄτε τῆς βιογραφίας τὴν ἀνακομιδὴν τιθείσης 122 ἔτη γενομένην μετὰ τὸ μαρτύριον, ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Ἀντωνίου τοῦ Καυλέα. Ἡ δὲ μονὴ τοῦ Καΐουμᾶ φαίνεται τιμωμένη ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεομήτορος.

(ο). βλέπε πολλὰ περὶ τῆς μονῆς ταύτης ἐν τῷ βίβλῳ μου “Γράμματα πατριαρχικὰ περὶ τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς (πατριαρχικῆς ἀκαδημίας) ἐν Κων]πόλει, 1903, σελ. 97—121.

(π). μακρὸν καὶ πολλοῦ λόγου ἄξιον ἱστορικὸν ὑπόμνημα ἀνάγνωθι ἐν τῷ βιβλίῳ μου “Βυζαντιναὶ ἐκκλησίαι ἐξακριβούμεναι, ἐν Κων]πόλει, 1900, σελ. 120—136 καὶ 141.

(ρ). Βίος Ἀνδρέου τοῦ διὰ Χριστὸν σαλοῦ. *Migne Patrol. Graecae* τόμ. ΡΙΑ', στήλη 712, οἱ'.

46] ὁ τοῦ Νεωρίου, περὶ τὸ Μπαγτζέ-καπί· 47] ὁ τοῦ Νικητιάτου τῆς Δακιβύζης, παρὰ τὰ Τούζλα· 48] ὁ τῆς Νικοποιοῦ Θεοτόκου ἐν τῷ παλατίῳ· 49] ἡ τῶν Ὁδηγῶν· 50] ὁ ἐν τοῖς Ὀνωράτοις· 51] ὁ ἐν τοῖς Οὐρβικίου, οὗ ψιλή μνεῖα τῇ 1 Σεπτεμβρίου, κείμενος ἐν τοῖς πέριξ τοῦ Τσεμπερλί-τάς· 52] ὁ ἐν τῷ Παγιδίῳ, πλησίον τοῦ νέου ἐμβόλου, οὐχὶ ἐντὸς τῆς κυρίως πόλεως ἴσως· 53] ὁ τῶν Παλαιολόγων· 54] ὁ ἐν τῷ παλατίῳ ἐπάνω τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Πέτρου, ἴσως ὁ 48 φέρων ἀριθμὸν· 55] ἡ τῆς Παμμακαρίστου, νῦν Φετιέ-δζαμί· 56] ἡ τῶν Παναγίου, ὁ σήμερον ναὸς τοῦ Μουχλίου· 57] ἡ τῆς Παναχράντου, κατὰ τὰ περὶ τὴν Ἀγ. Σοφίαν μέρη· 58] ἡ τῆς Παντανάσσης· 59] ὁ τῆς Παντανάσσης ἐν Ἀγία Γλυκερίᾳ τῇ (κατέναντι τῶν Τούζλων) νησίδι· 60] ἡ τῆς Πausολύπης· 61] ὁ τοῦ Παραδεισίου, παρὰ τὰ Ἑξ-μάρμαρα, οὗ μνεῖται τῇ 9 ἰουνίου καὶ τῇ 9 νοεμβρίου· 62] ὁ τῆς τοῦ Πελεκάνου μονῆς (σ) ἀναφερομένης κατὰ τὸ 975 ἔτος· 63] ἡ τῆς Περιβλέπτου, Σουλῶ-μοναστήρ· 64] ὁ ἐν τῷ Περιτειχίσματι, μεταξὺ Τσεμπερλί-τάς καὶ Μπίν-μπιρ-διρέκ· 65] ὁ τῶν Πεταλᾶ· 66] ὁ ἐν τῷ Πετρίῳ, ἴσως αὐτὸς ὁ τὸν ἀριθμὸν 43 φέρων· 67] ὁ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς· 68] καὶ 69] οἱ δύο ἐν τῷ παλατίῳ τῶν Πηγῶν ναοί· 70] ὁ ἐν Πιννουλόφῳ (οὐχὶ ἐντὸς τῆς κυρίως πόλεως), οὗ μνεῖα τῇ 28 αὐγούστου· 71] ὁ τῆς ἐν τῇ νησίδι Πλάτῃ μονῆς· 72] ὁ ἐν τοῖς Προόχοις· 73] ὁ πλησίον τῶν Προμούντου, οὗ μνεῖα τῇ 29 ἰουλίου· 74] ὁ τῶν Προτασίου, οὗ μνεῖα τῇ 9 νοεμβρίου· 75] ὁ ἐν τῷ Σίγματι, ἐν Ἑξ-μαρμαροῖς· 76] ὁ κατὰ τὰ κατηχουμενεῖα τοῦ ναοῦ Σεργίου καὶ Βάκχου· 77] ὁ ἐν Σοφιαναῖς, ἐν Κάτεργα-λιμάν, οὗ μνεῖα τῇ 22 μαΐου· 78] ὁ ἐν Συκαῖς, ἐν Γαλατᾷ· 79] ὁ ἐν τῷ Σωσθενίῳ, τῇ Στένῃ· 80] ὁ ἐν τῷ Τρίτῳ· 81] ὁ τοῦ Φάρου· 82] ὁ τοῦ Φόρου· 83] ὁ ἐν τοῖς Φωρακίου· 84] ὁ περιώνυμος τῶν Χαλκοπρατείων· 85] ἡ τοῦ Χαρσιανίτου· 86] ὁ παρὰ τῇ Χρυσῇ πόρτῃ· 87] ἡ ἐν Χρυσοπόλει· 88] ὁ τῆς Χρυσοπηγῆς ἐν Γαλατᾷ· 89] ὁ τοῦ Δούκα Λιβαδαρίου τοῦ Κομνηνοῦ· 90] ὁ τοῦ Μιχαὴλ Ἀτζύμη· 91] ὁ τοῦ μαγίστρου Γεωργίου· 92] ἡ τοῦ

(σ). βλ. Ἰακώβου Βατοπαιδινοῦ Κατάλογον κλπ. σελ. 2 (ὑποσημ. ε). Ναὸς δὲ τῆς τοῦ Πελεκάνου μονῆς ἅπαξ ἀναφέρεται παρὰ Πορφυρογεννήτῳ (δῆλα δὴ Φιλοθέῳ πρωτοσπαθαρίῳ) ἐν τῇ Ἐκθέσει βασιλ. τάξεως· σελ. 806.

Περιβλεπτηνοῦ· 93] ὁ τῆς Ἀκαταμαχίτου· 94] ὁ ὑπὸ Μιχαὴλ Μονομάχου τοῦ Ξενναχερεῖμ ἐγερθεῖς, οἷς πρόσθετες 95] τὸν ἐν Λευκά(κ)τη ναόν. Ἰδε 23 ἰουλίου.

27. Κυριακὴ μετὰ τὴν Χριστοῦ γέννησιν. Ἰωσήφ τοῦ μνήστορος, Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου καὶ Δαβὶδ τοῦ προφήτου καὶ βασιλέως. Σύναξις αὐτῶν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῷ ἀποστολείῳ Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Κυρίου, ἔνδον τοῦ σεβασμίου οἴκου τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν Χαλκοπρατείων. Θεοδώρου τοῦ Γραπτοῦ. Σύναξις ἐν ἰδίᾳ μονῇ, ἐν Χαλκηδόνι, κτισθείσῃ (μικρὸν μετὰ τὸν αὐτοῦ θάνατον) ὑπὸ τινος εὐσεβοῦς. Εὐαρέστου τοῦ ὁσίου. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ τοῦ Κοκοροβίου. Στεφάνου ἀρχidiaκόνου καὶ πρωτομάρτυρος. Συνάξεις ἐν τοῖς ναοῖς αὐτοῦ: 1] τῷ πλησίον Κωνσταντινιανῶν, ἡ κυριωτέρα· 2] ἐν τῷ παλατίῳ, τῷ τῆς Δάφνης· 3] τῷ ἐν Αὐρηλιαναῖς, πλησίον τοῦ Σουλῶ-μοναστήρ· 4] τῷ ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Στεφάνου τῶν Ρωμαίων, πλησίον τοῦ Πετρίου· 5] ἐν τῇ καμάρᾳ τοῦ Βοός· 6] πλησίον τῶν Πλακιδίας· 7] ἐν τῷ Ζεύγματι (παρὰ τῷ χωρίῳ Ἀγίῳ Στεφάνῳ)· 8] ἐν τῇ μονῇ τοῦ Δίου· 9] τῷ μετοχίῳ τῆς τῶν Μαγγάνων μονῆς (τ)· 10] τῷ τῶν Ναυατιανῶν, περιελθόντι βεβαίως εἰς τὴν κατοχὴν τῶν ὀρθοδόξων.

28. Θεοδώρου πατριάρχου Κων]πόλεως. Ἡ μεγάλη ἐκκλησία ἐορτάζει τὴν αὐτοῦ μνήμην ἐν ἡμέρᾳ κυριακῇ.

29. Τῶν ἁγίων νηπίων, τῶν ἐν Βηθλεὲμ ἀναιρεθέντων ὑπὸ Ἡρώδου. Σύναξις ἐν τῇ Ὑπεραγίᾳ Θεοτόκῳ τῶν Χαλκοπρατείων, (υ) πάντως δὲ καὶ ἐν τῷ ἐπωνύμῳ αὐτῶν ναῷ. Μνήμη πάντων τῶν χριστιανῶν ἀδελφῶν ἡμῶν τῶν ἐν λιμῷ,

(τ). ὁ ναὸς οὗτος ἦν κτίσμα πατριάρχου τινος Κων]πόλεως. Acta Patriarc. τόμ. Β', σελ. 562.

(υ). κατὰ τὸν ἱεροσλ. 40 κώδικα.

καὶ δίψει, καὶ μαχαίρᾳ, καὶ κρύει τελειωθέντων. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεοτόκου τῶν Χαλκοπρατείων. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Μ' μαρτύρων, πλησίον τοῦ Χαλκοῦ Τετραπύλου. Μαρκέλλου ἡγουμένου τῆς τῶν Ἀκοιμήτων μονῆς, ὅπου βεβαίως ἡ σύναξις, κειμένης ἐν Τσιμπουκλὶ τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς τοῦ Βοσπόρου.

31. Ζωτικοῦ τοῦ ὀρφανοτρόφου. Σύναξις ἐν τῷ σεπτῷ ἀποστολείῳ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου ἐν τῷ Ὀρφανοτροφείῳ, βεβαίως δὲ καὶ ἐν τῷ παρ' αὐτοῦ συσταθέντι λεπροκομείῳ.

ΟΔΗΓΙΑ

Τὸ προσεχῶς ἐκδιδόμενον βιβλίον «Αἱ λειτουργίαι τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ βυζαντινῶν» ἔχει καλλίστας ἐκθέσεις περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐγίνοντο αἱ μεγάλαι πανηγύρεις, ὥς εἶδομεν ἀναγραφομένας ἄνω, καὶ αἱ ἐπὶ κινηταῖς ἑορταῖς.

ΣΥΝΑΞΕΙΣ ΕΠΙ ΚΙΝΗΤΑΙΣ ΕΟΡΤΑΙΣ

Α'. Τριωδίου

Σαβάτῳ τῆς τυροφάγου. Μνήμη τῶν ἐν ἀσκήσει λαμπάντων. Συνάξεις πάντως ἐν πάσαις ταῖς μοναῖς.

Κυριακῇ τῆς τυροφάγου. Μνήμη Φλαβιανοῦ Κων]πόλεως καὶ Λέοντος Ρώμης. Καὶ τῶν ἐν εὐσεβείᾳ γενομένων βασιλέων Μαρκιανοῦ καὶ Πουλχερίας. Σύναξις ἴσως ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ.

Σαβάτῳ τῆς Α' ἑβδομάδος τῆς Τεσσαρακοστῆς. Μνήμη τῆς ἀθλήσεως τοῦ ἁγίου Θεοδώρου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ εἰς τὰ Σφωρακίου.

Κυριακῇ Α'. Μνήμη Μωϋσέως, Ἀαρὼν, καὶ Σαμουὴλ τῶν προφητῶν, πρὸ τῆς Θ' ἑκατονταετηρίδος. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ. Μετὰ τὴν Θ'. Μνήμη τοῦ κατὰ τῶν αἱρέσεων θριάμβου τῆς ὀρθοδοξίας. Ἴσως ἐν Βλαχέρναις.

Κυριακῇ Β'. Μνήμη τῆς ἀθλήσεως Πολυκάρπου Σμύρνης. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ.

Κυριακῇ Γ'. Προσκύνησις τῶν τιμίων ξύλων. Συνάξεις πανταχοῦ.

Κυριακῇ Δ'. Ἀθλησις τοῦ ἁγίου Δομετίου πέραν, ἐν Συκαῖς. Σύναξις δῆλον οὖν ἐν Γαλατᾷ.

Κυριακῇ Ε'. Ἀθλησις τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ζηνοβίου, ἐν Συκαῖς. Σύναξις αὐτόθι· ἀλλὰ κατὰ διαταγὴν τοῦ πατριάρχου ἐγίνετο παννυχὶς ἐν τῷ ναῷ τῶν Βλαχερνῶν ἢ κατὰ τὴν Δ' ἢ κατὰ τὴν Ε' κυριακὴν τῶν νηστειῶν.

Τετράδι τῆς Ε' ἑβδομάδος. Μεταφορὰ τῆς περιωνύμου

εικόνας τῆς Ὁδηγητρίας ἐκ τῆς τῶν Ὁδηγῶν μονῆς εἰς τὸ παλάτιον τῶν Βλαχερνῶν. Βεβαίως ἡ σύναξις ἐν τῇ μονῇ τῶν Ὁδηγῶν.

Κυριακὴ τοῦ πάσχα. Συνάξεις πανταχοῦ. Προπομπὴ δημοτελῆς τῆς εἰκόνας τῆς Ὁδηγητρίας ἐκ τοῦ παλατίου τῶν Βλαχερνῶν εἰς τὴν μονὴν αὐτῆς.

Δευτέρᾳ τοῦ πάσχα, τῆς διακαινησίμου κοινῶς. Μνήμη τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Σύναξις ἐν τῷ μεγάλῳ αὐτῶν ναῷ.

Τρίτῃ τῆς διακαινησίμου. Τῆς Ἀγίας Θεοτόκου ἐν τοῖς Χαλκοπρατείοις. Σύναξις αὐτόθι.

Τετράδι τῆς διακαινησίμου. Τῆς Ἀγίας Θεοτόκου ἐν Βλαχέρναις. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τούτῳ.

Πέμπτῃ τῆς διακαινησίμου. Λειτουργία δημοτελῆς ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ.

Παρασκευὴ τῆς διακαινησίμου. Λειτουργία ἐν τῷ αὐτῷ μεγάλῳ ναῷ. Μετὰ τὴν ΙΓ' ἑκατονταετηρίδα. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς.

Σαβάτῳ τῆς διακαινησίμου. Μνήμη τοῦ τιμίου προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου. Σύναξις εἰς τὸν ἐν τοῖς Σφωρακίου ναὸν αὐτοῦ.

Νέα Κυριακὴ (ἢ τῆς ψηλαφήσεως) τοῦ Θωμᾶ. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων.

Δευτέρᾳ τοῦ Θωμᾶ. Τῆς Ἀγίας Θεοτόκου ἐν τοῖς Χαλκοπρατείοις. Σύναξις αὐτόθι.

Σαβάτῳ τοῦ Θωμᾶ. Μνήμη Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου. Σύναξις ἐν τοῖς ναοῖς αὐτοῦ.

Τετράδι τῆς μεσοπεντηκοστῆς. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Μωκίου ἐν Ἐξω-κιονίῳ (παρὰ τῷ Τσικουρ-μποστάν) δημοτελεστέρα.

Πέμπτῃ τῆς ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου. Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Κατὰ τὴν Ε' ἑκατονταετηρίδα πα-

νήγυρις ἐν Συκαῖς (α). Κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας σύναξις ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀναλήψεως «περὶ τὴν ἐνορίαν τοῦ ἁγίου Ρωμανοῦ» (β), ὡς φαίνεται κατὰ τὸ Τόπ-καπί.

Κυριακὴ τῆς πεντηκοστῆς. Σύναξις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ, καὶ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Στουδίου, ἐπὶ μνημοσύνοις (γ).

Δευτέρᾳ τῆς Ἀγίας Τριάδος. Σύναξις ἐπὶ μνήμῃ σεισμοῦ ἐν τῷ ναῷ τῶν Βλαχερνῶν. Σύναξις ἐν τῇ μονῇ τῆς Ἀγίας Τριάδος τοῦ Σταυρακίου, καὶ μετὰ τὴν ΙΒ' ἑκατονταετηρίδα ἐν τῇ μονῇ τῆς Ἀγίας Τριάδος τοῦ Περδικάρη, καὶ ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Ἐσόπτρῳ μονῇ.

Τετράδι μετὰ τὴν Ν' (Πεντηκοστήν). Σύναξις τῶν ἀρχαγγέλων Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ ἐν τῷ ναῷ αὐτῶν ἐν τῷ νέῳ παλατίῳ.

Σαβάτῳ μετὰ τὴν Ν'. Σύναξις τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν ἁγίων Ἰωακείμ καὶ Ἄννης ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ.

Κυριακὴ τῶν ἁγίων πάντων «τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ μαρτυρησάντων». Σύναξις ἐν τῷ ναῷ αὐτῶν. Ἰδε 20 μαΐου.

Τετράδι μετὰ τὴν Κυριακὴν τῶν ἁγίων πάντων. Σύναξις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τῇ Παλαιᾷ Πέτρᾳ.

Κυριακὴ δευτέρᾳ μετὰ τὴν Ν' (μετὰ δέκα-πέντε ἡμέρας). Μνήμη τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ἐν τοῖς Σφωρακίου «ὁ καλούμενος ροδισμός».

(α). ἀναφέρουσι τοῦτο Σωκράτης καὶ Σωζόμενος.

(β). Acta Patriarc. τόμ. Β', σελ. 557.

(γ). ἴσως τῷ σαβάτῳ κοινὰ δὲ μνημόσυνα τῶν ἀδελφῶν ἐτέλει ἡ μονὴ τοῦ Στουδίου, ἐκτὸς τῆς Πεντηκοστῆς, καὶ τῇ 1 Σεπτεμβρίου. Migne γθ', στ. 953.

ΠΑΡΑΡΡΥΕΝΤΩΝ ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΙΣ

Φεβρουαρίου 8 — Εἰς τοὺς τοῦ προφήτου Ζαχαρίου ναοὺς πρόσ-
θες 5] τὸν ἐν τῷ Καταβόλῳ, κατὰ τὸν 266 πατμ. κώδικα.

Φεβρουαρίου 17—Τὰ περὶ Θεοδώρου τήρωνος καὶ στρατηλάτου,
καθὼς καὶ τὰ περὶ ἀγίων ἀναργύρων, καὶ τὰ περὶ Θεοδοσίας τῆς ἐν
Τύρῳ καὶ τῆς ἐν Κ]πόλει εἰσὶ συγκεχυμένα. — Εἰς τοὺς ναοὺς τοῦ
ἀγίου Θεοδώρου σύνταξον 11] τὸν τοῦ ἀγ. Θεοδ. τῶν Πεπαγμένων,
ἢ τοῦ Βλαχοπούλου, σωζόμενον τῷ 1400. Acta Patr. B', σ. 433.—
Εἰς τοὺς τῆς ἀγίας Θεοδοσίας πρόσθες τὸν ἔνδον τῆς Ἐξαρτήσεως.
Ἰδε Σεπτεμβρίου 7.

Ἰουνίου 25—Πρόσθες Ὑμῶν σαρακηνῶν καὶ τῶν ροῦν (ρούσων;) ἢ
ἡ ἔλευσις, κατὰ τὸν πατμιακόν, καθ' ὃν καὶ σύναξις ἐν τῷ ναῷ τῶν
Βλαχερνῶν.

Ἰουλίου 5.—Ἡ μνήμη Στεφάνου τοῦ εἰς τὸ Ρήγιον Καλαβρίας
ἀναφέρεται, κατὰ τὸν 228 παρισινόν, εἰς ἐγκαίνια ναοῦ, οὐχὶ τοῦ
πρωτομάρτυρος, ὡς ἔοικε.

Αὐγούστου 1.—Πρόσθες τὴν μνήμην Πολυεύκτου, Κυρίλλου, Θεο-
δώρου, Ἑλεαζάρου, μαρτύρων, ὧν ἡ σύναξις ἐν τοῖς Βιγλεντίου, πλη-
σίον τοῦ Χαλκοῦ Τετράπυλου S.

Αὐγούστου 30—Πρόσθες ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῶν πατριαρχῶν καὶ σύ-
ναξιν ἐν Ἑπτασκάλῳ, κατὰ τὸν πατμιακόν 266.

Σεπτεμβρίου 5—Τοῦ Ἀγίου προφήτου Ζαχαρίου ἐν τῷ Καταβόλῳ
κατὰ τὸν 266.

Σεπτεμβρίου 16 — Συναρίθμησον τοῖς ναοῖς ἀγ. Εὐφημίας τὸν 7]
ἐν Δεξιοκρατιαναῖς, πλησίον τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου ἐν Βλαχέρναις.
Ἰδε 30 μαΐου.

Ὀκτωβρίου 31—Ἡ σημειούμενη (σελ. 122) σύναξις ἐγένετο οὐχὶ
ἐπὶ Μαρκιανῷ, ἀλλ' ἐπὶ Ἐπιμάχῳ.

Νοεμβρίου 17 — Πρόσθες μνήμην Εὐψύχου, Νεάρχου, Καρτερίου,
μαρτύρων ὧν ἡ σύναξις εἰς τὸν Ἅγιον Πέτρον (κατὰ τὸν 266, ἀλλὰ
τίνος Πέτρου ναόν;)

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΠΑΝΗΓΥΡΕΩΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

τῆς ἐντὸς τῶν τειχῶν πόλεως καὶ τῶν ἀπέναντι καὶ πέριξ μέχρι
Ζουγιούκδере καὶ Βεΐκοζ, Ἀγίου Στεφάνου καὶ Τούζλων, μετὰ καὶ
τῶν Πριγκηπονήσων.

ΔΗΛΩΣΙΣ

(ἴδε καὶ σελ. 6 καὶ 7).

Τοῦ τρίτου τούτου μέρους τοῦ βιβλιαρίου προτάττεται μακρότερος, ἐν ἀντιβολῇ πρὸς τὰς ἐτέρας δηλώσεις (σελ. 14 καὶ 70), πρόλογος, ἐν ὀλίγοις ἐξηγούμενος τὰ περὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ναῶν καὶ τῶν παρ' αὐτοῖς σχολείων, ἐν ὀλιγίστοις δὲ τὰ περὶ τῶν λεγομένων κοινῶς Ἀγιασμάτων, τὰ περὶ τῶν Ἀδελφάτων καὶ συντεχνιῶν. Περὶ τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀνέλαβον ἄνα ἐκδώσω βιβλίον ἴδιον τῷ 1888, ἀλλ' ἡ ὕλη τοῦ συγγράμματος ἦν τόσον πολλή, ἡ δὲ ὕλική ὑποστήριξις τόσον μηδαμινή, ὥστε ἄναγκασθῶ ἄνα διακόψω τὴν ἔκδοσιν, προχωρήσασαν μέχρι τῆς 96 σελίδος. Μέρος ἐκ τῆς ἐκδοθείσης ἐν ταῖς 96 σελίσιν ὕλης χρησιμοποιοῖται ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ, ὅπερ ἔν τισι μέρεσι γίνεται πολὺ πτωχόν, διότι συνεστήθη μὲν τοῖς ἱερατικῶς προϊσταμένοις καὶ ταῖς ἐπιτροπαῖς τῶν ναῶν ἡ ἠθικὴ πρὸς τὸ βιβλίον ὑποστήριξις, καθὼς ἐν τοῖς πρώτοις ἐγγράφοις τοῦ Δ' μέρους δείκνυται, δυστυχῶς ὅμως πολλοὶ ἠρνήθησαν, προβαλλόμενοι λόγους ἀσυστάτους, ὧδε μὲν ὅτι οὐδὲν ἔγγραφον κέκτηνται παλαιόν, ὧδε δ' ὅτι ζητήσαντες οὐδὲν ἔμαθον· διότι οὐδεὶς ἐθεώρησε καθήκον ἄνα κοπιάσῃ πρὸς ἀνεύρεσιν οὐ μόνον ἐγγράφων ἀλλ' οὐδὲ τῶν παρὰ τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει γηραιότεροις ὀρθοδόξοις βεβαίως σωζομένων εἰδήσεων.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ

Βάσις ὑπόκεινται τοῦ τρίτου τούτου μέρους οἱ τῆς ἡμετέρας πρωτευούσης ὀρθόδοξοι νχοὶ, ἐν οἷς, διὰ λόγους φαινομένους ἐν τοῖς προσήκουσι τόποις, ἐτελοῦντο καὶ τελοῦνται ἱερὰ καὶ πνευματικὰ. Ἡ ἱστορία τῶν πλείστων νχωῶν, ἀτυχῶς, γράφεται κατ' εἰκασίαν· ἀλλ' ἡ βραχυμωτέρω τούτων, ἥ πρὸς ἀντίρρουν ἀπαιτοῦνται πηγὰ καὶ κύρους ἀνεμφισβήτητου, ἐστὶν ὅτι πάντες οἱ πρὸ τοῦ 1800 οἱ λειτουργοῦμενοι καὶ νῦν νχοὶ τῶν ὀρθοδόξων 1] ἐγείρονται ἐπὶ τόπου νχωῶν, ὅπερ ἐπὶ βυζαντινῶν ὑπῆρχον, ἢ ὡς ἐνοριακοὶ καὶ μοναστηριακοὶ, ἢ ὡς ἰδιωτικοί· 2] ἀντηλλάγησαν πρὸς ἐτέρους ἀποθνήσκοντες· 3] ἡγήθησαν χάριν προσφύγων, ἴσως ἐπὶ τῶν ἐρειπίων πλῆθους νχωῶν. Τῶν δὲ μετὰ τὸ 1800 ἐγεθέντων, εὐμενείᾳ τῆς τουρκικῆς κυβερνήτεως, τὴν ἀνάγκην ὑπεγόρευσεν ὁ προδιβιζόμενος πρὸς ἡμᾶς πληθυσμὸς τῶν ὀρθοδόξων. Οἱ γινώσκοντες ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ ἐκ βιβλίου παρὰ δόσεως πῶς ἡγείροντο καὶ πῶς ἐπεσκευάζοντο ἐν χρόνοις προγενεστέροις οἱ πρὸς ἡμᾶς νχοὶ θέλουσιν ἐνστερνισθῆ, μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἐνκντίου, τὴν εἰκασίαν μου ταύτην.

Ἐὰν δ' ἡ τῶν νχωῶν ἱστορία θεμέλιον ἔχῃ κύριον τὴν γνῶσιν τῶν κατὰ κειροῦς οἰκοδομῶν τε καὶ ἐπισκευῶν καὶ διακόσμων αὐτῶν, συμπλήρωμα δὲ τὴν γνῶσιν τῶν ἐπιστατῶν, τῶν δωρητῶν καὶ τῶν διευθυντῶν καὶ τῶν ἱερατικῶς προστάκτων αὐτῶν, ἅμα καὶ τὴν εἰδῆσιν τῆς οἰκονομικῆς αὐτῶν διαχειρίσεως, ταῦτα μὲν πρέπει ἄνα ζητηῶσιν ἐν τοῖς κώδεξι τῶν νχωῶν καὶ ἐν τοῖς τοῦ πατριαρχικοῦ γρηματοφυλακείου, οὐδαμοῦ ὅμως εὐρίσκομεν ἀρχαιοτέρας τοῦ 1670

αὐθεντικᾶς (τοιαύτας) πηγᾶς. Ἡρύσθην ἄρα τὰς ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ ἱστορικᾶς εἰδήσεις ἔνθεν ἀκείθεν μετὰ πολλοῦ κόπου, καί, τὰς ἐν τῷ τρίτῳ τούτῳ μέρει κυρίως, ἀπὸ στόματος ἀξιοπίστων γερόντων. Ὁ μέλλων ἵνα γράψῃ περὶ ναῶν ἀπαντᾷ δυσχέρειαν κυριωτέραν ἐν τῇ ζητήσει τῶν πηγῶν· ἀλλὰ συγχίζουσιν ἡμᾶς αἱ μεταβολαὶ τῶν ὀνομάτων τῶν ναῶν, ἀπὸ τῶν βυζαντινῶν χρόνων καὶ μέχρι τέλους τῆς ΙΙ΄ ἑκατονταετηρίδος· ἐντεῦθεν ἀγνοεῖ τις εἴπερ ναὸς τις σήμερον ὑπὸ ὀνομᾶ τι γνωρίζομενος εἶχε τὸ αὐτὸ, ἢ παρὰ τινι συγχρηθεὶ ἐγινώσκετο ἀπὸ τοῦ ὀνόματος, ἐπωνύμου, ἢ ἐπαγγέλματος τοῦ ἀνακκινίσαντος ἢ νέον αὐτὸν ἐπὶ παλαιῶν ἐρειπίων ἐγείραντος. Ἡ μεταβολὴ τοῦ ὀνόματος ἐτολμήθη, φκίνετκι, καὶ εἰς αὐτὸν τὸν πατριαρχικὸν ναὸν, εἰ καὶ ἡ πρᾶξις οὐ τέλεον εὐωδῶθη· κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Μελετίου Ἀθηναίων, Τιμόθεος ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, ὃς τῷ 1614 «τὸν ἐν τῷ νέῳ Πατριαρχείῳ ναὸν τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἀνοικοδομήσας ἐπερῴησεν, εἰς τιμὴν τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας νὰ τιμᾶται· ἐθέσπισεν, εἰς μνήμην δηλαδὴ τοῦ ἐν τῷ προτέρῳ Πατριαρχείῳ ναοῦ τῆς Πανακκληρίστου»¹· καὶ τὸ «ἐμπροσθεν τῆς πύλης τοῦ ναοῦ ἐπίγραμμα» παρτίθῃσι,² τὴν τοιαύτην πρᾶξιν ἐπαρκῶς δηλοῦν. Πότε δὲ καὶ διὰ τίνος πατριαρχι-

1. Μελετίου Ἐκκλησιαστ. Ἱστορίας τόμ. Γ', σελ. 429.

2. τὸ ἐπίγραμμα, τύποις ἐκδοθὲν ἐσφαλμένως αὐτόθι, διώρθωσεν ὁ ψευδώνυμος Μαθᾶς ἐν Καταλόγῳ πατριαρχῶν (ἐν Ναυπλίῳ, 1837, σελ. 189), ἀλλὰ τὸν δεῦτερον αὐτοῦ στίχον ἔλιπε καὶ πάλιν ἐσφαλμένον, ἴσως οὕτω δυνάμενον διορθωθῆναι·

Δεῦρ' ἴτε ὦ ποιμάντορες Ἑλλάδος τε Ἀσίης
εἰς σφέτερον ναὸν Θεοτόκου Μαρίας·

Τιμόθεος ποιμὴν Βύζαντος· δέϊματο Κούρη.

Κάμψατε τῷ πάντα γούνατα ἐσσαμένω.

κῆς ἢ συνοδικῆς ἀποφάσεως οἱ ναοὶ μετέβαλλον ὀνόματα μένει μοι ἄγνωστον, ὡς ἄγνωστον εἶπερ ἀποφάσει τῶν κατοίκων τῆς συνοικίας μετέβαλλεν ὄνομα ὁ ναός. Ὁ ναός τῶν Ταξιάρχων ἐν Παλαιᾷ μέχρι τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος ἐλέγετο τοῦ ἁγίου Νικολάου τῶν Ἀχριτανῶν, καίτοι τῷ 1782 ὁ Κομνηνὸς Ὑψηλάντης τὸν ναὸν τοῦτον γράφει³ Ἀρχιστράτηγον. Μέχρι τέλους τῆς ΙΗ΄ ὁ ναός τῆς Ἀναλήψεως Ψαμμάθια ναός ἐλέγετο τῆς Θεοτόκου Χρυσοληθινῆς, ὡς καὶ ὁ ἐν τῇ συνοικίᾳ ταύτῃ σημερινός Ἅγιος Μηνᾶς ἐλέγετο Ἅγιος Παλὺκαρπος, ὑπενομιζὼν ἡμῖν τὸν ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ τούτου βυζαντινὸν ναὸν τῶν ἁγίων Παύλου καὶ Κάρπου. Ταῦτα γράφονται πρὸς ὁδηγίαν τῶν μελλόντων ἵνα σπουδάσωσι ποτε τὴν ἀκριβῆ τῶν παρ' ἡμῖν ναῶν ἐν γένει ἱστορίαν.

Χάριν δὲ τῶν φιλιστόρων καὶ φιλκρησίων ἀπαιτεῖται ἵνα προστεθῶσιν ἐνταῦθα σημειώματά τινα περὶ ναῶν οὐκ ἀχρηστα. Ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν λειτουργουμένων νῦν ναῶν, νεώτεροι μὲν, ἐν τῇ ΙΘ΄ ἑκατονταετηρίδι κτισθέντες εἰσὶν οἱ τρεῖς τοῦ Σταυροδρομίου, Εἰσοδίων Θεοτόκου, ἁγίου Κωνσταντίνου, Ἀγίας Τριάδος· ὁ ἐν πρόποσιν εἰς Ταταῦλα ναός τῆς Θεοτόκου (Εὐαγγελισμοῦ)· ὁ ἐν Φερίκιοι ναός τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων· ὁ ἐν Βογιατζήκιοι ναός Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου· ὁ ἐν Χαλκηδόνι ναός τῆς Ἀγίας Τριάδος· ὁ ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς Ἀντιγόνης ὁ λεγόμενος τῆς Θεοκορυφώτου, ἐπὶ τῶν ἐρειπίων βυζαντινοῦ ναοῦ. Οἱ δὲ λοιποὶ ὑπῆρχον πρὸ τοῦ 1800.

Τῶν ναῶν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει τινὲς ἦσαν ἢ καὶ νῦν εἰσὶ μετόχια πατριαρχικῶν θρόνων ἢ μοναστηρίων καὶ ἐκ-

3. Τὰ μετὰ τὴν ἄλυσιν· σελ. 327 καὶ 628.

κλησιῶν ἐπιφρῶν, ἀπὸ τῶν βυζαντινῶν χρόνων παρῆλθον τῆς συνηθείας ταύτης καὶ παρᾶλυσιν τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας θεσμῶν εἰσαγαγούσης, ἣν ἔδει πρὸ πολλοῦ ἢ ἀποδοκιμάσωμεν, ἀντείσχοντες τὸ παλαιὸν ἔθος τὸ κατὰ νόμον ἐπὶ πολὺ κρητῆσαν καὶ δέον κρητεῖν ἐννοῶ τὸ μνημόσυνον τοῦ ὀνόματος τοῦ ξένου τῇ παρ' ἡμῖν ἐκκλησιαστικῇ ἀρχῇ πατριάρχου. Κακῶς ἐν τοῖς μετοχίοις ἐνταῦθα γίνεται τὸ μνημόσυνον τοῦ ὀνόματος τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων καὶ τοῦ τῷ Ἱεροσολύμων ὑπαγομένου ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ καὶ Ραϊθοῦς, ὅπερ ἐπὶ βυζαντινῶν ἀπηγορεύετο ἐν τοῖς τοιοῦτοις μετοχίοις. Διότι ἐπὶ βυζαντινῶν γινώσκουμεν μετόχιον τοιούτου ὁ μητροπολίτης Χαλκηδόνος εἶχεν ἴδιον νχὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὴν ΙΑ' ἐκκτονταετηρίδα, καὶ λειτουργίας ἐν αὐτῷ ποιούμενος, ἔδιξεν μὲν ἐξήσκει προνόμιον, πολλὴν δ' ἐπῆγε ταρχὴν τῇ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἐκκλησίᾳ.⁴ Κατὰ τὰ μέσχα τῆς ΙΔ' ἐκκτονταετηρίδος ὁ νχὸς τῆς Θεοτόκου τῶν Ὁδηγῶν ἦν μετόχιον τοῦ Πατριάρχου τῆς Ἀντιοχείας.⁵ Τῷ 1370 ὁ τῆς ἀγίας Θεοδοσίας ἦν μετόχιον

4. βλ. μνείαν τῶν ταραχῶν τούτων ἐν Πατριαρχ. Πίναξί μου, σελ. 338 καὶ ἐξῆς περὶ Λέοντος τοῦ Χαλκηδόνος.

5. Βυζαντ. Ἑορτολόγιον· σελ. 208 (ἐν ἀριθμῷ 44). Ὁ πατριάρχης Κάλλιστος γράφει τῷ Ἀντιοχείας (μεταξὺ τῶν 1355—1363)· «**πρὸ πολλῶν ἡδὴ χρόνων** ἀπετάχθη ἔχειν τὴν σὴν ἀγιστύνην τὴν σεβασμίαν μονὴν τῆς Θεομήτορος τῶν Ὁδηγῶν, καθὰ καὶ τοὺς πρὸ σοῦ ἐτέρους, εἰς ἀνάπαυσιν καὶ κατάντημα τῶν ἀπὸ τῶν αὐτόθι ἐρχομένων καλογῆρων τῆς σῆς ἀγιστύνης, ἀλλὰ διὰ καὶ αὐτῆς ὁπηνίκα δεήσει ἐλθεῖν σε ἐνταῦθα, καθὼς δηλαδὴ ἐδόθησαν καὶ τοῖς λοιποῖς ἀγιωτάτοις πατριαρχαῖς, τῷ τε Ἀλεξανδρείας καὶ τῷ Ἱεροσολύμων ἕτεραι τῶν ἐνταῦθα μονῶν· οὐ μέντοι ἐδόθησαν αἱ τοιαῦται ὥστε καταυθεντεῖν τοὺς τῶν πατριαρχῶν μοναχοὺς τῶν εἰρημένων

τοῦ Πατριάρχου τῆς Ἀλεξανδρείας, παθοῦντος, ὡς εἰκάζομεν, ἢ νχ ἔχῃ καὶ δεῦτερον μετόχιον τὴν μονὴν τοῦ Εὐεργέτου.⁶ Ἰσως δὲ τοῦ Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων ἦν μετόχιον ὁ παρὰ τῇ Χρυσῇ πύλῃ νχὸς ὁ Νέκ κληθεὶς Ἱερουσαλὴμ, ὡς ἐν τῷ «Συνᾶξί τῆς ἀγίας Ἐκκλησίας τῶν Κωνσταντινουπολιτῶν», τῇ 16 καὶ τῇ 19 αὐγούστου βλέπομεν.⁷ Τῷ 1329 φαίνεται μετόχιον ὃν τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὄρει Λαύρας τὸ μονῆριον τῆς Θεοτόκου τῆς Ζωοδόχου (οὐχὶ Πηγῆς)· ἀλλὰ

μονῶν καὶ πράττειν ἐν αὐταῖς ἃ οὐ θέμις,,. Ἀγγέλλει δ' ὁ Κάλλιστος ὅτι, παύσας τὸν κακοήθη τοῦ ἀντιοχικοῦ μετοχίου ἡγούμενον Ἀνανίαν, διώρισεν ἕτερον «καθ' ὃ προνόμιον ἐκπαλαί κέκτηται παρὰ τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων,,. Acta Patriarc. τόμ. Α', σελ. 380—381.

6. Πατριαρχ. Πίνακες· σελ. 430, 433. Ἐπὶ πατριάρχου Φιλοθέου κληρικοὶ αὐτοῦ κατ' ἀπρίλιον τοῦ 1370 πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας ἀποσταλέντες ἤκουσαν ἀπ' αὐτοῦ ὅτι, ἀδεία τοῦ πατριάρχου Κων]πόλεως «ἐτάχθη μνημονεύεσθαι τὸ θεῖον ὄνομα τῆς μεγάλης ἀγιστύνης αὐτοῦ ἐν τῇ ναῷ τῆς ἀγίας Θεοδοσίας· βούλεται δὲ καὶ ἐν τῇ σεβασμίᾳ τοῦ Εὐεργέτου μονῇ τοῦτο ποιῆσαι, δειλιὰ δὲ παρὰ γνώμην τοῦ βασιλέως τοῦτο καταστήσαι γίνεσθαι, ἐπειδὴ μετὰ τῆς βουλῆς καὶ γνώμης ἐγένετο τῆς κραταιᾶς καὶ ἀγίας αὐτοῦ βασιλείας,,. Acta Patriarc. τόμ. Α', σελ. 532. Συνάγομεν ἐκ τούτων ὅτι, κατ' αὐτοκρατορικὴν ἐπίνευσιν, οὐ κατὰ θεσμοὺς ἱεροῦς, ἐγένετο τὸ μνημόσυνον τοῦ Ἀλεξανδρείας ἐν ναοῖς ὑποκειμένοις τῷ Κων]πόλεως, ὃς ἀπήτησε τὴν εἰς τὸν νόμον ἐπάνοδον τῶν παρανομούντων. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰ ἔτη 1289—1293 ἦλθεν εἰς ἔριδας πρὸς τοὺς μοναχοὺς τοῦ ἐν Κων]πόλει Ἀλεξανδρινοῦ μετοχίου ὁ αὐστηρὸς πατριάρχης Ἀθανάσιος Α', δμῶνυμος ὢν τῷ τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ ἠνάγκαζεν αὐτοὺς ἵνα βεβαιώσωσιν ὅτι ποιοῦμενοι τὸ μνημόσυνον «ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Ἀθανασίου,, τὸν τῆς Κων]πόλεως οὐ τὸν τῆς Ἀλεξανδρείας Ἀθανάσιον εἶχον ἐν νῷ. Παχυμέρης, Βόννης· τόμ. Α', σελ. 203.

7. Ἰσως αὐτὸ τὸ καὶ ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ Α' ἀναφερόμενον. Δουκαγίου Constantinopolis Christiana· ἑκδ. Βενετίας, τοῦ 1729, βιβλ. Δ' σελ. 109, στήλη β'. Βλέπε καὶ τοῦ μετὰ χεῖρας βιβλίου σελ. 106, 107.

μετά τινε ἔτη Φιλόθεος ὁ πατριάρχης παρεχώρησε, κατὰ φεβρουάριον τοῦ 1367, τῇ μονῇ Λαύρας καὶ δεύτερον μετόχιον, καθὸ πρχλίον, τὸ ὑπὸ Ἐλκτροῦ κτισθὲν μονῶριον τοῦ ἁγίου Δημητρίου.⁸ Κατὰ μάρτιον τοῦ 1354 ἐδόθη, κατ' αὐτοκρατορικὸν πρόσταγμα, τῷ μητροπολίτῃ Μάκρης ἡ μονὴ τῆς Ἀγίας Τριάδος ἐφ' ὅρῳ ἔναι «τακτομένου παρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος (ὡς τὸ γράμμα τοῦ πατριάρχου Φιλοθέου λέγει) εἰς τὴν ἡγουμενεῖαν τῆς εἰρημένης μονῆς ὃν ἂν ἐκλέγεται καὶ σφραγίζῃ αὕτη, ὅτε μὲν εὐρίσκεται ὁ δικληρθεὶς μητροπολίτης Μάκρης ἐπιδημῶν τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων κρατῇ καὶ ἐφορεύῃ οὗτος τὴν αὐτὴν μονήν, ἐπιμελούμενος καὶ φροντίζων αὐτῆς κατὰ τὸ δυνατόν, εὐρισκομένου καὶ τοῦ ἀποταχθέντος παρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος εἰς τὴν ἡγουμενεῖαν αὐτῆς· ὅτε δ' εἰς τὴν λαχοῦσαν αὐτὸν ἐκκλησίαν εὐρίσκεται, ἔναι μῆτε αὐτὸς οὗτος ἐφορεύῃ τὴν δηλωθεῖσαν μονήν, μῆτε ἄλλω τινὶ τὴν αὐτῆς ἐφορεῖν καταλίπει, ἄλλ' εὐρίσκηται ὁ καὶ πρότερον εἰς τὴν ἡγουμενεῖαν αὐτῆς ἀποταχθεὶς παρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος».⁹ Καὶ ταῦτα μὲν ἐκτενέστερον περὶ τῶν πάλαι μετοχίων, ὅπως οὕτως ὑποδηλωθῇ καὶ τὸ δίκαιον τὸ διέπον τὰς σχέσεις τῶν μετοχίων τούτων πρὸς τὴν κανονικὴν αὐτῶν ἐκκλησιαστικὴν ἀρχήν, δηλὰ γε δὴ τὴν ἁγιωτάτην Ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐν τοῖς μετὰ τὴν ἄλωσιν χρόνοις ἔστι γνωστὸν ἡμῖν ἐξ ἐγγράφων ἐπιστήμων καὶ μαρτυριῶν πίστεως ἄξιων ὅτι τὸ μὲν ἁγιοταφικὸν ἐν Φωνάριῳ μετόχιον μετὰ τοῦ νεοῦ, πρότερον οἶκος ὃν τῶν Κατακουζηνῶν, ἡγοράσθη ὑπὸ Θεοφάνους Ἱερο-

8. Εὐγενίου (Μ. Ι. Γεδεών) Ἡ Ζωοδόχος Πηγή· σελ. 70—76· Langlois Mont Athos et ses monastères· σελ. 35.

9. Acta Patr. τόμ. Α', σελ. 335.

σολύμων (1603—1645) πρὸ τοῦ 1640, οἰκοδομήσαντος εὐρυχωρότερον (δῆθεν¹⁰) τὸν νεόν· τὸ δ' ἐν Νεοχωρίῳ τοῦ Βοσπόρου ἁγιοταφικὸν ἴσως παρεχωρήθη πρὸ τοῦ 1700, καίτοι μέχρι τοῦ ἔτους 1777 ὁ νεὸς αὐτοῦ (Ἅγιος Γεώργιος) σημειοῦται ἐν τοῖς πατριαρχικοῖς κώδικι χορηγῶν ἐμβατοίκιον, ἐν ᾧ οὔτε τὸ Σιναϊκόν, οὔτε τὸ Ἅγιοταφικὸν ἐν Φωνάριῳ σημειοῦνται¹¹ χορηγοῦντά τι τῷ πατριαρχικῷ ταμείῳ. Τὸ μετόχιον τῆς τοῦ Σινᾶ μονῆς παρεχωρήθη μικρῷ πρὸ τοῦ 1636, εἰ οὐχὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο¹². Τῇ ρωσικῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος προσηρτήθη ὑπὸ τοῦ τῆς Μολδαβίας ἡγεμόνος Ἰωάννου Καλλιμάχη τῷ 1760 ὁ παρὰ τῷ Σαλματοβρούκ νεῖσκος τοῦ πκλατίου τῶν μολδαυῶν ἡγεμόνων (Μπογδάν-σεράκι) τιμώμενος ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Νικολάου¹³. Τῇ μονῇ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου ἀνήκεν ἤδη ἀπὸ τοῦ φεβρουαρίου τοῦ 1769 ὁ παρὰ τὸ Φωνάριον νεὸς τῆς Θεοτόκου τὸ γνωστὸν Βλάχ-σεράγιον¹⁴, ἐνῷ καὶ τὸ ἐν Ἀντιγόνῃ μονῶριον ἁγίου Γεωργίου τοῦ Καρίπη ἐγένετο καὶ τοῦτο τοῦ

10. διότι παρὰ Δοσιθέω, ἐν Ἱστορίᾳ περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων, σελ. 1174, ἀριθμεῖται μετὰ τῶν πυρποληθέντων κατὰ τὸ 1640 ναῶν καὶ «τὸ μετόχιον τοῦ παναγίου Τάφου, τοῦτο.

11. καλὸν ἔκριναι ἵνα παρασυνάψω, πρὸ τοῦ περὶ ναῶν λόγου, μνείαν τῶν καταβαλλόντων ἐμβατοίκια ναῶν ἐν τῷ βιβλίῳ μου «Βυζαντιναὶ ἐκκλησίαι ἐξακριβοῦμεναι,» καὶ εἰς αὐτὸ παραπέμπω τὸν φιλάρχαιον ἀναγνώστην.

12. βλ. τοῦ μικροῦ μου βιβλίου τούτου τὰς σελ. 47—54, ἐν αἷς τὸ περὶ ναοῦ τοῦ σιναϊκοῦ μετοχίου γράμμα τοῦ πατριάρχου Διονυσίου Δ'.

13. τοῦ αὐτοῦ βιβλίου σελ. 63—67, ὅπου σημειοῦνται αἱ πηγαί.

14. Προσκυνητᾶριον τοῦ Μ. Σπηλαίου. Ἀθήνησι, 1840, σελ. 106—107, καθ' ἃς ἐκτείνεται τὸ χρυσόβουλλον τοῦ τῆς Βλαχίας ἡγεμόνος Γρηγορίου Ἀλεξάνδρου Γκίκα, χορηγοῦντος τῇ μονῇ τὸν ναόν.

Μ. Σπηλαίου μετόχιον κατὰ ἰούλιον τοῦ 1786, ἐπινεύοντος τοῦ πκτριάρχου Προκοπίου¹⁵ καὶ κυρώσαντος τὴν πκρχώρησιν ταύτην, γενομένην ὑπὸ τῆς συντεχνίας τῶν κκπήλων, ἣτις ἐπεμελεῖτο τοῦ πτωχοῦ μονυδρίου. Ἀπὸ τοῦ 1782 ἢ 1783, ἐπινεύσει τοῦ πκτριάρχου Γαβριήλ, διατελεῖ μετόχιον τῆς ἐν Καλαβρύτοις μονῆς Λαύρας τὸ ἐν Πριγκήπῳ μονύδριον ἁγίου Γεωργίου τοῦ Κουδουνᾶ. Τὸν αὐγούστον τοῦ 1807, κατ' ἀπόφασιν τοῦ πκτριάρχου Γρηγορίου, προσηρτήθη τῇ ἐν Ἀγίῳ Ὁρει ρωσικῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος ὁ κατὰ τὸ Βογικτζήκιοι νεόδμητος Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ναὸς, ἐνῶ πρὸ τούτου ὁ κατὰ τὸ χωρίον Βεθέκιον ναὸς τοῦ ἁγίου Χαρχλάμπους ἦν μετόχιον τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὁρει μονῆς τῶν Ἰβήρων¹⁶. Ἀμφότεραι αὗται αἱ μοναὶ ἐδικαιοῦντο ἵνα διορίζωσι τοὺς ἡγουμένους καὶ ἱερεῖς τῶν μετοχιῶν αὐτῶν τούτων καὶ τῶν ναῶν τῶν ἐν αὐτοῖς, φροντίζοντας ἵνα ἐπιμελῶνται τῆς θεραπέας τῶν θρησκευτικῶν ἀνγκῶν τῶν ἐν τοῖς χωρίοις τούτοις οἰκούντων.

Οἱ ναοὶ οὗτοι οἱ χρησιμεύοντες ὡς μετόχια εἶχον ἄλλοτε καὶ ἐνορίας, ἥτοι οἱ λειτουργοῦντες ἐν αὐτοῖς ἱερεῖς ὑπηρετοῦν ταῖς θρησκευτικαῖς ἀνάγκαις τῶν κκτοικούντων πέριξ χριστιανῶν· εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἐν Φανκρίῳ ἁγιοταφικοῦ μετοχίου ἀπὸ τοῦ 1703 ἐδόθη ἡ ἐνορία τοῦ τότε, κατ' ἐμέ, λιπόντος τὸ ζῆν ναοῦ τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Πύργου, πκρχὰ τῇ πύλῃ καὶ πρὸς τῷ τείχει τοῦ Φανκρίου¹⁷, ἀφ' ἧς ἐλάβαν κατόπιν ἐμβατοίκιον τὸ πκτριαρχ. ταμεῖον. Τὴν ἐνορίαν ἀφῆρεσε τὸ Πκτριαρχεῖον, κάλλιστα ποιοῦν, μικρῶ πρὸ τῶν

15. Προσκυνητάριον Μ. Σπηλαίου· σελ. 97—99.

16. Βυζαντ. ἐκκλησίαι ἐξακριβοῦμεναι· σελ. 102, 104, 166—170.

17. Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου σελ. 631.

μέσων τῆς πκρελθούσης 10' ἐκχτονταετηρίδος, ὡς ἔμαθον. Φκίνεται δ' ὅτι πρωϊμότερον ἀφῆρεσεν ἀπὸ τοῦ σιναϊκοῦ μετοχίου τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ, προσχρηθεῖσαν εἰς τὴν Θεοτόκον τοῦ Πκλίνου· διότι τὸ πκτριαρχ. γράμμα τοῦ 1686 ἀπαριθμεῖ ὡς εἰσοδήματα τῶν ἱερέων τοῦ μετοχίου τούτου λειτουργίας, ἁγιασμοὺς, εὐχέλαια, παρακλήσεις καὶ ἄλλα τοιούτα «ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας», καὶ τὴν ἐλεημοσύνην τῶν εὐσεβῶν ἀπέναντι δὲ τούτων ἔδιδεν ἐμβατοίκιον 40 γρόσια κατ' ἔτος¹⁸ (διὰ τοὺς τότε χρόνους ἐπέκεινα τῶν 200 φράγκων), τῶν ἱερέων αὐτοῦ ὑποχρεωμένων «μνημονεύειν ἐν ταῖς ἀκολουθίαις τοῦ ἡμετέρου πκτριαρχικοῦ ὀνόματος», ὡς ἡ κκνονικὴ ἀπαιτεῖ ἀκρίβεια καὶ ὁ πόθος τοῦ τ' ἀρχαῖα θέσμια καὶ ἔθλη κρτεῖν.

Εὐχῆς ἔργον ἵνα ἐπκνέλη νῦν εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ ἰσχὺν ὁ περὶ μετοχιακῶν ναὸς θεσμός, καθ' ὃ δὴ τὰ ἀνωτέρω πκρτεθέντα παραδείγματα δεικνύουσι, μὴ φαίνεται δ' ὅτι καὶ ἐτέρην πνευματικὴν ἀρχὴν λεληθότως ἀνγκνωρίζομεν ἐν πόλει, μίαν τοιούτην ἀρχὴν ἔχειν ὀφειλοῦσθαι, τὴν πάντας τοὺς ὑπ' αὐτὴν ναοὺς ἐποπτεύουσιν καὶ διευθύνουσιν καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἱερέων ἄρχουσαν.

§

Λόγου γενομένου περὶ ἐμβατοικίων πκρπέμπω εἰς τὰς σελίδας 36, 37 καὶ 38 τῶν «Βυζαντινῶν ἐκκλησιῶν ἐξακριβομένων», οὐ θεμιτῆς οὔσης τῆς ἐπαναλήψεως καὶ ἐνταῦθα τῶν ἐκεῖ λεχθέντων.

§

Τὰς ἐκ πυρκαϊῶν κκταστροφὰς ἡ βλάβος τῶν ναῶν ὁ ἀνγκνώστης εἶδεν ἐν οἰκείῳ τόπῳ καὶ βλέπει καὶ κατόπι·

18. Βυζαντ. ἐκκλησίαι ἐξακριβοῦμεναι· σελ. ἰδίᾳ 51, 53 καὶ 54.

μνείαν αὐτῶν ἐποιήσαμην¹⁹. προστίθῃμι δὲ νῦν ὅτι ὅπου μὲν εὐρίσκομεν παρὰ τοῖς χρονολογικοῖς ἀναφερομένην μεγάλην πυρκαϊάν διαρκούσαν ὥρας καὶ ἡμέρας πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν καὶ νχοὺς τινες κατὰ τρεφομένους. Εὐμενείῃ τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως ἀνωκοδομοῦντο οὗτοι ἐφ' ὅρῳ τοῦ συμπληρωθῆναι τὴν οἰκοδομὴν μέχρι στέγης ἐντὸς ἡμερῶν τεσσαράκοντα. Σπανίως ὅμως ἀνωκοδομοῦντο τοιοῦτοι, οἱ οἵ ἦσαν πρὸ τῆς πυρπολήτεως. Τὸ πλῆθος κάλλος ἤφηνιζέτο. Τροῦλλοι καὶ διάκοσμοι μουσεῖοι ἔμενον ζῶντες μόνον ἐν τῇ μνήμῃ τῶν ἐνοριτῶν· διότι καὶ τὸ χρῆμα παρ' ἡμῖν ἐσπάνιζε· καὶ πολὺ χρῆμα διετίθετο πρὸς ἄλλας ἀνάγκας· καὶ τοὺς τεχνίτας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀφιλοκαλῶν διεκρίνεν ἀνεπίληπτος. Ἡ πενία τῶν κοινῶν τυχμείων ὡμολογεῖτο γενικῶς· ἐκάστου δὲ νχοῦ τὸ χρέος ὑφούτο ὑπὲρ τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου. Οὐδεὶς ἄρα νχὸς ἠδύνατο ν' ἀνκατισθῇ κατόπι πυρκαϊᾶς φέρων τὸ πρότερον κάλλος ἢ σχέδιον, ἴσως δὲ τινες καὶ μετετοπίζοντο, καθὼς ἡ παράδοσις σώζει περὶ τοῦ νχοῦ τῆς Θεοτόκου τῶν "Εξ μαρμαρέων. Τὸ δὲ λυπηρότερον ὅτι νχοὶ τινες πυρποληθέντες ἔλιπον τὸ ζῆν, οὔτε κατωρλώθη ν' ἀνωικοδομηθῶσιν, εἴτε διὰ βάρους χρεῶν δυσβαστάκτων, εἴτε πωληθέντες, διότι καὶ ἐπωλοῦντο, δυστυχῶς, ὡς φαίνεται κατὰ τι δίκαιον ἄγνωστον ἡμῖν.

Τῷ 1640, μηνὶ αὐγούστῳ, κατὰ Δοσίθεον, ἐν τινὶ πυρκαϊᾷ ἐν Παλῳ καὶ Φαναρῷ «ἐνεπυρίσθη τὸ μετόχιον τοῦ Ἀγίου Τάφου καὶ ἕτεροι ἐννέα ἐκκλησίαι, καὶ ἔμειναν ἡφανισμέναι». Τῇ 6 ἰουλίου 1660 ἐν μεγάλῃ πυρκαϊᾷ κατὰ τὸν Γαλατῶν ἐκάησαν οἱ νχοὶ Θεοτόκου καὶ Ἀγίου Γεωργίου· ἀ-

19. αὐτόθι σελ. 30.—33.

νκατισθέντες ἐπυρπολήθησαν καὶ πάλιν τῇ 25 ἀπριλίου 1696 σὺν τοῖς νχοῖς Χριστοῦ—κρεμαστοῦ, Χριστοῦ—μποστάνων, Κερκετινῆς Θεοτόκου, Ἀγίου Ἰωάννου, Ἀγίου Νικολάου, Ἀγίου Δημητρίου. Ἐκτοτε μένουσιν ὁ Χριστὸς τῶν μποστάνων, ὁ Ἀγιὸς Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος ὁ προσεπιλεγόμενος τῶν Χίων, ὁ Ἀγιὸς Νικόλαος, καὶ ἡ Κερκετινὴ. Τῇ 14 ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1660 ἐκάησαν οἱ νχοὶ Κοντοσκυλλίου ὁ τῆς Θεοτόκου Ἐλπίδος, ὁ τῆς Ἀγίας Κυριακῆς, ὁ τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου καὶ ὁ τοῦ Ἀγίου Νικολάου. Ἐκτοτε ἔλιπον τὸ ζῆν οἱ δύο τελευταῖοι, καὶ τοὶ γράρει ὁ Δοσίθεος ὅτι, ἀδεία βεζιρικῇ, ἀνεκτίσθησαν. Ἐκτοτε δὲ, πιθχῶς, ἐξηλείφθη ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν ζώντων καὶ ἡ Παναγία τῆς Βλάχας.²⁰ Τῷ 1730 κατεκάησαν, κατὰ Κομνηνόν, οἱ νχοὶ Ἀγιοταφίτων καὶ σινχίτων, οἱ τρεῖς τοῦ Παλῳ, ὁ Ποτηρῶς καὶ οἱ ὑπερθεν τοῦ Παλῳ, τὸ ὅλον ἐνδεκα νχοὶ, κατὰ δὲ Κωνσταντῖνον Κερκετῶν²¹, δέκα καὶ τρεῖς τῇ 17 ἰουλίου 1723. Τῷ 1772 κατεστράφησαν ὑπὸ πυρκαϊᾶς οἱ τρεῖς ἐν Νεοχωρίῳ τοῦ Βοσπόρου νχοὶ²², τῷ δὲ 1782 οἱ νχοὶ Βλάχας, "Εξ-μαρμαρέων καὶ Ψαμμάθας²³. Βραδύτερον ἀνεκτίσθησαν πάντες, χρέος ὑπέρογκον ἐπιστιβάζοντες ἐκυτοῖς, ἐζημιῶντο δὲ πολλάκις ὑπὸ πυρκαϊῶν, ὡς δεικνύουσιν οἱ κώδικες τῆς χρηματικῆς αὐτῶν διαχειρίσεως. Ἡ τελευταία τῶν πλείστων νχῶν ἀνωικοδομὴ συνετελέσθη μετὰ τῶν ἐτῶν 1834—1837, καὶ τῶν ἐντὸς τῆς

20. βλέπε τὰς πηγὰς ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ μου, ἀπὸ σελ. 30—32 καὶ 70—71. Δοσιθέου περὶ τῶν ἐν Ἱεροσ. πατριαρχ. σελ. 1174.

21. Ἴδε τοῦ μετὰ χείρας βιβλίου σελ. 53 καὶ Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου σελ. 327.

22. αὐτόθι, σελ. 499.

23. Κομνηνοῦ σ. 628. Εὐγενίου Ζωοδόχος Πηγῇ σελ. 312-313.

πόλεως καὶ τῶν ἐν τοῖς θρακικοῖς προαστείοις τοῖς ἔξω τῶν χερσαίων τειχῶν, εὐμενεὶ διαταγῇ τοῦ σουλτάνου Μαχμούτ Β', γινώσκοντος τὴν ἐλσεινὴν αὐτῶν κατὰ ττασιν ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς προαστείοις τούτοις καὶ κυρίως ἐν Ἀβάζω, κατὰ τὴν παράδοσιν²⁴, περιοδεῖν αὐτοῦ.

Συνήθως ἐπὶ τῇ γεννήτει βασιλόπικῃς ἐδίδετο γενικὴ διαταγὴ τῆς τῶν ναῶν ἐπισκευῆς· καὶ μαρτυρεῖ μὲν ὁ Κομνηνός,²⁵ ἐπιτιθέμενος, ὡς ἔθος αὐτῷ, κατὰ τινος Σούτσου, σημείωσιν δ' εὐρίσκω πειστικὴν ἐν τινι τοῦ ναοῦ τοῦ Τζιβελίου κώδῃ (περιέχοντι διαχειρίσιν τῶν ἐτῶν 1739—1772) ταύτην: «Ἔτος 1759, μαρτίου 4. Ὁ βασιλέας ὁ σουλτάν Μουσταφᾶς, υἱὸς τοῦ σουλτάν Ἀχμέτ, ἐγέννησε τέκνον θηλυκόν, καὶ ἔκκαμε τονκνιᾶν ἡμέρας δέκα καὶ νύκτας δέκα· φρικτὸς, ὅπου δὲν ἔγινεν κανέν κνιρόν, καὶ ἔδωσεν ἄδειαν νὰ στολισθοῦν ὅλες ἡ πόρτες τῶν ἀρχόντων μικροῦς τε καὶ μεγάλους, ὁμοίως καὶ τὰς ἐκκλησίας καὶ συναγωγὰς νὰ μερεμετιστοῦν, καὶ νὰ βάψουν τὰς πόρτες τους, καὶ νὰ γένουν μπκτανάδες, καὶ νὰ τὰ στολίσουν ὡς θέλουν· καὶ ἔγινεν οὕτως· καὶ ἐμερχμετίσκαν²⁶ ὅλες τὰς ἐκκλησίας. Ὁμοίως ἐμερχμετίσκαμεν καὶ ἐμεῖς τὸν Ἅγιον Νικόλαον».

Κατὰ τὰς τῶν ναῶν ἐπισκευὰς συνεισέφερον μὲν οἱ χριστιανοί, ἐνίοτε δ' ἐπωλοῦντο καὶ κοσμήματα ἀργυρᾶ· συνηθέστερον δ' ἐπωλοῦντο τὰ στασιδία τοῦ γυναικωνίτου τοῦ οἰκοδομουμένου ναοῦ· διότι τὴν δεσποτεῖαν τῶν γυναικείων ἐν

24. Ἡ ἐπαρχία Δέρκων· διατριβὴ Δ. Καλέμη ἐν «Ἡμερολογίῳ τῆς Ἀνατολῆς», τοῦ 1886, σελ. 154.

25. Κομνηνοῦ σελ. 552, εἰς τὸ ἔτος 1776.

26. δηλον οὖν ἐπεσκεύασαν, κατὰ τὰς ἐπὶ δέκα νυχθήμερα διαρκεσάσας φωτοχυσίας· ἔστι δ' ἡ χρονικὴ σημείωσις αὕτη οὐκ ὀρθῶς γεγραμμένη.

τοῖς ναοῖς στασιδίων διεῖπεν ἄγραφον δίκαιον, οὗ μέρος διεσώθη γραφέν, ἀφορῶν πρῶτιστα μὲν εἰς τὸν πατριαρχικὸν ναόν, εἶτα δ' εἰς τοὺς ἑτέρους τοὺς ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Κωνσταντινουπόλεως. Τὴν περὶ στασιδίων τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ συνδικὴν ἀπόφασιν ἢ τόμον, τέμνοντα τὰς ἀμφισβητήσεις, ἀπὸ κώδῃκος πατριαρχικοῦ μεταγράψας ἐκδίδωμι ὧδε, χρήσιμον ἐσόμενον πᾶσι τοῖς διαχειριζομένοις εἰσοδήματα ναῶν ἐνορικῶν· ἔχει δ' οὕτω·

«Χρύσανθος ἐλέω Θεοῦ, κτλ.

† Εἶγε περὶ τῶν ἀπανταχοῦ ἱερῶν σκηνωμάτων ἡ ἔντονος προστασία καὶ ἀδιάλειπτος φροντίς τῆς Ἐκκλησίας ἔργον ἀπαραίτητον κρίνεται, καὶ ὑπὲρ τῆς εὐσταθείας καὶ εὐκοσμίας αὐτῶν, ὡς ὀφλημα ἱερὸν, ἀπαιτεῖται, πολλῷ μᾶλλον περὶ τῶν ἐγγὺς καὶ ἀμέσως αὐτῇ προσκειμένων, καὶ ἰδίως περὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς πανσέπτου πατριαρχικοῦ ναοῦ. Τοῦτον καὶ γὰρ δικαιοτέρον ἂν τις οἰηθείη, πρὸς τῶν ἀνηκόντων συστατικῶν τὴν ἐπίτευξιν, τῇ μὲν λαμπρότητι τῆς πατριαρχικῆς παρουσίας μεγαλυνόμενον, τῇ δὲ συνεχεῖ χοροστασίᾳ τῆς ἱερᾶς ὁμηγύρεως φαιδρυνόμενον, καὶ ἐνθεν μὲν ταῖς ἱερατικαῖς τάξεσι καὶ κανονικαῖς τελεταῖς, ἐνθεν δὲ ταῖς ἱεραῖς ψαλμικαῖς μουσουργίαις ἐναρμονίως κοσμούμενον, καὶ ὅλως ἀντίτυπον τῆς οὐρανίου ἱεραρχίας καὶ ἐνθέου διακοσμήσεως ὄντα, καὶ παράδειγμα εὐπρεπείας τῶν κατὰ μέρος ἐκκλησιῶν γνωριζόμενον. Ἀλλὰ καὶ τοι τοσούτων ὄντων τῶν περὶ αὐτὸν, καὶ πολλῆς διὰ ταῦτα τῆς ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπαιτουμένης κηδεμονίας, ἀνεφάνη ὅμως ἄθροον οὐ μόνον τῶν ἀναλόγων προσόδων στερούμενος, ἀλλὰ καὶ χρέεσι καταβαρυνόμενος, καὶ, ὃ χεῖριστον πάντων, κινδυνεύων ἀφαιρεθῆναι καὶ περισυληθῆναι καὶ τὰ προσπεφυκότα αὐτῷ ἀπὸ πρώτης ἐνάρξεως, καὶ εἰς ἰδιοκτησίας σκεδασθῆναι πολλὰς· αὐτίκα γὰρ τὰ ἐν αὐτῷ κατὰ τὸν γυναικωνίτην στασιδία, ἐπὶ προφάσει ἀφαιρᾶς τινὸς βοηθείας, ἥτις αὐτῷ ἐγένετο ἐν ἀρχῇ τῆς οἰκοδομῆς, πρὸ χρόνων τοσούτων ἀπαλλοτριωθέντα τῆς δεσποτείας αὐτοῦ κατέστησαν κτήματα τῶν ποιησαμένων ἐκείνην τὴν οἰανδήποτε συνδρομὴν, καὶ τὰ προσενεχθέντα οὐχ ὡς ἀφιέρωμα ὑπελήφθησαν, ἀλλ' ὡς ἐκτίμησις στασιδίων, ἀ καὶ πρὸς ἐκείνων τὰ ὀνόματα ἐπεγράφησαν πωληθέντα. Ὅτι δὲ τὸ πρᾶγμα παρατετραμμένον τοῦ ὀρθοῦ καὶ νομίμου, πρόδηλον κἂν λέγωμεν ἡμεῖς, κἂν μὴ

λέγωμεν. Πώλησις μὲν γὰρ πραγμάτων κινητῶν ἱερῶν καὶ ἀκινή-
των κτημάτων ἐν μεγίστῃ ἀνάγκῃ ἴσως ἂν γένοιτο καὶ μόλις ἐπι-
τραπείῃ παρὰ τῶν ἱερῶν κανόνων, καὶ τοῦτο ἐπὶ προδηλοτάτῃ μεί-
ζονι κέρδει καὶ ὠφελείᾳ τῶν ἱερῶν ναῶν, πώλησις δὲ μέρους ναοῦ,
οἷα εἰσι τὰ στασίδια, καὶ ἰδιοκτησίαι ἀνθρώπων ἐντὸς τῶν ἱερῶν ἐκ-
κλησιῶν, καὶ ταῦτα εἰς κληρονομίας ὑπαγόμεναι ἀπολύτους, οὐδέποτε
προσλαβεῖν δυνήσονται τὴν σύστασιν τὴν παρὰ τῶν θείων καὶ ἱερῶν
νόμων. Περιῖσταται γὰρ, ἅπασι δὲ οἶκος τοῦ Θεοῦ εἰς οἶκον ἐμπο-
ρίου, πωλουμένων καὶ μεταπωλουμένων ἐνὶ καὶ ἄλλῃ τῶν μερῶν
αὐτοῦ, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἀπλῶς κτημάτων, τόπων τε, καὶ γαιῶν, καὶ
ἄλλων τοιούτων ἀνθρωπίνων, καὶ κατακερματιζομένων τῶν φύσει
ἀμερίστων καὶ ἀθίκτων, καὶ μόνον πρὸς δόξαν Θεοῦ ὀρισθέντων καὶ
ἀφοσιωθέντων, ἧς οὐδ' ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν ἑτέραν χεῖρῃ κατὰχρησιν.
Ἡ μὲν οὖν ἐξόντωσις τῆς ὁπῶςποτε χώραν λαβούσης αὐτῆς κατα-
χρήσεως προὔτεθη καὶ τοῖς ἡμῶν ἀοιδίμοις προκατόχοις, οὐκ ἐξήνυ-
σται δὲ εὐτυχῶς, ἐπιμενόντων τῶν λαβόντων αὐτὰ τῷ δικαιώματι
τῆς ἐγγράφου ἀγορασίας· μετερρυθμίσθη δὲ εἰς ἀνεκτότερόν τινα καὶ
ἀζημιωδέστερον τρόπον· ἀπείρηται δηλονότι ἢ εἰς ἀνιόντας καὶ ἐκ
πλαγίου συγγενεῖς μετὰβασις τῶν ἀγορασθέντων τούτων στασιδίων,
καὶ ἐπετράπη περιέρχεσθαι παρὰ τῶν κυρίων ἀγοραστῶν εἰς μόνους
τοὺς κατιόντας, τὰ τέκνα δηλονότι αὐτῶν, καὶ ὁμοῦ προσδιωρίσθη
καὶ τις ποσότης χρηματικῇ καταλείπεσθαι τῷ ἐκκλησιαστικῷ παγ-
καρίῳ, ἐν τῷ καιρῷ τῆς γενομένης ἀλλαγῆς τῶν γραμμάτων, ἐπὶ
τοῖς διαδοχικοῖς τῶν κατιόντων προσώποις τε καὶ ὀνόμασι, καὶ οὕτως
ἦν τις ἐπὶ τῷ πράγματι παραμυθία, προσδοκωμένης, σὺν τῷ καιρῷ
προϊόντι, καὶ τῆς τελείας ἀπαλλαγῆς. Ὡρισται γὰρ πρὸς τοῖς εἰρη-
μένοις καὶ τοῦτο, ἥνίκα μὴ ὑπολειφθῶσι κληρονόμοι κατιόντες, ὑπο-
δύμενοι διαδοχικῶς τὸ πρόσωπον τῶν κυρίως ἀγοραστῶν, μένειν ἐλεύ-
θερα τὰ εἰρημένα στασίδια τῇ δεσποτείᾳ τοῦ παγκαρίου. Ἄλλ' οὐ κατ'
ἐλπίδα συνηνέχθη τὰ πράγματα, ὅλλὰ τὴν αὐτὴν, καὶ ἔτι χεῖρῃ.
ἡκολούθησεν ἀταξίαν· οὐ γὰρ μόνον εἰς συγγενεῖς πλαγίους, λανθά-
νουντι καὶ δολίῳ τρόπῳ, ὕστερον ἐφωράθησαν πωληθέντα, καὶ ἀπαλ-
λοτριωθέντα, ἀλλ' ἤδη καὶ εἰς ξένους καὶ ὅλως ἀσχέτους, καὶ ἄνευ
τῆς ἐπιμετρήσεως τῶν προσδιορισθέντων τῷ παγκαρίῳ ἐπὶ τῇ πω-
λήσει αὐτῶν. Ἐσχάτως δὲ, τοῦ ἐπὶ τῶν ἀοιδίμων προκατόχων ἡμῶν
διατακτηρίου περὶ αὐτῶν γράμματος ἐκ μέσου γενομένου, τῆς τε γνω-
στῆς τῶν πραγμάτων ἀνωμαλίας, ὡς μὴ ὠφείλεν, ἐκραγεῖσης, καὶ
πολλοὺς τῶν ὁμογενῶν βιασαμένης τὴν ἐπὶ ξένης στείλασθαι πανε-
στίους, μήτε κληρονόμων κατιόντων, μήτε ἐγγράφων τῆς ἰδιοκτησίας,
ἀποδεικτικῶν προκειμένων, ἀνεφάνησαν, ἢ δι' ἐντολῆς τῶν ἀπόντων,

ἢ δι' ἐγγράφων παραπεσόντων καὶ περιελθόντων εἰς χεῖρας τινῶν,
ὡς ἔτυχε, πωλούμενα, καὶ μεταπωλούμενα, καὶ ἐνοικίσις ἐκδιδόμενα
τὰ γυναικεῖα στασίδια, ἐπ' οὐδεμιᾷ ὠφελείᾳ, μᾶλλον δὲ καὶ ἐσχάτῃ
ζημίᾳ καὶ ἀδικίᾳ τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, καὶ σκάνδαλον οὐ μικρὸν
προέκυψεν ἐκ τούτου. Ταῦτα τοίνυν ἢ μετριότης ἡμῶν ἐπανορθώσα-
σθαι βουλομένη, καὶ συνεπιρρῶσαι μετὰ τῆς περὶ αὐτὴν ἱερᾶς ἀ-
δελφότητος καὶ ἀγίας Συνόδου φιλοτιμουμένη, ἄτε τὴν εὐπρέπειαν
τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ ἄφευκτον χρέος ἡγουμένη καὶ ἐπίπροσθεν ἄγου-
σα, τῆς τε προλαβούσης καταχρήσεως τὴν ρύμην ἀνακόπτουσα, ἔγνω
νῦν ἐν κεφαλαίοις τὰ συντείνοντα διαλαβεῖν, καὶ δι' ἱεροῦ Τόμου κα-
τασφάλισσασθαι τὰ περὶ τῶν στασιδίων, ὅπως ἄριστα καὶ ἐπὶ τῇ ду-
νατῇ ὠφελείᾳ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ διοικῶνται τοῦντεῦθεν. Καὶ δὴ γνώμη
κοινῇ καὶ συγκαταθέσει τῶν τιμιωτάτων ἐπιτρόπων τοῦ Κοινοῦ τῆς
καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἀποφαινόμεθα συνοδι-
κῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων, καὶ ὑπερτίμων (κτλ.)
καὶ ὀριζόμεθα· Α') Συντεθείσθω κώδῃξ ἐκ νέου, καὶ καταγραφῇτω-
σαν ἐν αὐτῷ ἅπαντα τὰ γυναικεῖα στασίδια τοῦ καθ' ἡμᾶς πανσέ-
πτου πατριαρχικοῦ ναοῦ καὶ οἱ ἀριθμοὶ αὐτῶν κατὰ τάξιν, ὁ δὲ
κώδῃξ ἀποτεθείσθω εἰς τὸ παγκάριον τοῦ ἱεροῦ ναοῦ, καὶ φυλατ-
τέσθω παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς ἐπιτρόπων. Β') Καταγραφῇτωσαν ἐν
τῷ νέῳ τούτῳ κώδῃκι πάντα τὰ εἰς χεῖρας τῶν ἐνοριτῶν ἢ καὶ ἄλ-
λων σωζόμενα ἐνδεικτικὰ περὶ τῶν αὐτῶν στασιδίων ἔγγραφα, ἀνα-
νεούμενα πρότερον, καὶ κατασφαλιζόμενα τῇ ἡμετέρᾳ πατριαρχικῇ
ἐπιβεβαιώσει, ταῖς συνοδικαῖς ὑπογραφαῖς, καὶ τῇ ἐπιθέσει τῆς σφρα-
γίδος τοῦ Κοινοῦ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας.
Γ') Ἐστω προθεσμία τῆς ἐμφανίσεως τῶν σωζομένων τοιούτων γραμ-
μάτων, καὶ τῆς ἀνανεώσεως αὐτῶν, διάστημα τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς
σήμερον, καὶ εἰδοποιηθήτωσαν οἱ ἔχοντες ἐν τῷ μεταξύ ἵνα προλά-
βωσι, καὶ ἐμφανίσωσιν αὐτὰ διὰ τῶν ἐπιτρόπων τοῦ παγκαρίου. Ὅσα
δὲ μετὰ τὴν τριμηνίαν ἐμφανισθῶσιν ἔστωσαν ἀπαράδεκτα, καὶ ἄκυ-
ρα, καὶ ἀνίσχυρα εἰς τὸ παντελές, καὶ μενέτωσαν τὰ στασίδια ἐκεί-
νων ὑπὸ τὴν ἐλευθέραν ἐξουσίαν τοῦ παγκαρίου. Δ') Ἐν τοῖς ἐκδιδο-
μένοις γράμμασι περὶ αὐτῶν μὴ ὀνομαζέσθωσαν τὰ στασίδια κτή-
ματα ἀναφαίρετα καὶ ἀναπόσπαστα τῶν λαμβανόντων, μήτε ὡς τέ-
λειοι ἐξουσιασταὶ τούτων νομιζέσθωσαν οἱ λαμβάνοντες, ἀλλ' ὡς ἔχον-
τες μόνον τὴν χρῆσιν αὐτῶν, ἐπιτρεπομένην ἐκκλησιαστικῶς αὐτοῖς
διὰ τὴν καταβληθεῖσαν ὅποιανδήποτε ποσότητα, ἥτις καὶ ἐμπερέσθω
ρητῶς ἐν τοῖς γράμμασι τοῖς ἐπιχορηγουμένοις. Ε') Μήτε εἰς ἀνιόν-
τας, οἵτινές εἰσι πατὴρ, μήτηρ, πάππος, πρόπαππος, μάμμη, πρό-
μάμμη, μήτε εἰς ἐκ πλαγίου ἀδελφοὺς, καὶ ἀδελφὰς, πρωτοξαδέλ-

φους, καὶ τοὺς ἔξ αὐτῶν ἑξῆς, μήτε εἰς συγγενεῖς ἄλλους ἔξ ἀγχι-
στείας παρατεινέσθω, κληρονομικῶς δῆθεν λόγῳ, ἢ διαδοχῇ τῆς χρή-
σεως τῶν στασιδίων, ἀλλὰ κατ' εὐθείαν διαβαινέτω τοῖς κατὰ βάθος
καὶ κατιοῦσι κληρονόμοις, ἄρρεσί τε καὶ θήλεσι τέκνοις, καὶ κατὰ
πάσαν τοιαύτην διαδοχὴν, καὶ μετάβασιν ἔξ ὀνόματος εἰς ὄνομα, γε-
νέσθω ἢ τοῦ γράμματος ἀνανέωσις καὶ ἀλλαγὴ, χάριν τῆς ἀναγ-
καίας ἀσφαλείας. ΣΤ') Κατιόντων δὲ μὴ ὑπόντων τῷ τελευτήσαντι,
παίδων δηλονότι γνησίων τε καὶ νομίμων, μενέτωσαν ἐλεύθερα ὑπὸ
τὴν ὁλοσχερῇ δεσποτείαν καὶ κυριότητα τοῦ ἱεροῦ ναοῦ, καὶ ἢ πω-
λείσθω ἢ χρήσις αὐτῶν παρὰ τῶν ἐπιτρόπων διὰ γράμματος κατὰ τὰς
ἀνωτέρω ἐννοίας, ἢ ἐκδιδοσθῶ εἰς ἐνοίκιον, προσώποις μὲν τοι τιμίους,
θεοσεβέσι, καὶ ἀνυπότοις, πρὸς ἀποφυγὴν σκανδάλων καὶ λογομα-
χιῶν. Ζ') δὲ καὶ τελευταῖον, ἔφ' ἐκάστη ἀλλαγῇ γραμμάτων καὶ ἀνα-
νεώσει, καὶ ἔφ' ἐκάστη διασκευῇ πρωτοτύπου ἐγγράφου τοιοῦτου ἀπο-
δεικτικοῦ, λαμβανέτωσαν οἱ ἐπίτροποι τοῦ παγκαρίου, χάριν ὠφε-
λείας αὐτοῦ, δέκα γρόσια ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν, ἅτινα καταμετρεῖσθωσαν
ἀναντιρρήτως παρὰ τῶν ὑποχωρούντων, ἢ καὶ πωλούντων τῶν στασι-
δίων τὴν χρήσιν. Ταῦτα τοιγαροῦν τὰ ἐν ἐπτὰ κεφαλαίοις διειλημ-
μένα, ἀναγκαῖα κρίναντες, ἐπὶ διευθετήσῃ τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς, δια-
λύσει τε τῶν σκανδάλων καὶ διενέξεων, καὶ θεραπείᾳ τῆς ἔξ ἀρχῆς
δωσδῆποτε γενομένης παρεκτροπῆς, ὡς ὁ λόγος φθὰς ἐδήλωσεν, ἐκ-
τιθέμεθα καὶ ὁροθετούμεν, ἵν' ἔχωσι τὸ κύρος καὶ τὴν ἰσχὺν ἀπαρά-
τρεπτον, καὶ διενεργῶνται φεῖ ὡσαύτως, πεπεισμένοι ὅτι καὶ παρὰ τῶν
διαδόχων ἡμῶν διατηρηθήσονται ἀπαράλλακτα, καὶ κατὰ μίμησιν
φιλοτιμίας καὶ ζήλου εἰς τελειότεραν προχωρήσουσι τάξιν· καὶ τοῦτο
γὰρ καὶ ἡμεῖς, εἰ καὶ μικρὸν, σὺν ὀλίγῃ φροντίδι ἠνύσαμεν. Πάντα
δὲ ταῦτα, τὰ περὶ τοῦ ἡμετέρου πατριαρχικοῦ ναοῦ κεφαλαιωδῶς
ὀρισθέντα, κρατεῖν βουλόμεθα καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐνταῦθα ἱεραῖς
ἐκκλησίαις, Κων)πόλεως, Γαλατᾶ, καὶ Καταστένου, ὡς καὶ ἐν ἐκεί-
ναις τῶν αὐτῶν περιστάσεων θεωρουμένων, καὶ τῆς ὁμοίας ἀδικίας
καὶ ζημίας συμβαινούσης αὐταῖς, καὶ ἐνεργεῖσθαι ἀποφαινόμεθα καὶ
περὶ τῶν ἐν αὐταῖς γυναικείων στασιδίων τὰ αὐτὰ μετὰ πάσης τῆς
δεούσης ἀκριβείας, μηδενὸς ἐναντιουμένου τὸ παράπαν ἢ ἀντιλέγον-
τος. Ὃς δ' ἂν καὶ ὁποῖος τῶν ἀπάντων, γνώμης σκαιότητι, καὶ κα-
τεγνωσμένη πλεονεξία, τολμήσῃ παραχαράξαι μέχρι κεραίας τὰ ἐκ-
πεφασμένα συνοδικῶς, καὶ στερήσεως καὶ βλάβης οἴασθαι κατὰ δο-
λιοτροπίαν τῷ ἱερῷ ναῷ αἴτιος γένηται, ὁ τοιοῦτος ἀφωρισμένος
ὑπάρχῃ παρὰ Θεοῦ Κυρίου Παντοκράτορος, καὶ κτηραμένος, καὶ
ἀσυγχώρητος, καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτος καὶ τυμπανιαῖος, Ἄγγελος
Κυρίου καταδιώκεται αὐτὸν ἐν πυρίνῃ ρομφαίᾳ, ἢ ὀργῇ τοῦ Θεοῦ εἶη

ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ἔχων καὶ τὰς ἀρὰς πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος
ἀγίων καὶ θεοφόρων πατέρων. Ὃθεν εἰς ἐνδειξιν καὶ ὁ παρῶν πα-
τριαρχικός ἡμῶν καὶ συνοδικὸς ἀπελύθη Τόμος, καταστρωθεὶς καὶ τῷ
ἱερῷ κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, εἰς
διηγετὴ ἐνδειξιν, καὶ μόνιμον παράστασιν.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ αὐκε', κατὰ μηνι μαΐον.

† Χρύσανθος ἐλέφ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κων)πόλεως
Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

† Ὁ Ἐξέδου Μακάριος. — † ὁ Νικουμδεῖας Πανάρετος.
— † ὁ Νικαίας Ἱεροθέος. — † ὁ Δέρκων Νικηφόρος. — † ὁ
Τορνόδου Ἰλαρίων.

Τὰ ἀπὸ τῶν ἐν τῷ γυναικωνίτῃ στασιδίων εἰσοδήματα
ἀπετέλουν πόρον τοῦ νκοῦ σταθερόν· παρεχωροῦντο δὲ συ-
χνάκις ὡς ἀμοιβὴ ἢ τεκμήριον εὐγνωμοσύνης ἀντὶ κοινωφε-
λοῦς πράξεως ταῖς συζύγοις τῶν ὑπὲρ τῶν νκῶν ἐργαζομέ-
νων, καὶ ἢ περὶ κληρονομίας ἐκυροῦτο δια πετριαρχικοῦ γράμμα-
τος· ἐπίσης στασιδία παρεχωροῦντο διὰ τὸν αὐτὸν λόγον εἰς
ἀνδρας ἐν τῷ δι' αὐτοῦ προωρισμένῳ χώρῳ τοῦ νκοῦ, κα-
θὼς εἶδον ἐν τισὶ κώδικεσι γινώσκων ἄλλο τοῦτο καὶ ἐξ ὧν
ἤκουσεν. Τοῦ νκοῦ πυρπολουμένου, ὁ κτήτορας τοῦ στασιδίου²⁷
οὐδὲν ἠδύνετο ἢ διεκδικεῖν δικαίωμα. Τὰ ὅσα πάντα, πρὸ
τοῦ τόμου τοῦ Χρυσάνθου δύνανται ἢ σκληρὴν πετριαρχικὴν
τις ἐπιστολὴν, ἀποτελεῖται κατὰ τὸν ὀκτώβριον τοῦ 1798
ὑπὸ Γρηγορίου Ε' τοῦ ἀπὸ Σμύρνης πρὸς τοὺς κητοίκους τῆς
ἐν τῷ Βυζαντίῳ συνοικίας τοῦ Μεγάλου Ρεύματος, ἢ ἐκ τῶν
ἀρχαίων μεταγράψας τοῦ νκοῦ αὐτῆς ἐκδίδωμι.

27. εἶχον οἱ ναοὶ ἀπὸ τῆς Ε' ἑκατονταετηρίδος σκαμνία πρὸς ἀνδ-
παυσιν τῶν προσερχομένων, ὡς ἐν βιογραφίᾳ βλέπομεν Ἀνδρέου
τοῦ διὰ Χριστὸν σαλοῦ. Migne, τόμ. ΡΙΑ', στ. 732, § πθ'.

Γρηγόριος ἐλέφ Θεοῦ κτλ.

† Ἐντιμότεροι κληρικοὶ, εὐλαβέστατοι ἱερεῖς, καὶ δσιώτατοι ἱερομόναχοι οἱ ψάλλοντες (κτλ). Ἐπειδὴ ἐλέει θεῖω καὶ εὐσπλαγχνίᾳ τῶν πολυχρονίων καὶ εὐμενεστάτων ἡμῶν αὐθεντῶν, οὗς Κύριος ὁ Θεὸς διαφυλάττει καὶ περιέποι, ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ, ἀνηγέρθη ἐκ βάθρων καὶ ἀνεκαινίσθη ἐκ θεμελίων ὁ ἱερὸς οὗτος καὶ περικαλλῆς ναὸς τῆ σπουδῇ καὶ ἐπιμελείᾳ τῶν πανευγενεστάτων ἀρχόντων ναζιρίδων, ἡμετέρων κατὰ Πνεῦμα υἱῶν ἀγαπητῶν καὶ περιποθήτων, καὶ ἐφόρων τῆς ἐκκλησίας ταύτης, καὶ ἄλλων προκριτωτέρων, ζῆλον ἔνθεον περὶ τὰ τοιαῦτα θεάρεστα καὶ θεοφιλῆ ἐχόντων, καὶ διὰ τὴν τοιαύτην ἅπαξ καὶ δις, ὡς τοῖς πᾶσι κατὰδηλον γενομένην, ἀνέγερσιν ἐκ βάθρων τοῦ θαυμασίου τούτου ἱεροῦ ναοῦ συνέβησαν ἀναγκαίως καὶ ἀπαραιτήτως οὐκ ὀλίγαι αἱ δαπάναι καὶ τὰ ἔξοδα, καὶ προσετέθη πολὺ τὸ χρέος εἰς τὴν ἱερὰν ταύτην ἐκκλησίαν, καὶ βουλῆς καὶ σκέψεως πολυειδῶς γενομένης παρὰ τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων ναζιρίδων αὐτῆς, περὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ ἐπικειμένου καὶ ἐπιφορτισθέντος αὐτῇ βαρυτάτου χρέους, ὅτι προεπιτέτραπτο ἐκκλησιαστικῶς πρὸς τὴν αὐτῶν εὐγένειαν ἢ φροντίς καὶ ἢ ἀρίστη διοικήσεις καὶ οἰκονομία τῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐτῆς πραγμάτων, καὶ τῶν προσόδων καὶ τῶν δαπανημάτων, καὶ ἐπιμελείας πλείστης καταβληθείσης περὶ τῆς διοικήσεως τῆς ἐκκλησίας ταύτης, τῇ ἡμετέρᾳ προτροπῇ καὶ συγκαταθέσει ἐκρίθη δίκαιον καὶ ἀναγκαῖον παρὰ πάντων διατιμηθῆναι τὰ νηυστὶ κατασκευασθέντα γυναικεῖα στασίδια ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ ναῷ εἰς τρεῖς τάξεις, καὶ διορισθῆναι τὴν τιμὴν ἐκάστης τάξεως τῶν στασιδίων τῆς ποσότητος τῶν ἄσπρων καὶ ἐπικυρωθῆναι παρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος, ὡς καὶ ἐγένετο, καὶ τοὺς βουλομένους ἔχειν ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ ναῷ γυναικεῖα στασίδια ὑπὸ τὴν δεσποτείαν αὐτῶν καὶ χρῆσιν ἀπέρχεσθαι πρὸς τοὺς διωρισμένους, τῇ ἐκλογῇ καὶ θελήσει τῶν πανευγενεστάτων ἀρχόντων ναζιρίδων, ἐπιτρόπους τῆς ἐκκλησίας ταύτης, καὶ ποιεῖν συμφωνίας μετ' αὐτῶν, καὶ πρῶτον δίδοναι τὴν διορισθεῖσαν διατίμησιν τοῦ στασιδίου κατὰ τὴν τάξιν, ἣν ἐθέλει, καὶ ἐπομένως γίνεσθαι τὰ γράμματα ἀποδεικνύοντα τὴν μετοχὴν, ἣν ἔχει ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸν ἑξῆς ἅπαντα χρόνον, ἐν τῷ ἀγορασθέντι ἡδη ὑπ' αὐτοῦ στασιδίῳ, διαβαίνοντι ἀκωλύτως καὶ ἀνεμπόδιστως πρὸς τοὺς κληρονόμους καὶ ὁμογενεῖς αὐτοῦ, τοὺς ὁπῶσποτε δὲ φθάσαντας ἔχειν πρότερον ἀποδεικτικά γράμματα περὶ στασιδίων τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας διὰ τὸ μὴ ἔχειν αὐτοὺς εὐπρόσωπον πρότασιν, ὅτι ὁ ἱερὸς οὗτος ναὸς ἅπαξ ἀνηγέρθη καὶ ἐκωλλωπίσθη, μετ' οὗ

πολὺ δὲ κρίμασιν, οἷς οἶδε Θεός, ἐπυρπολήθη καὶ ἀπετεφρώθη ἐξ ὀλοκλήρου καὶ οὐκ ἐπελείφθη ἐν αὐτῷ τὸ περιεχόμενον ἐν τῷ γράμματι τοῦ προβάλλοντος τὸ στασίδιον, ἀπεφάνθη, κατὰ κοινὴν γνώμην καὶ συνοδικὴν διάγνωσιν, μὴ εἰσακούεσθαι τὰς προτάσεις τῶν τοιούτων, μηδὲ ἔχειν τὸ κύρος καὶ τὴν ἰσχὺν, ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸν ἑξῆς ἅπαντα χρόνον, τὰ σωζόμενα ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν γράμματα εἴτε πωλητικὰ εἴτε ἀποδεικτικά, ἀλλὰ μένειν ἄκυρα καὶ ἀνίσχυρα καὶ ἀντ' οὐδενὸς λογιζόμενα, ἐπειδὴ ὁ ἱερὸς οὗτος ναὸς νηυστὶ ἀνηγέρθη καὶ ἐκ βάθρων ἀνωκοδομήθη καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἐπισκευασθέντα νέα κελοῦνται, καθὼς καὶ τοῖς πᾶσι φαίνεται, καὶ οἱ θεῖοι καὶ πολιτικοὶ νόμοι περὶ τὰς τῶν ἐκκλησιῶν διοικήσεις καὶ οἰκονομίας οὕτως ὀρίζονται. Καὶ εἰς ἐμπέδωσιν τῶν τοιούτων κατὰ κοινὴν γνώμην γενομένων, καὶ εἰς πληροφορίαν πάντων ἐντελῇ ἐγγνωμὲν ἐκδοῦναι τὸ παρὸν ἐκκλησιαστικὸν ἡμῶν γράμμα· καὶ δὴ γράφοντες ἐπικυροῦμεν ἐκκλησιαστικῶς τὴν προγεγονυῖαν διαίτησιν καὶ ἀπόφασιν τῶν πανευγενεστάτων ἀρχόντων ναζιρίδων τῆς ἐκκλησίας ταύτης, καὶ τῶν λοιπῶν προκριτοτέρων τῶν συμφώνως διατιμησάντων τὰς τρεῖς τάξεις τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ταύτῃ στασιδίων, ἀκυροῦμεν δὲ κατὰ πάντα δικαίου λόγον τὰ ὁπῶσποτε φθάσαντα πρότερον γένεσθαι πρὶν τῆς ἐκ βάθρων ἀνεγέρσεως ὑστέρως τῆς ἐκκλησίας ταύτης γράμματα περὶ στασιδίων εἴτε πωλητικὰ, εἴτε ἀποδεικτικά, ὥστε μὴ ἔχειν τὰ τοιαῦτα ἰσχὺν τινα ἢ εὐλογον πρότασιν στασιδίου ἢ ἄσπρων εἰς ἀπαίτησιν· εἴτα δὲ συμβουλευόμεν καὶ παρακινούμεν πατρικῶς πάντας ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας ἐκάστης τάξεως, καὶ ἡλικίας, καὶ βαθμοῦ· ὅπου ὅσοι ἐφθασαν νὰ ἔχωσι πρότερον τοιαῦτα γράμματα περὶ στασιδίων τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας ὡς ἡκυρωμένα ἐκκλησιαστικῶς τὰ προσφέρωσι πρὸς τοὺς τιμιωτάτους ἐπιτρόπους καὶ τοὺς ὑπερκειμένους αὐτῶν πανευγενεστάτους ἄρχοντας ναζιρίδες διὰ νὰ σχισθῶσιν ὡς ἄχρηστα, καὶ ὅσοι βούλονται ἔχειν στασίδια ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ταύτῃ ἐκ τε τῆς πρώτης, ἢ δευτέρας, ἢ τρίτης τάξεως, νὰ συμφωνῶσι μετ' αὐτῶν, καὶ νὰ δίδωσι προθύμως τὴν διορισθεῖσαν ἐν ἐκάστη τάξει τῶν στασιδίων τὴν τιμὴν προθύμως καὶ ἀνελλιπῶς, καὶ νὰ λαμβάνωσι νηυστὶ ἀποδεικτικὸν ἐνυπόγραφον γράμμα, τὸ ὁποῖον θέλει ἔχει τὸ κύρος καὶ τὴν ἰσχὺν αἰείποτε, μέχρι τῆς σὺν Θεῷ εὐσταθείας καὶ συντηρήσεως τῆς ἱερᾶς ταύτης ἐκκλησίας· καὶ τὸ στασίδιον ἐνὸς ἐκάστου τοιούτῳ τρόπῳ ἀγορασθὲν θέλει διαβαίνει ἀκωλύτως εἰς τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ κληρονόμους, καὶ θέλουσιν ἔχειν καὶ τὸ μνημόσυνον ἀθάνατον, ἐν τε τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, καὶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς προστασίας τῶν θείων αὐτοῦ λειτουργῶν καὶ παμμεγίστων Ταξιάρχων, ἐνεκεν τῆς χριστιανικῆς αὐτῶν προαιρέ-

σεως, καὶ τῆς γενομένης παρ' αὐτῶν βοηθείας πρὸς τὴν ἱερὰν ταύτην ἐκκλησίαν· ἐπὶ τούτοις δὲ ὅσοι βούλονται ἀγοράσαι τόπον, ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς ἐκκλησίας τοῦ Παριανοῦ ἐπιλεγομένου, νὰ ἔχωσι τὴν ἄδειαν συμφωνοῦντες μετὰ τῶν τιμιωτάτων ἐπιτρόπων τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, καὶ ὁ διδοὺς τὴν διατίμησιν πλείονα ἐκεῖνος ἔχει καὶ τὴν προτίμησιν ἐλευθέρας, ἅτε δὴ ἀναιρεθέντων ἐκκλησιαστικῶς τῶν προεκδοθέντων ἐκκλησιαστικῶς φρικωδεστάτων ἐπιτιμίων, εἰς ἐμπόδιον τῆς πάλαι ποτὲ τοῦ τοιοῦτου τόπου ἐξαγοράς. Παρὰ ταῦτα δὲ συμβουλευόμεν εὐχετικῶς καὶ προτρέπομεν πάντας ὁποῦ, γνωρίζοντες τὸν ἔνθεον ζῆλον τῶν πανευγενεστάτων ἀρχόντων ναζιρίδων περὶ τὴν εὐστάθειαν καὶ ἀρίστην διοίκησιν τῆς ἐκκλησίας ταύτης, καὶ τῶν ὑφ' ἑαυτοὺς διωρισμένων ἐπιτρόπων, νὰ δεικνύητε ἀείποτε τὴν ὀφειλομένην τιμὴν, τὸ σέβας καὶ τὴν ὑπακοήν, μηδόλως ἐναντιούμενοι ἢ ἐκτρεπόμενοι τῶν εὐλόγων αὐτῶν ἀποφάσεων· ὅτι οἱ ἀντιτασσόμενοι τῇ αὐτῶν εὐγενείᾳ ἀντιτάσσονται τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ αὐτῷ τῷ Θεῷ. Γενέσθω λοιπὸν ὡς γράφομεν, καὶ μὴ ἄλλως, ἐξ ἀποφάσεως, ἵνα καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις, καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος, εἴῃ πᾶσιν ὑμῖν.

Ἀσπυγ', ἐν μηνὶ ὀκτωβρίῳ, ἰνδικτιῶνος β'.

*

Οἱ νχοὶ συνετηροῦντο ἀπὸ τῆς πωλήσεως τοῦ κηροῦ, ἀπὸ τῶν περιχομένων δίσκων, ἀπὸ τῶν τελομένων ἐν αὐτοῖς ἱερῶν πράξεων, ἀπὸ ἐνοικίου τῶν ἀκινήτων αὐτῶν κτημάτων, καὶ σπκνίως ἀπὸ δωρεῶν, κυρίως συντεχνιῶν φιλαδέλφως ἐνίοτε καὶ νχὸς τις ἐπέτρεπε νὰ περιάγῃται ἐν αὐτῷ κιθώτιον ἐλεημοσυνῶν ὑπὲρ ἑτέρου νχοῦ πενομένου, καθὼς ἐν προσήκουσι τόποις θέλει ἰδεῖ ὁ φιλίστωρ ἀναγνώστης. Δυστυχῶς, διέτρεξεν κχρονικὴν περὶ ποιότητος κηρίου οὐδεμίαν ἐν πχλαιοῖς χρόνοις ἀπῆντησα, οὔτε περὶ ἀριθμοῦ δίσκων· ἢ μονον περὶ κτημάτων κινήτων καὶ ἀκινήτων τῶν προσηρητημένων τοῖς νχοῖς σχολείων, ὅτι δέον νὰ μένωσιν ἄθικτα²⁸ ὡς ἱερὰ· διότι τὰ νχοῖς ἱεροῖς ἀνήκοντα πάντοτε ἐκηρύχθησαν ἱερὰ, δῆλον οὖν οὐκ ἀνθρώποις ἀνήκοντα, καὶ

28. βλ. τοῦ παρόντος βιβλίου σελ. 36, ἐν ἔτει 1823.

ὑπὲρ τούτων ἡ Ἐκκλησία καὶ πρὸς τὴν κοσμικὴν ἀρχὴν ἀντετάττετο· ὅτε, κατὰ νοέμβριον τοῦ 1367, ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωάννης Ε' ὁ Πχλαιολόγος ἐζήτησεν ἀπὸ τοῦ πχτριάρχου Φιλοθέου τὰ τῷ νχῷ τῆς Ἀγίας Σοφίας ἀνήκοντα χωρὶς Οἰκονομεῖον καὶ Πχσπκρῶ, πρὸς κχτασκήνωσιν ἐν αὐτοῖς στρατιωτῶν, ἢ προσωρινῶς ἢ διρκῶς, ἢ ἀντχλλάσσων πρὸς ἕτερον, ἢ κχτέχων «ὡς περ κχτέχουσιν ἕτεροι καὶ σπείρουσιν ἐν αὐτοῖς καὶ ἀποδιδόσιν τὴν μορτὴν πρὸς τὴν ἐκκλησίαν», πχτριάρχης καὶ σύνοδος, ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἀκχταλήπτου συνεδριάζοντες, ἀποφκίνονται θχρραλέως²⁹ «ὡς ἀπὸ ἐνὸς στόματος μὴ ἔχειν ἄδειαν μήτε τὸν πχτριάρχην, μήτε τὴν σύνοδον ἐκδοῦναι πρὸς τινὰ τι τῶν τῆς ἐκκλησίας κτημάτων· κεκωλυμένον γὰρ εἶναι τοῦτο πκρὰ τῶν ἱερῶν κχνόνων μὴ δίδοσθαι τὰ τῆς ἐκκλησίας κτήματά τινα τῶν δυνκτῶν, μή τοί γε καὶ βασιλεῖ. Διὰ τοῦτο καὶ οὐδόλως ἀπολύομεν ταῦτα».

Ἐπίσης καὶ τὰ περὶ δίσκων φκίνεται συντάττον καὶ ὁροθετοῦν τὸ Πχτριαρχεῖον κατὰ τὰ μέσχα τῆς ΙΗ ἐκχτονταερίδος ἢ μικρῷ πρότερον, τοῦ νχοῦ τῆς Θεοτόκου τοῦ Μπάγνιου ἐν Βεσίκ-τάς εἰς ἐνδεικν κχταντήσαντος, ἐξεδόθη γράμμα πχτριαρχικόν³¹, δι' οὗ καθορίζει τὸ Πχτριαρχεῖον τὰ ἐξῆς· «Ἐπειδὴ ἐν τῇ τῶν αἰχμαλώτων φυλακῇ, ἥτοι τῷ Μπάγνι, δικτελεῖ ἱερὸς καὶ θεῖος νχὸς, τιμώμενος ἐπ' ὀνόματι τῆς ὑπερχίας ἡμῶν Θεοτόκου, αἰδέσιμος ὢν καὶ σεβάσμιος

29. Acta Patriarc. Β', σελ. 507—508. Τὴν δὲ τότε σύνοδον ἀπετέλουν οἱ ἀρχιερεῖς Καισαρείας, Ἐφέσου, Κυζίκου, Χαλκηδόνας, Βιζύης, Βρύσεως, Αἴνου καὶ Περιθεωρίου. Βλέπε ἐπὶ τούτῳ κανόνα ιβ' τῆς Ζ' οἰκουμενικῆς Συνόδου.

30. ἀπὸ σελ. 457—458 τοῦ κώδικος τοῦ Κριτίου.

διὰ τὰ ἐν αὐτῷ ὑπερφυῶς τελούμεναι θαύματα τῆς Θεοτόκου, ὑστερούμενος δὲ προσόδων καὶ μηδεμίαν ἄλλην ἔχων ἐλπίδα παρηγορίας, εἰ μὴ μόνον τὴν αὐθιχρίτως ἐπιχορηγομένην αὐτῷ ἐλεημοσύνην τῶν χριστιανῶν, ἣτις πρότερον ἐχορηγεῖτο θαφιλέστερον διὰ τοὺς προσφαιτῶντας ἐκείσε χριστιανούς, ἥδη, διὰ τινος περιστάσεως, μηκέτι τῶν χριστιανῶν ἀπερχομένων ἐκείσε, ὡς τὸ πρότερον, ἔλειψεν ἥδη ὁλοτελῶς καὶ ἡ χορηγομένη ὑπ' ἐκείνων ἐλεημοσύνη καὶ οὐδεμίαν ἄλλην πλέον κέκτηται πρόσδοτον, εἰ μὴ τὸ ὅπερ εἶχε καὶ πρότερον κουτεῖον τῆς ἐλεημοσύνης, ὃ περιήρχετο ἐν ταῖς τρισὶν ἐκκλησίαις, ὑπερχίως Θεοτόκου τῆς Ἑλπίδος εἰς τὸ Κοντοσκάλιον, τῶν ἁγίων Θεοδώρων εἰς τὴν Βλάχκην, καὶ τοῦ ἁγ. Κωνσταντίνου εἰς τὴν Καρχμανίαν³¹. ὅπερ κουτεῖον οὐκ οἶδαμεν ὅπως ἀμεληθὲν οὐκέτι ἐνηργεῖτο, ἀλλ' ἐπχυσε μέχρι τοῦδε. διὰ τοῦ παρόντος ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς καὶ νουθετοῦμεν καὶ συμβουλεύομεν ὅπως περιέρχεται τὸ ρηθὲν κουτεῖον ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ὑμῶν» δηλὰ γε δὴ ταῖς τρισὶ τούτοις. "Ὁμοιον κουτεῖον ἐλεημοσύνης ὑπὲρ τῆς Θεοτόκου τοῦ Σκληροτομβροῦν περιήγετο ἐν τῷ Ἁγίῳ Νικολάῳ τοῦ Τζιβαλίου, ὅπερ ἀπήνεγκεν ἐν ἔτεσι 1749 καὶ 1753 τὸ μὲν 3984 ἄσπρα (δηλ. παράδες=350 σχεδὸν φράγκα), τὸ δὲ 1140 παράδες, ὡς ὁ παλαιότερος τοῦ Τζιβαλίου κώδης³² μαρτυρεῖ.

Συντεχνιῶν δωρεὰς σπανίως ἀπαντῶμεν ἐν τοῖς κώδεσσι τῶν νῶν· ἐν τοῖς τοῦ ἁγίου Νικολάου Τζιβαλίου εὕρισκω λίαν ἄρχαιως ἀπὸ μὲν τοῦ 1740—66 χορηγίαν τῶν χαδισχά-

31. δηλ. τὸν ἐν Ψαμαθίᾳ ναόν.

32. ἐν ταῖς σελ. 118 καὶ 145.

δων «διὰ τὸ κερί τοῦ ἁγίου Γεωργίου». Τῷ 1749 χορηγίαν τῆς συντεχνίας τῶν καϊκτζήδων. Μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1740—60 χορηγίαις ἀρχαῖως μυλοχρακτῶν καὶ κουρέων. Τῇ 26 δεκεμβρίου 1753 χορηγίαν βουτυράδων καὶ λαδάδων, 6000 ἄσπρων ἢ 2000 παράδων (170 φράγκα³³). Τῷ 1756 (ἄπαξ εὖρον) χορηγίαν τῶν ἀλευράδων (2400 ἄσπρα=60—65 φράγκα) «διὰ τὸ κερί τοῦ ἁγίου Νικολάου». Ἀλλ' ὁ νῶς τοῦ Τζιβαλίου εἶχε τὸ δικαίωμα τοῦ περιφέρειν ἴδιον κουτεῖον ἐν τῇ μεγάλῃ ἀγορᾷ· οὕτω σημειοῦται τακτικῶς ἀπὸ τοῦ 1743—1760 εἰσπραχθεὶς «ἀπὸ τὰ κουτὶα τοῦ τσαρσιοῦ». Τὰ ἀδελφᾶτα (περὶ ὧν κατωτέρω πολὺς ὁ λόγος) ἀνκφέρονται ἐνίοτε χορηγοῦντα συνδρομὰς τινάς, οὐχὶ δὴλα δὴ τακτικῶς.

Ἕτεροι πόροι ἦσαν αἱ «παρηρησίαι» κληροδοτήματα δῆλον οὖν ἐπὶ σκοπῷ μνημοσύνης τῶν ὀνομάτων τῶν κληροδοτούντων, ἐν τακταῖς ἡμέραις, δημοσίως ἐκφωνουμένων. Ὡς πρὸς τοῦτο τὸ κερφάλιον ἢ τῶν ἐνορικῶν κωδήκων ἀναδίφησης καθιστᾷ γνωστὰ ἡμῖν καὶ τὴν γενεαλογίαν πολλῶν οἰκογενειῶν, καὶ τὸν χρόνον τοῦ θανάτου πολλῶν ἐκ τῶν κατὰ καιρὸν περ' ἡμῖν τὰ κοινὰ πραττόντων. Ναοὶ τινες ἐφορολόγουν ἐτέρους ἐν ἐορτῇ τινί, καὶ τούτων ἔνα γινώσκω· ἀλλὰ νομίζω ὅτι οὐχὶ μόνως εἷς εἶχε τὸ προνόμιον τοῦτο³⁴. Τὸ Πατριαρ-

33. ἴσως παράδες 6000, οὓς συνήθως ἔγραφον ἄσπρα τότε· 6000 παράδες σχεδὸν ἰσοῦντο πρὸς πεντακόσια φράγκα.

34. εἰς τὰ κατάστιχα τοῦ ἁγίου Δημητρίου Κανάβη Ξυλοπόρτης· ἄξια ἐλέους καὶ οἰκτιρμοῦ, εὕρισκω τῷ 1823 τὴν ἐξῆς σημείωσιν· «Ὅδες ἐκκλησίαις μὰς δίδουνε ἀνίμερα τοῦ ἁγίου Δημητρίου δια τὴν ἐκκλησιαστικὴν» ἦσαν δ' αὗται αἱ ἐξῆς εἴκοσι καὶ ἔξ· Ἑλπίς Κοντοσκαλίου γρόσια 5—Παναγία Νεοχωρίου 5—Ἁγίος Δημήτριος Κουρούτζεσμε 4—Ἁγίος Νικόλαος Γαλατᾶ 20—Ἁ-

χείον επέβαλλεν ἐν ἀνάγκῃ νχοῖς πλουσίοις ἔνκ χορηγῶσι νχοῖς πτωχοῖς, συνηθέστερον μὲν ἐν κχιρῶ ἀνεγέρτεως αὐτῶν, ἐκτάκτως δ' ἐν οἰκονομικαῖς αὐτῶν δυσπραγίαις. Τῷ 1766 ὁ πατριάρχης Σχμουήλ διέταξε τὸν Ἅγιον Νικόλαον Τζιβαλίου ἔνκ δωρήτηται εἰς τὴν Πανηγίαν Χαντζερλή (Τεκὺρ-σεράγι) 100 γρόσις, ἥτοι 300 φράγκκ. Τῷ 1771 ὁ αὐτὸς νχὸς ἔβιδε γρ. 40) «βοήθειαν εἰς τὴν Πανηγίαν Βεσίκτασι», ἐνῶ τῷ 1784 ἐχορήγει 2500 γρόσια, σχεδὸν διπλᾶ φράγκκ, τῷ Ἀγίῳ Νικολάῳ Ψαμαθία «κχτὰ τὴν πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν ἀπόφασιν», λόγῳ δανείου πιθκῶς. Τῷ 1745 ὁ αὐτὸς νχὸς δωρεῖται τῷ πενομένῳ νχῷ Σχλμκτομβροῦκ 500 γρόσις, περίπου δισχίλις φράγκκ³⁵. Τῷ 1784, ἀπριλίου 28 (γράφει κώδῃς τις τοῦ ἐν Γαλατᾷ νχοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου³⁶) ἐγένεν συνοδικὴ ἀπόφασις νὰ βοηθήσουν ἐκκλησίαι Πόλεως καὶ Γα-

γιος Γεώργιος Ποτηρᾶ 6—Παναγία τῶν Εἰσοδίων Σταυροδρομίου 13—Ἁγία Παρασκευὴ Χάσκιῳ 9—Ἅγιος Παντελεήμων Κουζγουντζοῦκι 6—Παναγία Ἐξ μαρμάρων 8—Ἅγιος Νικόλαος Τζιβαλί 11—Παναγία Μουχλίου 8—Ναὸς Τζεγκέλκιῳ 10—Παναγία Τεκὺρ-σεραγίου 2 καὶ 10 παράδες—Εὐαγγελισμὸς Βογιατζήκιῳ 3—Ἅγιος Κωνσταντῖνος Ψαμαθία 7 καὶ 20 παράδες—Ἅγιος Νικόλαος Νεοχωρίου 7 καὶ 20 παράδες—Ἅγιος Γεώργιος Ἐδιννέ-καπί 4—Ἅγιος Νικόλαος Ψαμαθία 3, καὶ 20 παράδες—Παναγία Βελεγραδίου 5 καὶ 20 παράδες—Ἅγιος Γεώργιος Ψαμαθία 2—Ἀνάληψις Ψαμαθία 3—Ἅγιοι Θεόδωροι Βλάγκας 5—Χριστὸς Γαλατᾶ 10—Ταξιδάρχει Μεγάλου Ρεύματος 10—Ἁγία Κυριακὴ Κοντοσκαλίου 5 καὶ 20 παράδες—Ἅγιος Μηνᾶς Ψαμαθία 3 καὶ 20 παράδες, ἔν ὅλῳ 177 γρόσια καὶ 10 παράδες. Ἐκ τῆς συμειώσεως ταύτης ὑποδεικνύεται πως ἡ πενία ναῶν τινῶν.

35 βλ. τοῦ παλαιότερου τῶν δύο πρώτων τοῦ Τζιβαλίου κωδῆκων τὰς σελίδας 224, 238 καὶ 271.

36. εἰδήσεις τινὰς ἐκ τῶν κωδῆκων τοῦ ναοῦ τούτου ὀφείλω τῇ

λατῇ διὰ τὸ χρέος τῆς πυρποληθείσης ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Νικολάου εἰς τὰ Ψωμκτιᾶ, καὶ ζητῶντας καὶ ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν μκς ποτότητς, ἐρωτῶντας τοὺς πρωτομαστόρους τζοχτζήδων καὶ χετκιντζήδων, ἐδόσμεν γρόσις 500».

Πλείστα εἰσέπραττον οἱ νχοὶ τότε ἀπὸ τῶν μνημοσύνων καὶ ἱερῶν τελετῶν, ὅςκς ἦγον ἐν αὐτοῖς αἱ τότε εὐκνδροῦσαι, μέχρι τοῦ 1850, ἐν Κωνσταντινουπόλει συντεχνίαι· ὅθεν οὐκ ἀσυνήθως τὸ Πατριαρχεῖον ἐνεπίστευεν εἰς τινὰς ἐξ αὐτῶν τὴν ἐποπτεῖαν καὶ διοίκησιν νχῶν πιεζομένων ὑπὸ χρηματικῶν χρεῶν δυσφορήτων, ὡς ἐνεπίστευε καὶ εἰς δικακεκριμένους ἐπ'εὐσεβείᾳ καὶ κοινωνικῇ περιωπῇ λογαῖδας τοῦ ἔθνους. Ὁ πατριάρχης Γρηγόριος ΣΤ' τῇ 5 αὐγούστου 1839 ἐνεπίστευσεν εἰς τὸν ἀρχιτέκτονα Νικόλαον Γικγτζόγλου τὴν διοίκησιν τοῦ ἐν Στένῃ νχοῦ τῶν Ταξικρχῶν, ἔχοντος τότε χρέος 65283 γροσίων. Αὐτὸς τῷ 1837 κχτὰ αὐγούστον ἐνεπίστευσεν εἰς τὴν συντεχνίαν τῶν κχπήλων τὸν πρό τινος ἀνοιχοδομηθέντα καὶ ὑπὸ τὸ βάρος χρέους 60000 γροσίων πιεζόμενον νχὸν τῆς Θεοτόκου ἐν Τεκὺρ-σεραγίῳ. Κωνσταντῖος Α' ὁ ἀπὸ Σινκίου κχτὰ δεκέμβριον τοῦ 1833 τὸν νχὸν ἁγίου Νικολάου ἐν Τόπ-κχπί, πρὸ διετίας ἀνοιχοδομηθέντα καὶ πρὸς διαφόρους ὀφείλοντα τὸ τρομερὸν διὰ τὰς πενιχρὰς αὐτοῦ προσόδους ποσὸν 130000 γροσίων, ἐνεπίστευσε τῇ συντεχνίᾳ τῶν ἀμπκτζήδων. Τῷ 1833 τῇ συντεχνίᾳ τῶν κχπήλων ὁ πατριάρχης Γρηγόριος ΣΤ' ἐνεπίστευσε τὸν ἐν Γαλατᾷ νχὸν τοῦ ἁγίου Νικολάου. Κχτὰ αὐγούστον τοῦ 1793 Νεόφυτος Ζ'

προθυμία τοῦ χρηστοῦ φίλου κ. Γ. Πρωγάκη, νῦν διδασκάλου τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς ἐν τῇ ἐν Χάλκῃ θεολογικῇ σχολῇ, μεταγράψαντός μοι ταύτας τῷ 1886.

ὁ ἀπὸ Μαρωνείας ἀπαλλάξας ἀπὸ τῆς ἐποπτείας τῆς ἐν Ἀθῶ μονῆς Ἐσφιγμένου τὴν ἐν Πριγκήπῳ μονὴν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, σταυροπηγιακὴν ἀναδείξας, ἐνεπίστευσεν αὐτῇ τὴν διοίκησιν καὶ διαχειρίσιν τῷ πατριάρχῳ Χριστοδούλῳ Βλαχούτζῃ, ἐνῷ μετὰ μικρὸν, κατὰ ἰούνιον τοῦ 1794, τὴν ἐπιστάσιν καὶ διαχειρίσιν τοῦ ἱεροῦ προσκυνηματός τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ὁ πατριάρχης Γεράσιμος Γ' ἐνεπίστευσεν εἰς τὰς συντεχνίας τῶν γουνεράδων, τῶν ἀμπιτζήδων, τῶν τζεβερετζήδων, ὡς καὶ τῶν χετκίτζήδων καὶ τῶν τζοχατζήδων τῶν ἐκ Χίου. Πολὺ δὲ πρὸ τοῦ 1786 εἶχεν ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιν καὶ διοίκησιν αὐτῆς ἡ συντεχνία «τῶν καπήλων τῶν δουλευόντων ἐν τῇ βασιλευούσῃ τῶν πόλεων κατὰ τὸ Φανάριον δῆλα δὴ, Τσουπακλή, Γαλατᾶ, Κοντοσκάλιον, καὶ Ὑψωμθεῖα» τὸ πτωχὸν ἐν Ἀντιγόνη τῇ νήσῳ μονόδριον τοῦ ἁγ. Γεωργίου τοῦ Κρηπίτη. Τῷ 1778 ὁ πατριάρχης Σωφρόνιος Β' παρεχώρησεν (ἐκύρωσε τὴν παρεχώρησιν) τὸ μονόδριον τῆς Μεταμορφώσεως ἐν τῇ νησίδι Πρώτῃ εἰς τὴν ἐποπτεῖαν καὶ φροντίδα τοῦ τῆς Βλαχίας ἡγεμόνος Ἀλεξάνδρου Ἰωάννου Ὑψηλάντου, ὅπερ πρὸ τινων ἐτῶν ὁ πατριάρχης Ἰωαννίκιος Γ' ὁ Κρηττζᾶς ἐνεπίστευσε τῇ ἐποπτεῖα καὶ διοικήσει τοῦ πτεάρχου Δικμαντῆ τοῦ Γεωργάκη. Τῷ 1753 ὁ πατριάρχης Κύριλλος Ε' ἐνεπίστευσε τῇ ἐποπτεῖα καὶ διαχειρίσει τῆς συντεχνίας τῶν μπαζιρτζήδων τὴν ἡδη σταυροπηγιακὴν οὔσαν μονὴν τοῦ Σωτῆρος τὴν ἐν Πριγκήπῳ. Τῷ 1722 ἢ 1723 ὁ πατριάρχης Ἱερεμίας Γ' ἐνεπίστευσε τῇ φροντίδι καὶ διοικήσει τῶν ἐνταῦθα ἐμπόρων τῶν ἐκ Χίου τὴν ἀνοικοδομηθεῖσαν τότε μονὴν τῆς Μεταμορφώσεως τὴν ἐν Πρώτῃ. Ἄν ποῦ δ' ἀνευρεθῶσι προγενέστερα πατριαρχικὰ γράμματα, θέλομεν μάθει καὶ περὶ ἐτέρων ναῶν διότι τὰ ἀπὸ τοῦ 1860 καὶ ἐν-

τεῦθεν γράμματα καὶ αἱ συνοδικαὶ καὶ πατριαρχικαὶ τοιαῦται περὶ ναῶν ἀποφάσεις εὐρίσκονται εὐκολώτερον ἐν τοῖς κώδικεσι τοῦ Πατριαρχείου διασωθείσαι.

Ἡ προσωρινὴ παρεχώρησις τῶν ναῶν εἰς συντεχνίας συνετέλεσεν εἰς ἐλάττωσιν τῶν χρηματικῶν αὐτῶν ὀφειλῶν, αἱ δὲ γινόμενα δημοτελῶς ἱεουργίαι τὸ πρακτικώτερον τῶν ἀποτελεσμάτων εἶχον τὴν εὐμαρεστέραν τῶν τε ναῶν καὶ τοῦ ἐν αὐτοῖς ὑπηρετοῦντος κλήρου συντήρησιν. Ἡ πρὸ τοῦ 1850 παρ' ἡμῖν ἀκμὴ τῶν συντεχνιῶν, τὸ θερμότερον θρησκευτικὸν αἰσθημα, ἀπὸ τινος, εὐτυχῶς, ἀναζήσαν παρ' ἡμῖν, ἡ συρροὴ εἰς ἀγίσματα καὶ ἐπὶ προσκυνήσει λειψάνων καὶ εἰκόνων ἁγίων, ἡ πλησμονὴ τῶν ἀδελφάτων, ἐπέβλαψε καὶ συνεχεστέρας ἢ σήμερον ἱεράς ἐν τοῖς ναοῖς τελετάς, καὶ κλῆρον πολυπληθέστερον, πλείονα ἀπολαμβάνοντα τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ὡς ἀπελάμβανον καὶ αὐτοὶ οἱ νεωκόροι. Ἦκουσα ὅτι μέχρι τοῦ 1850 ὁ νεωκόρος ὁ ὑπηρετῶν τῷ ναῷ καὶ τῷ ἀγιάσματι Κουρούτζεσμε κατ' ἔτος ἀπελάμβανε περὶ τὰς 120 λίρας, διπλάσι δὲ ὁ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ ἐν Ἐδέρνε-καπί, ὅπου συνεχεῖς ἦσαν αἱ ἱερὰ πανηγύρεις. Ἐπίσης συνέρρεεν ὁ λαὸς ἐν Τεχιάρχῃς Παλατᾶ, ἐν Ἀνακλήψει καὶ Ἀγίῳ Μηνᾶ Ψαμθία, ἐν Γοργοεπηκόῳ Ἐξ-μαρμάρων, ἐν Μεγάλῳ Ρεύματι. Ἐντεῦθεν ναοὶ πολλοὶ διετήρουν τιτουλαρίους ἐπισκόπους, καὶ αὐτοὶ οἱ μόνιμοι σήμερον καὶ κατὰ τρόπον ἀξιοθρήνητον ἔνθα συντηροῦντες ἱερέα. Μνεία τούτων ἐν οἰκείοις τοῦ βιβλίου τούτου γίνεται τόποις· ἐνταῦθα σημειῶ, κατὰ κώδικας ἐνορικαίους καὶ πατριαρχικούς, ὅτι τῷ 1818 συνετηροῦντο ἐν Κων]πόλει ἐπίσκοποι δώδεκα προϊστάμενοι ναῶν: Μητροφάνης Ἀριστείας Τζιβαλίου (ἀπὸ δεκεμβρίου 1817) — Μελιτηνῆς Ἀνακίης τοῦ Ἁγίου Νικολάου Ψαμθία (ἀπὸ

νοεμβρίου 1817 μέχρι καὶ τοῦ 1820)—Εὐμενείας Κωνσταν-
 τίνος Ἑλπίδος Κοντοσκυλλίου (αὐτοβιογράφος) ἐν τῷ ὑπομνή-
 ματι γραφόμενος, ἀπὸ μαρτίου 1815 μέχρι καὶ τοῦ 1819)
 —Παιονίας Κύριλλος Ἀγίας Κυριακῆς Κοντοσκυλλίου (ἀπὸ
 μαρτίου 1808 μέχρι καὶ τοῦ 1820)—Ρύμνης Θεόκλητος
 Βλάχος (ἀπὸ νοεμβρίου τοῦ 1810, μέχρι καὶ τοῦ 1827—
 —Εὐδοξιάδος Κύριλλος Ἐξω-κιοῦ (ἀπὸ μαρτίου 1818 μέ-
 χρι καὶ τοῦ 1821)—Σωτηριουπόλεως Δαμασκηνὸς Χάσκι-
 οῦ (ἀπὸ μαρτίου 1796 μέχρι καὶ τοῦ 1819)—Σεβαστουπόλεως
 Νεόφυτος Χριστοῦ Γαλατῆ (ἀπὸ ἀπριλίου 1803 μέχρι καὶ τοῦ
 1823)—Συννάδων Ἰάκωβος Καρχατικῆς Γαλατῆ («πρώην
 πνευματικὸς τοῦ Πατριαρχείου» κατὰ τὸ ὑπόμνημα ἀπὸ
 μαρτίου 1817 μέχρι τοῦ 1820) — Σελευκείας Ἰωαννίκιος Ἀγίου
 Νικολάου Γαλατῆ (ἀπὸ δεκεμβρίου 1799 μέχρι καὶ τοῦ 1820)
 —Ἀργυρουπόλεως Γρηγόριος Εἰσοδίων Σταυροδρομίου («ἱερο-
 διδάσκαλος» ἐν τῷ ὑπομνήματι ἀπὸ ἰουλίου 1807 μέχρι τοῦ
 1821) καὶ Θεοδορουπόλεως Ἀνθίμος Μεγάλου Ρεύματος
 (ψηφισθεὶς τὸν δεκέμβριον τοῦ 1805 διὰ τὴν Καρχατικὴν
 καὶ μείνας ἄχρι μαρτίου 1817, ἔκτοτε δὲ μέχρι 1820 ἐν Μ. Ρεύ-
 ματι). Ὁ νεὸς Ἑγρί-καπὶ εἶχεν ἀπὸ νοεμβρίου 1806—1816
 τὸν Κλυδιουπόλεως Μελέτιον. Ὁ ἐν Τόπ-καπὶ νεὸς εἶχεν
 ἀπὸ αὐγούστου 1826 τὸν Σεβαστείας Σωφρόνιον, ἀπὸ ἀπρι-
 λίου 1830 τὸν Ρύμνης Πανάρετον. Αὐτὸς ὁ πτωχὸς τοῦ Βλάχ-
 σεργίου νεὸς ἐπαρκῆ προμήθευε πόρον ζωῆς, ἕνεκα τῶν
 αὐτόθι συνεχῶς τελουμένων ἱερουργιῶν, εἰς τὸν διὰ τὸ Χάσ-
 κιοῦ χειροτονηθέντα κατὰ ὁκτώβριον τοῦ 1831 Ἐπιφανεῖας
 Χριστοφόρον, διαμένοντα ἀπὸ τοῦ 1841 ἐν Βλάχ-σεργίῳ καὶ
 καταλιπόντα μετὰ θάνατον πέραν τῶν 40000 φράγκων, ὡς
 ἤκουσα, καὶ μετὰ τὸν Χριστοφόρον διετῆρει ὅπως δὴ ποτε τὸν

Αὐγουστοπόλεως Ἀγάπιον, ἄνδρα λόγιον, χειροτονηθέντα
 κατὰ ἰούνιον τοῦ 1851 διὰ τὸ Βεσίχ-τάς καὶ μετ' ὀλίγον ἐλ-
 θόντα εἰς Βλάχ-σεργίον, ὅπου ἀπεβίωσε τῷ 1860 ἢ 1861.

§

Ἐν τῷ παρόντι συγγράμματι γίνεται μνεία τῶν περιπε-
 τειῶν ναοῦ τινὸς ἐκτενὲς ἢ σύντομος ἀναλόγως τῶν ἐγγρά-
 φων πηγῶν, ἃς εἶχον ὑπ' ὄψιν· γίνεται δὲ μνεία καὶ τῆς παρ'
 ἐκάστῳ νεῷ σχολῆς, διότι οἱ πλείστοι τῶν νεῶν εἶχον παρ'
 αὐτοῖς σχολεῖα καὶ ταῦτα συνετήρουν ἀπὸ λιτῶν προσόδων.
 Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 141 κώδικι τοῦ πατριαρχικοῦ γραμμα-
 τοφυλακείου τοῦ μεταγράφοντος ἀπολογισμοὺς τῆς ἀπὸ τοῦ
 1814—τέλους τοῦ 1821 διαχειρίσεως τῶν νεῶν τῆς Ἀρχιε-
 πισκοπῆς (οὐχὶ πάντων, διότι λείπουν τὴν τάξιν οἱ ἐν Γαλα-
 τῇ νεοὶ ἁγίου Ἰωάννου καὶ ἁγίου Νικολάου, ὁ ἐν Βλάχ-
 οῦ εἰς τοῦ Διπλοκιοῦ, ὁ τοῦ Βογιτζήκιοῦ, ὁ τοῦ Βεβεκίου,
 ὁ τῆς Στένης, καὶ οἱ τῶν μονῶν τῶν Πριγκηπονήσων κλπ.)
 λεπτομερεῖς ὑπάρχουσι μὲν λογαριασμοὶ κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα
 σχολείων Ἀγίου Κωνσταντίνου Ψαυχθία, Μουχλίου, Ἐδιρνέ
 καπὶ καὶ Ἀγίου Νικολάου Νεοχωρίου, σχολεῖα δ' ἔχοντες ἀ-
 νκρέρονται οἱ νεοὶ Σταυροδρομίου (τῶν Εἰσοδίων, ὁ μόνος
 ὑπάρχων τότε), Γαλατῆ, Σκληροτομβροῦ, Ἑγρί καπὶ, Χά-
 σκιοῦ, Θεοτόκου Ἑλπίδος καὶ ἁγίας Κυριακῆς οἱ τοῦ Κοντο-
 σκυλλίου.—Ἄλλ' ἦσαν καὶ ἕτεροι συνοικίαι καὶ νεοὶ διατηροῦν-
 τες σχολεῖα, καὶ τούτων ἡ δέουσα μνεία γίνεται. Τινὰ τῶν
 ἐν Κωνσταντινουπόλει κατ' ἐνορίαις σχολείων ἦσαν ἀρχαιό-
 τερα τοῦ 1800, τοῦ δὲ Γαλατῆ ἀρχαιότερον³⁷ καὶ τοῦ 1640

37. Ζαβίρα Νέα Ἑλλάς· σελ. 444, ἐπὶ τῇ βύσει τῶν μαρτυριῶν
 Δοσιθέου Ἱεροσολύμων.

κῆν τε ἰδιωτικόν, κῆν τε κοινόν ὑποτεθῆ. Τὸ σύστημα τὸ λεγόμενον ἀλληλοδιδασκτικὸν εἰσῆγαγεν ἐν Κωνσταντινουπόλει πρῶτος ὁ πατριάρχης Κωνσταντῖος ὁ Α', ὁ καὶ σχολὴν ἰδίαν ἐγείρας ἐν Φωνκρίῳ³⁸ τοιαύτην, ὡς κεκρίθη μετὰ τὴν ἐν Δουλοῖς τῆς Μάνης ὑπὸ Χριστοφόρου Περραιβοῦ³⁹ καὶ ἐν Ἰασίῳ τῆς Μολδαβίας εἰσαγωγὴν τῆς ἀλληλοδιδασκτικῆς μεθόδου, διδάσκοντος τοῦ Γεωργίου Κλεοβούλου τοῦ ἐκ Φιλιπποπόλεως⁴⁰. Πλεονεκτήματα ἐνοριακῆς σχολῆς εἰσὶν αἱ πρὸς τοῖς νεοῖς τῶν ἁνωθι τοῦ Πλκχτῆ κειμένων ἐνοριῶν καὶ τινων τοῦ Βοσπόρου χωρίων, καὶ ὅτι γράρονται κατωτέρω· σύγχρονος αὐτῆς ἴσως ἐστὶν ἡ σχολὴ τῶν ἑξ μακρῶν⁴¹, καὶ τῆς ἀρχαιοτέρης ἢ τοῦ Μεγάλου Ρεύματος. Αὐθεντικὴ μαρτυρία περὶ λειτουργίας τῶν κατ' ἐνορίας σχολείων εἰσὶν οἱ κώδικες αὐτῶν καὶ κατ' αὐτοὺς ἐν οἰκείοις τόποις τοῦ μετὰ χεῖρας βιβλίου γίνεται μνησί.⁴² Τῆς ἰδρύσεως δὲ σχολείων ἐνοριακῶν ἐνδεκὰ ποιεῖται μνησί, ἐπευλογοῦν καὶ διατάτ-

38. Βιογραφία Κωνσταντίνου Α' ὑπὸ Θεοδώρου Ἀριστοκλέους ἐν "Ἐλάσσοσι συγγραφαῖς", σελ. 10.

39. Ἰωάννου Π. Κοκκῶνη Ἐγχειρίδιον περὶ τῆς ἀλληλοδιδασκτικῆς μεθόδου· ἐν Ἀθήναις, 1860, σελ. 45.

40. ὁ Κλεόβουλος ἐκλήθη κατὰ νοέμβριον ἢ δεκέμβριον τοῦ 1818 εἰς Ἰάσιον ἵνα διδάξῃ δημοσίᾳ τὴν ἀλληλοδιδασκτικὴν μέθοδον ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. "Λόγιος Ἑρμῆς", τοῦ 1819, σελ. 27—34 καὶ τοῦ 1820 σελ. 264. Διδακτικωτάτη δὲ περὶ τῶν γραμμῶν κατὰ τῆς μεθόδου ταύτης προλήψεων ἐστὶν ἡ τοῦ Μακαρίου ἐπισκόπου πρῶτην Ρωγῶν ἐπιστολή· Λόγ. Ἑρμῆς τοῦ 1820, σελ. 661—662.

41. Τὸ σιγίλλιον, ἐν γλῶσση τουρκικῇ διὰ χαρακτήρων ἑλληνικῶν γεγραμμένον, ἴδε ἐν τῇ "Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ", τόμ. Κ', σελ. 477.

42. ὅπου μία σχολὴ ἀλληλοδιδασκτικὴ (μετὰ τὸ 1830) ἰδρυμένη ἦν, τοῦτο σαφῶς ἀναφέρεται, ὡς καὶ ἐν τοῖς πρὸ τοῦ 1830 χρόνοις ἐννοητέον τοιαύτην τὴν "τῶν κοινῶν γραμμάτων", γραφομένην. "Ο-

τον τὴν ἔδρουν ἐν Νεοχωρίῳ σχολῆς, σιγίλλιον τοῦ πατριάρχου Σχμουήλ τοῦ Χαντζερῆ, τὸν ἰούνιον τοῦ 1764 ἀπολυθέν· τοῦτο δὲ μεταγραφέν ἀπὸ κώδικος τοῦ ἐν Νεοχωρίῳ (τοῦ Βοσπόρου) ἀγιοταφικοῦ μετοχίου ἔστι τοῦτο·

**Σαμουήλ ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνδαν]πόλως,
Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.**

† Εὐλαβέστατοι ἱερεῖς, καὶ ὁσιώτατοι ἱερομόναχοι οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Νεοχωρίου· καὶ χρήσιμοι ἄρχοντες, καὶ πρόκριτοι γέροντες· καὶ λοιποὶ πάντες εὐλογημένοι χριστιανοὶ τοῦ αὐτοῦ χωρίου, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος· Χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εὐλογία ἀπὸ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν εὐχὴ, εὐλογία καὶ συγχώρησις. Γνωστὸν εἶναι καὶ ὁμολογούμενον εἰς ὅλους σας ὅτι δὲν εἶναι κανένα πρῶτον τιμιώτερον καὶ ὠρελιμώτερον εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, καὶ ἀπλῶς μὲν εἰς ὅλον τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, μέλιστα δὲ καὶ ἐξαιρέτως εἰς τὸ γένος τῶν ὁρθοδόξων χριστιανῶν, ἀπὸ τὴν σοφίαν καὶ μάθησιν καὶ διδασκαλίαν, μετὰ τὴν ὁπίαν καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὅπου εἶναι λόγῳ τιμημένος, κοσμεῖται καὶ στολίζεται καὶ τελειοῦται, ἀποκτώντας τὸ ἐξάριστον τοῦτο ἀγαθὸν καὶ χάρισμα τοῦ ἁγίου Θεοῦ, ἐπειδὴ καὶ εἶναι στολισμὸς τῆς ψυχῆς καὶ τελειότης τοῦ νοῦς, μετὰ τὴν ὁπίαν ἀποκτώντας τὴν γνῶσιν τῶν γραμμάτων καὶ τὴν σοφίαν γίνεται κατὰ τοῦτο ὁμοιος κατὰ τὸ δυνατόν μετὰ τὸν Θεόν, κατὰ τὸ εἰρημένον «Ἐγὼ εἶπα Θεοὶ ἐστε, καὶ υἱοὶ Ὑψίστου πάντες». Διὰ τοῦτο καὶ ὁ προφήτης Σαμουὴλ μετὰ πολλὴν ἐπιθυμίαν ἐξήτησεν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ λέγων: «Χάρισαί μοι τὴν τῶν σῶν θρόνων πρέσβρον σοφίαν», καὶ ἐπαίνῃ ἐκείνους, ὅπου τὴν ἀποκτησάν, λέγων: «Μικχάριος ἄνθρωπος, ὅς εἴρε σοφίαν, καὶ θνητὸς, ὅς αἴρει φρόνησιν». Αὐτὸ λοιπὸν τὸ ἐξάριστον χάρισμα τοῦ Θεοῦ βλέποντές το ἐν τοῖς πρῶτοις κειροῖς ἀμελούμενον καὶ ἐκλειπὸς εἰς τὸ ἡμέτερον γένος τῶν ὁρθοδόξων, καὶ λυπούμενοι μεγάλως εἰς τοῦτο, ὡς ἂν ὁποῦ τὸ ἡμέτερον γένος ἁνωθὲν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἦτον κενωσιμὸν μετὰ βί-

που δ' ἐν τοῖς κώδεσσιν ἀναφέρεται σχολὴ ἑλληνικὴ, δηλοῖ τὸ σχολαρχεῖον, ὡς σήμερον λέγομεν· διότι σχολαὶ τινες ἐνοριακαὶ, καθὼς ἡ τοῦ Μουχλίου λόγου χάριν, ἡ τοῦ Ψαμαθία, ἡ εἰς Ταταῦλα ἦσαν εἰδός τι γυμνασίων, μέχρι τοῦ 1850 τοῦλάχιστον.

θος σοφίας καὶ μὲ πλάτος ἐπιστημῶν, κατὰ τὰ παραδείγματα, ὅπου ἔχομεν εἰς τὰς ἱστορίας, ὅπου ἀναγινώσκουμεν εἰς τὰ ἱερὰ βιβλία καὶ συγγράμματα τῶν σοφῶν διδασκάλων καὶ πτετέρων τῆς Ἐκκλησίας μας, τὰ ὅποια οἱ περισσότεροι ἀπὸ τὸ γένος μας δὲν εἶναι ἱκανοὶ οὔτε καὶ νὰ τὰ ἀναγνώσουν καὶ νὰ τὰ ἐννοήσουν, καὶ εὐρίσκεται τώρα τὸ γένος μας πλανώμενον εἰς ἓνα σκότος ἀμαθείας καὶ ἐστερημένον ἀπὸ τῆ φῶς τῆς διδασκαλίας καὶ θεογνωσίας, διὰ τὴν ὁποίαν ἀμάθειαν πολλοὶ τοῦ ἡμετέρου γένους προσκόπτουσι καὶ φέρονται κακηγηγικάως μὴ ἔχοντες τὴ φῶς καὶ τὴν ὁδὸν τῆς μαθήσεως, κατὰ τὸ ἐν Εὐαγγελίοις εἰρημένον «Ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει». Διὰ τοῦτο ἡμεῖς, θεῶ ἐλέει καὶ εὐδοκίᾳ τοῦ φιλευσπλάγχχνου Θεοῦ, κληρωθέντες τὴν προτῆσιν καὶ ἐπίσκεψιν τοῦ οἰκουμενικοῦ τούτου θρόνου καὶ τὴν πρόνοιαν καὶ μέριμναν τῶν ἐν αὐτῷ χριστιανῶν, ἐφροντίζομεν ἐπιμελῶς κατὰ τὴν δυνατὴν τρόπον νὰ ἀνακαλέσωμεν τὴ φῶς τοῦτο τῆς διδασκαλίας εἰς τὸ ἡμέτερον ὀρθόδοξον παῖμνον καὶ νὰ ὁδηγήσωμεν τοὺς χριστιανούς, ὅπου εὐρίσκονται ἐν τε τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ τοῖς περὶ αὐτῆς χωρίοις, εἰς τὴν εὐσέθειαν καὶ εἰς τὰ ἔργα τῆς ἀρετῆς, διὰ μέσου τῶν ὁποίων ἡμποροῦν νὰ εὐδωθῶσιν εἰς τὸ μακαριώτατον τέλος τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ εἰς τοῦτο ἀναγκαιῶς χρειάζεται ἡ διδασκαλία καὶ μάθησις τῶν ἁγίων Γραφῶν καὶ τῶν ἱερῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας, τὰ ὅποια χωρὶς διδασκαλίαν καὶ μάθησιν τῆς κοινῆς διαλέκτου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποκτηθῶσιν. Εἰς τὸν ὁποῖόν μας σκοπὸν, ἐξ ὅτου ἐπικτῆραρχοῦμεν, θεῶ ζήλω κακινημένοι, ἐκινολογήταμεν τὸ θεάρεστον τοῦτο ἔργον καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς χριστιανούς τῆς τε βασιλευούσης τῶν πόλεων καὶ τῶν περὶ χωρίων καὶ εἰς τὰς ἐνορίας καὶ ἐκκλησίας τὰς ὑποκειμένους τῷ καθ' ἡμᾶς οἰκουμενικῷ θρόνῳ καὶ ὅς εἶναι ἐβλογημένον καὶ δεδοξασμένον τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου Θεοῦ, ὅπου εἰσηκούσθημεν εἰς τόσας ἐνορίας, καθὼς δὲν σὺς λαμβάνουν, καὶ συνεκροτήθησαν, θεῶ ἐλέει, φροντιστήρια καὶ σχολεῖα τῶν ἐλληνικῶν μαθημάτων εἰς τὸ Κοντοσκάλιον, εἰς τὴν Βλάγκαν, εἰς τὸν Ἅγιον Κωνσταντῖνον τῆς Καραμυνίας, εἰς τὰ Ὑψωμαθεῖα καὶ τὰς περὶ αὐτῶν ἐκκλησίας καὶ ἐνορίας, εἰς τὸ Ἐδινέκαπι, εἰς τὰς ἐξ ἐνορίας ταύτας: τῆς Παναγίας Ἐγκληπίου, τοῦ Χαντζερλή, τοῦ Ἀρχιπατρί-μεϊδανίου, τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Σαρμασίκι καὶ τῆς Κυρίας τῶν Οὐρανῶν κατὰ τὸ Σαλματομβροῦκι, καὶ εἰς τὸ χωρίον Μπεσίκτασι· καὶ ἐράνη ὁ καρπὸς τῆς ψυ-

χικῆς αὐτῆς ὠφελείας εἰς τὰς ἐνορίας αὐτάς, ἐπειδὴ καὶ συντρέχουσι μὲ πολλὴν προθυμίαν τὰ παιδία τῶν ἐν αὐταῖς χριστιανῶν καὶ προκόπτουσι καθ' ἑκάστην, ἔχοντες ἐλπίδας χρηστὰς ὅτι ἐντὸς ὀλίγου νὰ ἰδοῦμεν μεγάλους καρπούς ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν αὐτὴν· ἔμεινε δὲ τὸ χωρίον σας τοῦτο, ὅπου χρειάζεται νὰ λάβῃ τὸ αὐτὸ χάρισμα τῆς διδασκαλίας καὶ προκοπῆς, διὰ νὰ μὴ μείνῃ καὶ αὐτὸ ἐστερημένον τοιοῦτου κοινωφελούς ἀγαθοῦ. Διὰ τοῦτο προσκαλεσάμενοι τοὺς προκρίτους χριστιανούς τοῦ χωρίου σας τούτου καὶ κοινολογήσαντες εἰς αὐτοὺς πατρικῶς τοῦτο, εὔρομεν καὶ αὐτοὺς προθύμους καὶ εὐθεῖς εἰς τὸν θεάρεστον τοῦτον σκοπὸν μας, καὶ ἐδιωρίσθη, κατὰ κοινὴν γνώμην ὄλων τῶν συνεγχωρίων χριστιανῶν, νὰ συγκροτηθῇ καὶ εἰς τὸ χωρίον αὐτὸ ἐν σχολεῖον ἐλληνικῶν μαθημάτων, καθὼς καὶ εἰς τὰς ρηθείσας ἐνορίας, διὰ νὰ σπουδάζουν τὰ τέκνα σας· καὶ ἀπεκτεστήσαμεν διδάσκαλον εἰς αὐτὸ τὸν· . . . ὡς ἱκανὸν καὶ ἄξιον διὰ νὰ ἔχῃ τὸ ἔργον τοῦτο τῆς διδασκαλίας εἰς τὸ χωρίον σας καὶ νὰ διδάσκῃ μετὰ πάσης ἐπιμελείας τοὺς προσφαιτῶντας αὐτῷ μαθητάς, διὰ τοῦ ὁποῖου τὸν μισθὸν ἐδόθησαν εἰς τὰς τρεῖς ἐκκλησίας τοῦ χωρίου σας, εἰς τὸν Ἅγιον Νικόλαον, εἰς τὸν Ἅγιον Γεώργιον καὶ εἰς τὴν τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου χίλια γρόσια ἐπὶ χεῖρας, ὧν τοκίζομένων πρὸς πέντε· γρόσια τὸ π.υγγεῖον, ἔχουσι δίδοσθαι τῷ διδασκάλῳ γρόσια ἑκατὸν ἑκοσι· τὰ δὲ λοιπὰ ὀγδὴκοντα εἰς ἀποπλήρωσιν τοῦ κόπου αὐτοῦ τῶν διακοσίων γροσίων, ὀφείλουσιν ἐκ τῶν περιερχομένων κουτείων εἰς τὰς ἐκκλησίας ταύτας περὶ τοῦ σχολείου τούτου συναγέσθαι, ὡς εἶναι τὸν μισθὸν τοῦ διδασκάλου ἀνὰ πᾶν ἔτος γρόσια διακόσια· κᾶντε συναχθῶσιν ἐκ τῶν κουτείων, κᾶντε καὶ ἐλλείπωσι. Τὰ δ' ἐπ' ὀνόματι τοῦ σχολείου τούτου κουτεῖα ἐδιωρίσαμεν νὰ περιέρχεται ἕκαστος εἰς κάθε ἐκκλησίαν τρίτον τῇ τάξει, τούτεστι μετὰ τὸ κουτεῖον τῆς βοηθείας. Συνεφωνήθη δὲ, κοινῇ γνώμῃ τῶν ἐγχωρίων, καθέζεσθαι τὸν διδάσκαλον ἐνδὸν τοῦ σχολείου, ὅπερ ὀφείλει εἶναι τὸ ὁσπῆτιον τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Νικολάου τὸ νεωστὶ οἰκοδομηθὲν, καὶ εἰς μηδεμίαν ἄλλην χρῆσιν συντελοῦν. Ἐπιστάτας δὲ τοῦ σχολείου τούτου καὶ φροντιστὰς

* λείπει τὸ ὄνομα τοῦ διδασκάλου.

** 5 ἐπὶ 500, ἃ συνεπλήρουν τότε τὸ π.υγγεῖον. Προδήλως σφάλμα, ἀντὶ “πεντήκοντα τὸ π.υγγεῖον., δηλαδὴ δέκα ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν κατ' ἔτος.

καὶ ἐπιμελητὰς καὶ ἐκ μέρους ὄλων τῶν ἐγχωρίων διωρισμένους ἐπ' αὐ-
τῷ τούτῳ διὰ παντὸς ἐπὶ τῷ ἀνοίγειν τὰ κουτεῖα καὶ λαμβάνειν εἰς
χεῖρας αὐτῶν τὰ ἐκ τούτων συναγόμενα, ἔτι δὲ καὶ τὸ κατ' ἀναλο-
γίαν τοκιζόμενον διάφορον τῶν χιλίων γροσίων ἀπὸ τῶν κατὰ καιροὺς
ἐπιτρόπων ἐκάστης ἐκκλησίας, καὶ διδόναι τὸν μισθὸν τοῦ διδασκάλου
ὕπερ τοῦ κόπου αὐτοῦ, καθ' ὃν ἂν καιρὸν βουλευθῇ, καὶ ἐπισκέπτεσθαι
τούτου καὶ προνοεῖν, ὥς καὶ αὐτὸν ἐπιμελεῖσθαι τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.
Κατ' αὐτὴν δὲ τὴν γνώμην τῶν ἐγχωρίων ἐδιωρίσθησαν ἐφέτος ἐπι-
στάται ὁ μπασᾶ κὺρ Ἀντωνάκης τοῦ Ἀθράμη, καὶ ὁ κυρίτζης Ὁ-
γουρλῆς τοῦ Μουράτη, ἄνδρες παρὰ πάντων ἐκλεχθέντες. Συνεφωνή-
θη δὲ καὶ τοῦτο ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις, ὅπως μηδέποτε σχολάζῃ τὸ εἰς ἐκά-
στην ἐκκλησίαν διορισθὲν κουτεῖον ὕπερ τοῦ σχολείου τούτου, ἀλλ' ἔν τε
ταῖς κυριακαῖς καὶ θεομητορικαῖς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπισήμοις ἑορταῖς,
περιέρχεσθαι καὶ μὴ ἀμελεῖσθαι, ὥσπερ καὶ τὰ κουτεῖα τῆς ἐκκλησίας
ὥς ἐξαρκέσωσιν εἰς τὸν μισθὸν τοῦ διδασκάλου. Ὁ δὲ διδάσκαλος εἰς
δύω τάξεις νὰ πρὸς δίδῃ τὰ μαθήματα, τὴν μίαν ἀνωτέραν διὰ τοὺς
προκεκινημένους μαθητὰς, καὶ τὴν ἄλλην κατωτέραν διὰ τοὺς ἀρχαίους·
καὶ μετὰ τὴν πρῶτον τῶν μαθημάτων νὰ τοὺς τεχνολογῇ μὲ καθε-
λογῆς ἀκρίβειαν καὶ μὲ πολλὴν προθυμίαν, καὶ νὰ ἀγωνίζεται διὰ
τὴν προκοπὴν αὐτῶν καὶ βελτίωσιν, καὶ νὰ μὴ κάμουν διακοπὰς εἰς
τὰ μαθήματα, ἔξω ἀπὸ τὰς κυριακάς καὶ ἐπισήμους ἑορτάς, καὶ νὰ
τοὺς γυμνάζῃ μὲ γράψιμον καλόν, καὶ θεματογραφίαν, καὶ μὲ τὴν διόρ-
θωσιν τῶν ἐξηγήσεων τῶν μαθημάτων, ὅπου πέρνουν, ὅπου νὰ παι-
δεύωνται εἰς ὀρθογραφίαν καὶ ἑλληνισμὸν ἀκριβῆ, νὰ τοὺς βάζῃ νὰ κά-
μουν καὶ ἀνάγνωσιν ἐπαινετῶν συγγραφέων, καὶ μάλιστα ἐκκλησια-
στικῶν, καὶ νὰ τοὺς ἐξηγῇ τὰ νοήματα μὲ σαφήνειαν ὅσον νὰ τὰ κα-
ταλαμβάνουν, καὶ νὰ τοὺς βιάζῃ εἰς τὸ νὰ ἀποστοματίζουν καὶ νὰ
ἐκστηθῶσι τὰ μαθήματα, ὅπου πέρνουν, καὶ ἔτι νὰ γυμνάζῃ τὴν
μνήμην τοὺς, καὶ ταῦτα πάντα νὰ γίνωνται ἀπαραιτήτως καὶ ἀδια-
κόπως μὲ τὴν καλὴν ἐπιστάσιν τῶν ρηθέντων ἐπιτρόπων, ὥστε ὅπου,
σὺν Θεῷ εὐδοοῦντι, μὲ τὴν συνέχειαν καὶ ἐπιμονὴν καὶ παρατήρησιν
τοῦ διδασκάλου καὶ τῶν ἐπιτρόπων, καὶ μὲ τὴν συνδρομὴν καὶ βοή-
θειαν τῶν ἐπιτρόπων, καὶ μὲ τὴν συνδρομὴν καὶ βοήθειαν τῶν λοιπῶν
συνεγχωρίων χριστιανῶν, οἱ ὅποιοι πρέπει νὰ συναγωνίζονται καὶ νὰ
βοηθῶσι μὲ πολλὴν προθυμίαν ἀπὸ τῶν ψυχομεριδίων τῶν ἀποθνη-
σκόντων χριστιανῶν, καὶ ἀπὸ βοήθειας καὶ συνδρομῆς τῶν αὐτοπραϊ-

ρέτως βουλομένων βοηθῆσαι διὰ τὴν σύστασιν τοῦ σχολείου τούτου
καὶ διὰ τὴν προκοπὴν τῶν παιδίων τοὺς, νὰ προχωρήσωσι κατὰ μι-
κρὸν οἱ διδασκόμενοι μαθηταὶ καὶ νὰ φθάσωσιν εἰς τὸ τέλειον, καὶ ἐκ
τούτου θέλουν ἀκολουθήσει δύο μεγάλα ἀγαθὰ, ἡ προκοπὴ τῶν νέων
μὲ τὴν τελειότητα τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ νοῦς, καὶ ὁ παρὰ Θεῷ μισθός,
καὶ οἱ στέφανοι, ὅπου ἔχουν νὰ ἀπολαύσουν ὅσοι ἀγωνίζονται καὶ συ-
νεργαῖσιν εἰς τοῦτο τὸ θεάρεστον ἔργον, διὰ τὸ ὅποῖον εὐχόμεθα καὶ
παρκαλοῦμεν τὴν ἄγιον Θεὸν νὰ τὸ εὐδοῶσῃ καὶ νὰ τὸ φέρῃ εἰς κα-
λὴν ἔκδοσιν ἐνισχύωντας καὶ διδάσκοντας καὶ μαθητὰς καὶ τοὺς ἐπι-
στατοῦντας καὶ ἀγωνιζομένους χριστιανούς, διὰ νὰ ἰδοῦμεν ἐντὸς ὀλί-
γου μὲ πληροφориὰν τελείαν καὶ αὖξιν καὶ προκοπὴν τῶν μαθητῶν
τοῦ σχολείου τούτου, καὶ νὰ χαροποιηθῶμεν καὶ ἡμεῖς καὶ ἡ τιμιότης
σας βλέποντες τὴν προκοπὴν τῶν φιλάτων παιδίων σας, μηδενός ποτε
τολμῶντος ἐναντιωθῆναι ἢ ἐμπροδίσαι ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει τὸ θεάρε-
στον τοῦτο καὶ κρινωφελὲς ἔργον καθ' οἷον δέητιναι τρόπον. Ὅστις δὲ καὶ
ὅποτος τολμήσῃ οἰφδῆται· τῷ τρόπῳ ἀνατρέψαι αὐτὸ. ὁ τοιοῦτος, ὡς κοι-
νὸς ἐχθρὸς τοῦ γένους ἡμῶν καὶ διώκτης τῶν καλῶν καὶ φθορεὺς καὶ ἐ-
πιζήμιος τῆς κοινῆς τῶν παιδίων ὠφελείας, ἀφωρισμένος εἴη παρὰ
τῆς ἀγίας καὶ ὁμοουσιῶς καὶ ζωοποιῶς μακαρίας Τριάδος, τοῦ ἐνὸς τῇ
φύσει μόνου Θεοῦ, καὶ κατηραμένος, καὶ ἀσυγχώρητος, καὶ μετὰ θά-
νατον ἄλυτος, καὶ τυμπανιαῖος, καὶ πύσχις ταῖς πατρικαῖς καὶ συ-
νοδικαῖς ἀραῖς ὑπόδικος, καὶ ἔνοχος τοῦ πυρὸς τῆς γεέννης. Καὶ εἰς
τὴν περὶ τούτου ἐνδειξὴν ἐγένετο τὸ πρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν συ-
νοδικὸν βεβαιοτήριον γράμμα, καὶ ἐδόθη τοῖς ρηθεῖσιν ἐπιτρόποις τοῦ
σχολείου τούτου, τὸ ὅποῖον παραγγέλλομεν νὰ καταστρωθῇ καὶ εἰς τὸν
κώδικα ἐκάστης ὑμῶν ἐκκλησίας τοῦ αὐτοῦ χωρίου.

αψδ', ἐν μηνὶ ἰουνίῳ, ἰνδικτιῶνος ΙΒ'.

† Ὁ Κυζίκου Γεράσιμος. — † ὁ Νικομηδείας Νικηφό-
ρος. — † ὁ Χαλκηδόνος Ἰωαννίκιος. — † ὁ Δέρκων Διο-
νύσιος. — † ὁ Προύδης Μελέτιος. — † ὁ Ἀθηνῶν Βαρ-
θολομαῖος. — † ὁ Μιτυλήνης Ἀνθίμος.

§

Ὅχι μόνον τὰ σχολεῖα συνετηροῦντο ἐκ τῶν προσόδων τῶν ναῶν, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶν παρ' ἡμῖν ἀγαθοεργῶν θεσμῶν ὑπεστηρίζοντο· καὶ σεβάσματα προσκυνήματα μικρὰν τινα βοήθειαν ὑλικὴν ἠρῶντο· καὶ ποτε σχολαὶ τινες ἐπαρχιακαί. Ἡ χορηγία βοηθημάτων τοιούτων ἐγένετο ἀμέσως, ἀπὸ τοῦ ταμείου τοῦ ναοῦ, ἢ ἐμμέσως, διὰ δίσκων περιχομένων ἐν αὐτοῖς, ἢ διὰ κουτίων (κιβωτίων ἢ γλωσσοκόμων) ἀνηρτημένων ἢ περιφερομένων ἐν τῷ ναῷ. Καθὼς καὶ σήμερον γίνεται, μετὰ τὸν δίσκον ἢ δίσκους ὑπὲρ ἀνγκουφίσεως τῶν ἐξόδων τοῦ ναοῦ, λυχνοκαίως δὴλὰ δὴ καὶ τῆς ἀμοιβῆς τῶν ὑπηρετούντων ἐν αὐτῷ, προετιμᾶτο ὁ συνάγων τὰ ὑπὲρ τῶν πτωχῶν ἢ τὰ ὑπὲρ τῶν νοσοκομείων, διότι οὐδαμῶς ἀμφιβάλλω ὅτι, καθὼς οἱ βυζαντινοὶ διεκρίνοντο ἐπὶ τῇ διατηρήσει τοιούτων φιλάνθρωπικῶν καθιδρυμάτων, οὕτω καὶ οἱ μετὰ τὴν ἄλωσιν πατέρες ἡμῶν, ἀπ' αὐτῶν τῶν χρόνων Μωάμεθ Β' τοῦ πορθητοῦ, ἅτε τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως ὑποστηρίζασης πάντοτε τὴν φροντίδα τοῦ ἔθνους ἡμῶν ὑπὲρ τε τῶν νοσοῦντων καὶ τῶν πενίᾳ τρυχομένων καὶ τῶν πασχόντων τὰς φρένας. Ἀλλ' ἦταν εἰσηγμένοι λίαν ἐνωρὶς ἐν τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει ναοῖς δίσκοι ἢ κιβώτια πρὸς συλλογὴν ἐλεημοσυνῶν ὑπὲρ τῶν δυσπραγούντων καὶ στενοχωρουμένων χρηματικῶς ἱερῶν προσκυνημάτων τῆς Ἀνατολῆς. Προηγείτο τούτων ὁ πκνάγιος τοῦ Κυρίου Τάφος. Ὑπὲρ τῆς ἀγρύπνου φύλακος αὐτοῦ ἀγιοταφίτικῆς ἀδελφότητος ἡδὴ τῷ 1700 ὑπῆρχον ἀνηρτημένῃ ἢ περιεφέροντο πιθκνῶς κουτίᾳ ἐν πᾶσι τοῖς ναοῖς, ἐξαιρουμένων τοῦ Ἀγίου Γεωργίου τοῦ Πύργου, τῆς Θεοτόκου τοῦ Βλάχ-σερχίου, τοῦ Ἀ-

γίου Γεωργίου Ποτηρᾶ, τῆς Ἀγίας Κυριακῆς Κοντοσκαλίου, τῆς Πκναγίας τοῦ Μπάνιου· ἀριθμῶ δὲ τοὺς ἐν τῇ ἀρχιεπισκοπῇ ναοὺς. Μετὰ τὸ 1700 (ἄγνωστον πότε) εἰσῆχθη εἰς τινες τῶν ναῶν ἡ περιφορὰ κουτίων καὶ ὑπὲρ τοῦ Ἀγίου Ὁρους καὶ ὑπὲρ τοῦ θεοβαδίστου ὄρους Σινᾶ, ταῦτα δὲ πάντα τὸ Πατριαρχεῖον καθώριζε καὶ συνέταττε, διότι οὐδείς αὐτοδούλως ἠδύνετο ἵνα καθιερώσῃ τακτικὴν περιαγωγὴν δίσκων ἢ κιβωτίων ἐντὸς τῶν ναῶν. Ἐν τοῖς κώδεξι τοῦ Ἀγίου Νικολάου τοῦ Τζιβαλίου εὐρίσκω ἀπὸ τοῦ 1741—1753 ἀναφερόμενον «κουτῇ τοῦ Ἀγίου Τάφου», ἀλλὰ καὶ κουτὶ τοῦ Σινᾶ, ἐπίσης δὲ καὶ «κουτῇ τοῦ θεολόγου» ἡτοι τῆς ἱερᾶς ἐν Πάτμῳ μονῆς. Βραδύτερον, ὡς φαίνεται, κατηργήθησαν τὰ κουτία, εἰ καὶ ἐν τῷ ναῷ Σερμασικίου βλέπω τὸ τοῦ Ἀγίου Τάφου τῷ 1823, καὶ τὰ ταμεία τῶν ναῶν τακτικῶς ἐχορήγουν κατ' ἔτος ὠρισμένην ποσότητα χρημάτων ὑπὲρ τῶν ἁγίων Τόπων ἢ σχολείων. Τῷ 1751 ὁ Ἅγιος Νικόλαος τοῦ Τζιβαλίου ἔδωκε βοήθειαν εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ Ἀγίου Ὁρους 5130 ἄσπρα (μᾶλλον παράδες, διότι 5130 ἄσπρα ἰσοῦνται πρὸς 42 γρόσια καὶ 30 παράδες, 150 περίπου φράγκα), μετὰ πρέλευσιν ὅμως ἐβδομήκοντα σχεδὸν ἑτῶν εὐρίσκω τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ ναοῦ τούτου ἀναγράφοντας ἐν τοῖς ἐξόδοις αὐτοῦ οὐ μόνον τὸ σχολεῖον τοῦ Κουροῦ τζεσμέ, δὴλὰ δὴ τὴν μεγαλάνυμον πατριαρχικὴν ἡμῶν ἀκαδημίαν (100 γρ. κατ' ἔτος=100 δηλ. φράγκα), ἀλλὰ καὶ τὸ Σινᾶ (120 γρ. κατ' ἔτος), καὶ τὸ Ἅγιον Ὄρος (50 ἑτησίως), ἀλλὰ καὶ τὴν μονὴν τοῦ Ξενοφῶντος (75 γρ.). Περὶ τῆς μονῆς ταύτης ἄγνωστος εἶναι πρὸς βάλλοντο λόγον οἱ διατάξαντες τὴν ὑπὸ τούτου καὶ ἐκείνου τοῦ ναοῦ παροχὴν κατ' ἔτος χρηματικοῦ βοηθήματος, ἐνῶ καὶ ἕτεροι τοῦ Ἀγίου Ὁρους μοναὶ ἐπέ-

νοντο. Ναοί τινες έχορήγουν επίσης εἰς τὴν ἐν Πάτρῳ σχολήν, καὶ, ἀπὸ τοῦ 1890, κατὰ τὴν παράδοσιν, καὶ κατὰ πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν ἀπόφασιν, ὑπὲρ τῆς ἐν Καισαρείᾳ τῆς Καππαδοκίης σχολῆς. Μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1773—75 οἱ κώδικες τῆς Ἀνκλήψεως Ψαμαθίᾳ ἀναφέρουσι κουτίᾳ οὐ μόνον Ἀγίου Γάβριελ καὶ Σινῆ, ἀλλὰ καὶ Ἀγίου Δημητρίου, ἀγνωστον τίνος ἐνταῦθα ναοῦ, ἢ μονῆς. Ὑπῆρχεν ἀνηρτημένον ἐν Ἀγίῳ Νικολάῳ Τζιβαλίου τῷ 1745 καὶ κουτίον «διὰ τοὺς φυλακισμένους», εἰς δὲ τὰ κατὰστιχα τοῦ 1739 ἀναφέρεται «τὸν εὐτωχὸν τῷ κουτί» παρκατεῖνον μάλιστα τὴν ὑπερξίν αὐτοῦ μέχρι τοῦ 1753. Τοιοῦτο κιβώτιον ἐλέους ὑπονοῶ οὖσαν τὴν παρὰ τῷ Ἀγίῳ Γεωργίῳ Ἐδύρνε-καπὶ «κάσαν τῶν πτωχῶν», φαινομένην μὲν ἐν τῷ κώδικι τοῦ ναοῦ τῷ 1793, μὴ παρκατείνεσαν ὁμῶς, ὡς εἰκάζω, πολλὴν καὶ τὴν ὑπαρξίν αὐτῆς. Ἐτη τινὰ πρὸ τοῦ 1844 νέα κάσα ὑπὲρ τῶν πτωχῶν τῆς ἐνορίας Ἐδύρνε-καπὶ συνεστήθη, περὶ ἧς σιγίλλωδες ἐν μεμβράνῃς συνοδικὸν γράμμα τοῦ πατριαρχοῦ Γερμανοῦ Δ', κατὰ ἰούνιον τοῦ ἔτους τούτου μαρτυρεῖ τοὺς φιλόστοργους ὅτι συνέστητε τὴν κάσαν ταύτην «πρὸ τινων χρόνων, ὁ μακαρίτης συνενορίτης αὐτῶν κύριος Κυριάκος κερεστέτζης . . . οἰκοθέν τε κατὰβιβλίων ποσότητά τινι χρηματικῇ καὶ ἄλλους ἐκ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ συμπαραλαβὼν συναντιλήπτορας . . . ἀφ' ὧν καὶ ἄλλων φιλοπτῶχων καὶ φιλοκάλων τῆς χρηματικῆς συνδρομῆς συνήχθη ποσὸν 12500 γρ. καὶ ἐξ αὐτῶν αἱ μὲν 2000 σώζονται ἐπὶ τόκῳ εἰς τὸ εὐλογημένον ρουρέτιον τῶν ἀμπατζήδων, αἱ δὲ λοιπαὶ 10500 εἰς τὴν ἱεράν τῆς ἐνορίας ταύτης ἐκκλησίαν». Τὸ σιγίλλιον χωρίζει τέλειον τὴν διαχείρισιν τῶν χρημάτων τούτων ἀπὸ τῆς τῶν χρημάτων τοῦ ναοῦ, οὐδενὶ δ' ἐπιτρόπῳ τοῦ ναοῦ χορη-

ρεῖ τὸ δίκαιον τῆς ἐπεμβάσεως· διατάττει ἵνα περιφέρηται δίσκος ἐν τῷ ναῷ, μηδενὸς ἐμποδίζοντος· ἀναγνωρίζει ταῖς οἰκογενείαις τῶν ἱδρυτῶν τῆς «κάσσης» τὸ δίκαιον τῆς ἐφορείας, ἐπιβάλλον τοῖς ἐφόροις τούτοις τὸ κατὰ τὸν τοῦ δίδοντος λόγον τῆς διαχείρισεως εἰς τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ ναοῦ· συνίστησι κώδικα λήψεων καὶ δόσεων· καθορίζει τὸν μὲν τόκον τοῦ κεφαλαίου (συμποσούμενον εἰς 1250 γρόσια) πρὸς ἀγὰρὰν ἀνθρώπων διανεμομένων τοῖς πτωχοῖς τῆς ἐνορίας, τὰ δ' ἀπὸ δίσκων καὶ δωρεῶν εἰσπραχθησόμενα μέλλοντα ἵνα προστεθῶσιν εἰς τὸ κεφάλαιον.⁴³ Παρετέθησαν αἱ διατάξεις αὗται πρὸς ἀμυδρὰν γνῶσιν τοῦ τρόπου, καθ' ὃν αἱ «κάσαι τῶν πτωχῶν» διωκοῦντο· διότι θέλομεν ἰδεῖ ἐν τισὶ ναοῖς τοιαῦτα ταμεῖα φιλάνθρωπικὰ, αὐτοτελεῖ, ὡς εἰπεῖν, ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας εὐλογούμενα, διάφορον ὧδε καὶ ἐκείσε τὸν προορισμὸν ἔχοντα. Τῇ 1 φεβρουαρίου 1803 «ἐσυστήθη—γράφει ὁ μεῖζων (κατὰ τὸ σχῆμα) κώδικς τῶν Ἀσωμάτων Μ. Ρεύματος⁴⁴—αὐτὸ τὸ ἔλεος τὸ νὰ δίδωνται ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας εἰς 44 ἐγγχωρίους πάντη πτωχοὺς, ἀνδρας καὶ γυναῖκας, τὸν χρόνον, δηλ. ἀπὸ γρόσια 100 καθ' ἑκάστον μῆνα διὰ κατὰστίχου ὀνομαστί, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα φρίνονται εἰς τὸν μικρὸν κώδικα, ἀρχαμένου δὲ διδόναι ταῦτα ἀπὸ τῆς α' φεβρουαρίου ἡμέρας ἔτους». Ἀγνωστῶς δὲ τυυχῶς ὁπόσον χρόνον διετηρήθη ὁ κοινωφελὴς οὗτος θεσμὸς ἐν Μ. Ρεύματι.

43. ὑπῆρχε τὸ σιγίλλιον ἐν τῷ ταμείῳ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου τοῦ Ἐδύρνε-καπὶ, ἐκείθεν δ' ἐδόθη μοι περίληψις· ἀλλ' εὕρηται καθεστρωμένον καὶ ἐν τῷ ΚΓ' πατριαρχικῷ κώδικι.

44. ἐν τῇ σελ. 115. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ δὲ κώδικος καὶ πάντα τὰ περὶ Μ. Ρεύματος ἔγγραφα μετεγράφησαν.

Ἄλλὰ νοοῖ τινες εἶχον ἕτερα καθήκοντα πρὸς τοὺς πά-
σχοντας. Ἐκτὸς τῶν ἐξοδευομένων ἐκ τῶν ταμείων αὐτῶν
εἰς ἐλεημοσύνης πτωχῶν, εἰς ἀπελευθέρωσιν τῶν ἐν πολέ-
μοις αἰχμαλωτιζομένων, εἰς «ὕπκνδρείαν πτωχῶν κορασίων»,
εἰς ἀμοιβὰς τῶν περιθλπουσῶν καὶ τῶν θηλαζουσῶν τὰ ἔκ-
θετα γυναικῶν, ἐκτὸς τῶν διδομένων μοναστηρίοις, ἐκκλη-
σίαις, σχολαίσι καὶ νοσοκομείοις, ἐπεβάλλετο τοῖς τῶν νεῶν
ταμείοις καὶ ἡ ὑποστήριξις φιλανθρωπικῶν, οὕτως εἰπεῖν,
θεσμῶν ἑτέρου εἶδους. Πρὸ τῆς συστάσεως τῶν λοιμοκαθαρ-
τηρίων ὑπὸ τοῦ μνήμην ἄλληστον οὕτω λιπόντος σουλτάνου
Μαχμούτ Β', ἡ Κωνσταντινούπολις καὶ σύμπασα ἡ Ἀνατολή
συνεχῶς ἐμαρτύζοντο ὑπὸ τῆς πνύλους, οἱ δὲ νοοῖ τοῦ Βο-
σπόρου, καθὼς εἰκάζομεν ἐκ τῶν τοῦ κώδικος τοῦ Μ. Ρεύ-
ματος, ἐξώδευον πρὸς ἀγορὰν τόπων χρησιμευόντων ἀντὶ
κρυφηγέτου τῶν οἰκογενειῶν ἐν χειρὶ πνύλους. Τὰ ἐπό-
μενα δὴ ἔγγραφα μαρτυροῦσι τὰ χριστιανικὰ ἦθ' καὶ τὸ
θερμὸν θρησκευτικὸν αἰτήρημα τῶν χρόνων, καθ' οὗς ἐγράφη-
σαν, ἔσοντο δὲ κατὰ κλείς ἡμῖν ἐν τῷ λίαν ἐκταθέντι λόγῳ
περὶ τῶν ἀγχοεργιῶν τῶν νεῶν. Τὸ πρῶτον ἀπελύθη κατὰ
ἰούλιον τοῦ 1786, τὸ δεύτερον τῇ 5 ἰουλίου 1797.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΤΟΥ ΠΑΡΙΑΝΟΥ

Προκόπιος ἐλέφ Θεοῦ κτλ.

† Εὐλαβέστατοι ἱερεῖς, εὐγενέστατοι ἄρχοντες, τιμιώτατοι ἐπί-
τροποι καὶ προεστώτες καὶ λοιποὶ πάντες εὐλογημένοι χριστιανοὶ
τῆς χώρας Ἀρναούτκιοι, τέκνα ἐν Κυρίῳ (κτλ). Ἐπεὶ ἐμάθομεν καὶ
ἐβεβαιώθημεν ὅτι εἰς τὴν χώραν ταύτην εὐρίσκονται δύο τόποι, ὁ
εἰς εἰς τὴν Ἀγίαν Κυριακὴν, καὶ ὁ ἄλλος τοῦ Παριανοῦ, ἀγορασθεῖς
πρὸ χρόνων ἱκανῶν με ἄσπρα τῆς ἐκκλησίας, ὁ μὲν τῆς Ἀγίας Κυ-
ριακῆς κινδυνεύει νὰ ἀποξενωθῇ, ὡς βλέπετε, μένει δὲ μόνον ὁ τόπος
τοῦ Παριανοῦ, ὁ ὁποῖος δὲν εἶναι μόνον χρήσιμος καὶ ὠφέλιμος εἰς

ὅλους τοὺς ἐγκατοίκους χριστιανούς, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαιότατος, καὶ ἐν
καιρῷ ὑγείας, καὶ ἐν καιρῷ θανατικοῦ, ὡσὰν ὁποῦ ὑγιαίνοντες ἐξ-
έρχονται μικροὶ καὶ μεγάλοι εἰς περίπατον, καὶ περιδιάβασιν, ἐν και-
ρῷ δὲ θανατικοῦ ἀπέρχονται πρὸς αὐτὸν καὶ καταφεύγουσιν ἐκεῖσε,
καὶ τὸ ἔχουν ὡς καταφύγιον καὶ προφυλάττονται ἀπὸ τὸ κακὸν
ποιούντες καλύβας, ἐπεὶ εἶναι ἀνοικτὸς καὶ ἀρκετὸς τόπος, διὰ
τοῦτο ἡμεῖς, φροντίζοντες διὰ τὰ καλὰ-συμφέροντα καὶ ὠφέλιμα
πρὸς τοὺς χριστιανούς, τῇ κοινῇ γνώμῃ τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόν-
των, τῶν τιμιωτάτων ἐπιτρόπων καὶ προεστώτων τοῦ Μεγάλου Ρεύ-
ματος, γράφοντες διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου πατριαρχικοῦ εὐχετι-
κοῦ γράμματος, ἐντελλόμεθα σφοδρῶς καὶ παραγγέλλομεν πατρικῶς
πᾶσιν ὑμῖν, ὅτι τὸ ρηθὲν χωράφιον τοῦ Παριανοῦ, ἐπεὶ ὡς εἴρηται,
εἶναι ἀναγκαῖον καὶ χρήσιμον, καὶ ὠφέλιμον κατὰ πάντα τρόπον εἰς
ὅλους τοὺς ἐγκατοίκους χριστιανούς, μικροὺς καὶ μεγάλους, ἄνδρας
καὶ γυναῖκας, ἐν καιρῷ ὑγείας διὰ τὴν περιδιάβασιν, καὶ ἐν καιρῷ
θανατικοῦ διὰ τὴν προφύλαξιν τῆς πανύλους, με τὴν ὁποίαν προ-
φύλαξιν ὠφελοῦνται ὅλοι οἱ κάτοικοι χριστιανοὶ, φυλαττόμενοι ἀπὸ
τὴν μεμολυσμένην συναναστροφὴν, ἀποφαινόμεθα νὰ μένη εἰς αἰῶνα
τὸν ἅπαντα τὸ χωράφιον τοῦτο τοῦ Παριανοῦ, ὡς ἀγορασμένον με
ἐκκλησιαστικὰ ἄσπρα, ἴδιον κτῆμα, μούλκη ἀφιέρωμα τῆς ἐκκλησίας
ταύτης τῶν Ἀσωμάτων τοῦ Μεγάλου Ρεύματος ἀναφαίρετον καὶ
ἀναπόσπαστον, μηδενὸς τῶν χριστιανῶν τῆς χώρας ταύτης ἀπὸ τοῦ
νῦν καὶ εἰς τὸ ἔξης θελήσοντος συγκατανεῦσαι τοῦ πωληθῆναι ἢ καὶ
ἀποξενωθῆναι αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἐξουσίας καὶ δεσποτείας τῆς αὐτῆς ἐκ-
κλησίας, οὐδὲ μιᾶς σπιθαμῆς τόπου ἀντιποιηθῆναι, καὶ ὑστερῆσαι
τοὺς πτωχοὺς χριστιανούς τῆς χώρας τῆς ἀνέσεως καὶ ἐλευθερίας,
καὶ ἐν καιρῷ ἀνάγκης προφυλακῆς, ἀλλὰ νὰ μένη καὶ νὰ εὐρίσκεται
ἀπαραμείωτος, καθὼς φαίνεται τὴν σήμερον κοινωφελὲς ὁ τόπος
οὗτος, εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἐγκατοίκων χριστιανῶν ἀπάντων ὑμῶν,
μηδενὸς ἀντιλέγοντος, ἢ τολμώντος οὐδὲ τὸ παραμικρὸν ἐναντίον
λαλῆσαι τῇ κοινωφελεί ταύτῃ ἀποφάσει. Οὕτω λοιπὸν γινώσκετε, οὕ-
τω ποιήσατε, ἵνα καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος, καὶ ἡ
εὐχὴ καὶ εὐλογία τῆς ἡμῶν μετριότητος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

αψπς', ἰουλίου ιη'.

(πατριαρχ. χειρὶ) Ἐν μηνὶ ἰουλίῳ. Ἰνδικτιῶνος Δ',

ΙΣΟΝ ΤΟΥ ΑΥΛΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΟΠΟΥ ΕΔΟΘΗ ΤΟΙΣ ΓΕΝΙΜΑΑΛΕΙΔΕΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΒΑΝ
ΤΟΥ ΣΠΗΤΑΙΩΤΟΥ ΙΕΡΕΩΣ

† Ὁ πατριάρχης βεβαιοῖ.

† Διὰ τοῦ παρόντος κοινοῦ ὑποσχετικοῦ γράμματος γίνεται δῆ-
λον, ὅτι ἐπειδὴ εἰς τὴν χώραν μας ταύτην τοῦ Μεγάλου Ρεύματος
εὔρεθη ἀνέκαθεν μία καλύβη κειμένη εἰς τὰ κοινὰ μνημεῖα, ἐν ἣ ἐκα-
θέζετο ἐν καιρῷ πανώλους ὁ διωρισμένος ἱερεὺς, μόρτης κοινῶς λε-
γόμενος, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὰ ἄχραντα μυστήρια διὰ νὰ μεταλαμ-
βάνῃ τοὺς ὑπὸ πανώλους ἀσθενοῦντας ἀδελφούς μας χριστιανούς·
καὶ μὲ τὸ νὰ ἦτον σαθρὰ καὶ οὐχὶ στερεὰ, πολλάκις συνέβη ἐξ αἰτίας
τῶν ἐκεῖθεν διερχομένων ὑδάτων νὰ κρημνίσῃ ἐντὸς ὄντων καὶ τῶν
ἄχραντων μυστηρίων, διὰ τοῦτο ἵνα γένηται ἡ καλύβη αὕτη στε-
ρεωτέρα καὶ ἀκίνδυνος, καὶ διὰ νὰ ἀναπαύεται ἐν αὐτῇ ὁ κατὰ και-
ρὸν διορισθησόμενος ἱερεὺς, καὶ νὰ εἶναι καὶ τόπος ἰδιαίτερος καὶ
τιμιώτερος εἰς φύλαξιν τῶν ἱερῶν μυστηρίων, ἔγνωμεν οἱ ἤδη διω-
ρισμένοι ἐπίτροποι τῆς ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἐκκλησίας, τῇ εἰδήσει καὶ
γνώμῃ τοῦ παναγιωτάτου καὶ σεβασμιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δε-
σπότης τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου κυρίου Γρηγορίου, καὶ
τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς συνόδου, καὶ τῇ συγκαταθέσει τῶν εὐγενεστάτων
ἀρχόντων ναζιρίδων τῆς χώρας ταύτης, νὰ κτίσωμεν ἐκ νέου λιθό-
κτιστον αὐτὴν τὴν καλύβην, ἐπὶ τῷ γενέσθαι στερεὰν καὶ ἄθραυστον,
πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ἄχραντων μυστηρίων καὶ ἀνάπαυσιν τοῦ πρὸς
καιρὸν ἐν ἀνάγκῃ διορισθησομένου ἱερέως, ἐπὶ ὑποσχεσεῖ τοιαύτῃ,
τοῦ μὴ δύνασθαι ἐν αὐτῇ τῇ καλύβῃ εἰσελθεῖν καὶ κατοικῆσαι ἄλλον
τινὰ ἐν καιρῷ πανώλους, εἰμὴ μόνον ὁ ἱερεὺς, οὔτε χαμᾶλης δηλαδὴ,
οὔτε ἄλλος μόρτης, μήτε ἑτέρα περιφραγὴ νὰ γίνῃ οὐδέποτε, φροντί-
ζειν δὲ τοὺς κατὰ καιρὸν ἐπιτρόπους τοῦ μὴ προξενῆσαι καμμίαν ἐνό-
χλησιν εἰς τοὺς ἐκεῖ πλησίον μαχαλελίδαις, οὔτε ποτὲ νὰ αὐξήσῃ καὶ
νὰ γίνῃ μεγαλειτέρα ἡ καλύβη αὕτη, ἀλλὰ ἡ αὕτη νὰ διαμείνῃ ἀείποτε,
οὔτε κανέναν ἀσθενὴς νὰ εἰσέρχεται ἐν αὐτῇ εἰς ἐπίσκεψιν, μήτε ξέ-
νος, μήτε ἐγχώριος· ὁπότε δὲ ἤθελε τολμήσῃ τινὰς ἢ τῶν ἐπιτρό-
πων, ἢ τῶν κατὰ καιροὺς ναζιρίδων νὰ προσθέσῃ τι πλεῖον ἐν αὐτῇ
τῇ ἀνέκαθεν καὶ ἤδη οἰκοδομηθείσῃ ἐκ νέου καλύβῃ, ἢ ἀνατρέψαι τὸ
ἤδη δοθὲν νιζάμι περὶ ταύτης, τοῦ κατοικεῖν δηλαδὴ ἐν αὐτῇ μόνον
τὸν ἱερέα ἐν τῇ πρὸς καιρὸν ἀνάγκῃ, καὶ τοῦ μὴ δέχεσθαι ἐν αὐτῇ

ἄρρωστόν τινα, ἢ ἄλλον μόρτην, ἀδεία τοῦ κατὰ καιρὸν πατριάρχου
οἱ πλησίον μαχαλελίδαις νὰ ἀνατρέψωσι καὶ τὰ ἤδη διορισθέντα νι-
ζάμια. Καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου ἐνδειξὴν καὶ διηνεκὴ ἀσφάλειαν ἐγέ-
νετο καὶ τὸ παρὸν ἀποφασιστικὸν γράμμα, καὶ ἐπιβεβαιώσῃ τῆς αὐ-
τοῦ σεβασμιωτάτης παναγιότητος, καὶ ταῖς σεβασμίαις ὑπογραφαῖς
τῶν πανιερωτάτων ἁγίων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, καὶ τῶν εὐγε-
νεστάτων ἀρχόντων ναζιρίδων, καὶ ταῖς ἰδιοχείροις ἡμῶν τῶν ἐπι-
τρόπων ὑπογραφαῖς, καὶ ἐδόθη τοῖς μαχαλελίδαις (45).

αψυζ', ἰουλίου ε'.

Ἐφέσου Σαμουήλ. — Ἡρακλείας Μελέτιος. — Κυζίκου
Ἰωακείμ. — Νικομηδείας Ἀθανάσιος. — Χαλκηδόνος Ἱερε-
μίας. — Θεσσαλονίκης Γεράσιμος. — Προύσης Ἀνθίμος.

Ναζιρίδες καὶ ἐπίτροποι

Δημήτριος Σουτζος. — Κωνστάκης Χαντζερής. — Σκαρλάτος Μαυ-
ροκορδάτος. — Νικόλαος Μαυροκορδάτος. — Κωνστάκης Σουτζος. —
Ἀλέξανδρος Σουτζος.

45. Τῷ 1813—1814 ἡ κοινότης τοῦ Μ. Ρεύματος ἐφάνη γενναία
προστάτις τῶν ὑπὸ τῆς πανώλους προσβληθέντων καὶ, εἴτε ἐπεβλήθη
αὕτη, εἴτε αὐτοβούλως ὠρμήθη πρὸς τοῦτο, συνήθροισεν 6358 γρό-
σια καὶ 10 παράδες (σχεδὸν ἰσάριθμα φράγκα), καθὼς ὁ κώδεξ ση-
μειοῖ. “Ἀπὸ σύναξιν βοηθείας διὰ τὰ ἔξοδα τῶν μολυσμένων πτω-
χῶν διὰ χειρὸς τοῦ Μπασὰ Γεώργη καὶ τῶν λοιπῶν,, Ἐν τῷ καταλόγῳ
τῶν συνδρομῶν βλέπει τις ὀνόματα γνωστῶν οἰκογενειῶν φιλανθρω-
πως εἰσφέροντα. Σημειοῦνται μετὰξὺ τούτων: ὁ αὐθέντης Καρατζᾶς
γρ. 500, ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ σπαθάρης 250, ὁ καμινάρης Τζιτζίνιας γρ.
100, ὁ αὐθέντης Σουτσος 100, ὁ μπάνος Μαυροκορδάτος 250, ὁ χάτ-
μανος Μαυροκορδάτος 152, Γεώργιος Χατζῆ Κώστα 200, Δισίλας Ἰα-
τρός 150, Μαρζέλος Γεωργίου 150, Ἰωάννης Καμπούρογλους 150,
Ἰβος Δροσινὸς 110, Κωνσταντῖνος Παπαρρηγόπουλος 100, Χατζῆ
Ἀντώνιος Κόχιλας 100, Ζωρζῆς Χρῦσανθος 100, Ἰωάννης Βούρος
25, Λιονῆς Ποτέσσαρος 35, Ἰωάννης Πανάς 25, Ἀπόστολος Δοῦμας
50, Ἰωάννης Ζαρίφης 50, Γιακουμῆς Βούρος 50, Κυριάκος Παντζίρης
25, Ἀντωνάκης Κηλαδῆς 25, Καπετὰν Ἡλίας Βαλλιάνος 90 κλπ.

Μαρζέλος καπζιμάλης. — Λάσκαρις Μπούχλιας. — Δημήτριος Ἀγας. — Ἀλέξανδρος Κόμισος. — Διαμαντὴς Δημητρίου. — Ἀντώνιος μπετζιάρης. — Γιάγκος ἐπίτροπος. — Λεονῆς Τζιτζίνιας. — Ἀλέξανδρος Μοσχονάς. — Νικόλαος Πασπάτης.

§

Εἶδομεν ὑπὲρ τίνων θεαρέστων τῷ ὄντι σκοπῶν διετίθεντο τῶν νικῶν αἱ πρόσοδοι, ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων, ἐνεκὰ λόγων ἱερῶν, προσφερόμεναι. Κατὰ καθήκον ἄρα τὸ Πατριαρχεῖον ἐπώπτεε καὶ ἐμερίμην τῆς εὐτυνεϊδῆτος διαχειρίσεως καὶ παρφυλακῆς τῶν ἱερῶν τούτων περιουσιῶν. Τῆς ἐποπτείας καὶ κηδὺς τεκμήρια ματαίως ἀνεζήτησα πρὸ τοῦ 1700, καί περ φρονῶν ὅτι καὶ πρὸ τοῦ ἔτους τούτου διεξήγετό τις ἐποπτεία χαλαρώτερον, αὐστηροτέρα καθισταμένη τῶν χρόνων προϊόντων. Τῆς ἐποπτείας ταύτης ἀκραιφνὲς εὐρίσκω μαρτύριον ἐν τῷ κώδικι τῆς Θεοτόκου τῶν Καφατικῶν, ἧς τοὺς λογαριασμοὺς ἀπὸ τοῦ 1698—1708 ἐπικυροῦσιν ὡς ἑξάρχοι (ἀπεσταλμένοι) πατριαρχικοὶ παρόντες ἐν ταῖς εὐθύναις τῶν πρώην διαχειριστῶν, οἱ μητροπολίται Νεόφυτος Ἡρακλείας, Κύριλλος Κυζίκου, Ἀθανάσιος Ἀδριανουπόλεως, μεθ' ἑαυτῶν ἔχοντες τὸν τῆς Μ. Ἐκκλησίας ὑπομνηματογράφον Μηνουήλ. Τὴν ἐξέλεγχιν ἐκείνην, κυρωθεῖσιν ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Κυπριανοῦ τοῦ ἀπὸ Καισαρείας ἰδίᾳ χειρὶ, πρέδωκαν εἰς τοὺς νέους ἐπιτρόπους «καὶ ἐγένετο αὐτοῖς ἐπιταγὴ πατριαρχικὴ — γράφει ὁ κώδιξ τῆς Καφατικῆς — συνοδικῆ, ὅπως κατ' ἔτος παρέχωσι λογαριασμὸν καθαρὸν οἱ ἐπίτροποι τῷ κατὰ καιροὺς οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ, καὶ γράφονται ἐν τῷ παρόντι τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τῆς ἐκκλησίας εἰς δῆλωσιν, μηδενὸς ἐναντιουμένου ἢ

ἀντιλέγοντος, ἐν βάρει ἀλύτου ἐπιτιμίου». Ἐπίτηδες παρέθηκα τὰ τοῦ κώδικος αὐτολεξεῖ πρὸς ἐνίσχυσιν ἐν τοῖς ἐμοῖς συμπεράσμασιν, ὅτι κατὰ πρῶτον ἐν ἀρχῇ τῆς ΙΗ' ἑκατονταετηρίδος ἐποπτεία τις τοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ τῶν ἐνοριακῶν λογαριασμῶν ἤρξατο γενομένη κατὰ τι σύστημα· εἰς τοῦτο δ' οὐδεὶς ἤθελεν ἀντειπεῖ ἀναγινώσκων τὰ παρὰ Σεργίῳ Μακραιῷ γραφόμενα, πῶς τινες «οἰστρούμενοι μύωπι πλεονεξίας», εἰς τοσοῦτον ἀσεβείας ἐξώκειλαν, ὥστε καὶ τὰς ἀπανταχοῦ ἐκκλησίας εἰς ἰδιοκτησίην αἰτήσασθαι, ὑποσχόμενοι διὰ πολλῶν χρημάτων ταύτην ἐξωνήσασθαι»⁴⁶. Τὸ Πατριαρχεῖον ἔστησεν ἐν τινι μέτρῳ τὸ κακὸν ἐπὶ Καλλινίκου Β' ⁴⁷, διὰ συνοδικοῦ γράμματος, ἠναγκάσθη δὲ πάλιν, ἐνεκὰ κατὰχρήσεων, ἢ συντάξῃ, ὡς ἔοικεν, ἐπὶ τούτῳ θεσμούς τινας. Ἦστέλλεν ἑξάρχους οὐχὶ λαϊκοὺς, ἀλλ' ἀρχιερεῖς, ἐξήλεγχον οὗτοι τὴν διαχείρισιν, ἐπεκύρου τὸν λογαριασμὸν ὁ πατριάρχης, ἐπικυρουμένων ἅμα τῶν ὑπὸ τῆς ἐνορίας ἐκλεγομένων νέων ἐπιτρόπων, ταμίου (καψιμάλη) καὶ διαχειριστῶν, ἐλάμβανε δὲ καὶ σημείωσιν τῶν ἀκινήτων καὶ κινητῶν κτημάτων, ἀμφίων, βιβλίων, λειψάνων ἁγίων καὶ σκευῶν ἱερῶν τοῦ οὕτως ἐξελεγχμένου ναοῦ. Μετ' ὀλίγα ἔτη βλέπομεν ἑξάρχους ἕνα ἢ δύο μητροπολίτας πρώην ἢ ἐν ἐνεργείᾳ καὶ ἕνα ἢ δύο κληρικοὺς ἢ λαϊκοὺς ὑπαλλήλους τοῦ

46. Σεργίου Μακραιῶ ὑπομνήματα ἐκκλησ. ἱστορίας ἐν Μεσαιων. Βιβλιοθήκῃ Σάθα· τόμ. Γ', σελ. 202—205.

47. Μ. Ι. Γεδεών «Κανονικαὶ Διατάξεις», τόμ. Α', σελ. 64—67, ἔνθα τὸ πατριαρχ. γράμμα, ὅπερ ἴσως ἀκατάληπτον ἀποβαίνει μὴ μετατυπωμένων τῶν παρὰ Μακραιῶ, (δ' ἀδύνατον) ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 205—207.

Πατριαρχείου, τὴν δὲ πατριαρχικὴν ἐπικύρωσιν ἀπαράιτητον οὖσιν. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1725 προστίθεται μετὰ τὴν μνείαν τῆς ἐκλογῆς τῶν νέων ἐπιτρόπων ἐκάστης ἐκκλησίας, πατριαρχικῶς οὕτως ἐγκρινομένων, ἡ διαταγή: «οἵτινες ὀφείλουσι φροντίζειν τῆς βελτιώσεως αὐτῆς καὶ καλῆς κατὰστασεως· καὶ γράφειν ἐν κατὰστίχῳ τὰ τε ἔσοδα καὶ ἔξοδα αὐτῆς, ἐπὶ τῷ διδόντι καθαρόν τὸν λογαριασμὸν αὐτῶν ἐν κειρῷ τῷ προσήκοντι». Οὐδεμίαν παρκαλείπεται λεπτομέρειαν κατὰ τοὺς λογαριασμούς· ἔσοδα, ἔξοδα, χρέος, τόκοι, ἄμφοι καὶ σκεύη ἀργυρᾶ ἢ χρυσᾶ, ζυγίζόμενα, κατὰγράφονται· σημειοῦται ἂν ἔτι σώζωνται ἢ ἐκάησιν, κατὰ προηγουμένην πυρκαϊάν, τὰ κατὰστίχῳ τῶν τὰ κοινὰ χρήματα διαχειρισμένων ἐπιτρόπων. Ἀπὸ τῶν μέσων τῆς προπαρελθούσης ΙΗ' ἐκατονταετηρίδος τὰς ἀνὰ τὰς ἐνορίας ἐξαρχικὰς ἀποστολὰς ἀνακληθένουσιν ὁ τοῦ Πατριαρχείου πρωτοσύγκελλος ἢ ὁ Μ. ἀρχιεπίσκοπος, καὶ ἀπὸ τοῦ πατριάρχου Σχμουήλ Χαντζερῆ, ὁ Μ. οἰκονόμος μεθ' ἑνὸς ἢ δύο ὑπαλλήλων ὁφρικίων τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς, οἵτινες, ἐγκρίνοντες τοὺς λογαριασμούς, ἀναγνωρίζοντες καὶ τοὺς νέους ἐπιτρόπους ἐκάστης ἐνοριακῆς ἐκκλησίας, ἐν ἐνοριακῇ συνελεύσει «παρόντων τῶν συνενοριτῶν χριστιανῶν» — τοῦθ' ὅπερ οὐδέποτε ὀκνοῦσι ἵνα γράψωσιν — ἐπέβαλλον αὐτοῖς τὴν ὀφειλὴν τοῦ ὑποβαλεῖν κατὰ τὴν λῆξιν τῆς ἀρχῆς αὐτῶν εὐθύνας καὶ λόγους. Ἀπὸ τῶν τελευταίων ἐτῶν τῆς ΙΗ' ἐκατονταετηρίδος τὰ καθήκοντα τῶν ἐπιτρόπων καθορίζονται σφαιρότερον, ὡς ἐν πᾶσι τοῖς ἐνοριακοῖς κώδεξιν ἀναγινώσκομεν· ἰδοὺ ὁ τότε κοινὸς θεσμός· «Παραδοῦσι τοῖς εἰρημένοις ἐπιτρόποις τὸν ἀνωτέρω λογαριασμὸν, ὡς προθύμως, καὶ μετὰ θερμοῦ ζήλου καὶ ἐπιμελῶς, καὶ πιστῶς, ὑπηρετήσασιν τῷ εἰρημένῳ ἀγίῳ ναῷ, εὐ-

χρήτην ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας ἵνα ὁ μισθαποδότης Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀνταποδώσῃ αὐτοῖς τὸν μισθὸν τῆς καλῆς ὑπουργίας αὐτῶν ἐν τε τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Ἀντ' αὐτῶν δὲ ψηφίσαντες ἐδιωρίσαμεν εἰς τὸ ἐξῆς ἐπιτρόπους τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας τὸν . . . καὶ τὸν . . . (κλπ.) ἵνα ἀναλάβωσι τὴν φροντίδα τῆς ἐπιτροπείας καὶ τὴν ληψοδοσίαν αὐτῆς, ἥνπερ ὀφείλουσι τηρεῖν σαφῶς καὶ ἀκριβῶς καὶ λεπτομερῶς διὰ καθαροῦ κατὰστίχου, μὴ ἔχοντες ἄδειαν οὔτε πωλεῖν οὔθ' ἑνα τῶν οἰκῶν τῆς ἐκκλησίας, οὔτε ἀγοράζειν, ἢ ἀνακταίνεσθαι, δανείζειν τινὶ πολλὰ ἢ ὀλίγα ἐκ τῶν χρημάτων τῆς ἐκκλησίας, ἢ δαπανᾶν ὑπὲρ τὰ ἐκ τῶν γρόσια οὐδεμιᾶ ἐπισυμβαινούσῃ ὑποθέσει τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ, ἐπὶ οἵῃδ' ἂν ποτε προφάσει καὶ αἰτίᾳ ἄνευ εἰδήσεως καὶ γνώμης καὶ συγκαταθέσεως ἡμετέρας, ἢ τῶν ἐπιτρόπων τοῦ Κοινοῦ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας ὡς ἐν τῇ καταγραφῇ φαίνονται ὀνομαστικῶς τῶν κινήτων καὶ ἀκινήτων κτημάτων τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας». Κατ' αὐτὰ δὲ τὰ τελευταία ἔτη τῆς ΙΗ' ἐκατονταετηρίδος οἱ πλείους ἐνοριακοὶ κώδικες εἰσὶ γεγραμμένοι διὰ τῆς αὐτῆς γραφῆς, τοῦθ' ὅπερ ἐμφαίνει ὅτι μετὰ τὴν ἐν ἐνοριακῇ συνελεύσει ἐξέλεγχξιν, καὶ τὴν ἀναγνώρισιν τῶν νέων ἐπιτρόπων, ὁ πατριαρχικὸς ἐξαρχος, εἰς ὧν τῶν γραμματέων τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς, μετέγραφε τὸν ἰσολογισμὸν ἰδίᾳ χειρὶ. Τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ναῶν εἶχον οἱ λεγόμενοι «ἐπίτροποι τοῦ Κοινοῦ» οἱ κυρίως ἀπὸ τῶν μέσων τῆς ΙΗ' ἐκατονταετηρίδος προτύπων γενόμενοι, ὡς εἰπεῖν, τοῦ καθ' ἡμᾶς Διαρχοῦ Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου. Ὅτε δὲ μετὰ πυρκαϊάν ἐν ἐνορίᾳ τινὶ, ἐκκίετο μὲν ὁ τέως ἐν χρήσει κώδεξ τῶν λογαριασμῶν, ἀνάγκη δ' ἐφί-

στατο τῆς νέου κώδικος συμπήξεως, τὸν τίτλον αὐτοῦ ἔγραφεν ἰδίᾳ χειρὶ εἰς τῶν τοῦ Πατριαρχείου γραμματέων. Μόνον ἴσως οἱ ναοὶ τῶν μετοχίων ἀπετέλουν ἐξαίρεσιν τοῦ κανόνος, μήτ' ἐπεκύρου τὸ Πατριαρχεῖον, ἀλλὰ μήτ' ἐξήλεγχε τοὺς λογαριασμοὺς τῆς ὑλικῆς τῶν ἡγουμένων καὶ τῶν ἐπιτρόπων τῶν ναῶν αὐτῶν διαχειρίσεως, ὡς πληροφορεῖ με ὁ κώδικς τοῦ ἐν Νεοχωρίῳ ἀγιοταφικοῦ μετοχίου.

Λεπτομέρειαί τινες εὐθὺς ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους τῆς ΙΘ' ἐκκτονταετηρίδος παρατηροῦνται ἐν τοῖς ἐνοριακοῖς κώδικσιν: 1] ἡ ἐξέλεγχξις σημειοῦται γινομένη ἀπὸ τοῦ 1801 «κατὰ προσταγὴν τοῦ παναγιωτάτου . . . οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καὶ κατὰ τὸν προσκυνητὸν ὀρισμὸν τοῦ μπερατίου» 2] οἱ λογαριασμοὶ σφραγίζονται μετὰ τὴν ἐξέλεγχξιν τῇ σφραγίδι, ἥ ἐπὶ τούτῳ ἔχοντο οἱ Ἐπίτροποι τοῦ Κοινοῦ, δι' ἧς ἐσφραγίζον ἄχρι τοῦ 1810, ἐννεαοῦ δὲ μέχρι τοῦ 1815, ὅτε κατεσκευάσθη νέα, τοῦ αὐτοῦ μεγέθους· αὕτη δ' ἦν ἐν χρήσει πρὸς σφραγίσιν τῶν λογαριασμῶν, ὁμοιόζουσα καὶ προγενεστέραν τινὶ σφραγίδι κατεσκευασμένη τῷ 1810. Ἡ χρῆσις ταύτης παρατείνεται μέχρι τοῦ 1852, τὰ δὲ λόγια «κατὰ τὸν προσκυνητὸν ὀρισμὸν τοῦ μπερατίου» γράφονται μέχρι τοῦ 1823. Καθ' ὅλην ταύτην τὴν περίοδον ὁ πατριάρχης ἐπικυροῖ καὶ φαίνεται πῶς αὐτοφεί πληροφορούμενος τὴν κατάστασιν τῶν ναῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς αὐτοῦ· τῇ 21 ὁκτωβρίου ἐπικυρῶν. Ἀνθιμος ὁ Γ' ὁ ἀπὸ Χαλκηδόνος τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ Ἀγίου Γεωργίου Ποτηρᾶ, καθ' οὓς ἐσημειοῦτο μένον ἐν τῷ ταμείῳ τοῦ ναοῦ τούτου κηρίον 82½ ὀκάδων, προσέβηκεν ἰδίᾳ χειρὶ, γράφων, ὡς ἔθος αὐτῷ, διὰ χρωστῆρος: «Τὸ κηρίον τῆς ἐκκλησίας εὐρέθη παρὰ τῶν νέων ἐπιτρόπων νὰ εἴναι ὀκάδες ἐξήκοντα· καὶ κατὰ λάθος φαίνεται

ἀντικρὺ ὅτι εἴναι ὀκάδες 82½. Καὶ εἰς ἐνδειξιν σημειοῦται».

Ἐπὶ Νεοφύτου Ζ' τοῦ ἀπὸ Μαρωνείας, βέβαια κατὰ τὴν δευτέραν ἱερρατεῖαν αὐτοῦ, ἐξεδόθη συνοδικὸς τόμος ἐπιβάλλων τοῖς ἐπιτρόποις τῶν ἐν τῇ ἀρχιεπισκοπῇ Κωνσταντινουπόλεως ἱερῶν ναῶν ὅπως ὑποβάλλωσι κατ' ἔτος εἰς τοὺς Ἐπιτρόπους τοῦ Κοινοῦ λογαριασμοὺς καὶ «ὀρίζων τῶν ἐνοριακῶν ἐπιτρόπων τὰς διοικήσεις καὶ τὸ ἀπόλυτον τούτων περιστέλλων μάλλ' καλῶς, ὥστε μὴ ἔχειν αὐτοὺς ἄδειαν ἐκτὸς τῶν ἀναγκαιοτέρων ἐξόδων, τῶν εἰς ἀγορὰν δηλονότι κηροῦ καὶ ἐλαίου καὶ εἰς ὠρισμέναις συντάξεις καὶ μισθοῖς τῶν ἐν αὐτοῖς διακονούντων, προσδραπνῶν ἐν ἄλλαις τυχόν χρείαις πλείω τῶν ἐκκτὸν γροσίων δίσκ' τῆς πατριαρχικῆς εἰδήσεως· ἐφ' οἷς καὶ ὑψηλὸς βασιλικὸς προσκυνητὸς ὀρισμὸς ἐπακολουθήσας ἐκύρωσε τὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀποφάσεως». Ἀλλὰ μήτ' ἐπὶ μίαν ἔκτοτε δεκαετίαν εἶδε τὸ Πατριαρχεῖον τὴν τάξιν καταστορευμένην, ἀταξίαν δὲ καὶ κατὰχρήσεις τῶν ἐπιτρόπων, δάνεια καὶ σπατάλαι πρὸς ἐπισκευάς, ἀπετέλεσαν ἐλσεινὴν τὴν κατὰ τῆσιν τῶν ἐνοριακῶν ταμείων. Ἐπειδὴ δὲ οἱ τοῦ Κοινοῦ Ἐπίτροποι πολλῶν ἐνεκεν ἐργασιῶν ἀδυνάτως εἶχον πρὸς τὴν ἐποπτεῖαν, ὁ πατριάρχης Κύριλλος ΣΤ' συνέστησε κατὰ ἰκνουάριον τοῦ 1814 ἐπιτροπὴν, ἣτις, ὑπὸ πρόεδρον τὸν μητροπολίτην Δεβρῶν Ἀνθιμον, ἐκ τοῦ ἀρχοντος πίτχρη Παναγιωτάκη βαρελιτζίμπας, τοῦ Δημητράκη Φιλιππουπολίτου καὶ τοῦ Χριστοδούλου τερζίμπας συγκειμένη, συνέπηξεν ἴδιον ἐπὶ τούτῳ κώδικα, φυλαττόμενον εὐτυχῶς ἐν τῷ Πατριαρχείῳ νῦν. Ἐν τῷ κώδικι τούτῳ μετεγράφοντο κατ' ἔτος οἱ λογαριασμοὶ τῶν ναῶν, ὑποβάλλόμενοι πρότερον εἰς συνέλευσιν ἐνοριακὴν ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ μὲν τοῦ ἔτους, τοῦ δὲ διετίας ἢ τριετίας,

οὐ σπανίως δὲ πενταετίας. Προσθεθείσθω ὅτι ὁ κώδικς οὗτος περιέχει τοὺς ἀπὸ τοῦ 1814 μέχρι τέλους τοῦ 1820 λογαριασμοὺς 27 νχῶν, οὐδεμιᾶς ὁμῶς ἐκ τῶν ἐν ταῖς νήσοις τῆς ἐπαρχίας Χαλκηδόνος σταυροπηγιακῶν μονῶν, ὡς ἐν αὐτῷ διατάσσεται. Ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν νχῶν λείπει ἡ ξυνωρίς τῶν ἐν Γαλατᾷ νχῶν ἀγίου Νικολάου καὶ ἀγίου Ἰωάννου, ὁ ἐν Βλάχκx, ὁ ἕτερος τῶν ἐν Διπλοκιονίῳ, ὁ τοῦ Βεβεκίου, ὁ τῆς Στένης, ὁ τοῦ Βογιατζήκιοι καὶ ἄλλοι. Καὶ μέχρι μὲν τοῦ 1814, κατὰ τὸν κώδικα τοῦτον, τὸ χρέος εἴκοσιν ἑξ ἐν Κωνσταντινουπόλει νχῶν ἀνέβαινεν εἰς γρόσια 400,000 καὶ πλέον, ἀλλὰ πολλῶν ἐκ τούτων οὐ σημειοῦνται τὰ χρέη. Πλείω ὤφειλεν ὁ νχὸς τοῦ ἀγίου Κωνσταντίνου Ψαμαθία (γρ. 220,955 ἰσάριθμx δηλ. (καὶ πλέον) σημερινὰ φράγκα), ὀλιγώτερον δ' ὁ ἐν Σαρμασικίῳ νχὸς τοῦ ἀγίου Δημητρίου, γρ. 2344. Εἶχον δὲ λαμβάνειν οἱ ἐν τῷ κώδικι ἀναγραφόμενοι ἐνοριακοὶ οὗτοι νχοὶ ὑπὲρ τὰς 220,000 γροσίων, ὧν τὰ πλείω μὲν (27,264) ὁ τοῦ ἀγίου Μηνᾶ Ψαμαθία, τὰ ἐλάσσων δὲ (1396) ὁ αὐτόθι τοῦ ἀγίου Νικολάου. Περιέργον ὅτι ἡ κιστικ συνετέλει πρὸς βελτίωσιν τῶν οἰκονομικῶν ἢ τοῦ Πατριαρχείου ἐποπτεία. Συχνάκις ἔγραφεν ὁ πατριαρχικὸς νοτάριος ἐν τῷ κώδικι ὅτι ὁ δεῖνx ὀφείλει «καὶ πρέπει νὰ ζητηθῶν» προκειμένου δὲ ποτε περὶ τοῦ νχοῦ Σαλμά-τομ-βροῦx ἐσημείωσε α572 γρόσια εἰς σάλδος, τὰ ὅποια ζητηθέντα παρὰ τοῦ κxπζιμᾶλλη ἀπεκρίθη παρρησία ὅτι ἐκλήφθησαν ἀπὸ τὴν κάσση». Βελτίωσιν οὐδεὶς ἠδύνxτο νὰ ἐπενέγκῃ ἐν διαστήματι ἑξ ἐτῶν ὁ νχὸς ἀγίου Κωνσταντίνου Ψαμαθία ἐξώρλησεν ἐκ τοῦ χρέους μόνον 27,000 γροσίων, ἔδωκε δὲ τόκους χρεῶν 103,000. Ἀπορίx ἀξίον ὅτι ὁ νχὸς τῆς ἀγίας Κυριακῆς Κοντοσκιλίου ὤφειλε μὲν τῷ 1814 γρόσια 8500,

μετὰ δὲ τριετίαν 7,000, ἐνῷ ὤφειλον εἰς αὐτὸν ἕτεροι τὸ μὲν πρῶτον ἔτος σχεδὸν 1500, μετὰ δὲ τριετίαν τριάκοντακισχίλια !!

Τῷ 1853 τὸ Πατριαρχεῖον ἐπεχείρησε θεραπείx τινὶ τοῦ κακοῦ καθόρισαν τὰ κατὰ τὴν διαχείρισιν τῶν ἐνοριακῶν λογαριασμῶν τοῦτο δὲ κατὰ τὴν πρώτην ἱερατεῖαν αὐτοῦ σκεψάμενος ἦνεγκε κατὰ τὴν δευτέραν εἰς πέρας ὁ ἀείμνηστος πατριάρχης Γερμανὸς Δ' ὁ ἀπὸ Δέρκων, ὅστις ἐξέδωκε κατὰ ἱκνουχρίον τοῦ 1853 συνοδικῶς ὁροθετήριον γράμμx, μὴ σωζόμενον ἐν τοῖς πατριαρχικοῖς κώδικι,⁴⁸ περιέχον δὲ ὁκτῶ ἀρθρx, κατ' α 1] καθιδρύετο ἐπιτροπὴ ἐκ δύο ἀρχιερέων καὶ δύο προκρίτων λαϊκῶν ἐξελεγχόντων τοὺς τῶν νχῶν λογαριασμοὺς καὶ λαμβανόντων ἀκείποτε γνῶσιν περὶ πάσης αὐτῶν οὐτιῶδους ὑποθέσεως ἀνκρέρειν τῷ κατὰ κειροῦς οἰκουμένικῷ πατριάρχῃ· 2] ὠρίζετο νὰ θεωρῶνται οἱ λογαριασμοὶ πάντων τῶν νχῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς τὴν αὐτὴν ἡμέραν, 1 ἱκνουχρίου· 3] ἀπηγορεύθη τοῖς ἐπιτρόποις τῶν νχῶν ἐξοδεύειν εἰς οἰκοδομάς, ἐπισκευάς, ἀγοράς ἀμφίων καὶ σκευῶν χωρὶς τοῦ εἰδοποιηθῆναι πρότερον τὴν (τετραμελῆ δηλ. πατριαρχικὴν) ἐπιτροπὴν καὶ ἀκολούθως τὸν κατὰ κειρὸν πατριαρχεῦντα· ἀπηγορεύθη αὐτοῖς τὸ πωλεῖν, ἀγοράζειν, ἀνταλλάττειν ἢ μεταγράφειν ἐπ' ὀνόματιν ἑτέροις ἐκκλησιαστικῶν κτήματι, ἐπὶ ποινηῇ ἀκυρότητος τῆς πράξεως αὐτῶν, οὗς ἐπέβάρυνε πᾶτα δαπάνη καὶ ζημία· 4] αἱ χρηματικαὶ ὁμολογίαι τῶν ὀφειλῶν τῶν νχῶν ὠρίσθη ὅτι πρέπει νὰ φέρωσι τὴν πατριαρχικὴν ἐπιβεβαίωσιν, ἀπηγορεύθη δὲ τὸ

48. μετέγραψα τὸ γράμμα ἐκ τοῦ κώδικος τῆς Ἀναλήψεως Ψαμαθία· εὑρηται δὲ καὶ ἐν ἑτέροις κώδικειν, ἐνοριακοῖς δηλον οὖν.

συνάπτειν τοὺς ἐπιτρόπους δάνεια ἄνευ τῆς πατριαρχικῆς ἐγκρίσεως· ἐπιβληθείσης δὲ τῆς δι' ἑκάστον ναὸν κατασκευῆς σφραγίδος τριμεροῦς, ἥς τὸ ἐν τρίτον ἔδει ἵνα κρατῇ ἡ ἐπιτροπὴ, τὸ δεύτερον ὁ ταμίης καὶ τὸ τρίτον εἰς τῶν ἐπιτρόπων, ἐνομοθετήθη ἵνα πᾶν ἔγγραφον ἀναφερόμενον εἰς χρηματικὴν ἢ κτηματικὴν δατοληψίαν δι' αὐτῆς σφραγίζεται, θεωρουμένου ἀκύρου παντὸς ἔγγραφου μὴ σφραγισθέντος οὕτω· 5] διατάττετο ἡ τετραμελὴς ἐπιτροπὴ ἵνα τηρῇ τὰ ἄρθρα ταῦτα ἀκριβῶς ἐπιβάλλουσα καὶ τοῖς ἐπιτρόποις τῶν ναῶν τὴν τήρησιν αὐτῶν, ἵνα κρατῇ κώδικα καταγράφουσα ἐν αὐτῷ τοὺς ἐτησίους λογαριασμοὺς, τὰ ἱερὰ ἄμφια καὶ σκευὴ τῶν ναῶν καὶ τὰ ἀκίνητα κτήματα ἐκάστου, μετὰ σημειώσεως τῶν ὀνομάτων, εἰς ἃ ἦν ἐπιγεγραμμένον ἑκάστον· 6] ἀπηγορεύθη τοῖς ἐπιτρόποις ἐπεμβαίνειν εἰς τὰ πνευματικὰ καθήκοντα τῶν ἱερέων· 7] ἐπίσης ἀπηγορεύθη τοῖς ἐπιτρόποις «αὐξάνειν τὰ ἐμβατοίκια τῶν ἱερέων ἢ τὸ προσωπικὸν τῶν ὑπάρχοντων προεστώτων, δίχα τῆς ἀδείας τοῦ κατὰ καιροῦς πατριάρχου· πολλῶν γὰρ ἐκκλησιῶν τὰ ἐμβατοίκια εἰς τοσοῦτον ὑπερεξήθη βαθμὸν, ὥστε μηδὲ ἀποξῆν δύνασθαι τοὺς ἱερεῖς ἀπὸ τῶν μικρῶν αὐτῆς εἰσοδημάτων· τούτου ἐνεκα, γνώμη κοινῇ συνοδικῇ κέκριται ἵνα, ὅπου τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν τὰ ἐμβατοίκια ὑπὲρ τὸ δίκαιον καὶ τὸ δέον εἰσὶν ὑψημένα, γένηται ἐκπτωτος καὶ ἐλάττωσις αὐτῶν, πρὸς ἀνακουφισμόν τῶν πτωχῶν ἱερέων»· 8] ὤρισθη ἵνα, μετὰ τὴν παράδοσιν τῶν λογαριασμῶν οἱ καλῶς ὑπηρετήσαντές τινι ναῷ ἐπίτροποι δύνανται ἵνα διαμένωσι καὶ ἐπὶ μίαν περίοδον (ἥτις ὤρισθη φθίνεται ἐνικυσία), γνωστῆς καθισταμένης τῆς ἱκανότητος αὐτῶν τῷ πατριάρχῃ· οἱ δὲ νέοι ἐπίτροποι ἐκλέγωνται ἐν ἐνοριακῇ συνελεύσει «ἐπὶ παρουσίᾳ πάντων τῶν

προκρίτων ἐνοριτῶν, ὧν διὰ κοινῆς ἀναφορᾶς ὀνομαστί δηλοποιούμενοι οἱ κοινῇ γνώμῃ ἐκλεγέντες ἔχουσιν ἀναγνωρίζεσθαι καὶ καθίστασθαι διὰ τῆς πατριαρχικῆς ἀποδείξεως». Ὑπογράφουσι τὸ διατακτικὸν γράμμα τοῦτο οἱ μητροπολίται τῆς συνόδου Πανάρετος Ἡρακλείας, Ἰωακείμ Κυζίκου, Διονύσιος Νικομηδείας, Νεόφυτος Δέρκων, Γεράσιμος Ἀδριανουπόλεως, Γεράσιμος Πελαγονίας, Καλλίνικος Μιτυλήνης, καὶ Κύριλλος Γάνου καὶ Χώρας.

Ἡ ἀκρίβεια ἀπαιτεῖ ἵνα εἴπω ὅτι πολλῶν ἐνοριακῶν ἐκκλησιῶν — διότι τῶν ναῶν τῶν μετοχιῶν οὐδεὶς ἐξήλεγχε τὰς διαχειρίσεις — οἱ λογαριασμοὶ κυροῦνται ὑπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου μέχρι τοῦ 1860, συνυποκυρούντων μόνον τοῦ μητροπολίτου Μελενίκου Διονυσίου καὶ τοῦ «γραμματέως τοῦ κοινοῦ» Ἰωάννου Πασπαλλῆ. Τινῶν δὲ τοὺς λογαριασμοὺς κυροῦσιν ἀπὸ τοῦ 1863 ὁ πατριάρχης Σωφρόνιος ὁ ἀπὸ Ἀρχαείας, καὶ ὁ Προύσης Κωνσταντῖος, μετὰ τοῦ τότε ἀρχιγραμματέως τοῦ Διερκοῦς Ἐθν. Μικτοῦ Συμβουλίου.

Ἐμπεδοῦν τὴν τάξιν τὸ Συμβούλιον τοῦτο τῇ 16 ὀκτωβρίου 1864, ἐξέδωκεν ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ τυπογραφείου «Γενικὸν κανονισμόν τῶν ἐπιτροπῶν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱερῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων», τελειότερον τοῦ ἐπὶ Γερμανοῦ· διττάξεις δὲ τινες τοῦ κανονισμοῦ τούτου εἰσὶ καὶ σήμερον διδακτικαί. Οὕτω λ. χ. περὶ τῶν ἐπιτρόπων διατάττει ἵνα ἐν ἐνοριακῇ συνελεύσει ἐκλέγωνται, τὰς συνελεύσεις ὅπως θέλει ἵνα συνυποτελῶσιν οἱ πρεσβύτεροι τῶν προκρίτων ἰδιοκτητῶν οἰκογενειάρχων τῆς ἐνορίας, ὑπηκόων τῆς κραταιᾶς βρασιλείας. Ἡ διάρκεια τῶν ἐργασιῶν ἐκάστης ἐπιτροπῆς ἦν ἐτησία, αἱ δὲ περὶ δανείου, ὁμολόγων, ἀγορᾶς καὶ πωλήσεως κτημάτων, σφραγί-

δος κτλ. διατάξεις εἰσὶν ὅμοιαι ταῖς ἐν τῷ ἐπὶ Γερμανοῦ ἐκδοθέντι συνοδικῷ γράμματι, μεθοδικῶς δ' εἰς ἄρθρα διηρημέναι. Τῇ 16 φεβρουαρίου 1863 ἐφάνη νεώτερος κανονισμός, τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν ἀποκλειστικῶς, ἐγκεικλιμένος ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Μ. Συμβουλίου, ἐκ δύο κεφαλαίων καὶ 23 ἄρθρων ἀποτελούμενος, τοῦ προηγουμένου συγκειμένου ἐκ 17. Κατ' ἐκεῖνον, ἡ ἐπιτροπὴ ἐκάστου τῶν ναῶν ὠρίζετο τριμελής· κατὰ τὸν νέον, αἱ ἀνάγκαι τῆς ὑπερσείας ὠρίζον τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπιτρόπων, εἰς τρεῖς ἢ πέντε, ὧν ἡ ἐκλογὴ ἐγίνετο τῇ πρώτῃ ἢ δευτέρῃ κυριακῇ τοῦ ἰανουαρίου, ἐπὶ συνεδριάσεως ἐνοριακῆς, ἣν ἀπετέλουν οἱ πρόκριτοι καὶ εὐϋπόληπτοι σταθεροὶ κάτοικοι, ὥστε αἱ περὶ τοῦ τρόπου τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ἐνοριακῶν τούτων συνελεύσεων διατάξεις τοῦ προτέρου κανονισμοῦ νὰ ᾧσι συνεκτικώτεραι τῶν τοῦ δευτέρου. Κατὰ τὸν κανονισμόν τοῦτον ἅμα ἐγίνετο ἡ ἐξέλεγχσις ἐν τῇ τῆς ἐνορίας συνελεύσει καὶ ἡ ἐκλογὴ νέας ἐπιτροπῆς, ἣν ἠδύναντο μόνον ἐπὶ ἓν ἔτος ἔτι ν' ἀποτελέσωσιν οἱ τὸ πρότερον διαχειρισάμενοι. Τὰ περὶ σφραγίδος, ἀγορᾶς, ἐνοικιάσεως καὶ πωλήσεως ἔμειναν ἐπίσης ἰσχύοντα, ὠρίσθη δ' ὅτι θέλει κυροῖ διὰ τῆς ιδίας ὑπογραφῆς ὁ πατριάρχης τοῦς λογαριασμοὺς ἐκάστου ἔτους· διότι ἡ φροντίς, ἣν τὸ Πατριαρχεῖον ἀπὸ δύο αἰώνων ἐπεδείκνυτο, προέβαινε λελογισμένως, οὕτω δὲ προελήφθη ἡ κατὰ τὴν ἐπιτροπὴν, ἣν οἱ τολμηροὶ τῶν «μουκατάδων» ἐφευρέτῃ παρεσκεύαζον εἰς τὰς ἐνοριακὰς ἐκκλησίας. Αὕτη ἡ φροντίς ἔσωσε τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει ναοὺς, ἐμπόδισε τὴν οἰκονομικὴν αὐτῶν κατὰστροφὴν, ἐβελτίωσε τὴν χρηματικὴν περιουσίαν, ὥς αὕτη ἡ τακτικὴ λειτουργία τῆς σήμερον ὑφισταμένης ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς δείκνυσιν. Τὸν ὠφέλιμον

καὶ σωτηριώδη τοῖς ναοῖς θεσμὸν τῆς πατριαρχικῆς ἐξελέγξεως τῶν διαχειρίσεων ἀνήγαγεν εἰς σύστημα τελειότερον, ἐξασφαλίσας οὕτω τὰς ἱερὰς περιουσίας, ὁ πατριάρχης Ἰωακείμ Γ' ὁ ἀπὸ Θεσσαλονίκης ἐπὶ τῇ πρώτῃ ἱερατείᾳ αὐτοῦ, γραφεῖον ἴδιον ἐπὶ τούτῳ κατάρτισας καὶ διορίσας ἴδιον ἐλεγκτὴν, οὗ τὸ ἔργον, ἢ μᾶλλον τὸ δι' αὐτοῦ τελούμενον ἔργον τῆς Ἐκκλησίας ὑποβοηθοῦσιν ἐπιτροποὶ ναῶν εὐσεβεῖς καὶ φιλότιμοι.

§

Τῆς χρηματικῆς διαχειρίσεως τῶν ναῶν καὶ τῆς αὐξήσεως καὶ βελτιώσεως τῶν προσόντων αὐτοῖς κτημάτων, ἀκινήτων τε καὶ κινητῶν, ἱεροῦ καὶ κοσμικοῦ προορισμοῦ, ἐπεμελοῦντο καὶ ἐκήδοντο οἱ «ἐπιτροποὶ» τοῦ ναοῦ, λαϊκοὶ πάντοτε, ἐκλεγόμενοι μὲν ὑπὸ τῶν προκρίτων τῆς συνοικίας, ἥς κέντρον ὁ ναὸς, ἐπικυρούμενοι δ' ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου.

Εἰς τὰς πλείονας τῶν ἐνοριῶν, ἦτοι τὸ σύνολον τῶν οἰκιῶν, ὧν τοὺς ὀρθοδόξους ἐπισκέπτονται πνευματικῶς οἱ ἱερεῖς τῶν ναῶν, τὸ Πατριαρχεῖον ἐφίστα καὶ «ναζίριδες», εἰδος ἐπιστατῶν καὶ προέδρων, ἐχόντων ἐνίοτε τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν τοὺς ἐπιτρόπους. Οἱ ναζίριδες ἦσαν δύο, ἢ τρεῖς, ἢ καὶ πλείονες, ἀλλὰ συνήθως καὶ μόνον εἰς, ἐκ τῆς ἐξεχούσης τότε παρ' ἡμῖν κοινωνικῆς τάξεως λαμβανόμενοι. Εὐχῆς ἔργον εἶπερ ἀνελάμβανεν ὁ θεσμός οὗτος ὁ γενεὴς τὴν προτέραν ἰσχὺν αὐτοῦ.

Καθὼς ἐγένετο συρροή τῶν πιστῶν, ἕνεκα λόγων ποικίλων, καθ' ὠρισμένῃς ἡμέρας τοῦ ἔτους, ἐν τοῖς νχοῖς, οὕτως ἐγένετο συρροή, γυναικῶν κυρίως, ἐν τοῖς **Ἀγιάσμασιν**, ἃπερ ἀνῆκον εἰς νχοῦς πλητίον αὐτῶν κειμένων, εἴτ' οὖν ἐνέμουντο τὰς ἀπ' αὐτῶν προσόδους τὸ τοῦ νχοῦ ταμεῖον, ἢ οἱ ἱερεῖς τοῦ νχοῦ. Ἡ λέξις «Ἀγίασμα» σημαίνει παρὰ βυζαντινοῖς οὐχὶ τὸ σήμερον καὶ ἀπὸ ἀλώσεως μέχρι τοῦδε σημερινόν. Ἀγίασμα δηλοῖ πᾶν, ὅπερ ἀγιάζεται δι' οἰονδήποτε λόγον, ὑπερβάνοντ' αὐτὴν κατὰληψιν τῆς ἀνθρωπίνης δικνοίας. Ἀγιάσματ' εἰσὶ τε καὶ λέγονται τὰ μυστήρια τῆς πίστεως, ἰδίᾳ δὲ τὰ Τίμια Δῶρα⁴⁹. Ἀγίασμα ἐστὶ τε καὶ λέγεται ἡ Θεοτόκος ὡς οἰκητήριον τῆς Ἀγίας Τριάδος. Ἀγίασμα δὲ, καθὼς ἡμεῖς ἐξηγοῦμεν, δηλαδὴ ὕδωρ, ἐν ᾧ ποτὶ ἐτελέσθη ὁ χυμὸς τι, νομίζω ὅτι πρὸ τῆς Ι' ἢ τῆς ΙΑ' ἐκκτονταετηρίδος ἀδύνατον ἂν ἀπαντήσωμεν παρὰ τοῖς χρονογράφοις, τοῖς ἀγιολόγοις, καὶ τοῖς συνταξιολογῶσι· εἰς τινὰ μυθογράφον ἴσως εὑρεθήσεται περὶ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ὁ ὅρος «πηγὴ τῶν ἱαμάτων»,⁵⁰ ἀλλὰ Ἀγίασμα οὐ. Αὐτὸ τὸ περιέλητον ἀγίασμα τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, αὐτὸ τὸ παλαιόν ἀγίασμα τῶν Βλαχερνῶν ἀγνοῶ ἂν ὀνομάζωνται παρὰ τοῖς μέχρις ἀλώσεως χρονογράφοις ἀγίασματ' αὐτοῖς ἀπαντῶμεν «λοῦμα» τῶν Βλαχερνῶν, ἢ «κόλυμβον ἱερὸν», λοῦμα τῆς Θεοτόκου τῶν Ἀρεοβίνδου, «λουτρόν» τῆς Θεοτόκου τοῦ Νεωρίου, «λουτήρα» τῆς Θεοτόκου τῆς Πηγῆς, παρὰ δὲ Παντολέοντι καὶ λοῦμα τοῦ νχοῦ τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ ἐν

49. βλ. ΞΣΤ' κανόνα τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου.

50. Ἀνώνυμος παρὰ Banduri, ἐν Imperium Orientale· ἐκδόσεως Βενετίας, μέρος Γ', σελ. 49.

τοῖς Εὐσεβίου. Ἐν αὐτοῖς αὐτοκράτορες καὶ μεγιστᾶνες ἐλούοντο βεβαίως πρὸ τῆς εἰς τὸν νχὸν εἰσόδου, καθὼς ἐν νχοῖς ἑτέροις οἱ πιστοὶ καθῆκον ἐθεώρουν ἵνα ἀγνίσωσιν ἑαυτοὺς ἀρνούμενοι ἐκ φιλαλῆς, ὅπου τὸ ὕδωρ ἠύλογετο πρότερον ὑπὸ τοῦ ἱερέως· διότι τὰ ὕδατα ταῦτα δυσκόλως ἤθελεν ἀποδείξει τις ὅτι ἐθεωροῦντο ἱερὰ παρὰ βυζαντινοῖς, μὴ προηγουμένως εὐλογοῦμενα παρ' ἱερέων, μὴ προηγουμένως ἀναγνωσθεισῶν τῶν ἐπὶ τούτῳ νενομισμένων εὐχῶν. Ὑπάρχον ἑτεροὶ πηγαὶ θαυματουργοί, ὡς ἐπὶ παραδείγματι ἡ τῶν Γερμίων ἀνεύματι Θεοῦ ἀγιάζομένη καὶ τῇ ἐπιφοιτήσει τοῦ πρωτοστάτου τῶν ἀγγέλων Μιχαήλ, ἀλλ' ἀπρητεῖτο, κατὰ τὸν περὶ τούτου γράψαντα Παντολέοντα δῖκονον καὶ χρητοφύλακα τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ἡ τῶν ἀμαρτημάτων τοῦ προσερχομένου τῇ πηγῇ πρότερον ἐξαγόρευσις καὶ ἡ μετὰ πίστεως ἐπίκλησις τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀρχαγγέλου· τότε δὲ οἱ δικιτῶμενοι ἐν τοῖς ὕδασι τῆς πηγῆς τῶν Γερμίων ἰχθῦς, συνελθούμενοι περὶ τὸν πᾶσχοντα, κατὰδύμενοι ἐν τοῖς ὕδασι μέχρι τοῦ πώγωνος, ἔλειχον αὐτοῦ τὸ σῶμα,⁵¹ καὶ ὁ πᾶσχων ἐθεραπεύετο. Ἡ θεραπεία ἀλλοχού ἐγένετο, τοῦ νοσοῦντος ἀλειφομένου διὰ τοῦ ἐλαίου τῆς λυχίας τῆς κρεμαμένης ἐνώπιον τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἢ θαυματουργοῦ τινὸς εἰκόνης.⁵² ἀλλὰ τὰ περὶ τούτων πάντων γράφονται καὶ μαρτυ-

51. Μ. Ι. Γεδεών Λίθοι καὶ Κεράμια· σελ. 17. Παντολέον δ' ὁ χαρτοφύλαξ ἤκμαζε μετὰ τὴν ΙΑ' ἑκατονταετηρίδα. Καὶ τούτου δὲ νεώτερος ὁ περὶ τῶν ἐν τῇ Ζωοδόχῃ Πηγῇ θαυμάτων γράφας Κάλλιστας (ὁ Νικηφόρος) ὁ Ξανθόπουλος.

52. προχείρως ὁ ἀναγνώστης μου δύναται ἵνα ἀναδράμῃ εἰς ὅσα Νικόδημος ὁ τοῦ Συναξαριστοῦ γράφει εἰς τὴν τελευταίαν ὑπόσημεισιν τῆς 31 ἰουλίου, κατὰ τὰς μαρτυρίας Κυρίλλου τοῦ βιογράφου τοῦ ὁσίου Σάβα καὶ τοῦ ἱστοριογράφου Θεοδωρήτου.

ροῦνται μόνον μετὰ τὸν αἰῶνα τῶν εἰκονομάχων, καὶ πιθα-
νῶς μετὰ τὴν ΙΑ' ἐκχτοντητηρίδα. Πιστεύω ὅτι οἱ νοσοῦντες
πρὸς κευῆζοντο καὶ διὰ νηστείας ἐπὶ ὀλίγας ἢ πολλὰς ἡμέ-
ρας, ὡς καὶ σήμερον ἔτι γίνεται, κατὰ παράδοσιν ἀξιολογῶ-
τον ἀπὸ πτετέρων καὶ πάππων κρατήσασκεν, καὶ κατ' ἔθος
ἀπὸ προγόνων εἰς εὐσεβεῖς πτετέρας παραδεδομένον.

Πρὸς διαφώτισιν τῶν ἀνγνωστών ἐπιβεβαιῶν διὰ μαρ-
τυρίας ἐπισημοτάτης τὰ ἀνωτέρω λεχθέντα παρατίθημι τὰς
πρὸς παλαιολόγοις Εὐχολογίαις κειμένους εὐχάς, ὡς ἀνγνω-
σοῦσιν οἱ φιλόμαχοι καὶ εὐσεβεῖς ἀνγνωστὴ μου μετὰ καρ-
ποφορίας, συνδυάζοντες ἀμφοτέρους⁵³.

α'.

«Εὐχὴ τοῦ κολυμβίου τῶν Βλαχερνῶν,

Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ διὰ τοὺς πολλοὺς πρὸς ἁμαρτωλοὺς οἰκτιρ-
μοὺς σου κλίνας οὐρανοὺς καὶ καταβάς ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐξ οὐρανῶν
ἀκούων τῶν ἐν συντετριμμένη καρδίᾳ βοῶντων πρὸς σέ· αὐτὸς καὶ
νῦν, Δέσποτα, κλῖνον τὸ οὖς σου, καὶ ἐπάκουσον τὰς δεήσεις ἡμῶν
τῶν ἀναζίων, τῶν ὑπὸ μὲν τῆς οἰκείας συνειδήσεως ἐμφραττομένων
[τὸ] στόμα, τολμῶντων δὲ ὅμως τὴν δέησιν προσφέρειν· οἶδαμεν γὰρ
σοῦ τὴν φιλανθρωπίαν, γινώσκουμεν τὴν ἀγαθότητα. Διὸ καὶ πρὸς γῆν
ρίπτομεν ἑαυτοὺς, εἰς τὸ πέλαγος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἀφορῶντες,
καὶ ὁμολογοῦμεν τὴν δεσποτείαν, εἰ καὶ τῶν σῶν ἡλλοτριώμεθα
προσταγμάτων διὰ τὰς πλημμελείας ἡμῶν. Μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρό-
σωπόν σου ἀπὸ τῶν δούλων σου τῶν κατακρίτων, ἐπίβλεψον ἐφ' ἡ-
μᾶς ἐν ἐλέει. Ἰδοὺ γὰρ, διὰ τὸ μὴ εἶναι ἄξιοι ἀναβλέπειν εἰς τὸν
οὐρανόν, εἰς τὴν γῆν, ἐξ ἧς ἐγενήθημεν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀτενίσαν-
τες κείμεθα. Δέξαι τὸν παρόντα στεναγμὸν ἡμῶν, καὶ ρῦσαι ἡμᾶς
τοῦ ἐν τῇ γεέννῃ ἀπεράντου στεναγμοῦ. Δέξαι τὰς χεομένας τῶν δα-

53. Goar Εὐχολόγιον· σελ. 364 τῆς δευτέρας ἐκδόσεως. Δημη-
τρέβσκη Εὐχολόγια· τόμου Β' τῶν Τυπικῶν σελ. 49.

κρύων σταγόνας, καὶ σβέσον τὴν φλόγα, ἣν ἐξάπτει ἡ ὕλη τῶν ἐρ-
γῶν ἡμῶν. Ἀγιάσον τὸ ὕδωρ τοῦτο ὃ δι' ὕδατος ἡμᾶς ἀναπλάσας,
πνεύματι συντριβέντας· κατάπεμψον αὐτῷ τὴν χάριν τοῦ ἁγίου σου
Πνεύματος· σβέσον δι' αὐτοῦ τὰ πεπυρωμένα τοῦ ἐχθροῦ βέλη, δι' ὧν
ψυχὰς καὶ σώματα ὁ πολέμιος ἡμῶν τιτρώσκει· ποιήσον αὐτὸ ἀσθε-
νούντων ἱατήριον, ὑγίαινόντων φυλακτήριον· καθαρον ἡμᾶς διὰ τοῦ
ραντισμοῦ αὐτοῦ ὁ τὸν κόσμον διὰ τοῦ αἵματός σου ἀποκαθάρας. Ναί,
Δέσποτα, παρακαλούμενος ὑπὸ τῆς ἀχράντου μητρός σου, ἧς ἐξ αἱ-
μάτων ἡμῶν ὠμίλησας, ἣν ἔδωκας ἁμαρτωλοῖς εἰς βοήθειαν, δυσωπή-
θητι χεῖρας ἐκτεινομένας, ἐν αἷς ἐβαστάχθης. Δέσποινα φιλοκτίρ-
μων, πηγὴ εὐσπλαχνίας, ἐξάπλωσον πρὸς τὸν Υἱόν σου τὰς ἀχράν-
τους σου παλάμας· φρούρησον ἡμᾶς τῇ προστασίᾳ σου· τῇ σκέπῃ
τῶν πτερύγων, μὴ ὑπομείνης πείραν λαβεῖν ἡμᾶς δικαίας ὀργῆς ἐφ'
οἷς ἁμαρτάνομεν, τὰ δυσωπητικά πρὸς τὸν Υἱόν καὶ Θεόν σου κι-
νοῦσα σπλάγχνα πρὸς δέησιν, προσδέξεται διὰ σῶν δούλων κατα-
κρίτων⁵⁴.

β'.

«Εὐχὴ εἰς κόλυμβον διακονίας ἡτοι λούσματος

καὶ κατάπεμψον ἡμῖν τὰ τῆς σῆς φιλανθρωπίας δωρεὰς ἰάματα ἐν τῷ
παρόντι ἡμῶν λούσματι, οὐ πρὸς ἡδονὴν σαρκὸς, ἀλλὰ πρὸς ἴασις ψυ-
ψῆς τε καὶ σώματος, ἐπὶ τῇ εἰς σέ τὸν Θεόν ἡμῶν πίστει ἐπιτελουμένη
παρ' ἡμῶν πνευματικῇ λατρείᾳ, τῇ μεσιτείᾳ καὶ ἱκεσίᾳ τῆς δεσποίνης
... ἡμῶν Θεοτόκου, τοῦ ἁγίου ... καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου ...
τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων, τῶν ἁγίων καὶ θαυματουργ-
γῶν Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ, Κύρου καὶ Ἰωάννου καὶ Παντελεήμονος
καὶ πάντων τῶν ἁγίων σου,,.

*

Τὸ τῶν θρυλάτων ἀδίκλειπτον καὶ συνέχες, ὧν ποιοῦν-
ται μνεῖαν ὁ Νικηφόρος Κἀλλιστος καὶ τις ἀνώνυμος πρὸ αὐ-

54. φαίνεται ὅτι λέξεις τινὲς ἐξεργήσαν· ὧν ἕνεκα τὸ χωρίον
ἀκατάληπτον ἀποβαίνει.

οὐ συγχωρεῖται, ὅμως τὰ πλήθη νοθετηθῶσι μὴ ὀχλαγωγεῖν τοὺς τόπους ἐκείνους· καὶ ἵνα οἱ τὰ ὀρθὰ φρονοῦντες μηδεμιᾷ δεισιδαιμονίᾳ τῶν τοιούτων τόπων καταδεσμῶνται καὶ παντελῶς μηδὲ μνήμη μαρτύρων ἐπιτελεσθῇ εἰ μήπου ἢ σῶμα ἢ τινα λείψανα ὧσιν ἡ ἀρχαιότητι παραδιδῶνται». Διότι, καθὼς οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ μετέβαλλον, ὡς ἔστι γνωστὸν, νεοὺς ἐθνικῶν εἰς χριστιανικοὺς, οὕτω μετέβαλλον βεβαίως καὶ τὰς πηγὰς, ὅπου συναθροιζόμενοι φόβον ἐνέπνεον τοῖς ἁγίοις πατρῶσι μήπως ἐξικεῖλωσι λεληθότως εἰς τὴν πλάνην τῆς εἰδωλολατρείας, συνκαταφρόμενοι μάλιστα μετὰ τῶν εἰδωλολατρῶν, ὡς ἐκ τῶν κανόνων αὐτῆς τῆς ἁγίας Συνόδου φαίνεται, μεθ' ὧν καὶ συνευωχοῦντο καὶ συνευθύμουν, διότι, ὡς γνωστὸν καὶ αὐτοὶ πολλάκις ἐκθροίζοντο πρὸ τῶν μεγάλων ἑορτῶν ἐντὸς ποταμῶν, νηστεύοντες προηγούμενως, ὡς εἰς τοὺς ποταμοὺς Ραιτοῦς καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ, ἐν Ἀθήναις καὶ Ἐλευσίνι, κατὰ Σουΐδαν, ρίπτοντες καὶ νομίσματα, κατ' ἔθος, ἐν ταῖς πηγαῖς, ὡς γινώσκομεν περὶ τοῦ μνηστείου τοῦ Ἀμφιάρχου. Προστίθεται ὅτι ἡ ἐν Κερθαγένῃ Σύνοδος συνῆλθε ἔτη πολλὰ πρὸ τῆς οἰκοδομῆς τῶν νεῶν Βλαχερνῶν καὶ Ζωοδόχου Πηγῆς.

§

Καθὼς οἱ νεοὶ καὶ τὰ ἁγιάσματα πολλὰς ἐχορήγουν προσόδους εἰς ἱερεῖς καὶ νεοὺς, οὕτως ἑτέρᾳ πηγῇ προσόδων ἦσαν αἱ ἑορταὶ τῶν **Συντεχνιῶν** καὶ τῶν **Ἀδελφάτων**. — Οἱ μετὰ τὴν ἄλωσιν ὀρθόδοξοι κατὰ τὰ ἐπιγγέλματα καὶ τὰς τέχνας ἀπετέλεσαν τοσαῦτα σωματεῖα, ὅσα καὶ ἐκεῖνοι, ἔχοντα κανονισμόν ἴδιον ἕκαστον ἄγραφον, καὶ νόμον, καθ' ὃν διωκοῦντο, ὡς εἶχον νόμον τοιοῦτον αἱ συντεχνίαι (ρου-

φέτια) παρὰ βυζαντινοῖς, ἐφ' ὅσον μνησθόμεν ἀπὸ τοῦ «Ἐπαρχιακοῦ βιβλίου» Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, ἐκδοθέντος ἐν Γενεύῃ, πρὸ τινων ἐτῶν, ὑπὸ τοῦ ἐλληνιστοῦ καθηγητοῦ κ. Nicol. Τὰ σωματεῖα ταῦτα διέφερον τῶν ἀδελφάτων ἐν τούτῳ, ὅτι σκοπὸν ἔχοντα τὴν θεραπείαν τῶν ἠθικῶν καὶ τῶν ὕλικῶν ἀναγκῶν καὶ συμφερόντων τῶν ἀποτελούντων αὐτὰ τεχνιτῶν, κατηρίθμουν ἐν τοῖς ἐκτῶν μέλεσι τοὺς τὴν αὐτὴν τέχνην μετερχομένους. — Τὰ ἀδελφάτα ἐδέχοντο ὡς ἐταῖρον αὐτῶν πάντα χριστιανὸν ὀρθόδοξον, ἐπιστήμονα καὶ τεχνίτην, ἔμπορον καὶ βιομήχανον, νέους (ὄχι παῖδας) καὶ γέροντας· εἶχον δὲ σκοπὸν πάντοτε θρησκευτικὸν καὶ κατὰ δεύτερον λόγον φιλάνθρωπικόν, ὡς ἐν οἰκείαις μέρεσι τοῦ βιβλίου τούτου γενήτεται λόγος ὁ προσήκων. — Αἱ συντεχνίαι εἶχον τὸν πρόεδρον ἢ κεχρηγμένον αὐτῶν κρατοῦντα τὴν τοῦ σωματείου σφραγίδα, τὸν ταμίαν, ἰσως δὲ τινες τούτων καὶ γραμματεῖ· εἶχον ταμεῖον ἴδιον, οὗ τακτικαὶ πρόσοδοι, δῆλον οὖν χορηγίαι τῶν μελῶν αὐτῶν κατ' ἔτος, ἢ τόκοι κεφαλίων, ὠρίζοντο πρὸς περίθελψιν καὶ συντήρησιν τῶν ἀσθενούντων ἢ τῶν ἀνικάνων πρὸς ἐργασίαν ὁμοτέχνων ἢ τῶν ἀπορφανιζομένων οἰκογενειῶν αὐτῶν, οὐχὶ δὲ σπηνίως, ὡς συνέβαιεν ἐν ἐπισήμοις συντεχνίαις, πρὸς ὑποστήριξιν σχολείων καὶ φιλάνθρωπων καθιδρυμάτων, καὶ ἐνίοτε πρὸς συνδρομὴν εἰς τοὺς ἄλλαις τοῦ βίου συμφοραῖς δοκιμαζομένους. — Τὰ ἀδελφάτα εἶχον πρόεδρον ἢ νεώτερον, καὶ ταμίαν, ἢ δὲ κατ' ἔτος συνδρομὴ τῶν ἀποτελούντων αὐτὰ μελῶν ὧδε κἀκεῖσε ἐποίκιλλε, ἀλλαχοῦ μὲν πολλή, ἀλλαχοῦ δ' ὀλίγη· σήμερον ἔτι, τὰ ἐν Ἀρβανιτοχωρίῳ τοῦ Βέικοζ εἰσπράττουσιν ἀπὸ τῶν μελῶν αὐτῶν 5 γρόσια κατ' ἔτος. Εἶχον δὲ τα-

τοῦ πλήθους συρροήν, αἱ ἱεραὶ πορεῖαι (Itineris sacræ) τῶν πιστῶν ἐγίνοντο ἐν αὐτοῖς αὐτῶν τοῖς τόποις, πολλῆς εὐκολίας παρεχομένης ἡμῖν ὑπὸ τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως, διότι καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ΙΣΤ' ἐκκτονταετηρίδος οἱ πιστοὶ συνέρρεον ἀκωλύτως, ἐπὶ μάρτυρι τῷ Γυλλίῳ, καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα αὐτῆς ἔτη (π. χ. τὸ 1585) κατὰ Λεουγκλάδιον, ἐγίνετο συρροή, καὶ κατὰ τὰ μέσα τῆς ἐπιούσης, ὡς ὁ συνοδὸς Μκακρίου τοῦ Ἀντιοχείας κληρικὸς μαρτυρεῖ, καθ' ὃν καὶ ἐν Βλαχέρναις ἐπίσης ἐξηκολούθει ἵνα γίνηται τῶν πιστῶν ἡ προσέλευσις⁵⁷. ἄλλαχού δὲ σπρνιῶτατα μὲν εἰς ἐρείπιζ μοναστηρίων ἢ νηῶν, ἀλλὰ συνήθως ἐν πηγάς, ὅπου τὸ γλυκὺ καὶ πόσιμον αὐτῶν ὕδωρ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ γλυφόν ἢ ὑπόπικρον ὕδωρ ἐτέρων πηγῶν ἢ φρεάτων δέκx βή-

57. Gyllii De topographia Constantinopoleos· βιβλ. Δ', κεφ. η'.—Βυζαντίου Κωνσταντινούπολις· τόμ. Α', σελ. 356.—Δουκαγκίου Constantinopolis Christiana· ἑκδ. Βενετίας· σελ. 29 (στήλη α) Δ' βιβλίου, ἀφ' οὗ μετέγραψεν ὁ Σκ. Βυζάντιος.—Sophronius Petridès (Échos d' Orient τόμου Δ' σελ. 48) ἐν ὠφελίμῳ διατριβῇ «Eglises Grecques de Cons]ple, en 1652». Τὰ παρὰ Tournefort ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἀγιάσματος τῆς Μεταμορφώσεως (σελ. 215 τόμου Β' ἐκδόσεως τοῦ 1717 ἐν Λυόν) ἀνυπόστατα. Ὑπέδειξε δ' ὅμως ἀλλαχοῦ ὁ Tournefort ὅτι πολλὰς εἰδήσεις ὠφείλεν εἰς τὸν καρμηλίτην ἱερέα Μικαέλην, τοῦ λατινικοῦ δόγματος. «Toute la Grèce, γράφει, est remplie de pareilles fontaines (δηλ. ἀγιασμάτων)· mais ces sort de sources ne sont pas minérales, elles doivent leur réputation à la crédulité des peuples». Τὰ δὲ τοῦ Γυλλίου δέονται διακριβώσεως· «Is adhuc perennis scaturit, et religiose bibitur a Grecis, qui omnes fontes juxta templa sitos sacros habent et nominant», καίπερ ὑποσημαίνοντα νῦν ὅτι παρὰ πᾶσι τοῖς ναοῖς ἀπὸ τῶν πρώτων χρόνων τῆς ΙΣΤ' ἑκατονταετηρίδος ὑπῆρχον ἀγιάσματα.

ματx μόλις ἀπεχόντων, ἐνέπνεε τοῖς πιστοῖς τὴν πεποίθησιν ὅτι τὸ πόσιμον ἦν ὕδωρ ἡγιασμένον. Ἐτερά τινx ἀγιάσματα ἐδημιούργησεν ἡ κοινὴ πίστις, κείμενα ἢ ἐν τόποις, ὅπου κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς αἰῶνας καὶ πολλῶ μετὰ ταῦτα ἐξετείνετο ἡ θάλασσα, ἢ ἐντὸς πύργων κατασκευὴν ἔχοντων ἐπιμελεημένην, οὓς οἱ πατέρες ἡμῶν ἐξελάμβανον ἀντὶ παρεκκλησιῶν· τοιαῦτα θέλει συνκνήτει ὁ ἀνγκνῶστης ἐν ἀνγκραφῇ τῶν μηνικίων πανηγύρεων⁵⁸.

Τὰ πλεῖστα τούτων ἐρμηνεύονται, καθ' οὓς ἐξέθηκα λόγους. Ἀνερμήνευτα δ' ὅλως, οὐδέποτε ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας συγχωρηθέντα, μένουσι καὶ θέλουσι μείνει πάντοτε τὰ δι' ἀποκαλύψεως καθ' ὕπνου ἀνευρισκόμενα. Κανὼν τῆς ἀγίας ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου (γ' α', 87) διατάττει ἵνα «Ὅσα δι' ἐνυπνίων καὶ ματαίων ἀποκαλύψεων ἀνθρώπων τινῶν ὅπουδῆποτε καθίστανται θυσιστήρια παντὶ τρόπῳ τὰ τοιαῦτα ἀποδοκιμασθῶσι». Φρονῶ μάλιστα ὅτι ὁ κανὼν ἀκριβῶς ἀνάγεται εἰς τὰ ἄλση καὶ τὰς πηγὰς, ὅσας ὁ εἰδωλολατρικὸς κόσμος ἐν ὄρεσιν ἢ ἔξω τῶν πόλεων καὶ τῶν κωμῶν κειμένους εἰς τιμὴν ἀφιέρου θεοτήτων τῶν ὑδάτων. Ὅστις ἂν εὐχρεστηθῇ ἵνα μελετήτῃ τὸν κανόνα 87 πρὸς τὸν ξζ' (62) καὶ γβ' (88) συνδυάζῳ, καὶ συνεξηγῶν, εὐρίσκει ὅτι οἱ κανόνες οὗτοι τῆς Συνόδου λαμπρῶς ἀποδοκιμάζουσι τὴν ἐν τοῖς ἄλσεσιν, ὅπου λείψανx τῆς εἰδωλολατρείας καὶ ἀγάγιατα τῶν ἐθνικῶν θεῶν καὶ «τὰ ἐγκαταλείμματα τῶν εἰδώλων» καὶ νχοὶ αὐτῶν ἐν ἀγροῖς καὶ ἀμπελῶσι, συρροὴν τῶν χριστιανῶν, διατάττοντες ἵνα «ἐκ τῶν ἐντοπίων ἐπισκόπων, εἰ ἔστι δυνάτὼν, κατὰστρέφονται· εἰ δὲ τοῦτο θορύβοις δημοτικοῖς

58. Ἴδε 23 ἀπριλίου, 17 καὶ 26 ἰουλίου κλπ.

οὐ συγχωρεῖται, ὁμῶς τὰ πλήθη νουθετηθῶσι μὴ ὀχλαγωγεῖν τοὺς τόπους ἐκείνους· καὶ ἴνα οἱ τὰ ὀρθὰ φρονοῦντες μηδεμιᾷ δεισιδαιμονίᾳ τῶν τοιούτων τόπων καταδεσμώνται· καὶ παντελῶς μηδὲ μνήμη μαρτύρων ἐπιτελεσθῇ εἰ μήπου ἢ σώμα ἢ τινα λείψανα ὧσιν ἢ ἀρχαιοτάτη παρὰδιδῶνται». Διότι, καθὼς οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ μετέβαλλον, ὡς ἔστι γνωστὸν, νεοὺς ἐθνικῶν εἰς χριστιανικοὺς, οὕτω μετέβαλλον βεβαίως καὶ τὰς πηγὰς, ὅπου συναθροιζόμενοι φόβον ἐνέπνεον τοῖς ἁγίοις πατράσι μήπως ἐξηκείλωσι λεληθότως εἰς τὴν πλάνην τῆς εἰδωλολατρείας, συνκαμφρόμενοι μάλιστα μετὰ τῶν εἰδωλολατρῶν, ὡς ἐκ τῶν κανόνων αὐτῆς τῆς ἁγίας Συνόδου φαίνεται, μεθ' ὧν καὶ συνευωχοῦντο καὶ συνευθύμουν, διότι, ὡς γνωστὸν καὶ αὐτοὶ πολλάκις ἐκκαθρίζοντο πρὸ τῶν μεγάλων ἑορτῶν ἐντὸς ποταμῶν, νηστεύοντες προηγουμένως, ὡς εἰς τοὺς ποταμοὺς Ραίτους καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ, ἐν Ἀθήναις καὶ Ἐλευσίνι, κατὰ Σουῖδαν, ρίπτοντες καὶ νομίσματα, κατ' ἔθος, ἐν ταῖς πηγαῖς, ὡς γινώσκουμεν περὶ τοῦ μυνταίου τοῦ Ἀμφιάρχου. Προστίθεται ὅτι ἡ ἐν Κερθιγένῃ Σύνοδος συνῆλθε ἔτη πολλὰ πρὸ τῆς οἰκοδομῆς τῶν νεῶν Βλαχερνῶν καὶ Ζωοδόχου Πηγῆς.

§

Καθὼς οἱ νεοὶ καὶ τὰ ἁγιάσματα πολλὰς ἐχορήγουν προσόδους εἰς ἱερεῖς καὶ νεοὺς, οὕτως ἕτερον πηγὴ προσόδων ἦσαν αἱ ἑορταὶ τῶν **Συντεχνιῶν** καὶ τῶν **Ἀδελφάτων**. — Οἱ μετὰ τὴν ἁλωσιν ὀρθόδοξοι κατὰ τὰ ἐπαγγέλματα καὶ τὰς τέχνας ἀπετέλεσαν τοσαῦτα σωματεῖα, ὅσα καὶ ἐκείνη, ἔχοντα κανονισμόν ἴδιον ἕκαστον ἄγραφον, καὶ νόμον, κατ' ὃν διωκοῦντο, ὡς εἶχον νόμον τοιοῦτον αἱ συντεχνίαι (ρου-

φρέτια) παρὰ βυζαντινοῖς, ἐφ' ὅσον μνησθόμεν ἀπὸ τοῦ «Ἐπαρχικοῦ βιβλίου» Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, ἐκδοθέντος ἐν Γενεύῃ, πρὸ τινων ἐτῶν, ὑπὸ τοῦ ἑλληνιστοῦ καθηγητοῦ κ. Nicol. Τὰ σωματεῖα ταῦτα διέφερον τῶν ἀδελφάτων ἐν τούτῳ, ὅτι σκοπὸν ἔχοντα τὴν θερκαίαν τῶν ἠθικῶν καὶ τῶν ὕλικῶν ἀναγκῶν καὶ συμφερόντων τῶν ἀποτελούντων αὐτὰ τεχνιτῶν, κατηρτίθουν ἐν τοῖς ἐκυτῶν μέλεσι τοὺς τὴν αὐτὴν τέχνην μετερχομένους. — Τὰ ἀδελφάτα ἐδέχοντο ὡς ἐπαῖρον αὐτῶν πάντα χριστιανὸν ὀρθόδοξον, ἐπιτήμονα καὶ τεχνίτην, ἔμπορον καὶ βιομήχανον, νέους (ὄχι παῖδας) καὶ γέροντας· εἶχον δὲ σκοπὸν πάντοτε θρησκευτικὸν καὶ κατὰ δεύτερον λόγον φιλάνθρωπικόν, ὡς ἐν οἰκείαις μέρεσι τοῦ βιβλίου τούτου γενήσεται λόγος ὁ προσήκων. — Αἱ συντεχνίαι εἶχον τὸν πρόεδρον ἢ κερχαγίαν αὐτῶν· κρατοῦντα τὴν τοῦ σωματείου σφραγίδα, τὸν ταμίαν, ἰσως δὲ τινες τούτων καὶ γραμματεῖα· εἶχον ταμεῖον ἴδιον, οὗ τακτικαὶ πρόσοδοι, δῆλον οὖν χορηγίαι τῶν μελῶν αὐτῶν κατ' ἔτος, ἢ τόκοι κεφαλῶν, ὠρίζοντο πρὸς περίθελψιν καὶ συντήρησιν τῶν ἀσθενούντων ἢ τῶν ἀνικάνων πρὸς ἐργασίαν ὁμοτέχνων ἢ τῶν ἀπορφνιζομένων οἰκογενειῶν αὐτῶν, οὐχὶ δὲ σπανίως, ὡς συνέβαιεν ἐν ἐπισήμοις συντεχνίαις, πρὸς ὑποστήριξιν σχολείων καὶ φιλάνθρωπικῶν καθιδρυμάτων, καὶ ἐνίοτε πρὸς συνδρομὴν εἰς τοὺς ἄλλους τοῦ βίου συμπορίας δοκιμαζομένους. — Τὰ ἀδελφάτα εἶχον πρόεδρον ἢ νεζίρην, καὶ ταμίαν, ἢ δὲ κατ' ἔτος συνδρομὴ τῶν ἀποτελούντων αὐτὰ μελῶν ὧδε κἀκεῖσε ἐποίκιλλε, ἀλλαχοῦ μὲν πολλή, ἀλλαχοῦ δ' ὀλίγη· σήμερον ἔτι, τὰ ἐν Ἀρβανιτοχωρίῳ τοῦ Βέικοζ εἰσπράττουσιν ἀπὸ τῶν μελῶν αὐτῶν 5 γρόσια! κατ' ἔτος. Εἶχον δὲ τα-

μειον, οὐ αἱ πρόσοδοι, τακτικά συνδρομαὶ τῶν μελῶν, ὥριζοντο πρὸς ὑποστήριξιν οὐ ἕκαστον ἀνέγραφε σκοποῦ· ὁ σκοπὸς ἦν κυρίως καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἡ κατασκευὴ εἰκόνων καὶ εἰκονοστασιῶν ἐν ναοῖς, ἀμφίων ἢ λυχνιῶν, καὶ κοσμημάτων· ἐτέρων δὲ ἀδελφάτων ὁ σκοπὸς ἦν ἡ παροχὴ φαρμάκων εἰς πτωχοὺς, ἢ βοηθείας ὑλικῆς εἰς ἐπιτόκους ἀπόρους γυναικας, εἰς ταφὴν πτωχῶν δωρεάν, ἢ ποτε καὶ πρὸς ὑπανδρεῖαν πτωχῶν κορσίων, καίτοι τὸ τοιοῦτο φιλόανθρωπον ἔργον ἀνελάμβανον ἐνίοτε καὶ αἱ συντεχνίαι. — Τῶν συντεχνιῶν κατὰ τοὺς μετὰ τὴν ἄλωσιν χρόνους ἐπιφανεστέρα ἐπὶ φιλογενεῖα ἀνεδείχθη ἡ τῶν γουναρχάδων, οἷονεῖ τι ὑπουργεῖον παιδείας, καὶ μετ' αὐτὴν ἡ τῶν καπηλίων, ἧς αἱ συνεδρίαι συνεκκλοῦντο ἐν τινι δωματίῳ τοῦ ὑπουργείου τῆς ἀστυνομίας (ἴσως διότι οἱ κάπηλοι ἠδύνοντο ἵνα τιμωρῶσι πικραδειγματικώτατα τὸν ἐν τῷ καπηλείῳ αὐτῶν παρεκτρέπόμενον), ἡ τῶν ἐμπόρων τῶν μεταξωτῶν (σανταλτζήδων), ἡ τῶν ἀργυροπρετῶν καὶ χρυσοχόων (κουγιουμζήδων), ἡ τῶν κατασκευαζόντων τὰ καλπάκια, ἀπείρους τεχνίτας ἀριθμοῦσα κατὰ τὰ ποικίλα τῶν καλπακίων εἶδη. Πᾶσαι αἱ συντεχνίαι καὶ ἡμέραν εἶχον ὠρισμένην, κατ' ἣν ἐτέλουν κοινὸν μνημόσυνον τῶν ἀποθνήσκοντων μελῶν αὐτῶν, οἱ γουναρχάδες τῇ 20 ἰουλίου (διὰ τὴν μηλωτὴν), οἱ ἀργυροπρεταὶ καὶ χρυσοχοὶ τῇ 12 10]βρίου (διὰ τὸ τοῦ ἀπολυτικίου τοῦ ἀγίου Σπυρίδωνος «ὄφιν εἰς χρυσοῦν μετέβαλες»), τινὲς δὲ, ἐφ' ὅσον ἡμῖν γνωστὸν, ἐν ἡμέραις, ἃς ὁ ἀναγνώστης θέλει ἰδεῖ. Εἶχον ἐνίοτε καὶ νχὸν ὠρισμένον ἐκάστη (οἱ γουναρχάδες τὸν Κωνάβην, ὡς εἶχον τὸ τῶν Βλαχερνῶν ἀγίασμα ἐπὶ ἕκαστον ἔτη καὶ περισσότερον, οἱ σαμαντζήδες καὶ μυλωνᾶδες τὸν Ἁγ. Γεώργιον Ἐδέρνε-καπί, οἱ

κιουμουρτζήδες τὸν Ἁγ. Νικόλαον Τζιβαλίου κλπ.)⁵⁹ ἐν ᾧ ἐτέλει τὸ τε κοινὸν καὶ δημοτελὲς μνημόσυνον καὶ τὰ ἴδια αἱ οἰκογένειαι τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτὴν. Εἶχον δὲ καὶ πολλὰ προσοδοφόρα κτήματα, ὧν προεξήρχε κατὰ τὸν πλοῦτον ἡ τῶν γουναρχάδων⁶⁰. Ἀλλὰ καὶ νόμους ἰδίους εἶχον διέποντας τὰ κατ' αὐτάς, ἀνεγνωρισμένους κυβερνητικῶς καὶ πατριαρχικῶς· καὶ ἐν γενικαῖς ἐν τῷ Πατριαρχείῳ συνελεύσεσιν, ἰδίᾳ κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ πατριάρχου, οἱ πρωτομαγίστιρες τῶν συντεχνιῶν ἐλάμβανον μέρος, ἐκπροσωποῦντες οὕτως, ἕως τοῦ 1860 (ὅτε κατεστρέψαμεν τὸ κύρος αὐτῶν), πάσας τὰς ἐν τῷ τουρκικῷ κράτει ἐλληνικὰς κοινότητας.

Τὰ ἀδελφάτα ἐθεωροῦντο θεσμοὶ ἐπίσης ἀγαθοεργοί, ἀνεγνωρισμένοι ὑπὸ τοῦ κράτους, ἀπὸ τῶν ρωμικῶν καὶ τῶν βυζαντινῶν χρόνων, καὶ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπιχειρήσεις

59. ἡ συντεχνία τῶν ἐμποροπρατῶν, ἐπὶ παραδείγματι, ἡγγεῖλε διὰ τῶν ἐφημερίδων (1904) ἐφέτος ὅτι τελεῖ τὸ μνημόσυνον αὐτῆς τῇ Δ' κυριακῇ τῶν νηστειῶν ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀναλήψεως Ψαμαθία, τῇ δ' αὕτῃ ἡμέρᾳ ἡ συντεχνία τῶν βουτζάδων (κατασκευαζόντων τοὺς κάδους) ἐν Ἀγίῳ Νικολάῳ Τζιβαλίου. Πρὸ ἐνὸς ἢ δύο ἐτῶν ἡγγέλθη καὶ λειτουργία τῆς συντεχνίας τῶν ἐπιλοποιῶν ἐν Ἀγίῳ Ἰωάννῃ τοῦ Γαλατᾶ διὰ τὴν 6 αὐγούστου. Πολλάκις ἡ αὕτη συντεχνία ἐτέλει μνημόσυνα ἐν δύο ἢ καὶ πλείοσι ναοῖς, οὐχὶ ἐν τακταῖς ἡμέραις, ὡς μέλλει ἰδεῖν ὁ ἀναγνώστης. Ἴδε ἐκτενῶς ἐν τῷ Ε' μέρει.

60. τὰ κτήματα ταῦτα ἀρκετὴν πρόσοδον φέροντα ἐκκληροδότησεν ἡ ἐπιφανὴς αὕτη συντεχνία, φιλογενείας καὶ εὐσεβείας ἄληστον λιποῦσα μνήμην, εἰς τε τὰ ἡμέτερα νοσοκομεῖα καὶ τὴν Μεγάλην τοῦ Γένους σχολήν. Ἐν μικρῷ δὲ χειρογράφῳ, κτήματι μὲν ἄλλοτε τῆς ἐνταῦθα Μεσαιωνολογικῆς Ἑταιρίας, ἥδη δ' ὑπ' αὐτῆς εἰς τὸ πατριαρχικὸν γραμματοφυλακεῖον δωρηθέντι, ἀναφέρεται ὅτι τῷ 1846 ἡ συντεχνία τῶν καλπακτζήδων εἶχε κτήματα πέντε ἐργαστήρια, «ἐνα νδάν,, καὶ ἐν βαφεῖον.

οὐδέποτε ἀπέβησαν ἐμπορικαί, ἀλλὰ κοινωφελείς, ἐλεήμονες, εὐσεβεῖς. Τὰ τεκμήρια τῆς τοιοιτοτρόπου τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν ἐξασκήσεως, ὡς τῆς ἰδίας καὶ κατὰ μέρος, οὕτω καὶ τῆς καθ' ὁμάδας καὶ διὰ τῶν ἀδελφάτων, εὐρίσκουμεν ἀπὸ τῶν πρώτων αἰώνων, ἄρτι δ' εἶδον ἐκδεδομένον μετὰ προλεγομένων ἀγγλιστὶ γράμματα τῆς Β' μετὰ Χριστὸν ἐκκτονταετηρίδος, ἐξαγγέλλον τὴν ὑπαρξιν ἐν Αἰγύπτῳ ἀδελφάτου, σκοπὸν ἔχοντος τὸ θάπτειν νεκρούς. Ἑρμείας ὁ Σωζόμενος ἀναφέρει τὴν ἐξ εὐπατριδῶν Νικαρέτην τὴν ἐκ Βιθυνίας, εὐλαβεστάτην καὶ μετριοφρονῃ τοσοῦτον ὥστε μηδέποτε θελήσῃ «πικρῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡγεῖσθαι, πολλάκις Ἰωάννου προτρεπομένου» (τοῦ Χρυσοστόμου), «φιλόκαλον οὔσαν, ὑπὸ φιλανθρώπου προθυμίας παντοδὴ καὶ φάρμακα πρᾶσκειν ἔχουσαν εἰς πτωχῶν νοσοῦντων χρείαν»⁶¹. Οἱ δ' ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πικροβόλοι, ὧν τὸν ἀριθμὸν εἰς 600 ὥρισε Θεοδοσίος Β' ὁ Μικρὸς, εἴτα δ' ὁ Ἰουστινιανός,⁶² ἀπετέλουν ἀδελφότητα μεγάλην νοσηλεύουσιν τοὺς ἀσθενοῦντας. — Τὸ θάπτειν νεκρούς, ἀπόρους καὶ ξένους ἦν καθήκον παντὸς χριστιανοῦ. Καὶ αἱ μὲν πόλεις εἶχον τὸ πάλαι ξενοτάφια «εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις»⁶³, εἰκότως δ' ὅτι τῶν μοναχῶν τῆς ἱερᾶς καὶ μεγίστης τοῦ Στουδίου μονῆς ἡ γεγραμμένη ἀδελφότης ἔθαπτε νεκρούς πτωχοὺς ἀπὸ κοινῆς τῶν στουδιτῶν εἰσφορᾶς⁶⁴. Ἦδη ἀπὸ τῆς Ε' ἐκκτονταετηρίδος ἀνελάμβανον ἰδιῶται τὸ τοιοῦτο

θεάρεστον ἔργον. Ὁ ἐκκλησιαστικὸς χρονολόγος Σωκράτης ἀναφέρει περὶ Μαξιμιανοῦ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως ὅτι, πρεσβύτερος ὢν ἔτι, μνήματα κτεσκεύαζε δαπάναις ἰδίαις «ὥστε ἐν αὐτοῖς τοὺς εὐλαβεῖς τελευτῶντας κηδεύεσθαι» καὶ ἐνεκ τούτου πολλὴν ἀπελάμβανε τὴν εὐλάβειαν τοῦ λαοῦ⁶⁵. Τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ Μαξιμιανοῦ δύο ἢ καὶ τρεῖς πρὸ αὐτοῦ ἐκκτονταετηρίδας ἐξήσκουν οἱ λεκτικᾶριοι, ἢ δεκανοί, ἢ κοπιταί, μεγίστη ἀδελφότης ἢ ἀδελφάτον ἀπὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου παρ' ἡμῖν, ἐν Αἰγύπτῳ δὲ καὶ πρὶν αὐτοῦ ὑπάρχουσα. Εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπιγράφει ὁ Κωνσταντίνος 950 ἐργαστήρια ἀφορολόγητα, βεβαίως ἀνήκοντα εἰς τοὺς ἀποτελοῦντας τὸ ἀδελφάτον, ἃ μετὰ διακόσια σχεδὸν ἔτη, οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ Θρακὸς Ἀναστασίου ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ Μ. Ἰουστινιανοῦ, ἀριθμοῦνται (τῷ 536 καὶ τῷ 537) χίλια καὶ ἐκατόν⁶⁶. Εἰ δὲ καὶ στερούμεθα μαρτυριῶν νεωτέρων, ἀλλὰ τὸ μὲν αἱ πανηγύρεις αἱ γινόμεναι ἐν νηοῖς ἐνοριακοῖς καὶ αἱ προσφοραὶ εἰκόνων εἰς αὐτοὺς καὶ σκευῶν ἀπ' αὐτῶν τῶν ἀρχῶν τῆς ΙΗ' ἐκκτονταετηρίδος, τὸ δὲ ὁ ἀλλαχοῦ διατηρούμενος ἐν ἰσχύϊ θεσμὸς διδάσκει ὅτι, καθὼς ἐπὶ βυζαντινῶν τὰ ἀδελφάτα κατωχυρώθησαν αὐτοκρατορικοῖς θεσπίσμασι καὶ προνομίαις, οὕτω καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν, εὐμενείᾳ τῆς τουρκικῆς καὶ τῆς κατὰ τόπον ἀρχῆς, εὐλογίᾳ δὲ τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας· ἀπῆλθον προστασίας οἱ θαυμαστοὶ οὗτοι συνεταιρισμοί, οἱ πάσης ὑποστηρίξεως καὶ σεβασμοῦ πολλοῦ ἄξιοι· ἴσχυον καὶ ἐλειτούργουν ἀπροσκόπτως, ὡς πρὸς τὴν ἐξάσκησιν τοῦ φιλανθρωπικοῦ αὐτοῦ ἢ εὐσεβοῦς

61. Σωζομ. Ἐκκλ. Ἰστ. βιβλ. Η', κγ'.

62. ἐν κώδῃκῃ Ἰουστινιανείῳ, I, 3, (18), τὸ δεκρὲτον τοῦ Θεοδοσίου τῷ 418.

63. Μόσχου Λεμῶν Migne, ΠΖ', στ. 2945, πη'.

64. Θεοδ. Στουδίτου Ἐπιστολαί Migne γΘ', στ. 953.

65. Σωκρ. Ἐκκλ. Ἰστ. βιβλ. Ζ', λε'.

66. Ἰουστινιανοῦ νεαραί, ἢ ΜΓ' καὶ ἢ ΝΘ'.

σκοποῦ ἕκαστος, πολλάκις ἐργαζόμενοι οὐχὶ ὑπὲρ νχοῦ τινός τῆς πόλεως, ἐν ᾗ ἡδρευον, ἀλλ' ὑπὲρ νχωῶν χωρίων ἢ πόλεων μικρὰν τῆς ἑδρας αὐτῶν κειμένων.

Προκειμένου περὶ τῶν ἀλλαχοῦ ἀδελφάτων, ἀπὸ τῆς ΙΖ' ἴσως ἑκατονταετηρίδος, ἐν Ζακύνθῳ λόγου χάριν, ταῦτά μοι μεταδίδωσιν ὁ τῶν κατὰ τὴν νῆσον ταύτην θεσμῶν τε καὶ περιπετειῶν καὶ ἐθίμων ἀξιόπιστος τεχνογράφος κ. Λεωνίδας Χαρ. Ζώης, ὁ ἰσχυρότερος ἐμοὶ φιλούμενος. «Οἱ νχοὶ καὶ αἱ μοναὶ ἐν Ζακύνθῳ ἐκπαλαὶ συνετηροῦντο καὶ συντηροῦνται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, σὺν ταῖς μικραῖς περιουσίαις αὐτῶν, τῇ συνδρομῇ καὶ βοηθείᾳ τῶν χριστιανῶν, ἐνοριτῶν καὶ ἀδελφῶν. Καὶ οἱ μὲν ἐνορίται ἀπήλαυον καὶ ἀπολαύουσι διανοητικῶς πάντων τῶν δικαιοματίων ἐν τῷ ἐνοριακῷ αὐτῶν ναῷ, ἐν ᾧ εἶχον καὶ τὴν ταφὴν, ἐκλέγοντες ἄλλοτε κατὰ διετίαν συνήθως καὶ διὰ ψηφοφορίας (a bossole e ballote) τὸν ἐφημέριον, ὅστις σχεδὸν πάντοτε ἔδει νὰ ᾖ καὶ αὐτὸς ἐνορίτης καὶ ὅστις τελεῖ πάσας τὰς ληξιαρχικὰς αὐτῶν πράξεις (γάμων, γεννήσεων, ἀποβιώσεων) καὶ τοὺς ἐπιτρόπους, διαχειριζομένους τὴν περιουσίαν τοῦ αὐτοῦ νχοῦ. Ἦδη, μετὰ τὴν ἔνωσιν τῆς Ἑπτανήσου μετὰ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος, γενομένης τῆς ἀφομοιώσεως, τὸν μὲν ἐφημέριον ἐκλέγει ὁ ἀρχιερεὺς, τοὺς δ' ἐπιτρόπους ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ, εἰς ἣν ὑπάγονται νῦν οἱ νχοὶ, πλὴν τῶν ἰδιοκτητῶν τοιούτων, καὶ παρ' ἣν τηρεῖται κτηματολόγιον τῆς περιουσίας τῶν νχωῶν. Οἱ δ' ἀδελφοὶ προσήρχοντο ὡς ἐπίκουροι μόνον ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τῶν νχωῶν, ἐν τῷ κώδικι τοῦ ὁποῦ κατεγράφοντο τὰ ὀνόματα αὐτῶν, καθὼς καὶ τὰ τῶν ἐνοριτῶν, ἔχοντες μὲν πολλάκις δικαίωμα τοῦ συμμετέχειν τῶν ὡς ἄνω ψηφοφοριῶν ἐφ' ὅρου ζωῆς, οὐδεμίαν δὲ ληξιαρχικὴν αὐτῶν πράξιν τελοῦντες ἐν ᾧ νχωῖ

ἦσαν ἀδελφοὶ, ἀλλ' ἕκαστος τούτων (τελῶν αὐτὰς) ἐν τῷ ἰδίῳ ἐνοριακῷ ναῷ. Ὁ ἐφημέριος ἐτέλει μόνον εἰς τὰς οἰκίας τῶν ἀδελφῶν (καθὼς τῶν ἐνοριτῶν) ἀγιασμοὺς, καὶ ἔστελλε τὸ τε βάκιον, κατὰ τὴν Κυριακὴν τῶν βαίων, καὶ τὸ κοινῶς ἀύγοκούλουρο, κατὰ τὸ Πάσχα, πρὸς αὐτοὺς. Τὸ σύνολον τῶν ἐνοριτῶν καὶ ἀδελφῶν, ὧν ἐμνημόνευε κατὰ τὰς ἱεροτελεστίας ὁ ἐφημέριος, ἀπετέλει τὸ Ἀδελφάτον (ἢ τὴν Ἀδελφότητα) ἐκάστου ἐνοριακοῦ νχοῦ».

Μαρτυρίαν πειστικὴν τῆς τε παρ' ἡμῖν εὐδοκίμου λειτουργίας τῶν ἀδελφάτων πρὸ δύο τοῦλάχιστον ἑκατονταετηρίδων, κατὰ μίμησιν δὲ τῶν παρ' ἡμῖν καὶ τῆς ἀλλαχόσε εὐδοκιμήσεως, καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς αἵμα ἐγκρίσεως, καὶ τῶν ἀτελειῶν, ὧν ἀπήλαυον τὰ ἀδελφάτα, ἔχομεν τὸ γράμμα πατριάρχου τινός, ἴσως Δοσιθέου Ἱεροσολύμων, εὐλογοῦντος καὶ ἐπιδοκιμάζοντος τὴν ἐν Φωξανίῳ τῆς Ρουμανίας πρὸ δύο ἑκατονταετηρίδων ἱδρυσιν ἀδελφάτου σκοπὸν ἔχοντος τὸ θάπτειν νεκροὺς πτωχοὺς. Τὸ γράμμα τοῦτο⁶⁷ ἐκδίδωμι ἐν τέλει τοῦ προλόγου μου τούτου ἀρκετὰ μνηκυνθέντος.

«† Τὸ θάπτειν τοὺς νεκροὺς ἔμμισθον ἔργον ἐστὶ, καθότι ἐντολὴ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ ἐστίν, ἀνάγεται γὰρ εἰς τὸ «Ἀσθενὴς ἦμην καὶ ἐπεσκέψασθέ με» καὶ γὰρ εἰ καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν ἐκ τῆς θείας ἐστὶ δύναμειος, ἀλλ' ὁ θάνατος παρήχθη ἐκ τῆς ἀσθενείας τοῦ ἀνθρώπου, κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ μακκαρίου Παύλου. Οὐ μὲν ὅθεν καὶ ἐν τῇ Παλαιᾷ Γραφῇ μακκαρίζεται ὁ Τωβίας διὰ τὸ ἔθαιπε τοὺς νεκροὺς, καὶ ἐν τῇ Νέᾳ ἐπαινοῦνται οἱ μαθηταὶ τοῦ Προδρόμου

67. μετεγγραφή ἀπὸ τοῦ κώδικος 182 τοῦ ἀγιοταφ. μετοχίου.

ὅτι ἔθαψαν αὐτόν. Ποῖον δὲ ἔπκινον οὐκ ἔχουσιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ ὃ τε Ἰωσήφ καὶ ὁ Νικόδημος, διὰ τὴν ἔθαψαν τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Ἐπειδὴ οὖν καὶ εὐλογημένη συνήθεια ἐπεκράτησε καὶ εἰς τὴν Μολδοβλαχίαν, ἵνα κατὰ πόλιν ὥσπερ τινες ἐλεύθεροι δοσίματος παντός καὶ διωρισμένοι θάπτειν τοὺς ἐν Κυρίῳ νεκροὺς, καὶ ηὐδόκησεν ὁ Κύριος ἔλκε καὶ ἐν τῷ Φωζανίῳ, κατὰ τὸ μέρος τῆς Οὐγκροβλαχίας, γενέσθαι τὴν συμμορίαν ταύτην, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἐκλαμπροτάτου καὶ εὐσεβεστάτου αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσης Οὐγκροβλαχίας κυρίου κυρίου Ἰωάννου Κωνσταντίνου Μπασκάμπκα βοεβόδα, ἐπιδημήσασα ἡ μετριότης ἡμῶν ἐνταῦθα περὶ δέξκτο μὲν τὸ ἔργον ὡς θεῖον, ἐπήνεσε δὲ καὶ τοὺς πεπραχότας αὐτό· ἀλλὰ δὴ καὶ διὰ τοῦ πκτρικρχικοῦ αὐτῆς γράμματος ἡβουλῆθη βεβαιῶσαι. Καὶ λοιπὸν ἀποραινόμεθα, ἵνα ὅς τις τῶν χριστιανῶν, ἱερωμένος ἢ λαϊκός, συντρέχῃ καὶ βοηθῇ πρὸς τὸ διακμενεῖν καὶ μάλιστα αὐξάνειν ταύτην τὴν ἀδελφότητα, συμβάλλουσιν μὲν εἰς δόξαν Θεοῦ, τιμὴν δὲ τῶν ὀρθοδόξων, εἶναι ἀπὸ Θεοῦ εὐλογημένος καὶ ἀξιωθεῖν τοῦ ἀνωτάτου μακχρισμοῦ παρὰ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐπιφανεῖας αὐτοῦ. Εἰ δὲ πάλιν τινὲς χριστιανοί, ὁποιοῦδῆποτε ἀξιώματος καὶ ὁποιασδῆποτε στάσεως τε καὶ τάξεως, βουληθεῖσιν ταύτην τὴν ἀδελφότητα τῶν νεκροθκπτῶν ἀθετῆσαι καὶ ἀνατρέψαι, ἐνεργούμενοι ὑπὸ τοῦ σατανᾶ πράττειν καὶ ἐνεργεῖν ἐναντίον τοῦ ἁγίου τούτου ἔργου, ὡς προφκνῶς διατελοῦντες ἐχθροὶ τῆς ἀδελφότητος τῶν ἀδελφῶν χριστιανῶν, οὐ μόνον τῶν ζώντων, ἀλλὰ καὶ τῶν τεθνεώτων, καὶ ἐπίβουλοι, καὶ ὕβρισται τῶν πενήτων, οὕς ὁ Κύριος ἀδελφοὺς κκελεῖν οὐκ ἀπηξίωσεν, οἱ τοιοῦτοι εἴτε ἱε-

ρωμένοι εἶναι, εἴτε λαϊκοί, ἀφωρισμένοι εἶσιν» (κτλ. αἱ συνήθειαι ἀραί).

Ταῦτα ἀντὶ προλόγου τοῦ τρίτου μέρους, ἢ μᾶλλον ἀντὶ ἱστορικῆς ἐν γένει ἀπόψεως τῶν ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ὅπερ μακρότερον ἤθελεν ἀποβῆ ἐν τοῖς ἐν γένει καὶ τοῖς κκεθέκαστα, εἴπερ ἐφιλοτιμοῦντο κυρίως οἱ κκληρικοὶ ἵνα φκνῶσιν ὑποστηρίζοντες τὴν ἐπιχειρήσιν ταύτην, τὴν ἀφορῶσαν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ὅθεν διὰ βραχέων ἐξετάζεται νκῶν τε καὶ σχολείων, ἀγιασμάτων, ἀδελφάτων, καὶ συντεχνιῶν ἡ ἱστορία. Ἡ δὲ τῶν μονῶν ἱστορία καὶ τῶν βυζαντινῶν νκῶν ἰδίου μακροῦ λόγου ἔσται θέμα ἐν τῷ «Ἐορτολογίῳ τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ βυζαντινῶν». Ἴσως δ' ἕως τῆς ἐκδόσεως τοῦ συγγράμματος τούτου πεισθῶσιν οἱ λόγοι λαϊκοὶ καὶ προπκντων οἱ κκληρικοὶ ὅτι εἰσὶν οὐκ ἀμέτοχοι τῆς οἰονεῖ μομφῆς, ἣν ὁ πολὺς Γύλλιος ἐξήνεγκε πρὸ τριῶν καὶ ἡμισείας ἐκκτονταετηρίδων περὶ τῶν ἐλλήνων κκληρικῶν τῆς Κων]πόλεως⁶⁸, «Illorum enim nemo jam reperitur, qui ubinam essent vestigia, antiquorum monumentorum sciat, aut scire curet ut ne sacerdotes quidem ulli recognoscant loca, ubi paucis ante annis aedes sacrae deletae sunt, et valde mirentur si quis talia inquirat». Εὐχομαι ἵνα μὴ γράψῃ τις ὁμοια περὶ τῶν ἐλλήνων κκληρικῶν τῆς μετὰ ταῦτα γενεᾶς.

68. Γυλλίου De topographia Con]poleos βιβλ. Β', κεφ. α'.

ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΠΑΝΗΓΥΡΕΩΝ ΚΑΘ' ΗΜΕΡΑΝ

(εὐρετήριοι ἐν τέλει τοῦ συγγράμματος ὁδηγεῖ πρὸς εὗρεσιν ἱστορικῶν εἰδήσεων περὶ ναῶν, ὧν ἐγένετο ἐν ἑτέροις μέρεσι μνεῖα. Αἱ δὲ λέξεις Πατριαρχεῖον καὶ πατριάρχης, ὅπου ἀναφέρεται ψιλῶς, ἐννοοῦσι τὸ (ν) τῆς Κωνσταντινουπόλεως).

~~~~~

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

1. Βασιλείου τοῦ μεγάλου. Πανήγυρις ἀγιάσματος ἐν τῷ Ἀγίῳ Γεωργίῳ τοῦ Ἐδύρνε-καπὶ ἔχοντι καθωσιωμένον τὸ ἀριστερὸν κλῖτος ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγ. Βασιλείου (ῥρέαρ). — Πανήγυρις τῆς συντεχνίας τῶν σαμαντζήδων (ἐμπόρων λιναρίου) ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ. — Πρὸ πολλῶν ἐτῶν τὰ πλήθη συνέρρεον ἐν ἀγιάσματί τινι ἁγίου Βασιλείου, κειμένῳ ἐντὸς τοῦ πενταπυργίου τῶν Βλαχερνῶν, ἐν ᾧ καταβαίνει τις δι' ὀλίγων βαθμίδων εἰς εὐπερίγραφτον δεξαμενὴν ὕδατος (μικρὰν δὴλα δὴ). — Συρροή πολλοῦ πλήθους ἐγένετο καὶ ἐντὸς ὑπογείου τινὸς, ἔσω τοῦ Ζιντάν-καπὶ, ὅπου καὶ σήμερον οἱ ἀπλούστεροι συρρέουσι διότι νομίζουν ὑπάρχοντα αὐτόθι τάφον ὁσίου Βασιλείου. Αἱ δύο πανηγύρεις αὗται ἱστορικῶς καὶ ἀρχαιολογικῶς ἀσύστατοι. — Προσῆγγιζε τῇ ἀληθείᾳ ἡ πρὸ ἐτῶν ἀμνημονεύτων, ὡς ἔμαθον, ἐν Ρηγίῳ (Κιουτσούκ-

τσεκμετζέ) γινομένη πανήγυρις ἐπὶ τῇ παρὰ βυζαντινοῖς ὑπαρχούσῃ δὴθεν ἐκεῖ μονῇ τοῦ ἁγίου Βασιλείου· δυστυχῶς οἱ εὐλαβεῖς ἐποιοῦντο σύγχυσιν τοῦ ἐπὶ βυζαντινῶν ναοῦ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ τοῦτον ἀνακαινίσαντος αὐτοκράτορος Βασιλείου τοῦ Μακεδόνο. Ἐπὶ λειψάνων τινῶν βυζαντινῆς οἰκοδομῆς, σωζομένων ἄριστα καὶ νῦν, ἐγείρεται, κατὰ τὴν παράδοσιν ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ μεγαλοπρεποῦς σουλτάνου Σουλεῖμάν Α', τουρκικὸν μονύδριον, τὸ τοῦ Ἑμπ-ουσ-σελάμ λεγόμενον, οὗ σκιαγραφίαν ἄτεχνον βλέπομεν ἐν 96 σελίδι τοῦ παρόντος συγγράμματος.

6. Θεοφάνεια. Ὁ ἀγιασμὸς πανταχοῦ, ἐν τοῖς ναοῖς· ἐν Τζεγκέλκιοϊ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς ἀγορᾶς, ὁρθρου βαθέως, μεθ' ὃ μεταβαίνουνσιν εἰς τὸν αἰγιαλόν. Ὅπου ναοὶ κεῖνται ἐν παραθαλασσίῳις συνοικίαις, ὁ τίμιος Σταυρὸς ρίπτεται εἰς τὴν θάλασσαν πρὸς ἀγιασμὸν τῶν ὑδάτων.

7. Ἰωάννου τοῦ τιμίου προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ. Πανηγυρίζουσι κατὰ κατάχρησιν οἱ ναοὶ οἱ ἐπώνυμοι τῷ βαπτιστῇ, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ ἀγιάσματα. Ἡ κυρία ἐορτὴ τῶν ναῶν τούτων ἐστὶν ἡ μνήμη τῆς ἀποτομῆς τοῦ τιμίου Προδρόμου, 29 αὐγούστου, ὅτε γίνεται λόγος περὶ τινῶν ἐξ αὐτῶν· νῦν ὁ λόγος περὶ τῶν τῆς Ἀντιγόνης καὶ τοῦ Σιναϊτικοῦ μετοχίου¹.

1. τὰς περὶ τούτων πηγὰς ἴδε ἀπὸ σελ. 43—54 τῶν «Βυζαντ. ἐκκλησιῶν ἐξακριβωμένων», ἐν αἷς καὶ τὸ σιγίλλιον τοῦ πατριάρχου Διο-

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ο ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΩΝ ΣΙΝΑΪΤΩΝ ἐκτίσθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου Νικολάου Χρησίμου, πρὸ τοῦ 1400. Κατὰ τὸν αὐγούστον τοῦ 1640 κατεστράφη ὑπὸ πυρκαϊᾶς· ἀνηγέρθη μετ' ὀλίγον, μεσιτεία τοῦ ρώσσου πρεσβευτοῦ πρὸς τὴν τουρκικὴν κυβέρνησιν, ἐν μέρει δαπάνη τῶν σιναϊτῶν, ὑπὲρ ὧν ἐξέδωκε σιγίλλιον τὸ Πατριαρχεῖον κατὰ ὀκτώβριον τοῦ 1686. Πυρποληθεὶς τῇ 1728, ἀνηγέρθη καὶ πάλιν, δαπάναις τῶν ὀρθοδόξων, τῇ 1730, καθ' ἃ μαρτυρεῖ τὸ ὑπερθεὶς τῆς ἀριστερᾶς πύλης τοῦ νάρθηκος ἐπίγραμμα, τόδε·

Τὸν σεπτὸν αὐτὸν Προδρόμου Ἰωάννου
θείου προφήτου τ' ἡδὲ βαπτιστοῦ δόμον,
καέντα, φαιδρὸν ἰδρύει Νικηφόρος
Σινᾶ ὑποψήφιος, ἐκ Κρήτης πέλων,
πιστῶν δαπάνη, πατριαρχείας ἐπι
ἀνδρὸς φερίστου κυρίου Παΐσιου
ΑΨΛ', ἰουνίου ιε'.

Τοῦ ναοῦ ἡ ὀροφή ἀνεκαινίσθη καὶ τὰ ἔνδον ἐκαλλωπίσθησαν ἀπὸ τοῦ 1830—34. Ὁ δεσποτικὸς θρόνος κατεσκευάσθη τῇ 1731, χειρὶ Στεφ[άν]ου ἱερομονάχου. Ἐνδον τοῦ ἱεροῦ βήματος ἐν τῇ δεξιῇ κλίτει ὑπάρχει κομψῶς διεσκευασμένον παρεκκλήσιον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Χαραλάμπους.

Ο ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΗΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ, ἐπὶ λειψάνων ναοῦ βυζαντινοῦ κατεσκευασμένος, ἐπεσκευάσθη τῇ 1759 καὶ μετὰ φιλοκαλίας τινὸς τῇ 1817 καὶ τῇ 1896 μετὰ τὴν ἀπὸ σεισμοῦ τοῦ 1894 βλάβην. Ἐκ τῆς πρώτης ἀνεγέρσεως σώζεται μόνον τὸ ἱερόν, διηρημένον εἰς τρία μέρη, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ πρὸς μεσημβρίαν χαμηλότερον ὄν ἔσθωθεν καὶ ἔξωθεν, ἐννοεῖται θολοσκέπαστον, εἶναι παρεκκλήσιον (Ἁγία Παρασκευή), ἐπὶ τῶν τειχῶν τοῦ ὁποίου καὶ ἰδίως τοῦ ἱεροῦ σώζονται αἱ ἀρχαῖαι εἰκόνες,, (2).

νυσίου Δ' τοῦ Μουσελίμη· ἐν σελ. 1174 τοῦ περὶ τῶν ἐν Ἱεροσλ. πατριαρχευσάντων· ἐν τόμῳ Β' «Κωνσταντινουπόλεως» Σκ. Βυζαντίου, σελ. 295, καὶ ἐν «Νήσῳ Ἀντιγόνῃ» ὑπὸ Μ. Χουρμούζη· ἐν Κων]πόλει, 1869, σελ. 42—43.

2. κατὰ Χουρμούζην, ὑπάρχει ἐν τῷ ναῷ «καὶ μικρὸν ὁστοῦν ἐκ

14. Σάβα καὶ Συμεὼν τῶν δέρβων βασιλέων. Ἀδελφάτον τι, κατασκευάσαν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Σάβα, ἀνέθηκεν ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Τζεγκέλκιϋ, ὅπου ἐτέλει κατ' ἔτος ἀρτοκλασίαν, πανηγυρίζον.

17. Ἀντωνίου τοῦ μεγάλου. Πανήγυρις ἀγιάσματος ἐν τῷ Ἀγίῳ Νικολάῳ τοῦ Γαλατᾶ³. Πανήγυρις ἀγιάσματος ἐπὶ λοφίσκου παρὰ τῇ Σταυρώσει (Κουσγουντζούκ), ὅπου μετέβαινεν ἄλλοτε ἀρκετὸν πανηγυριστῶν πλῆθος.— Πανήγυρις ἄλλοτε ἐπιφανῆς ἐν τῷ Ἀγίῳ Γεωργίῳ τοῦ Ἐδίνε-καπὶ τριῶν ὁμοῦ συντεχνιῶν, ἥτοι· σιμιτζήδων, μυλωνάδων, καὶ σαμαντζήδων⁴. αἱ τρεῖς αὗται συντεχνίαι σύμβολον τοῦ

τῆς χειρὸς τοῦ Προδρόμου, ἐπιβεβαιούμενον διὰ χρυσοβούλου· τὸ χρυσοβούλον αὐτὸ ἀπὸ ἀσύγνωστον ὀλιγορίας ἂν δὲν ἀπώλετο, ἀγνοεῖται ὅμως καὶ ποῦ εὐρίσκεται. Ἀλλὰ πῶς ὁ γράφων ταῦτα ἀφίνει ἔκθετον τὴν γνώμην «ἐπιβεβαιούμενον διὰ χρυσοβούλλου»;

3. «φρέαρ ἀβαθεὶς ἔχον ὑφάλμυρον ὕδωρ». Ἰδὲ τοῦ φιλοπόνου φίλου κ. Ξενοφῶντος Σιδερίδου καλὴν διατριβὴν περὶ τῶν ἐν Γαλατῇ ἀγιασμάτων ἐν «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείᾳ» τόμ. ΚΑ', σελ. 255. Ἐπανορθωτέα δ' ἡ ὑπὸ Σιδερίδου κατὰ βίαν ἀνγνωσθεῖσα πάντως ὑπογραφή (σελ. 429) ἐφοροταμίας, ἐξ ἧς ἐδημιούργησεν ὀφφίκιον ἐκκλησιαστικὸν ἀνύπαρκτον. Ἡ ὑπογραφή σαφὴς καὶ λίαν εὐανάγνωστος ὁ τῶν νοταρίων Νικόλαος· ὃς ἐφοροταμίας.

4. ἐν τῷ ἔξω τῆς πύλης Ἀδριανουπόλεως (Ἐδίνε-καπὶ) χωρίῳ Τοπτσίλάρ, ὅπερ ἐπέχει, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, τὸν τόπον τῶν παρὰ βυζαντινοῖς Ἀρετῶν, ὑπάγεται δ' εἰς τὴν πνευματικὴν ἐπίσκεψιν τῶν ἱερέων Ἀγίου Γεωργίου Ἐδίνε-καπὶ, μέχρι πρὸ 50 ἐτῶν ὑπῆρχον ἀνεμόμυλοι δέκα σχεδόν, ὧν οἱ κύριοι, πρὸ τῆς ἰδρύσεως τῶν δι' ἀτμοῦ κινουμένων μύλων, ἐκέρδαινον ἱκανά· οὗτοι πάσας αὐτῶν τὰς ἰδίας

ἐπιτηδεύματος αὐτῶν ἀνέθηκαν (ἀνηρτημένον ἀπὸ τῆς ἐνώπιον τῆς εἰκόνης τοῦ νεομάρτυρος ἁγίου Γεωργίου λυχνίας) δρᾶγμα σταχύων ἐξ ἀργύρου κατεσκευασμένον· κατ' αὐτὴν δὲ τὴν ἡμέραν, μνήμην τοῦ νεομάρτυρος τούτου, συνερχόμενοι ἐν τῇ σχολῇ τῆς συνοικίας οἱ εἰς τὰς τρεῖς συντεχνίας ταύτας ἀνήκοντες, περιέφερον ὑπὲρ τῆς σχολῆς τῆς ἐνορίας Ἐδίρνε-καπὶ δίσκον, ἀποφέροντα συνήθως περὶ τὰ 200—250 φράγκα τῆς σήμερον.— Πανήγυρις ἄλλοτε ἀδελφάτου, πρὸς διάκοσμον ἐργαζομένου τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Παρασκευῆς ἐν Βουϊοῦκ-δερεῖ τοῦ Βοσπόρου.

18. Ἀθανασίου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας. Εὐπερίγραφτος πανήγυρις τῶν πρὸ ἡμῶν χρόνων ἐν τῷ παρὰ τῇ σχολῇ Μαρασλῇ ἁγιάσματι, ἐν μικρᾷ δεξαμενῇ πληρουμένη ἄνωθεν ἐκ τῶν καταπιπτουσῶν ἀπὸ τοῦ (ἔσω) τείχους τοῦ Φαναρίου σταγόνων ὕδατος ποσίμου. Μέχρι τοῦ 1879 δίοδος ἦγεν εἰς τὸ ἁγίασμα, ἔχουσα ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς (τῷ εἰσερχομένῳ) πλευρᾷ οἰκίσκους τέσσαρας, χθαμαλοὺς καὶ μικροὺς, πρὸς ἐνοίκησιν σχολαζόντων ἀρχιερέων· τότε δὲ, κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ δῆλον οὖν ἱερατείαν, ὁ πατριάρχης Ἰωακείμ κατηδάφισεν αὐτούς. Ἡ ὅλη περιοχὴ περιε-

καὶ κοινὰς πκηγύρεις, ὡς καὶ οἱ συναλλασσόμενοι μετ' αὐτῶν ἔμποροι καὶ πωληταὶ πιτύρου, λιναρίου καὶ οἱ κατασκευάζοντες τὰ κο(υ)λλο(ύ)ρια, ἐτέλουν ἐν τῷ νηῷ τούτῳ. Τὸ χωρίον Τοπτσιλάρ, σήμερον ἀντὶ μύλων καὶ ἐμπορικῶν ἀποθηκῶν, ἔχει οἰκήματα εὐπρόσωπα καὶ κήπους εὐχρηστῆς. Ἐν ἐνὶ τούτων εὐρέθησαν ἐρείπια βυζαντινῆς οἰκοδομῆς εὐρείας καὶ καλῆς ὑδραγωγῆς, οὗ τὸ ὕδωρ ἐκηρύχθη ἁγίασμα μὴ εὐρὸν, ἀτυχῶς, εἰσέει τὸν πάτριον ἅγιον.

λήφθη εἰς τὸν περίβολον τῆς σχολῆς. Ἐμαθον ὅτι ἐν παλαιοῖς τουρκικοῖς ἐγγράφοις, ἀπὸ τοῦ 1750, ἀναφέρεται τὸ ἁγίασμα τοῦτο τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου.

19. Μάρκου ἀρχιεπισκόπου Ἐφέδου τοῦ Εὐγενικοῦ. Εὐθύς μετὰ τὴν ἄλωσιν ἡ ἐορτὴ καθωρίσθη παρ' ἡμῖν, ὅπως τελῆται ἐν Γαλατᾷ κυρίως, ὅπου κατῴκει τῶν Εὐγενικῶν ἡ οἰκογένεια⁵. Πόσον δὲ χρόνον ἐξηκολούθει τελουμένη ἀγνοοῦμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος.

20. Εὐθυμίου τοῦ μεγάλου. Πανήγυρις ἁγιάσματος ἐντὸς οἰκίας, ἐπὶ τῶν ὑπεράνω τῆς σχολῆς Μαρασλῇ ὑψωμάτων, ὑπὸ τὸ (ἔσω) παλαιὸν τεῖχος τοῦ Φαναρίου· εἶδος φρέατος.

22. Ἀναστασίου μάρτυρος. Παρατίθεται δίσκος κολλύβων ἐν τῷ Ἀγίῳ Νικολάῳ Τζιβαλίου, διὰ λόγον ἴσως, ὃν βλέπομεν τῇ 8 μαΐου.

27. Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου. Ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῆς ἀνακομιδῆς τοῦ λειψάνου, γεραίρων τὸν ἔξοχον πατριαρχὴν ὁ σεπτὸς πατριαρχικὸς ναὸς ἐνθρονίζει τὴν εἰκόνα τοῦ Χρυσορρήμονος ἐπὶ τοῦ δεσποτικοῦ θρόνου, ὁ δὲ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἵσταται παρὰ τὸν θρόνον. Μάτην ἠρεύνησα πατριαρχικὰ γράμματα καὶ χρονογράφους πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀρχῆς τῆς ἱερᾶς ταύτης συνηθείας.

30. Τῶν τριῶν ἱεραρχῶν Βασιλείου, Γρηγο-

5. Πατριαρχ. Πίνακες σελ. 477.

ρίου, Χρυσοστόμου⁶. Κοινὴ ἐορτὴ τῶν σχολείων ἡμῶν. Ἡ τῆς πατριαρχικῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς πανηγυρίζεται διὰ λειτουργίας ὑπὸ τοῦ πατριάρχου τελουμένης ἀπὸ τοῦ 1864.—Πανήγυρις ἀγιάσματος ἐν Τζεγκέλκιοϊ, εἰς ἣν ἄλλοτε συνέρρεε πολὺ πλῆθος προσκυνητῶν πολὺ συχνά· νῦν δέ τινες τῶν εὐλαβῶν προσέρχονται καὶ μόνον κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΤΟ ΑΓΙΑΣΜΑ τοῦτο ὑπάρχει ὀπισθεν τῆς οἰκίας τοῦ κ. Γ. Μπέλου, ἐν τῷ κήπῳ, ὀλίγῳ κατωτέρῳ τοῦ τῆς ἀγίας Φωτεινῆς κειμένου ἔξω τοῦ κήπου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. Εἰς τὸ τῶν 3 ἱεραρχῶν ἀγίασμα καταβαίνει τις διὰ πέντε βαθμίδων ἀπαντῶν ἐκατέρωθεν ἀψίδας δύο, στενωτέραν μὲν τὴν ἀριστερόθεν, εὐρυτέραν δὲ τὴν δεξιόθεν· ὑπὸ τὴν δεξιόθεν τὸ λιμνάζον ὕδωρ· ἡ δ' ἀριστερόθεν παρέχει ἡμῖν σήραγγα ὑπόγειον διήκουσαν πρὸς τὸν νότον εἰς ἀπόστασιν ἰκαλῶν μέτρων (7).

ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ ΠΑΡΕΚΚΛΗΣΙΟΝ θεωρητέον τὸ ἀριστερόν κλῆτος τοῦ πατριάρχ. ναοῦ, μετασκευασθὲν καὶ καθιερωθὲν ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Γρηγορίου Ε' τῷ 1798 (8).

—noen—

---

6. ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ νοῦ τῆς Καφατιανῆς ἡγγεῖλε διὰ τῶν ἐρημιτῶν ὅτι θέλει τελεσθῇ τὴν 30 ἰανουαρίου 1901 ἐν τῷ ναῷ τούτῳ μνημόσυνον τῆς συντεχνίας τῶν παντοπωλῶν, ἄγνωσθ' διὰ τίνος λόγον.

7. Γ. Πιπχοπούλου (τοῦ λογίου καὶ σχολάρχου Βιάνκας) ἔγγραφο μαρτυρία πρὸς με.

8. Σεργίου Μιχακίου ὑπομνήματα ἐκκλητ. ἱστορίας, πρὸς Κ. Ν. Σάθχ· Μεσσιων. Βιβλιοθ. τόμ. Γ', σελ. 395.